

REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH
WE WROCŁAWIU

PLAN URZĄDZENIA LASU
DLA NADLEŚNICTWA SZKLARSKA PORĘBA

na okres od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2028 r.

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY

PROGRAM OPRACOWANO W BIURZE URZĄDZANIA LASU I GEODEZJI
LEŚNEJ ODDZIAŁ W BRZEGU

Program zaktualizował zespół pod kierunkiem:

.....
dr Dariusz Rosiński

sekretariat@brzeg.buligl.pl
www.brzeg.buligl.pl

Sprawdził:
Zastępca Dyrektora Oddziału

.....
mgr inż. Marek Matyjaszczyk

Akceptuje:
Dyrektor Oddziału

.....
mgr inż. Janusz Bańkowski

BRZEG 2019

Kierownik projektu: dr Dariusz Rosiński

Zespół: dr Anna Wójcicka-Rosińska, mgr inż. Katarzyna Drozd,
mgr inż. Urszula Franczak

Fotografie: Anna Wójcicka-Rosińska

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	11
II. ZAKRES I CELE PROGRAMU.....	12
II.1. Podstawa prawna programu.....	12
II.2. Cele programu i jego zakres	15
II.3. Materiały źródłowe	16
III. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA	19
III.1. Położenie.....	19
III.1.1. Usytuowanie w strukturach Lasów Państwowych.....	19
III.1.2. Położenie według podziału administracyjnego kraju.....	20
III.1.3. Położenie w przestrzeni przyrodniczo-leśnej kraju.....	21
III.2. Klimat	27
III.3. Warunki hydrologiczne	31
IV. FORMY OCHRONY PRZYRODY	34
IV.1. Rezerваты przyrody	34
IV.1.1. Istniejące rezerваты przyrody	35
IV.1.2. Proponowane rezerваты przyrody.....	42
IV.2. Obszary chronionego krajobrazu	43
IV.2.1. Proponowane obszary chronionego krajobrazu	43
IV.3. Obszary Natura 2000.....	43
IV.3.1. Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty	45
IV.3.1.1. OZW Karkonosze PLH020006	45
IV.3.1.2. OZW Łąki Gór i Pogórza Izerskiego PLH020102	48
IV.3.1.3. OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	51
IV.3.1. Obszary Specjalnej Ochrony.....	109
IV.3.1.1. OSO Karkonosze PLB020007	109
IV.3.1.2. OSO Góry Izerskie PLB020009.....	111
IV.4. Pomniki przyrody	138
IV.4.1. Istniejące pomniki przyrody	139
IV.4.2. Proponowane pomniki przyrody.....	141
IV.5. Stanowiska dokumentacyjne	145
IV.5.1. Proponowane stanowiska dokumentacyjne.....	146
IV.6. Użytki ekologiczne.....	147
IV.6.1. Proponowane użytki ekologiczne	147
IV.7. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	152
IV.7.1. Istniejące zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	153
IV.7.2. Proponowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.....	155
IV.8. Ochrona gatunkowa.....	156
IV.8.1. Ochrona gatunkowa roślin.....	156
IV.8.1.1. Przegląd cennych gatunków roślin na gruntach w zarządzie nadleśnictwa.....	157
IV.8.1.2. Pozostałe cenne gatunki roślin.....	159
IV.8.2. Ochrona gatunkowa grzybów	159
IV.8.2.1. Przegląd cennych gatunków grzybów na gruntach w zarządzie nadleśnictwa ..	159
IV.8.2.2. Pozostałe cenne gatunki grzybów	160

IV.8.3.	Ochrona gatunkowa zwierząt	160
IV.8.3.1.	Ssaki.....	161
IV.8.3.2.	Ptaki.....	162
IV.8.3.3.	Ryby i smoczkouste	166
IV.8.3.4.	Płazy i gady	166
IV.8.3.5.	Bezkęgowce	167
IV.8.3.6.	Państwowy monitoring gatunków zwierząt.....	167
V.	WALORY PRZYRODNICZO–LEŚNE.....	168
V.1.	Siedliska przyrodnicze.....	168
V.1.1.	Charakterystyka siedlisk leśnych.....	171
V.1.2.	Charakterystyka siedlisk nieleśnych.....	179
V.1.3.	Państwowy monitoring siedlisk przyrodniczych	185
V.2.	Obszary o szczególnych walorach przyrodniczych oraz tereny w obrębie otulin obszarowych form ochrony przyrody	193
V.2.1.	Otulina Karkonoskiego Parku Narodowego	193
V.2.2.	Otulina Parku Krajobrazowego Doliny Bobru	195
V.2.3.	Pozostałe obszary cenne przyrodniczo	197
V.3.	Zadrzewienia i zakrzaczenia na terenach zarządzanych przez nadleśnictwo	198
V.4.	Ważniejsze obiekty i miejsca o wartości historycznej i kulturowej	198
V.5.	Charakterystyka drzewostanów w aspekcie typologii urządzeniowej.....	201
V.5.1.	Siedliskowe typy lasu	201
V.5.2.	Bogactwo gatunkowe i struktura pionowa drzewostanów	202
V.5.3.	Pochodzenie drzewostanów	205
V.5.4.	Zgodność składu gatunkowego z siedliskiem.....	205
V.6.	Formy degeneracji ekosystemów leśnych	208
V.6.1.	Borowacenie	208
V.6.2.	Neofityzacja.....	209
V.6.3.	Monotypizacja.....	210
V.6.4.	Juwenalizacja.....	210
VI.	ZAGROŻENIA.....	212
VI.1.	Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego.....	212
VI.2.	Strefy zagrożenia przemysłowego	214
VI.3.	Stan i kształtowanie się stosunków wodnych	215
VI.3.1.	Stan czystości wód powierzchniowych i podziemnych.....	215
VI.3.2.	Stan gospodarki wodno-ściekowej na terenie gmin	218
VI.4.	Gospodarka odpadami na terenie gmin	218
VI.5.	Poziom zanieczyszczeń gleb	219
VI.6.	Planowane przedsięwzięcia zabezpieczające lasy przed negatywnym oddziaływaniem przyszłych inwestycji	221
VI.7.	Zagrożenia biotyczne.....	222
VI.8.	Zagrożenia abiotyczne.....	223
VI.8.1.	Pożary.....	224
VI.8.2.	Czynniki klimatyczne	225
VI.8.2.1.	Wiatr.....	225
VI.8.2.2.	Wyfaldowania atmosferyczne	225

VI.8.2.3.	Opady i osady atmosferyczne	226
VI.8.2.4.	Zakłócenia stosunków wodnych	226
VI.8.3.	Czynniki antropogeniczne	226
VII.	PLAN DZIAŁAŃ - ZESTAWIENIE PRAC OBJĘTYCH PROGRAMEM	
	OCHRONY PRZYRODY	227
VII.1.	Kształtowanie stosunków wodnych	227
VII.2.	Kształtowanie strefy ekotonowej.....	228
VII.3.	Kształtowanie granicy rolno-leśnej	229
VII.4.	Ochrona różnorodności biologicznej	230
VII.4.1.	Ochrona fauny kręgowców – zalecenia	230
VII.4.2.	Ochrona fauny bezkręgowców – zalecenia.....	232
VII.4.3.	Ochrona cennych roślin naczyniowych – zalecenia	233
VII.4.4.	Ochrona siedlisk hydrogeniczných – zalecenia	234
VII.5.	Wytyczne w sprawie poprawy stanu środowiska przyrodniczego w trakcie wykonywania prac leśnych	235
VII.6.	Przewidywane rozwiązania mające na celu ograniczenie negatywnych oddziaływań pul na środowisko	236
VII.6.1.	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zastosowanych w projekcie pul.....	239
VII.6.2.	Trudności napotkane podczas sporządzania prognozy.....	240
VII.6.3.	Wnioski końcowe prognozy oddziaływania na środowisko	241
VIII.	LITERATURA.....	242
IX.	ZAŁĄCZNIKI.....	244

SPIS TABEL

Tab. 1.	Szczegółowy podział Nadleśnictwa Szklarska Poręba na leśnictwa	20
Tab. 2.	Obiekty hydrologiczne na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba	32
Tab. 3.	Ogólna charakterystyka rezerwatów przyrody zlokalizowanych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba	41
Tab. 4.	Wykaz gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba leżących w całości w zasięgu granic OZW Karkonosze PLH020006 (granica obszaru wg decyzji wykonawczej KE nr 2019/18 z dnia 14 grudnia 2018 r.)	46
Tab. 5.	Wykaz gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba leżących w całości w zasięgu granic OZW Łąki Gór i Pogórza Izerskiego PLH020102 (granica obszaru wg decyzji wykonawczej KE nr 2019/18 z dnia 14 grudnia 2018 r.)	49
Tab. 6.	Wykaz gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba leżących w całości w zasięgu granic OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 (granica obszaru wg decyzji wykonawczej KE nr 2019/18 z dnia 14 grudnia 2018 r.)	53
Tab. 7.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba	70
Tab. 8.	Cele działań ochronnych dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba	73
Tab. 9.	Działania ochronne dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba na podstawie Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631) oraz zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028	94
Tab. 10.	Wykaz gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba leżących w całości w zasięgu granic OSO Karkonosze PLB020007 (granica ostoi wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r.; Dz. U. z 2011 r. nr 25, poz. 133 z późn. zm.)	109
Tab. 11.	Wykaz gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba leżących w całości w zasięgu granic OSO Góry Izerskie PLB020009 (granica ostoi wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. Dz. U. z 2011 r. Nr 25, poz. 133 z późn. zm.)	112
Tab. 12.	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony i ich siedlisk obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba	125
Tab. 13.	Cele działań ochronnych dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba	126
Tab. 14.	Działania ochronne dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba na podstawie Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631) oraz zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028	133
Tab. 15.	Wykaz pomników przyrody na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba (wg Rejestru Form Ochrony Przyrody RDOŚ we Wrocławiu, Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody)	139

Tab. 16.	Wykaz pomników przyrody poza gruntami w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba (wg Rejestru Form Ochrony Przyrody RDOŚ we Wrocławiu, Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody).....	140
Tab. 17.	Wykaz obiektów proponowanych do objęcia ochroną w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba	142
Tab. 18.	Wykaz gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba leżących w całości w zasięgu granic zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Tłoczyna”	154
Tab. 19.	Wyniki monitoringu GIOŚ gatunków zwierząt w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba	167
Tab. 20.	Wykaz typów siedlisk przyrodniczych odnotowanych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba.....	170
Tab. 21.	Leśne siedliska przyrodnicze w powiązaniu ze zbiorowiskami roślinnymi.....	178
Tab. 22.	Zestawienie wyników monitoringu siedlisk przyrodniczych prowadzonego w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba	186
Tab. 23.	Wykaz gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba leżących w całości w zasięgu granic otuliny Karkonoskiego Parku Narodowego	194
Tab. 24.	Wykaz gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba leżących w całości w zasięgu granic otuliny Parku Krajobrazowego Doliny Bobru.....	197
Tab. 25.	Wykaz obiektów archeologicznych, historycznych i kulturowych zlokalizowanych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba	198
Tab. 26.	Wykaz zabytkowych parków zlokalizowanych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba (poza gruntami w zarządzie)	199
Tab. 27.	Chronione układy urbanistyczne w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba	200
Tab. 28.	Struktura powierzchniowa typów siedliskowych lasu wyróżnionych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba	201
Tab. 29.	Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m ³] drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego	202
Tab. 30.	Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m ³] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury	204
Tab. 31.	Zestawienie powierzchni [ha] wg rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych.....	205
Tab. 32.	Zestawienie powierzchni wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem.....	206
Tab. 33.	Zestawienie powierzchni [ha] według form degeneracji lasu - borowacenie.....	208
Tab. 34.	Wykaz gatunków obcych występujących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba	209
Tab. 35.	Jednolite części wód powierzchniowych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba.....	216
Tab. 36.	Jednolite części wód podziemnych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba.....	217
Tab. 37.	Zestawienie uszkodzeń biotycznych drzewostanów na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba zarejestrowanych w trakcie prac urzędniowych.....	222
Tab. 38.	Zestawienie uszkodzeń abiotycznych drzewostanów na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba zarejestrowanych w trakcie prac urzędniowych.....	223
Tab. 39.	Średnia roczna liczba pożarów lasu w Nadleśnictwie Szklarska Poręba (przeciętna z ostatnich 10 lat)	224
Tab. 40.	Przewidywane negatywne oddziaływanie zapisów projektu pul i proponowane w prognozie oddziaływania na środowisko działania minimalizujące ten wpływ.....	236

SPIS RYCIN

Ryc. 1.	Położenie Nadleśnictwa Szklarska Poręba w strukturach Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu	19
Ryc. 2.	Nadleśnictwo Szklarska Poręba na tle jednostek podziału administracyjnego.....	21
Ryc. 3.	Nadleśnictwo Szklarska Poręba na tle podziału fizycznogeograficznego Polski na mezoregiony (Solon i in. 2018).....	22
Ryc. 4.	Nadleśnictwo Szklarska Poręba na tle podziału przyrodniczo-leśnego Polski (Zielony i Kliczkowska 2012).....	25
Ryc. 5.	Położenie Nadleśnictwa Szklarska Poręba na tle podziału geobotanicznego Polski (Matuszkiewicz 2008).....	27
Ryc. 6.	Diagram klimatyczny dla stacji Jelenia Góra (1966-2018).....	28
Ryc. 7.	Średnia roczna temperatura powietrza (oC) w Nadleśnictwie Szklarska Poręba (1966-2018).....	29
Ryc. 8.	Średnia roczna suma opadu atmosferycznego (mm) w Nadleśnictwie Szklarska Poręba (1966-2018).....	30
Ryc. 9.	Sieć hydrograficzna w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba	33
Ryc. 10.	Lokalizacja rezerwatów przyrody w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba.....	35
Ryc. 11.	Lokalizacja rezerwatu przyrody „Krokusy w Górzyńcu” na tle podziału powierzchniowego nadleśnictwa.....	36
Ryc. 12.	Lokalizacja rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery” na tle podziału powierzchniowego Nadleśnictwa Szklarska Poręba.....	38
Ryc. 1.	Lokalizacja obszarów Natura 2000 w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba.....	44
Ryc. 2.	Lokalizacja pomników przyrody w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba (kolor zielony – pomniki na gruntach w zarządzie nadleśnictwa; kolor pomarańczowy – pomniki poza gruntami w zarządzie nadleśnictwa).....	138
Ryc. 3.	Lokalizacja zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Tłoczyna” w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba	153
Ryc. 4.	Lokalizacja otuliny Karkonoskiego Parku Narodowego (KPN) w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba	193
Ryc. 5.	Lokalizacja otuliny Parku Krajobrazowego Doliny Bobru w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba	196
Ryc. 6.	Struktura powierzchni gatunków panujących w Nadleśnictwie Szklarska Poręba	203
Ryc. 7.	Struktura powierzchni gatunków rzeczywistych Nadleśnictwie Szklarska Poręba	203
Ryc. 8.	Powierzchniowa struktura klas wieku drzewostanów w Nadleśnictwie Szklarska Poręba.....	211

SPIS FOTOGRAFII

Fot. 1.	Torfowiska przejściowe w obszarze Torfowiska Gór Izerskich poniżej Kopalni „Stanisław” (fot. A. Wójcicka-Rosińska).....	52
Fot. 2.	Fragment boru bagiennego na Wysokiej Kopie w oddziale 75 (fot. A. Wójcicka-Rosińska).....	175
Fot. 3.	Górski bór świerkowy w oddziale 252 nad osadą Orle (fot. A. Wójcicka-Rosińska)	177
Fot. 4.	Łąki górskie w oddziale 246 nad Kobyłą (fot. A. Wójcicka-Rosińska)	181
Fot. 5.	Torfowisko wysokie na Wysokiej Kopie (fot. A. Wójcicka-Rosińska)	182
Fot. 6.	Torfowisko przejściowe poniżej Kopalni „Stanisław” w oddziale 139 (fot. A. Wójcicka-Rosińska).....	183
Fot. 7.	Gołoborze na stoku Sinych Skątek w oddziale 71 (fot. A. Wójcicka-Rosińska).....	185

I. WSTĘP

Lasy należą do najcenniejszych źródeł surowców odnawialnych i odgrywają kluczową rolę w środowisku naturalnym oraz w życiu człowieka. Ekosystem leśny, powiązany jest szeregiem wzajemnych zależności między światem roślin, zwierząt i grzybów, przez co pełni wielorakie funkcje – od produkcyjnych - opartych przede wszystkim na wykorzystaniu lasu jako bazy surowca drzewnego; po funkcje pozaprodukcyjne, do których zalicza się funkcje przyrodnicze i społeczne.

Problemy optymalnego wykorzystania zasobów leśnych oraz ich ochrony, obok problematyki społecznej i gospodarczej, stanowią dziś podstawy przestrzennego zagospodarowania w państwach Unii Europejskiej, zgodnie z wdrażaniem koncepcji zrównoważonego rozwoju. Na niej opierają się również zasady zrównoważonej gospodarki leśnej, która oznacza gospodarowanie lasami w taki sposób i w takim zakresie, by utrzymana została ich produktywność, bioróżnorodność, zdolność do regeneracji, żywotność i zdolność do utrzymania funkcji ekologicznej, środowiskowej i ekonomicznej teraz i w przyszłości na poziomie lokalnym, krajowym i globalnym, bez negatywnego wpływu na inne ekosystemy.

Europejska polityka leśna wydaje się zmierzać w kierunku coraz szerszego uwzględniania pozaprodukcyjnych funkcji lasów. Dlatego jedną z wiodących przesłanek uznania trwale zrównoważonego charakteru leśnictwa jest ochrona przyrody. W obecnym porządku prawnym Polski zasadniczą część problematyki związanej z ochroną przyrody w lasach uregulowana jest w kilku ustawach oraz kilkunastu aktach wykonawczych. Do najważniejszych z pewnością należy ustawa o ochronie przyrody (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.) oraz ustawa o lasach (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 2129 z późn. zm.).

Narzędziem planistycznym i organizacyjnym w gospodarce leśnej są plany urządzania lasu. Ich podstawowym zadaniem jest projektowanie takiego gospodarowania zasobami drzewnymi, aby zachowana była idea wielofunkcyjności lasów oraz zapewnione było ich trwałé użytkowanie. Oznacza to z jednej strony konieczność korzystania z zasobów leśnych w oparciu o obliczone wskaźniki rozmiaru użytkowania, a z drugiej zadbanie o jak najmniejszy negatywny wpływ zaprojektowanych działań na środowisko przyrodnicze.

Plany urządzenia lasu nadleśnictwa, wraz z programami ochrony przyrody, stanowią jedyne dokumenty planistyczne na poziomie lokalnym, w których ujmuje się kompleksowo zagadnienia gospodarki leśnej na gruntach leśnych zarządzanych przez Lasy Państwowe.

II. ZAKRES I CELE PROGRAMU

II.1. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Program ochrony przyrody, stanowiący integralną część planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na okres od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2028 r., sporządzono na podstawie umowy nr 13/2017 zawartej dnia 10 maja 2017 r. we Wrocławiu pomiędzy Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Brzegu a Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych we Wrocławiu. Treść niniejszego dokumentu opracowano zgodnie z wymogami ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 r. (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 2129 z późn. zm.) na podstawie „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie” z 1996 r. (Załącznik nr 11 do Instrukcji urządzania lasu z 1994 r.) oraz „Instrukcji urządzania lasu” z 2011 r. (Załącznik do Zarządzenia nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r. w sprawie Instrukcji urządzania lasu). Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028 jest aktualizacją programu z ubiegłego dziesięciolecia. Przy opracowywaniu programu uwzględniono aktualnie obowiązujące przepisy prawne, w szczególności:

Akty prawa krajowego

- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 2129 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 1945);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2018 poz. 2067 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 2033);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 2081);
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 954 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity - Dz.U. 2017 poz. 1161).

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie wykazu, obszarów i map regionów pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego (Dz.U. 2015 poz. 1425);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. 2014 poz. 1409);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. 2014 poz. 1408);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2016 poz. 2183);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tekst jednolity - Dz.U. 2016 poz. 71);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie kryteriów oceny wystąpienia szkody w środowisku (Dz.U. 2016 poz. 1399);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. 2011 nr 25 poz. 133 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz.U. 2005 nr 60 poz. 533);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (tekst jednolity - Dz.U. 2014 poz. 1713);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz.U. 2012 r. poz. 1302).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie centralnego rejestru form ochrony przyrody (Dz.U. 2012 poz. 1080);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz.U. 2011 nr 210 poz. 1260);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz.U. 2017 poz. 2408).

Akty prawa wspólnotowego

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (wraz z późn. zm.);
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (wraz z późn. zm.);
- Dyrektywa Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (wraz z późn. zm.);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko;
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko;
- Dyrektywa Rady 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzanym środowisku naturalnemu;
- Decyzja wykonawcza Komisji Europejskiej nr 2019/18 z dnia 14 grudnia 2018 r., w sprawie przyjęcia dwunastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny.

Akty porozumień międzynarodowych

- Konwencja Ramsarska o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, sporządzona w Ramsarze dnia 2 lutego 1971 r. (Dz. U. 1978 nr 7 poz. 24 z późn. zm.);
- Konwencja Paryska w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjęta w Paryżu dnia 16 listopada 1972 r. przez Konferencję Generalną Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Wychowania, Nauki i Kultury na jej siedemnastej sesji (Dz. U. 1976 nr 32 poz. 190);
- Konwencja Berneńska o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, sporządzona w Bernie dnia 19 września 1979 r. (Dz. U. 1996 nr 58 poz. 263 z późn. zm.);
- Konwencja Bońska o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt, sporządzona w Bonn dnia 23 czerwca 1979 r. (Dz. U. 2003 nr 2 poz. 17);
- Konwencja o różnorodności biologicznej, sporządzona w Rio de Janeiro 5 czerwca 1992 r. (Dz. U. 2002 nr 184 poz. 1532).

II.2. CELE PROGRAMU I JEGO ZAKRES

Program ochrony przyrody ma na celu doskonalenie zasad prowadzenia gospodarki leśnej i pomoc w realizacji zadań z zakresu ochrony przyrody przez nadleśnictwo. Sporządzany jest dla nadleśnictwa głównie w celu zebrania informacji dotyczących szeroko pojętych aspektów ochrony przyrody w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa. Tak przygotowane opracowanie umożliwi w przyszłości wykonanie szeregu analiz porównawczych dotyczących zmian stanu lasów i środowiska przyrodniczego. Określone w programie wytyczne do ochrony najcenniejszych składników środowiska przyrodniczego pozwolą na poprawę warunków ich ochrony i w miarę możliwości wzbogacenie zasobów przyrodniczych ekosystemów leśnych w nadleśnictwie. Program ochrony przyrody gromadzi też informacje o zasobach dóbr materialnych w lasach o istotnej wartości kulturowej.

Do szczegółowych celów programu należą:

- zinventaryzowanie i zobrazowanie bogactwa przyrodniczego lasów nadleśnictwa;
- przedstawienie istniejących i potencjalnych zagrożeń lasów oraz środowiska przyrodniczego;
- określenie koniecznych do wprowadzenia modyfikacji zabiegów gospodarczych, przyjęcie zadań z zakresu ochrony przyrody (na podstawie istniejących planów ochrony lub planów zadań ochronnych lub wynikających z oceny potencjalnego oddziaływania planowanych wskazań gospodarczych na komponenty przyrodnicze);
- prezentacja obiektu na tle regionu i kraju;
- wskazanie nowych przedmiotów ochrony oraz określenie celów i metod ich ochrony;
- uświadomienie wszystkim grupom społeczeństwa obecnych i potencjalnych zagrożeń lasów i środowiska przyrodniczego.

Program ochrony przyrody powinien również spełniać rolę edukacyjno-informacyjną, zwłaszcza w odniesieniu do lokalnych społeczności oraz osób zainteresowanych ochroną przyrody. Stanowi on bowiem bogate źródło informacji o walorach przyrodniczych i kulturowych lasów.

Zakres programu ochrony przyrody został ustalony na posiedzeniu Komisji Założeń Projektu Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028 dnia 31 maja 2016 r. Załącznikami do programu ochrony przyrody są mapa walorów przyrodniczych i wartości kultury materialnej, sporządzona w skali 1:50000 oraz załączniki nieupublicznione w postaci:

- Tabela XXII Zestawienie przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 w lasach nadleśnictwa lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie;

- Tabela XXIII Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody;
- Wykaz gruntów w zarządzie nadleśnictwa wraz z mapą sytuacyjną stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków.

W związku z posiadanym przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych we Wrocławiu certyfikatem Forest Stewardship Council (FSC), w niniejszym programie uwzględniono również rozpoznane siedliska przyrodnicze poza obszarami Natura 2000 oraz informacje o występowaniu niechronionych gatunków roślin i zwierząt, figurujących w krajowej i regionalnej czerwonej księdze lub na krajowych i regionalnych czerwonych listach gatunków zagrożonych. Wynika to m.in. z zapisów certyfikatu FSC Polska prowadzonego w oparciu o „Zasady, kryteria i wskaźniki dobrej gospodarki leśnej w Polsce”, gdzie wskaźnik 6.2.1. mówi: *„Zarządzający lasami o dużych powierzchniach gromadzą i korzystają z rozpoznanych, skatalogowanych i zaznaczonych na mapach stanowisk gatunków objętych ochroną ścisłą, gatunków z czerwonej księgi i rzadkich siedlisk z zał. 1 dyrektywy UE na terenie prowadzenia działań oraz realizują obowiązujące plany ochrony”*.

II.3. MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

Do opracowania programu ochrony przyrody wykorzystano materiały zebrane podczas prac terenowych przez taksatorów Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Brzegu oraz materiały udostępnione przez pracowników Nadleśnictwa Szklarska Poręba i Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Wykorzystano dane dotyczące obszarów Natura 2000 w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa zamieszczone w serwisie internetowym Dyrekcji Generalnej Ochrony Środowiska, a także dokumentację z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody. Do pozostałych źródeł danych należały:

- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego. Perspektywa 2020. Instytut Rozwoju Terytorialnego. Uchwała nr XLVIII/1622/2014 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 marca 2014 r.
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2022. ATMOTERM S.A. Uchwała nr XLIII/1450/17 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 grudnia 2017 r.
- Program ochrony środowiska dla miasta Jelenia Góra na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do 2024 roku. Uchwała Nr 358/XLV/2017 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 28 listopada 2017 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jelenia Góra. Uchwała nr 245/XXXIV/2016 Rady Miejskiej Jeleniej Góry z dnia 8 listopada 2016 r.

- Opracowanie ekofizjograficzne dla miasta Jelenia Góra. Zespół autorski: mgr Tomasz Miłowski, mgr Łukasz Pomykoł. Jelenia Góra, wrzesień 2015.
- Inwentaryzacja przyrodnicza miasta Jelenia Góra. Praca zbiorowa. Zachodniosudeckie Towarzystwo Przyrodnicze. Jelenia Góra, 2005.
- Program ochrony środowiska dla miasta i gminy Mirsk na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2022. Uchwała Nr VI/35/15 Rady Miejskiej Gminy Mirsk z dnia 23 kwietnia 2015 r.
- Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mirsk. Uchwała Nr XL/284/06 Rady Miejskiej Gminy Mirsk z dnia 24 lutego 2006 r.
- Opracowanie ekofizjograficzne dla miasta i gminy Mirsk. Zakład Ochrony Środowiska „Decybel”. Jelenia Góra, sierpień 2017 r.
- Program ochrony środowiska gminy miejskiej Piechowice na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022. Uchwała Nr 149/XXIII/2016 Rady Miasta Piechowice z dnia 28 czerwca 2016 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Piechowice. Uchwała Nr 8/III/2014 Rady Miasta Piechowice z dnia 30 grudnia 2014 r.
- Program ochrony środowiska gminy Stara Kamienica na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku. Uchwała Nr XLII/276/2018 Rady Gminy Stara Kamienica z dnia 31 stycznia 2018 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Kamienica. Uchwała Nr XXXI/200/2017 Rady Gminy Stara Kamienica z dnia 30 marca 2017 r.
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obrębu Kopaniec. Uchwała Nr XXXVI/221/05 Rady Gminy Stara Kamienica z dnia 14 czerwca 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Dolno. z 2005 r. nr 140 poz. 2808)
- Program ochrony środowiska dla miasta Szklarska Poręba na lata 2016-2019 z perspektywą do 2023 roku. Uchwała nr XXXIX/459/17 Rady Miejskiej w Szklarskiej Porębie z dnia 30 marca 2017 r.
- Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szklarskiej Poręby. Uchwała Nr XXX/344/16 Rady Miejskiej w Szklarskiej Porębie z dnia 24 sierpnia 2016 r.
- Opracowanie ekofizjograficzne dla Szklarskiej Poręby. Zakład Ochrony Środowiska „Decybel”. Jelenia Góra, czerwiec 2006 r.
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2017 roku. Wrocław, kwiecień 2018 r.

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Ocena stopnia zanieczyszczenia gleb w województwie dolnośląskim na podstawie wieloletnich badań monitoringowych WIOŚ Wrocław - lata 2010-2015. Obszary bezpośrednio zagrożone zanieczyszczeniami. Wrocław, wrzesień 2016 r.
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Raport o stanie środowiska w województwie dolnośląskim w 2015 r.
- Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy. Monitoring stanu chemicznego oraz ocena stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach w latach 2015-2018. Warszawa, listopad 2017 r.
- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Państwowy Instytut Badawczy, Oddział Morski w Gdyni. Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2010-2015. Gdynia, 2016 r.
- Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej. Aktualizacja programu wodno-środowiskowego kraju. Warszawa, sierpień 2016 r.
- Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy w Puławach. Raport z III etapu realizacji zamówienia „Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2015-2017”. Puławy, kwiecień 2017 r.

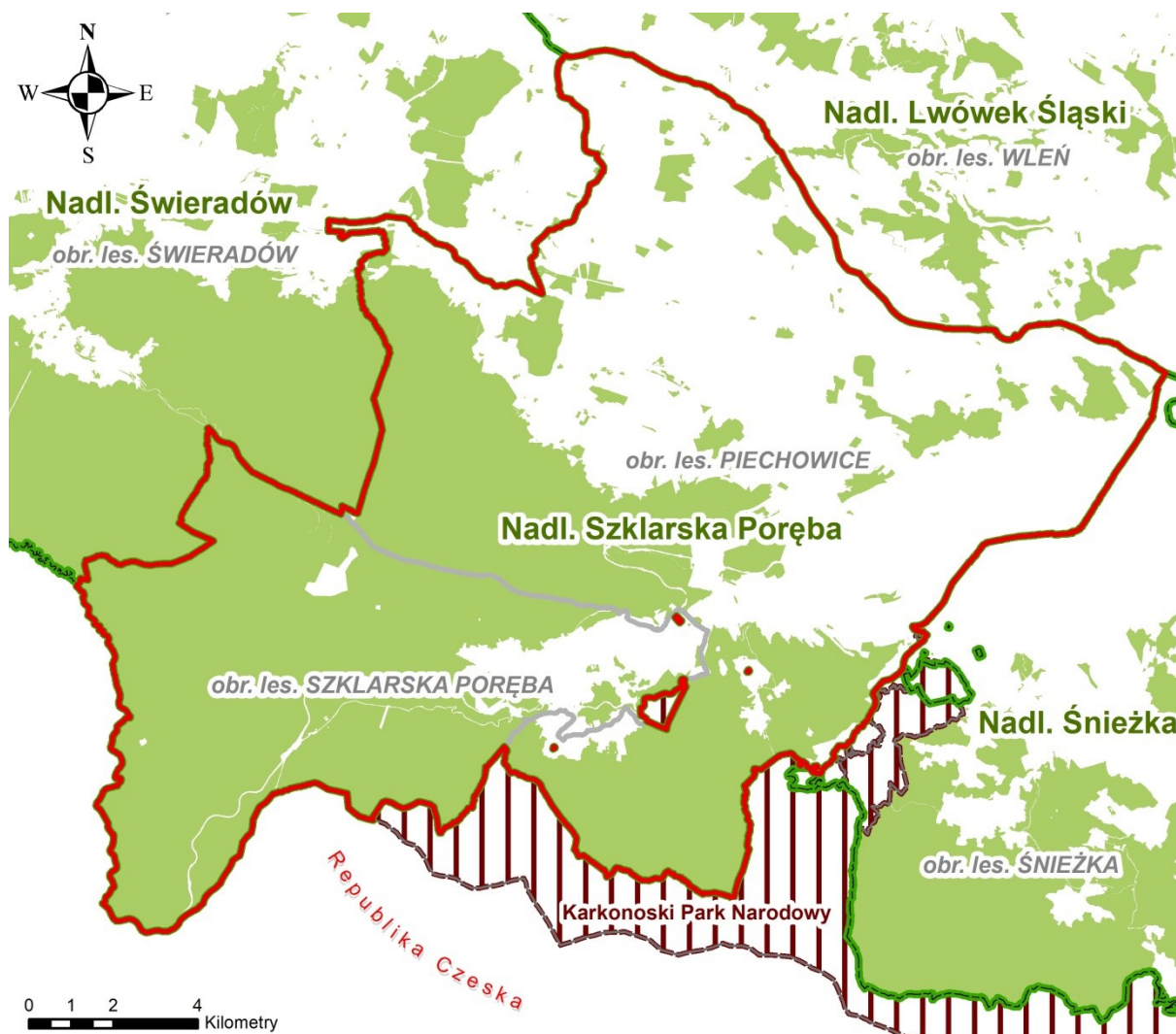
III. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA

III.1. POŁOŻENIE

III.1.1. USYTUOWANIE W STRUKTURACH LASÓW PAŃSTWOWYCH

Nadleśnictwo Szklarska Poręba jest jednym z 33 nadleśnictw wchodzących w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu. Graniczy z następującymi jednostkami administracyjnymi Lasów Państwowych:

- od północy z Nadleśnictwem Lwówek Śląski (RDLP Wrocław),
- od południa z granicą państwa i Karkonoskim Parkiem Narodowym,
- od wschodu z Nadleśnictwem Śnieżka (RDLP Wrocław),
- od zachodu z Nadleśnictwem Świeradów (RDLP Wrocław).

Ryc. 1. Położenie Nadleśnictwa Szklarska Poręba w strukturach Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu

Nadleśnictwo Szklarska Poręba składa się z 2 obrębów leśnych: Szklarska Poręba (obręb 1) i Piechowice (obręb 2) podzielonych na 14 leśnictw, których łączna powierzchnia wynosi 14 501,72 ha. Siedziba nadleśnictwa mieści się w Szklarskiej Porębie przy ulicy Krasieńskiego 6.

Tab. 1. Szczegółowy podział Nadleśnictwa Szklarska Poręba na leśnictwa

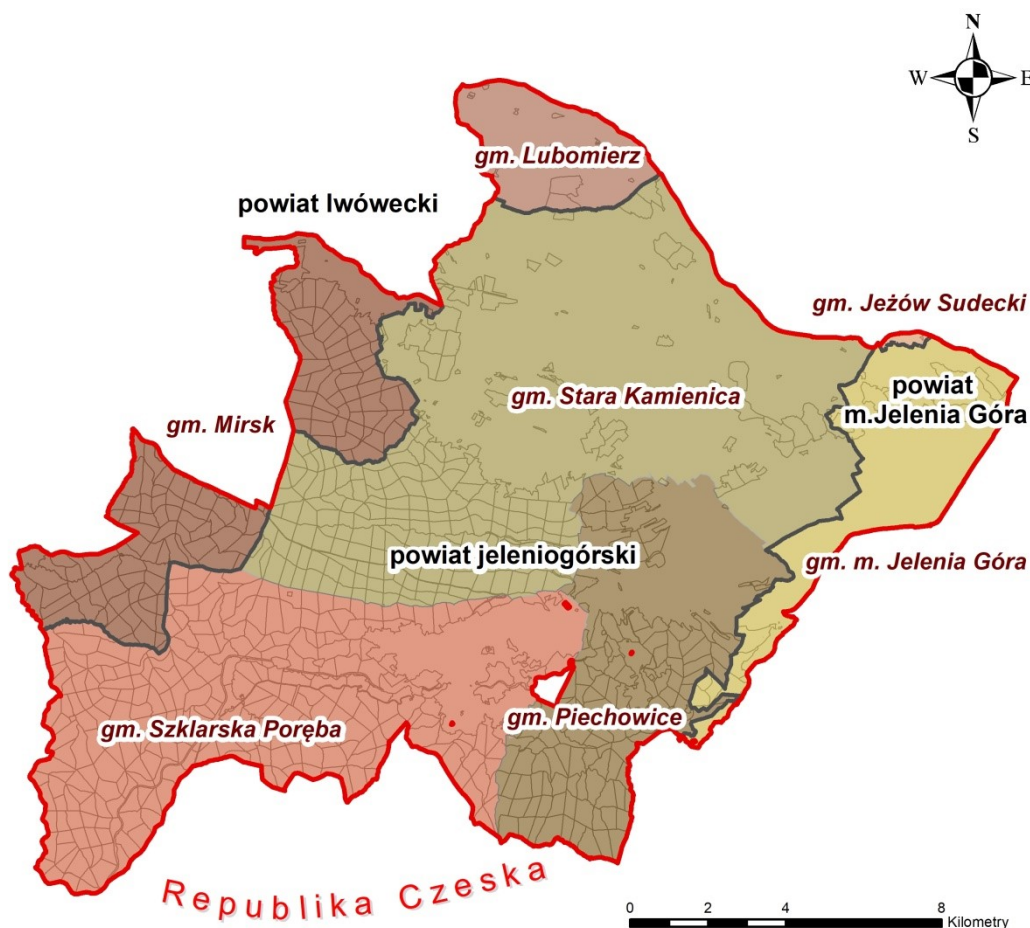
Nr	Nazwa leśnictwa	Oddziały	Powierzchnia [ha]			Powierzchnia ogółem [ha]*
			Grunty leśne		Grunty nieleśne	
			zalesione i niezalesione	związane z gosp. leśną		
1	Szklarska Poręba	1-23,36-46,76-90,147-148,162, 387-391	969,86	19,30	11,81	1000,97
2	Kamienno	24-35,47-75, 91-108	1165,20	22,11	0,00	1187,31
3	Orle	109-133, 197-199, 203-220, 222-224, 226, 230-237, 240-243,246-252	1199,00	33,80	98,34	1331,14
4	Zieleniec	190-196, 200-202, 221, 225, 227-229, 238-239,244-245,253-301	1113,83	38,37	4,11	1156,31
5	Jakuszyce	328-386	1137,61	26,47	4,29	1168,37
6	Kamieńczyk	134-146,149-161,163-189, 323-327	1110,32	36,70	20,87	1167,89
Razem Obręb Szklarska Poręba			6695,82	176,75	139,42	7011,99
9	Michałowice	17-19,223-229,235-258,261-267	786,04	18,09	31,07	835,20
10	Górzyniec	1-5, 8-16,131-140,142-152,163-167, 284A, 285A	972,61	17,62	33,98	1024,21
11	Krokusy	179-222	839,64	28,88	0,96	869,48
12	Kopaniec	20-23,102-113,115-121,124-130, 141,153-159,168-173	800,35	21,89	22,66	844,90
13	Roztoka	259-260, 268-294, 298, 303-306, 312-320,327-331,337-341	960,57	23,49	8,60	992,66
14	Szronowiec	295-297,299-302,307-311,321-326, 332-336,342-366	891,62	25,60	19,40	936,62
15	Kamieniecka Góra	6-7,24-29,31-51,57-58,63-64,69-75,79-81, 282A, 283A, 286A, 287A, 288A, 289A	1070,57	27,73	16,48	1114,78
16	Rozdroże	52-56,59-62,65-68,76-78,82-101,114, 122-123,160-162,174-178	839,58	25,86	6,44	871,88
Razem Obręb Piechowice			7160,98	189,16	139,59	7489,73
Razem Nadleśnictwo Szklarska Poręba			13856,80	365,91	279,01	14501,72

*bez gruntów stanowiących współwłasność Skarbu Państwa i osób fizycznych: 0,6406 ha

III.1.2. POŁOŻENIE WEDŁUG PODZIAŁU ADMINISTRACYJNEGO KRAJU

Pod względem przynależności administracyjnej Nadleśnictwo Szklarska Poręba położone jest w południowej części województwa dolnośląskiego. Zasięg terytorialny nadleśnictwa obejmuje następujące niższe jednostki administracyjne: powiat jeleniogórski (gminy: Piechowice, Stara Kamienica, Szklarska Poręba), powiat lwówecki (gminy: Lubomierz, Mirsk), powiat m. Jelenia Góra.

Ryc. 2. Nadleśnictwo Szklarska Poręba na tle jednostek podziału administracyjnego

III.1.3. POŁOŻENIE W PRZESTRZENI PRZYRODNICZO-LEŚNEJ KRAJU

Według fizycznogeograficznego podziału kraju Nadleśnictwo Szklarska Poręba położone jest w następujących jednostkach fizycznogeograficznych Polski (Solon i in. 2018):

Obszar: Europa Zachodnia

Podobszar: Pozaalpejska Europa Środkowa

Prowincja: Masyw Czeski (33)

Podprowincja: Sudety z Przedgórzem Sudeckim (332)

Makroregion: Pogórze Zachodniosudeckie (332.2)

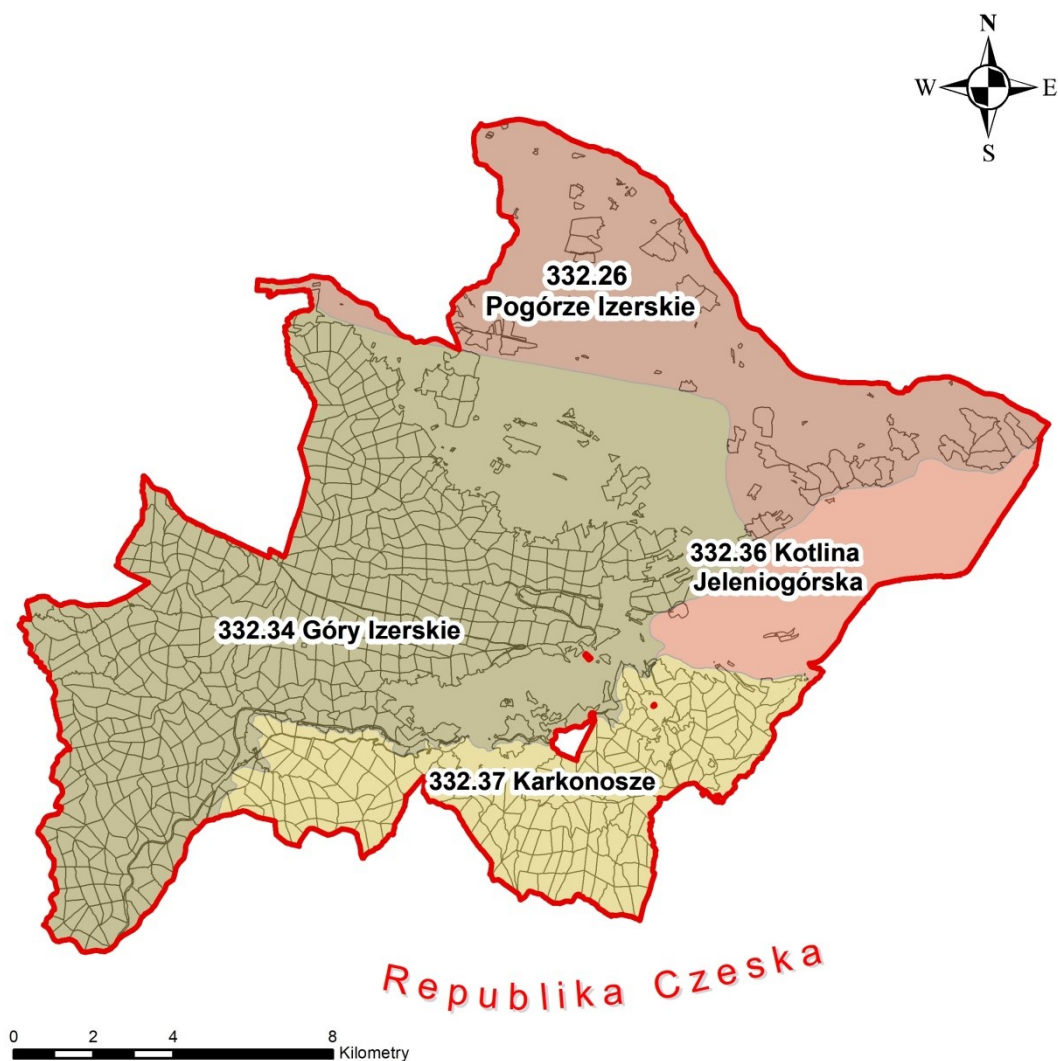
Mezoregion: Pogórze Izerskie (332.26)

Makroregion: Sudety Zachodnie (332.3)

Mezoregion: Góry Izerskie (332.34)

Kotlina Jeleniogórska (332.36)

Karkonosze (332.37)

Ryc. 3. Nadleśnictwo Szklarska Poręba na tle podziału fizycznogeograficznego Polski na mezoregiony (Solon i in. 2018)

Makroregion **Pogórze Zachodniosudeckie** jest wyżyną, zbudowaną z różnych skał paleozoicznych i mezozoicznych, osadowych i krystalicznych, osiagającą wysokości od 200 m do ponad 500 m n.p.m. Rozciąga się od okolic Drezna po okolice Wałbrzycha, częściowo znajduje się również w granicach Czech. Polska część Pogórza Zachodniosudeckiego zajmuje 2,6 tys. km² i dzieli się na cztery mezoregiony (Kondracki 2011).

Pogórze Izerskie rozciąga się pomiędzy Obniżeniem Żytawsko-Zgorzeleckim na zachodzie a doliną Bobru na wschodzie, na południu oddzielone jest od Gór Izerskich dyslokacją tektoniczną. Obejmuje północną część nadleśnictwa. Zbudowane jest przeważnie z gnejsów oraz batolitu izersko-karkonoskiego i przecięte żyłami bazaltu. W jego obrębie wyróżniono wiele mikroregionów (Walczak 1968), spośród których w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znalazło się Przedgórze Izerskie, z Wysoczyzną Rybnicy. Sąsiaduje ono bezpośrednio z Górami Izerskimi, z wysokościami dochodzącymi do 450-540 m n.p.m. i jest

zbudowane z gnejsów, granitognejsów, szarogłazów i bazaltów. W kilku miejscach starsze skały przebite są przez trzeciorzędowe bazalty, które wyróżniają się jako twardziele. Wzgórza Rybnickie odcięte są od mocno wypłaszczonej Kotliny Jeleniogórskiej, gdzie występują skały granitowe, dość stromym progiem morfologicznym. Wyróżniają się tutaj szczyty Skalicy 501 m n.p.m. i Komorzycy 523 m n.p.m. z ciekawymi formami skalnymi, jak Popielowe Skały, Leśny Zbór czy Kazalnica (Kondracki 2011).

Makroregion **Sudety Zachodnie** rozpościera się od okolic Żytawy na zachodzie po Bramę Lubawską na wschodzie. Budowa geologiczna Sudetów Zachodnich jest bardzo charakterystyczna: środkową część tworzy wielki batolit granitowy, związany z orogenezą hercyńską, w otoczeniu mniej lub bardziej zmetamorfizowanych paleozoicznych serii skalnych, przy czym na północnej peryferii regionu występują kaledońskie struktury fałdowe Gór Kaczawskich. Trwające dziesiątki milionów lat procesy denudacyjne doprowadziły do zrównania starych struktur, odsłonięcia granitoidów i selektywnego wypreparowania bardziej odpornych partii skalnych, które tworzą mniej lub bardziej wysokie formy wypukłe Trzeciorzędowe dyslokacje wypiętrzyły nierównomiernie środkową część regionu w postaci grupy górskiej Karkonoszy, wznoszących się na znacznej powierzchni ponad 1400 m n.p.m. Inne części Sudetów Zachodnich nie osiągają wysokości 1000 m lub niecą ją przekraczają. W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa makroregion reprezentują trzy mezoregiony (Kondracki 2011).

Góry Izerskie wraz z Pogórzem, tworzą najdalej na zachód wysuniętą część polskich Sudetów. Obejmują one całą zachodnią i środkową część nadleśnictwa. Dzielą się zasadniczo na dwie części, Grzbiet Kamienicki i Grzbiet Wysoki, przedzielone doliną Kwisy oraz Małej Kamiennej. Na północy Góry Izerskie przechodzą w Pogórze Izerskie, a na wschodzie łączą się z Kotliną Jeleniogórską. Od południowego wschodu ograniczone są Przełęczą Szklarską, za którą ciągną się Karkonosze. Najwyższym wzniesieniem Gór Izerskich jest Wysoka Kopa (1126 m n.p.m.) w Grzbiecie Wysokim. Góry Izerskie należą do jednostki geologicznej, zwanej metamorfikiem izerskim. Jest to osłona młodszego geologicznie krystaliniku karkonosko-izerskiego, który tworzy Karkonosze i część czeskich Gór Izerskich. W metamorfiku izerskim występują przede wszystkim gnejsy, granitognejsy oraz łupki łuszczkowe. Góry Izerskie są niezbyt wysokie, o łagodnych wierzchołkach. Wschodnia część Wysokiego Grzbietu tworzy wąski grzbiet o stromych stokach północnych i południowych. Taki kształt spowodowany jest budową geologiczną tego odcinka – tworzą go bardzo odporne na wietrzenie hornfelsy, które odsłaniają się w postaci utworów skalnych na zboczach (Staffa 1989).

Kotlina Jeleniogórska to rozległe obniżenie śródgórskie ograniczone od północy Górami Kaczawskimi, od wschodu Rudawami Janowickimi, od południa Karkonoszami, od zachodu Górami Izerskimi i Pogórzem Izerskim. Obejmuje niewielką, wschodnią część

nadleśnictwa, wyróżnianą jako Obniżenie Sobieszowskie, z płaskimi stożkami napływowymi Kamiennej i jej dopływu Wrzosówki (Walczak 1968). Kotlina Jeleniogórska stanowi fragment bloku karkonosko-izerskiego, a dokładniej masywu karkonoskiego. Podłoże Kotliny Jeleniogórskiej budują głównie granity karkonoskie, które przed 300 mln lat wtargnęły w tło skał starszych, tworzących ich geologiczną osłonę. W wielu miejscach wystają skałki zbudowane z granitów, będące wynikiem selektywnego wietrzenia skał. Natomiast powierzchnię kotliny pokrywają utwory wieku plejstoceńskiego: gliny, piaski, żwiry (Staffa 1999).

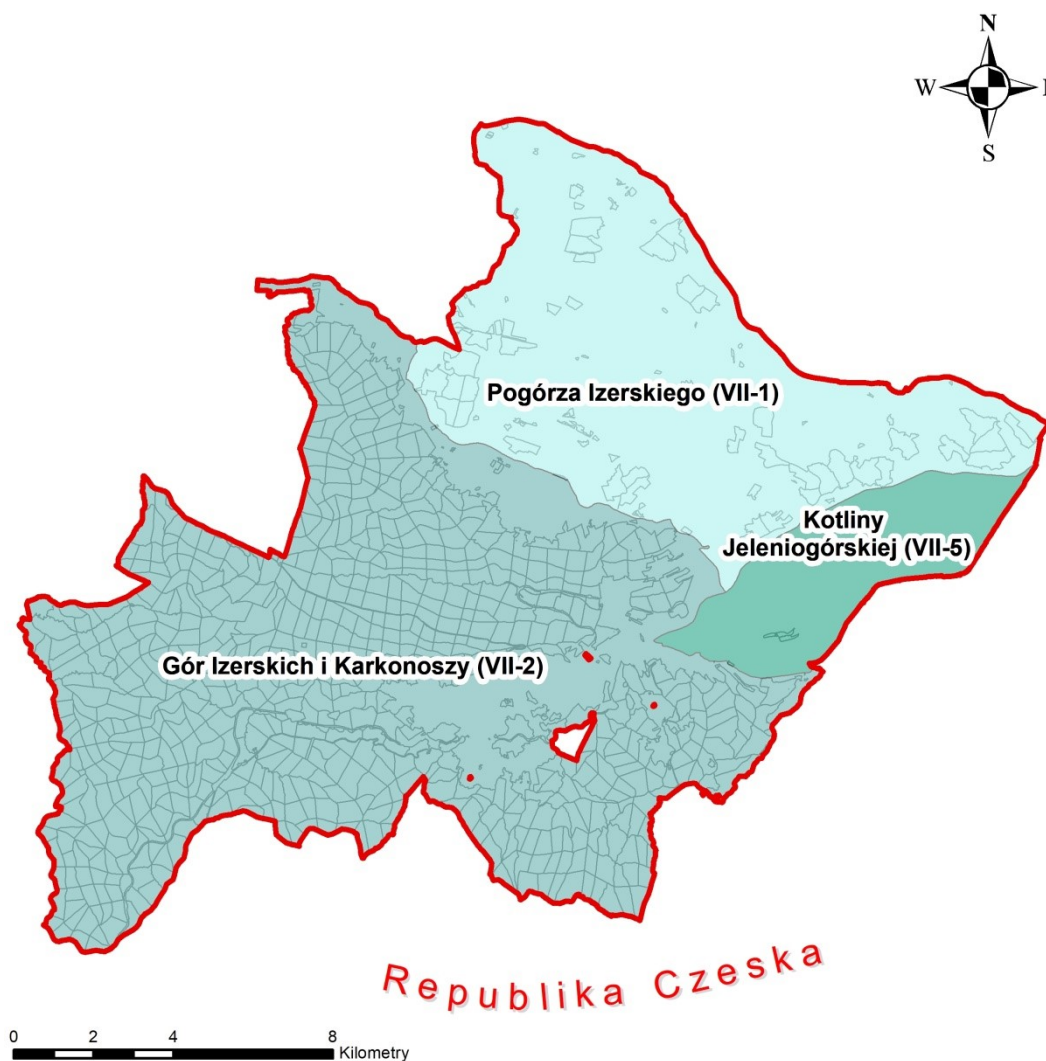
Karkonosze są najwyższą i najrozleglejszą grupą górską w Sudetach. Obejmują południowo-wschodnią część nadleśnictwa. W granicach Polski rozciągają się od Jakuszyc i doliny Kamiennej na zachodzie po dolinę Bobru i Bramę Lubawską na wschodzie. Linia uskoku tektonicznego oddziela Pogórze Karkonoskie od Kotliny Jeleniogórskiej zaś dolina Jedlicy i Przełęcz Kowarska stanowią granicę z Rudawami Janowickimi. Południowa granica Karkonoszy jest mało wyraźna, bowiem góry stopniowo przechodzą w rozległe Podgórze Karkonoskie, zaś grzbietem przebiega granica polsko-czeska. Z geologicznego punktu widzenia, Karkonosze i Góry Izerskie tworzą tzw. krystalinik karkonosko-izerski zbudowany z prekambryjskich i paleozoicznych łupków łuszczkowych, fylitów i kwarcytów. Podczas orogenezy hercyńskiej doszło do intruzji granitu, który wydostał się na powierzchnię po zwiertzeniu skał okrywy, tworząc tzw. karkonoski masyw granitowy. Główne pasmo Karkonoszy, ich północny skłon i Kotlina Jeleniogórska są zbudowane z granitów batolitu izersko-karkonoskiego, natomiast czeska część Karkonoszy ma bardziej złożoną budowę geologiczną. Obydwa pasma górskie (tzw. Śląskie i Czeskie) zbiegają się na wschodzie na szczycie Śnieżki (1602 m n.p.m.), gdzie na kontakcie tych dwóch stref wytworzyły się bardzo twarde skały metamorficzne – hornfelsy (Staffa 1993). Najwyższe partie Karkonoszy chronione są przez Karkonoski Park Narodowy, w granicach nadleśnictwa znalazły się partie stanowiące jego otulinę.

Zgodnie z regionalizacją przyrodniczo-leśną Polski 2010 (Zielony i Kliczkowska 2012) lasy Nadleśnictwa Szklarska Poręba położone są w zasięgu Krainy Sudeckiej (VII) w granicach następujących mezoregionów:

Mezoregion: Pogórza Izerskiego (VII-1)

Mezoregion: Gór Izerskich i Karkonoszy (VII-2)

Mezoregion: Kotliny Jeleniogórskiej (VII-5)

Ryc. 4. Nadleśnictwo Szklarska Poręba na tle podziału przyrodniczo-leśnego Polski (Zielony i Kliczkowska 2012)

Mezoregion **Pogórze Izerskie** obejmuje powierzchnię 750 km², z czego lasy i ekosystemy seminaturalne zajmują 25%. Dominują krajobrazy naturalne krzemianowe i glinokrzemianowe erozyjne pogórzy. Niewielkie obszary zajmują krajobrazy zalewowych den dolin – akumulacyjne, oraz bardzo rzadko – tarasów nadzalewowych – akumulacyjne. Krajobrazem roślinnym dominującym na tym terenie są grądy i ubogie dąbrowy podgórskie. Znacznie rzadziej spotykany jest krajobraz grądowy w wariantach podgórskich. Lesistość jest niska, wynosi 24%. Lasy tworzą średnie i małe kompleksy; największe z nich znajdują się w części zachodniej, na południowy zachód od Lubania. Lasy zajmują około 182 km², z czego 87% pozostaje w zarządzie Lasów Państwowych. Dominują siedliska lasu mieszanego wyżynnego (46%) i lasu wyżynnego (33%) oraz lasu mieszanego górskiego (16%). Gatunkami panującym w drzewostanach najczęściej są: świerk, który zajmuje 40% oraz dąb 16%, sosna 14% i brzoza 14% powierzchni (Zielony i Kliczkowska 2012).

Mezoregion **Gór Izerskich i Karkonoszy** obejmuje powierzchnię 614 km², z czego lasy i ekosystemy seminaturalne zajmują 73%. Dominują krajobrazy średniogórskie erozyjne regła dolnego, z niewielkimi fragmentami wysokogórskich erozyjnych i glacialnych. Znacznie mniejsze obszary zajmują krajobrazy średniogórskie erozyjne regła górnego. Nieliczne są krajobrazy krzemianowe i glinokrzemianowe erozyjne pogórzy oraz zalewowych den dolin – akumulacyjne, a sporadyczne – krajobrazy tarasów nadzalewowych – akumulacyjne. Przeważającym krajobrazem roślinnym są reglowe buczyny górskie. Znacznie mniej jest krajobrazów łąk i ubogich dąbrów podgórskich, krajobrazów łąk i buczyn górskich, a także krajobrazów wysokogórskich. Lesistość regionu jest bardzo duża, jedna z największych w kraju i wynosi 68%. Lasy tworzą rozległe kompleksy i zajmują około 418 km², z czego 88% pozostaje w zarządzie Lasów Państwowych. Dominują siedliska lasu mieszanego górnego (47%), boru mieszanego górnego (33%) i boru górnego (13%). Gatunkiem panującym w drzewostanach jest świerk, który zajmuje 82% powierzchni (Zielony i Kliczkowska 2012).

Mezoregion **Kotliny Jeleniogórskiej** obejmuje powierzchnię 178 km², z czego lasy i ekosystemy seminaturalne zajmują 15%. Przeważnie występują krajobrazy obniżeń denudacyjnych i kotlin w terenach wyżynnych i górskich oraz – rzadko – zalewowych den dolin – akumulacyjne. Miejscami pojawiają się krajobrazy krzemianowe i glinokrzemianowe erozyjnych pogórzy. Krajobrazem roślinnym tego terenu są łąki i ubogie dąbrowy podgórskie, z niewielkimi płacami krajobrazu łąk i buczyn górskich. Lesistość mezoregionu jest mała i wynosi 14%. Lasy tworzą małe i średnie kompleksy, z których największe położone są na północ od Jeleniej Góry. Lasy zajmują około 24 km², z czego 60% pozostaje w zarządzie Lasów Państwowych. Dominują siedliska lasu mieszanego wyżynnego (65%), lasu mieszanego górnego (17%), lasu wyżynnego (13%) oraz olsu wyżynnego (4%). Gatunkiem panującym w drzewostanach jest świerk, który zajmuje 60%; dąb zajmuje 13%, a brzoza 8% powierzchni (Zielony i Kliczkowska 2012).

Kolejnym podziałem, opartym na zróżnicowaniu przestrzennym typów roślinności, jest podział geobotaniczny (Matuszkiewicz 2008). Według niego obszar Nadleśnictwa Szklarska Poręba położony jest w granicach:

Działu Sudeckiego (G)

Krainy Sudeckiej (G.1)

Podkrajina Zachodniosudecka (G.1a)

Okręg Pogórza Izerskiego (G.1a.1)

Mirski (G.1a.1.d)

Lwówecko-Lubomierski (G.1a.1.e)

Kotliny Jeleniogórskiej (G.1a.1.f)

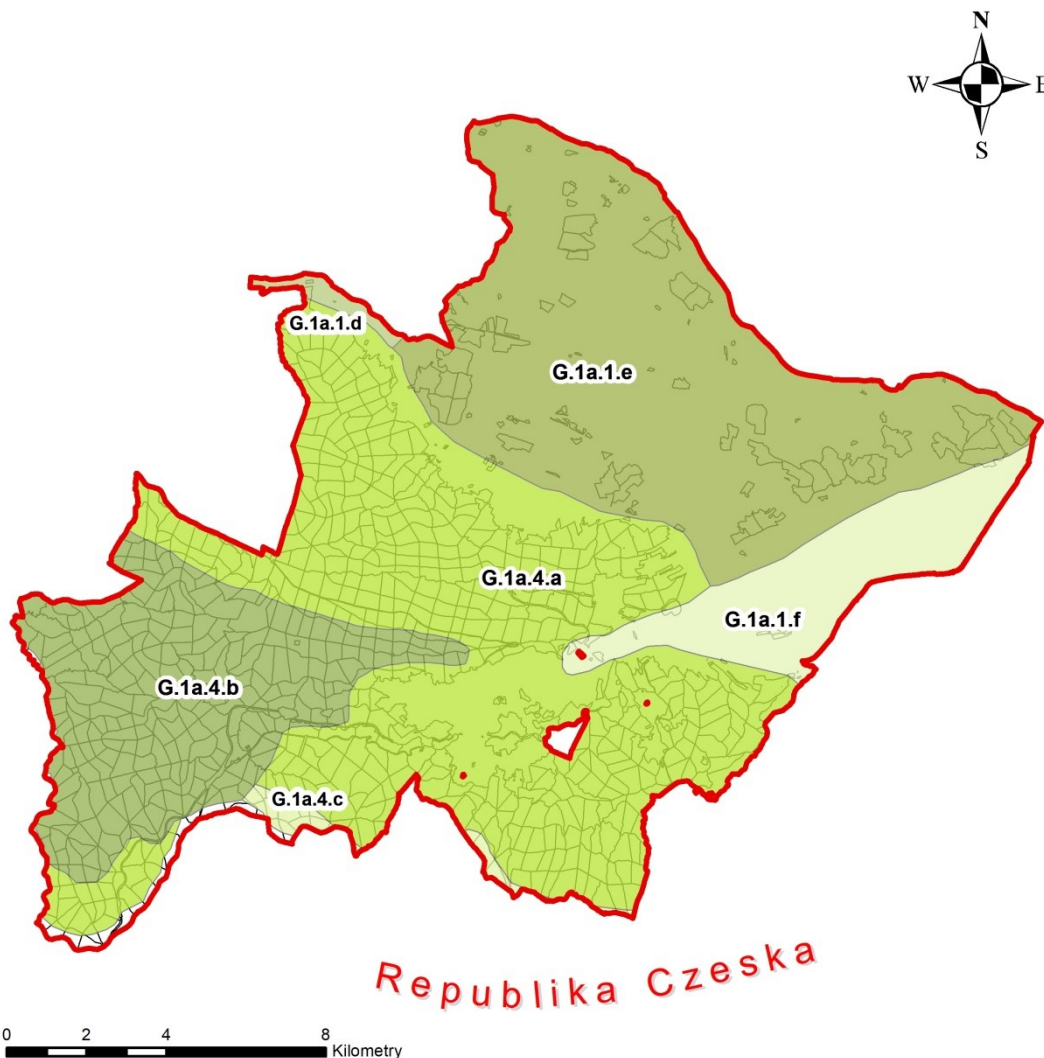

Okręg Izersko-Karkonoski (G.1a.4)

Dolnoregłowego Piętra Karkonoszy i Gór Izerskich (G.1a.4.a)

Wysokogórskiego Piętra Gór Izerskich (G.1a.4.b)

Wysokogórskich Pięter Karkonoszy (G.1a.4.c)

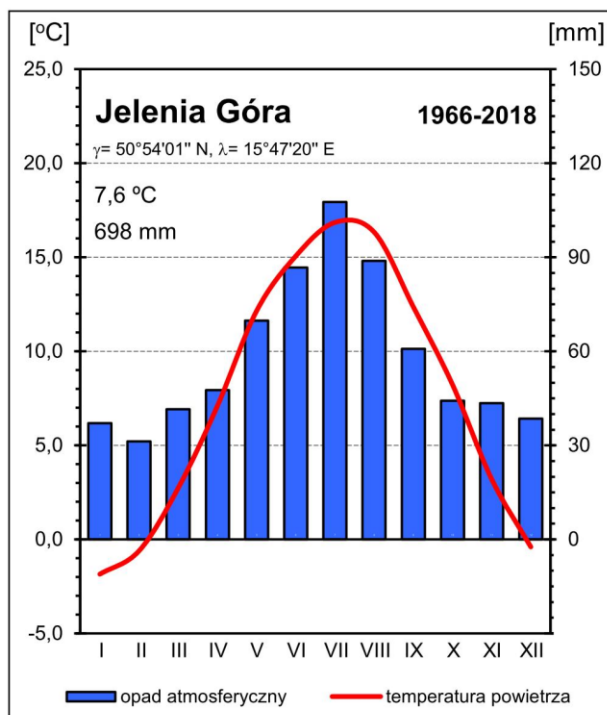

Ryc. 5. Położenie Nadleśnictwa Szklarska Poręba na tle podziału geobotanicznego Polski (Matuszkiewicz 2008)

III.2. KLIMAT

Charakterystykę klimatyczną Nadleśnictwa Szklarska Poręba oparto o serię wyników wieloletnich pomiarów meteorologicznych prowadzonych w latach 1966-2018 w stacji synoptycznej Jelenia Góra ($\gamma=50^{\circ}54'01''$ N, $\lambda=15^{\circ}47'20''$ E). Źródłem pochodzenia danych obserwacyjnych jest Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut badawczy. Stacja pomiarowa zlokalizowana jest około 5 kilometrów na wschód od granicy zasięgu terytorialnego nadleśnictwa, około 17 kilometrów od jego centralnej części.

W Nadleśnictwie Szklarska Poręba silnie uwidacznia się mezoskalowy wpływ czynników geograficznych na klimat, jednak podobnie jak w całym regionie w głównej mierze kształtują go wielkoskalowe procesy cyrkulacyjne związane z obiegiem ciepła i wilgoci w atmosferze. Pogodę kształtują całoroczne ośrodki baryczne Niż Islandzki i Wyż Azorski, a także sezonowy Wyż Azjatycki oraz wyży powstające nad Europą Północną. Wysoki udział mas polarno-morskich sprawia, że klimat w regionie jest dość łagodny, jednak należy zauważyć, że w Karkonoszach i Górach Izerskich panują znacząco odmienne warunki klimatyczne i pogodowe.

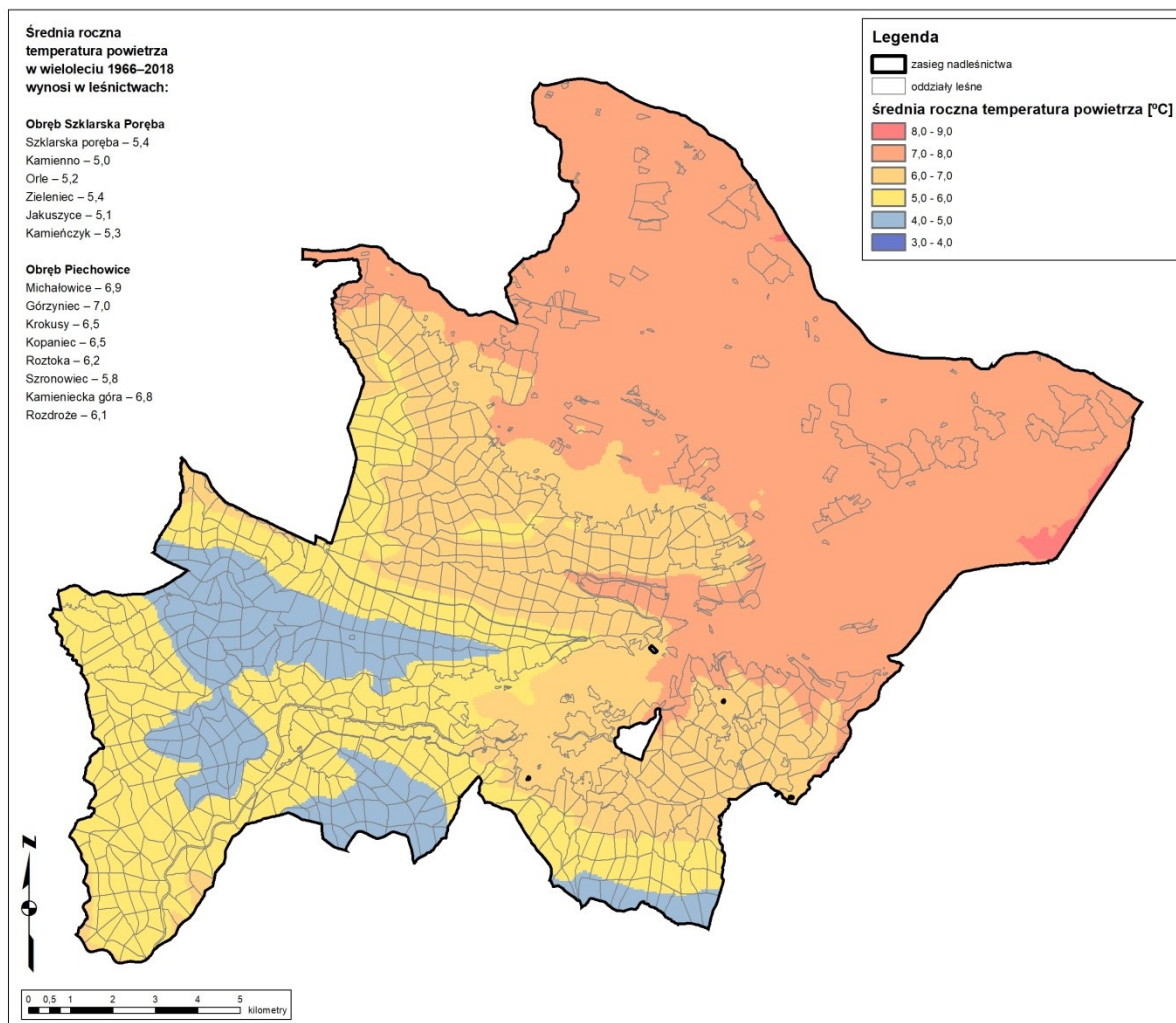

Ryc. 6. Diagram klimatyczny dla stacji Jelenia Góra (1966-2018)

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba średnia roczna wieloletnia temperatura powietrza waha się od 5,0°C w leśnictwie Kamienno (obręb Szklarska Poręba) do 7,0°C w leśnictwie Górzyniec (obręb Piechowice). Tak duża rozpiętość średniej temperatury jest konsekwencją różnic przeciętnej wysokości nad poziomem morza pomiędzy poszczególnymi fragmentami analizowanego obszaru sięgających ponad 400 metrów (leśn. Kamienno – ok. 540 m n.p.m., leśn. 945 – ok. 860 m n.p.m.). Cały obszar gruntów w zarządzie nadleśnictwa charakteryzuje przeciętna roczna temperatura powietrza 5,9°C, która jest aż o 1,7°C niższa od średniej wieloletniej notowanej w stacji Jelenia Góra. Wyniki obserwacji w tej stacji wskazują, że najcieplejszym miesiącem w regionie jest zazwyczaj lipiec zaś najchłodniejszym styczeń. Wielkość zmienności średniej rocznej temperatury powietrza pomiędzy obrębami leśnymi jest dość duża i wynosi 1,3°C. Obręb Szklarska

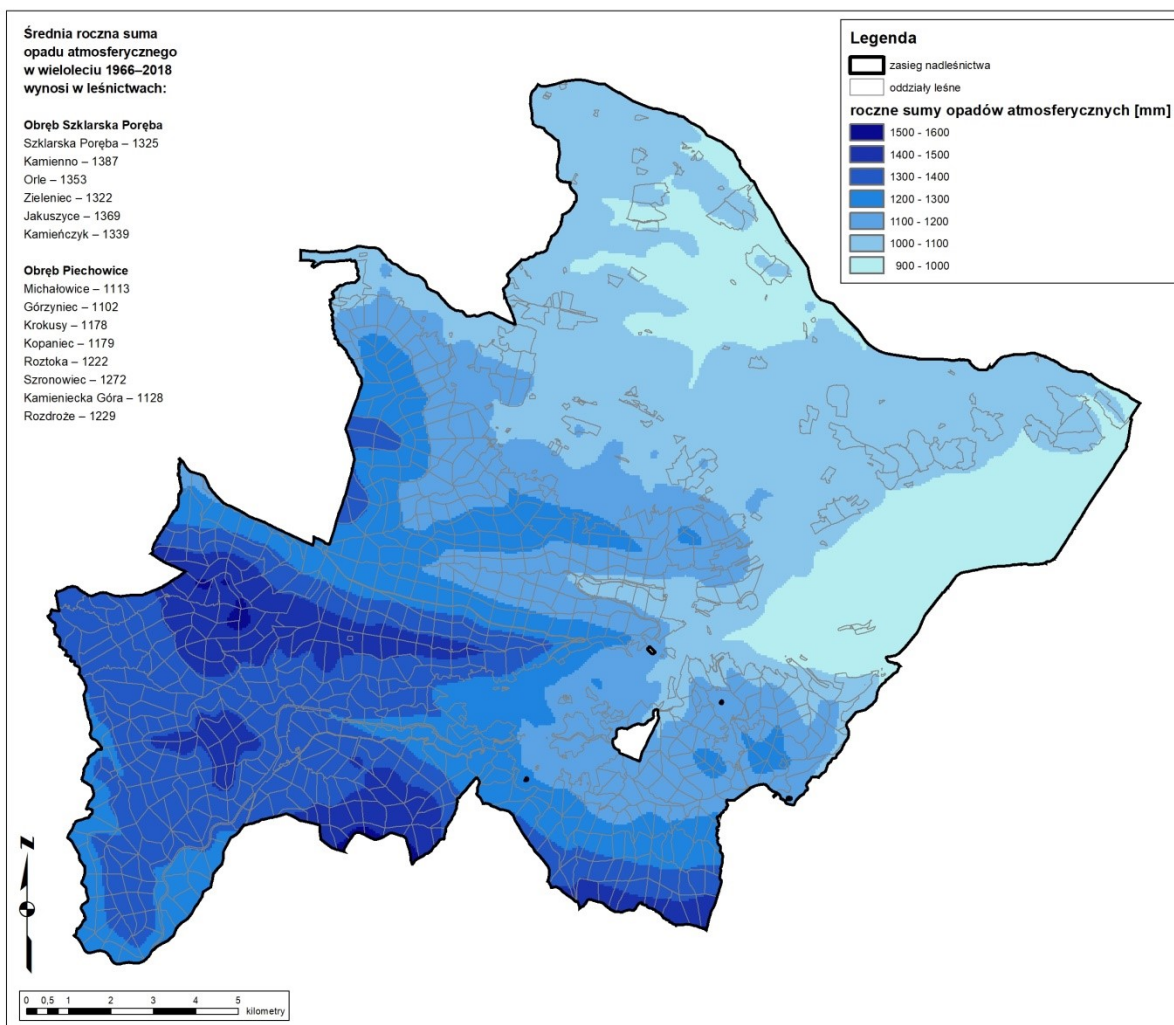
Poręba charakteryzuje średnia roczna temperatura powietrza wynosząca 5,2°C, znacznie bardziej uprzywilejowanym termicznie obszarem jest obręb Piechowice – 6,5°C.

Ryc. 7. Średnia roczna temperatura powietrza (oC) w Nadleśnictwie Szklarska Poręba (1966-2018)

Średnia wieloletnia (1966-2018) suma opadu atmosferycznego w stacji Jelenia Góra wynosi 698 mm. Jednak z uwagi na jej dużą zmienność, będącą bezpośrednim efektem różnicy wysokości nad poziomem morza, w przestrzeni nie można traktować jej, jako wartości reprezentatywnej dla obszaru całego Nadleśnictwa Szklarska Poręba. Wykorzystanie technik GIS pozwoliło na oszacowanie wzrostu sum opadu atmosferycznego postępujących wraz z wysokością nad poziomem morza i tym samym analizę przestrzennego zróżnicowania tego parametru. Zdecydowanie najwyższej rocznej sumy opadów atmosferycznych należy spodziewać się w południowej części nadleśnictwa, w Karkonoszach i Górach Izerskich – nawet do 1400 mm. Różnica w przeciętnej rocznej dostawie wody z opadu atmosferycznego pomiędzy obrębami leśnymi jest również dość duża i wynosi ok. 170-180 mm, a średnie wieloletnie roczne sumy opadów atmosferycznych

wynoszą dla obrębów leśnych Szklarska Poręba i Piechowice odpowiednio 1349 i 1178 mm. Analiza modelowego rozkładu przestrzennego tego zjawiska pozwala na określenie przeciętnej wielkości sumy rocznej opadu atmosferycznego w leśnej części Nadleśnictwa Szklarska Poręba na 1251 mm. Należy przy tym zwrócić uwagę na dużą zmienność tej wielkości z rok na rok wynoszącą od 70 do 140% przeciętnej rocznej sumy opadu. W przebiegu miesięcznych sum opadu wyraźnie wyróżnia się letnie maksimum i zimowe minimum. W stacji Jelenia Góra w wieloleciu 1966-2018 miesiącem o najwyższej sumie opadu atmosferycznego był lipiec (przeciętnie 108 mm), zaś o najniższej miesiące luty (31 mm).

Ryc. 8. Średnia roczna suma opadu atmosferycznego (mm) w Nadleśnictwie Szklarska Poręba (1966-2018)

W Nadleśnictwa Szklarska Poręba z uwagi na duże różnice wysokości nad poziomem morza pomiędzy poszczególnymi jego fragmentami obserwuje się bardzo duże zróżnicowanie warunków termicznych i opadowych. W obrębie Pogórza Izerskiego i Kotliny Jeleniogórskiej z uwagi na bardzo zadowalające warunki termiczne i dość duże sumy opadu

atmosferycznego panują dobre warunki dla wzrostu i hodowli lasu. W Karkonoszach i Górach Izerskich są one trudne, a miejscami ekstremalnie trudne.

III.3. WARUNKI HYDROLOGICZNE

Zgodnie z podziałem hydrograficznym Polski (2007) teren nadleśnictwa położony jest w zlewni Bałtyku w dorzeczu Odry i w zlewni Morza Północnego w dorzeczu Łaby:

- I Odra
  - II Bóbr
    - III Kwisza
      - IV Kwisza do Długiego Potoku (p), Długi Potok
    - III Kamienna
      - IV Kamienna do Kamieńczyka I (p), Kamieńczyk, Kamienna od Kamieńczyka do Szklarki (p), Szklarka, Kamienna od Szklarki do Kamiennej Małej (l), Kamienna Mała, Kamienna od Kamiennej Małej do Wrzosówki (p), Wrzosówka, Kamienna od Wrzosówki do ujścia
    - III Bóbr od Kamiennej do Szprotawy (p)
      - IV Bóbr od Kamiennej do Kamienicy (l), Kamienica
- I Łaba
  - II Izera (Jizera)
    - III Jagnięcy Potok
      - IV Jagnięcy Potok
    - III Izera od Jagnięcego Potoku do granicy państwa koło m. Horni Kořenov (rzeka graniczna) (l)
      - IV Izera od Jagnięcego Potoku do Kobyły (l), Kobyła, Izera od Kobyły do Kamionka (l), Kamionek, Izera od Kamionka do Jizerki (p), Izera od Jizerki do granicy państwa koło m. Horni Kořenov
    - III Izera od granicy państwa koło m. Horni Kořenov do Mumlavy (l)
      - IV Izera od granicy państwa koło m. Horni Kořenov do Mumlavy (l)
    - III Mumlava
      - IV Mielnica (Melnice)

Główną rzeką na terenie nadleśnictwa jest Kamienna, lewostronny dopływ Bobru. Początek bierze ze źródła w torfowisku Zielony Klin na północnych zboczach Mumlawskiego Wierchu (1120 m n.p.m.) na granicy Karkonoskiego Parku Narodowego. W górnym biegu rzeki, w Szklarskiej Porębie Dolnej, znajduje się elektrownia wodna. Od Jakuszyca do Piechowic Kamienna wyznacza granicę między Górami Izerskimi a Karkonoszami. Niżej

wpływa do Kotliny Jeleniogórskiej. Do Bobru wpada w okolicy Wzgórza Krzywoustego w Jeleniej Górze. Największe prawostronne dopływy Kamiennej – Kamieńczyk i Szklarka odwadniają stoki Karkonoszy, zaś dopływy lewostronne, m.in. Kamienna Mała – spływają ze stoków Gór Izerskich. Obszar ten odwadniają również Kamienica oraz Kwisa. Zachodnia i południowo-zachodnia część Wysokiej Kopy odwadniana jest przez lewobrzeżne dopływy Izery, należącej do zlewiska Morza Północnego. Z dopływami Izery związana jest największa ilość torfowisk na terenie Nadleśnictwa Szklarska Poręba. Obszar nadleśnictwa charakteryzuje się wysokimi zasobami wody.

W ramach projektu „Przeciwdziałanie skutkom odpływu wód opadowych na terenach górskich. Zwiększenie retencji i utrzymanie potoków oraz związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie” w latach 2007-2013 Nadleśnictwo Szklarska Poręba zrealizowało łącznie 180 projektów wodno-retencyjnych o kubaturze 15 341,0 m³. Były to następujące działania:

- budowa zbiorników retencyjnych: 17 zbiorników oraz 29 urządzeń wodnych i piętrzących; ilość retencjonowanej wody: 15 341,0 m³;
- renaturyzacja torfowisk: 133 drewniane zastawki;
- rozbiórka istniejącej zapory czołowej.

Obecnie w ramach projektu „Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich” na lata 2016-2022 przewidziano działania związane z:

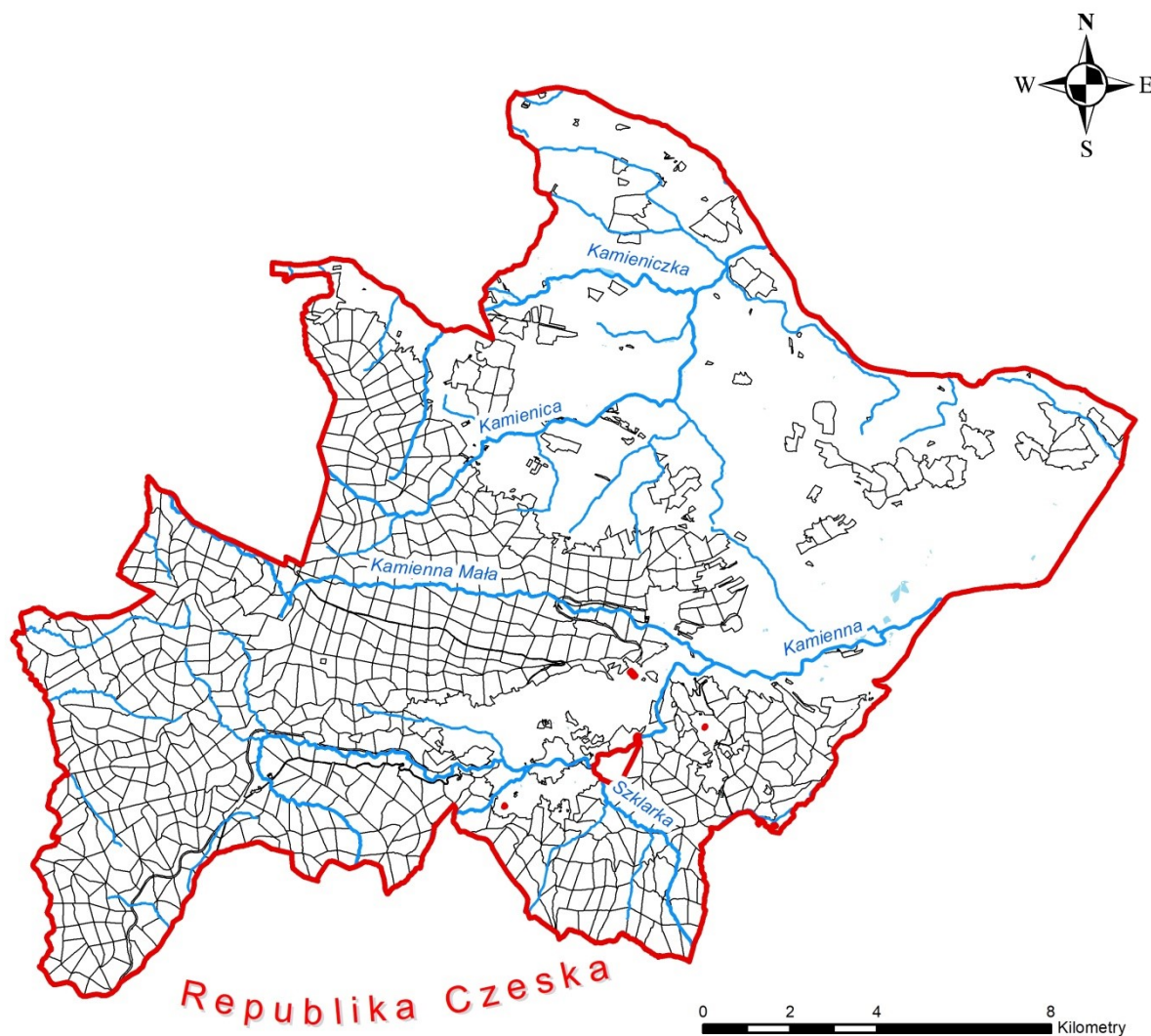
- zabudową przeciwoerozyjną nieużytkowanych szlaków zrywkowych;
- zabudową przeciwoerozyjną dróg wodospustami;
- modernizacją zbiornika na Polanie Jakuszyckiej;
- przebudową przepustów na przepusty o większym świetle lub brody oraz budową nowych przepustów;
- przywracaniem funkcji obszarom mokradłowym - budowa zastawek.

Celem projektu jest wzmocnienie odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu w górskich ekosystemach leśnych. Podjęte działania będą ukierunkowane na zapobieganie powstawaniu lub minimalizację negatywnych skutków zjawisk naturalnych takich jak: niszczące działanie wód wezbraniowych, powódzie i podtopienia, susza i pożary.

Tab. 2. Obiekty hydrologiczne na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Typ	Lokalizacja
Bagna	Obr. 1: 21 a; 22 b; 23 b; 24 c; 26 d; 69 b; 74 b; 86 a; 87 b, d; 88 a; 91 a; 96 a; 97 c; 100 b-c; 101; 114 d; 126 f; 127 f, h, j-k; 128 b, g; 130 c, f; 131 d; 133 d; 136 c-d; 137 a; 138 a, f; 139 d; 140 a, d-f; 141 c; 142 c; 143 c; 144 f; 149 b; 152 a; 153 a-c; 156 c; 158 a, d; 160 c; 165 h; 166 a; 167 f; 168 c; 169 d; 170 d; 171 a-c; 172 b, f-f; 174 g; 178 b; 179 b; 180 a; 181 c; 182 c-d; 183 a, c-d; 184 a; 185 a; 186 a, c; 205 c; 234 b; 246 b; 247; 251 a; 257 d; 269 b; 279 b; 325 g; 344 c; 345 a; Obr. 2: 6 i; 11 a; 56 g; 80 a; 85 a; 90 b; 91 a; 114 b-c; 142 h; 176 b; 177 a; 178 b; 184 f; 255 c; 267 g; 282 f; 285 b; 287A a, g; 337 a; 366 d

Typ	Lokalizacja
Zbiorniki wodne i obiekty małej retencji	Obr. 1: 24 d; 27 c; 28 b, i; 144 b, g; 165 l; 166 l; 269 h; 270 f; 346 f; 349 d-f; 352 c; 353 c; 387 kx; Obr. 2: 3 m; 21 l; 40 g; 87 f; 137 g; 182 j

Ryc. 9. Sieć hydrograficzna w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba

IV. FORMY OCHRONY PRZYRODY

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku *o ochronie przyrody* (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.) ustanowiła następujące formy ochrony przyrody:

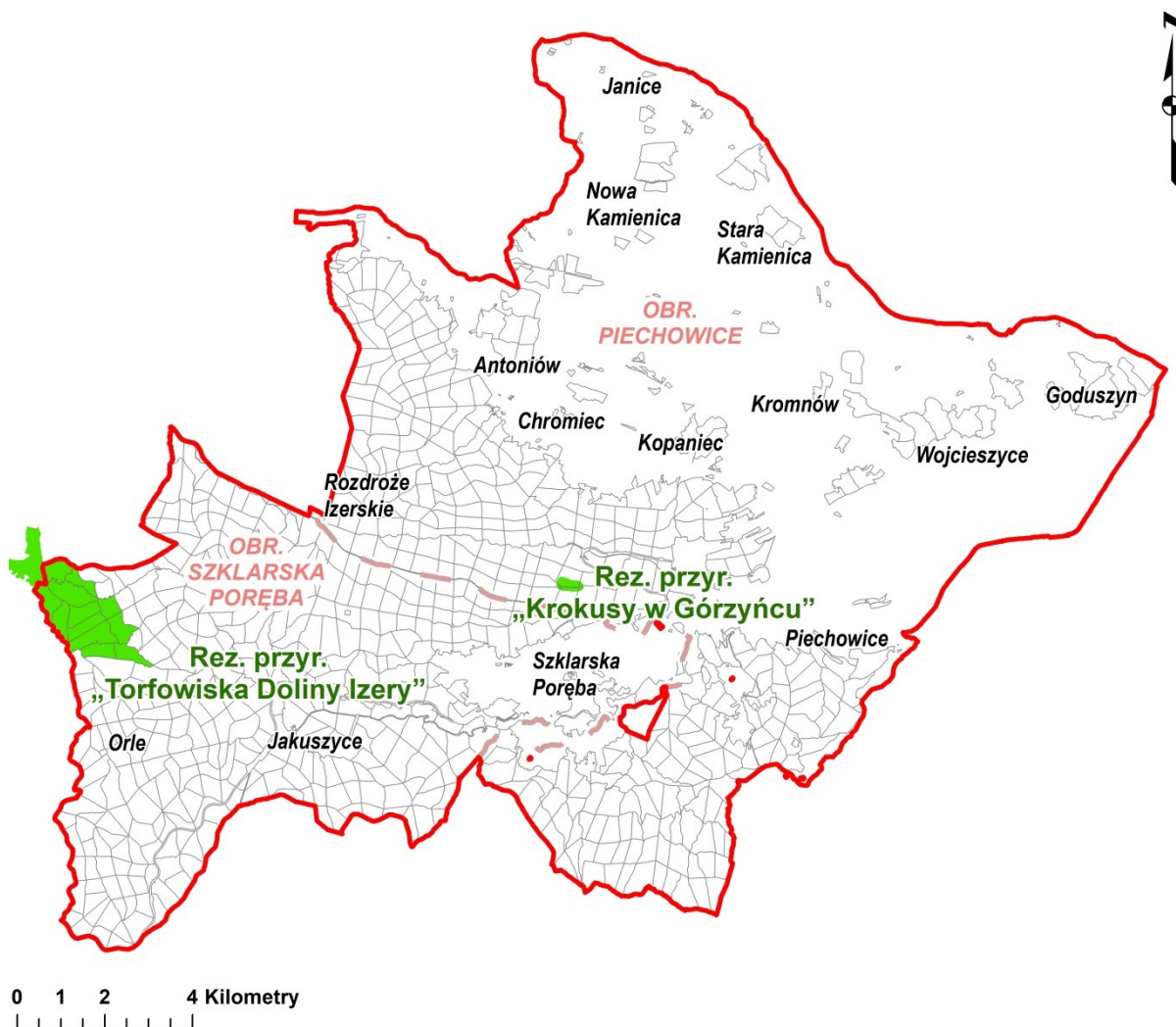
- parki narodowe,
- rezerваты przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba znajdują się: 2 rezerваты przyrody „Krokusy w Górzyńcu” i „Torfowiska Doliny Izery”, 5 obszarów Natura 2000 – OZW Karkonosze PLH020006, OZW Łąki Gór i Pogórza Izerskiego PLH020102, OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 oraz OSO Karkonosze PLB020007 i OSO Góry Izerskie PLB020009, a także zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Tłoczyna”. Ponadto w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa zlokalizowanych jest 20 pomników przyrody, a także chronione gatunki roślin, zwierząt oraz grzybów.

IV.1. REZERWATY PRZYRODY

Według ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.) rezerwat przyrody obejmuje *obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi* (art. 13 uoop). Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba zlokalizowane są dwa rezerваты przyrody - „Krokusy w Górzyńcu” oraz południowy fragment „Torfowiska Doliny Izery” (pozostała część rezerwatu leży w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Świeradów).

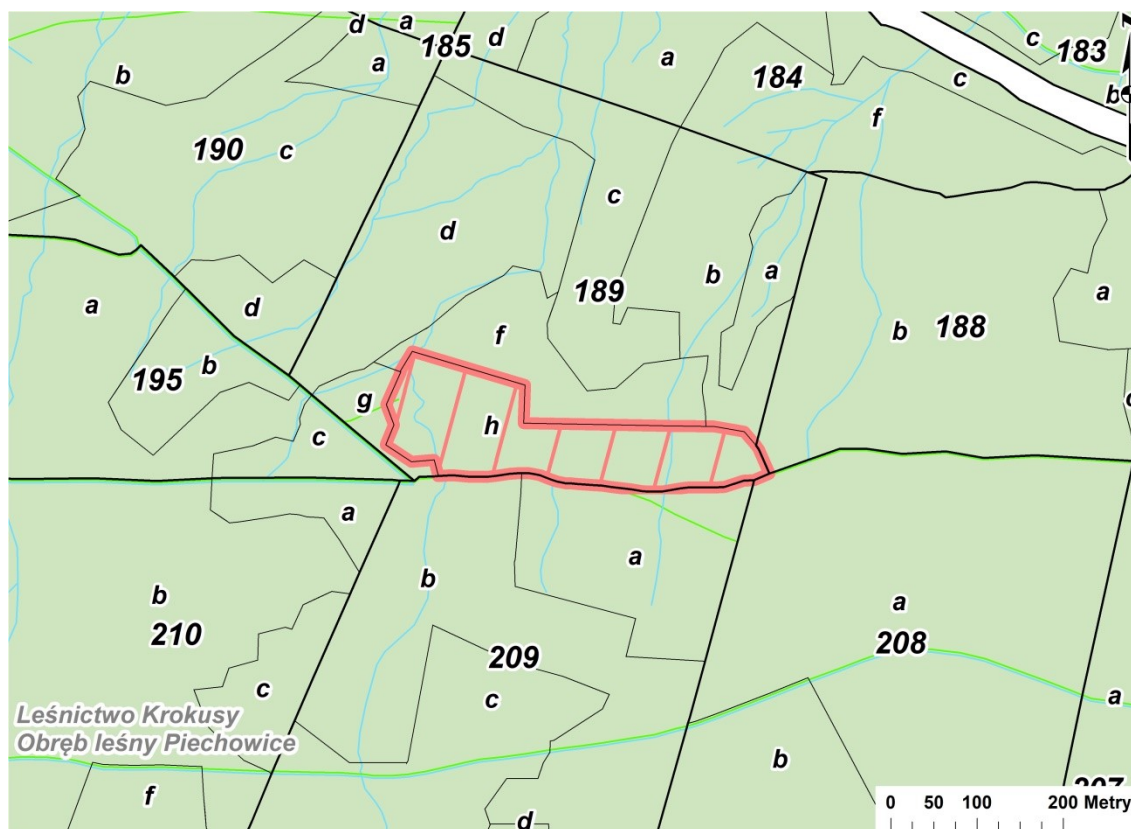

Ryc. 10. Lokalizacja rezerwatów przyrody w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba

IV.1.1. ISTNIEJĄCE REZERWATY PRZYRODY

Rezerwat przyrody „Krokusy w Górzyńcu” został powołany Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 18 lipca 1962 roku w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1962 r. Nr 60, poz. 286). Kolejnym aktem prawnym w sprawie rezerwatu było Zarządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 grudnia 2001 roku w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 roku na terenie województwa dolnośląskiego (Dz. Urz. z 2001 r. Nr 172, poz. 3104). Aktualnie obowiązującym aktem prawnym jest Zarządzenie Nr 2 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 2 stycznia 2013 roku w sprawie rezerwatu przyrody „Krokusy w Górzyńcu” (Dz. Urz. z 2013 r. poz. 87). Rezerwat posiada zadania ochronne na okres pięciu lat, ustanowione Zarządzeniem Nr 31.2016 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 29 września 2016 roku (szczegółowe informacje o zadaniach ochronnych zawiera załącznik do POP).

Rezerwat przyrody obejmuje obszar lasu o powierzchni **3,90 ha**, położony na terenie gminy Stara Kamienica, w powiecie jeleniogórskim, w województwie dolnośląskim. Szczegóły dotyczące wewnętrznego podziału gruntów rezerwatu obrazuje zamieszczona niżej mapa lokalizacji opisywanego rezerwatu oraz tabela podsumowująca ogólną charakterystykę wszystkich rezerwatów przyrody w nadleśnictwie.

Ryc. 11. Lokalizacja rezerwatu przyrody „Krokusy w Górzyńcu” na tle podziału powierzchniowego nadleśnictwa

Celem ochrony rezerwatu przyrody jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych stanowiska szafranu (krokusa) wiosennego *Crocus vernus ssp. vernus* występującego w rejonie Karkonoszy.

Charakterystyka przyrodnicza

Rezerwat przyrody „Krokusy w Górzyńcu” znajduje się na północnym zboczu Grzbietu Wysokiego Gór Izerskich, na wysokości ok. 630-640 m n.p.m., w okolicy Górzyńca. Obiekt obejmuje obszar leśny z niewielkimi fragmentami łąk. Występują tu zbiorowiska roślinne reprezentowane przez: łąki świeże górskie – zw. *Polygono-Trisetion*, łąki wilgotne – zw. *Calthion*, a także zbiorowiska leśne z klasy *Querco-Fagetea* i zbiorowiska źródłiskowe. Poza przedmiotem ochrony rezerwatu, jakim jest szafran (krokus) wiosenny *Crocus vernus ssp. vernus*, na terenie obiektu stwierdzono występowanie innych cennych gatunków roślin, takich jak: śledziennica naprzeciwlistna *Chrysosplenium oppositifolium*, arnika górską *Arnica montana*, dziewięciślić bezłodygowy *Carlina acaulis*, podrzeń żebrowiec *Blechnum spicant*,

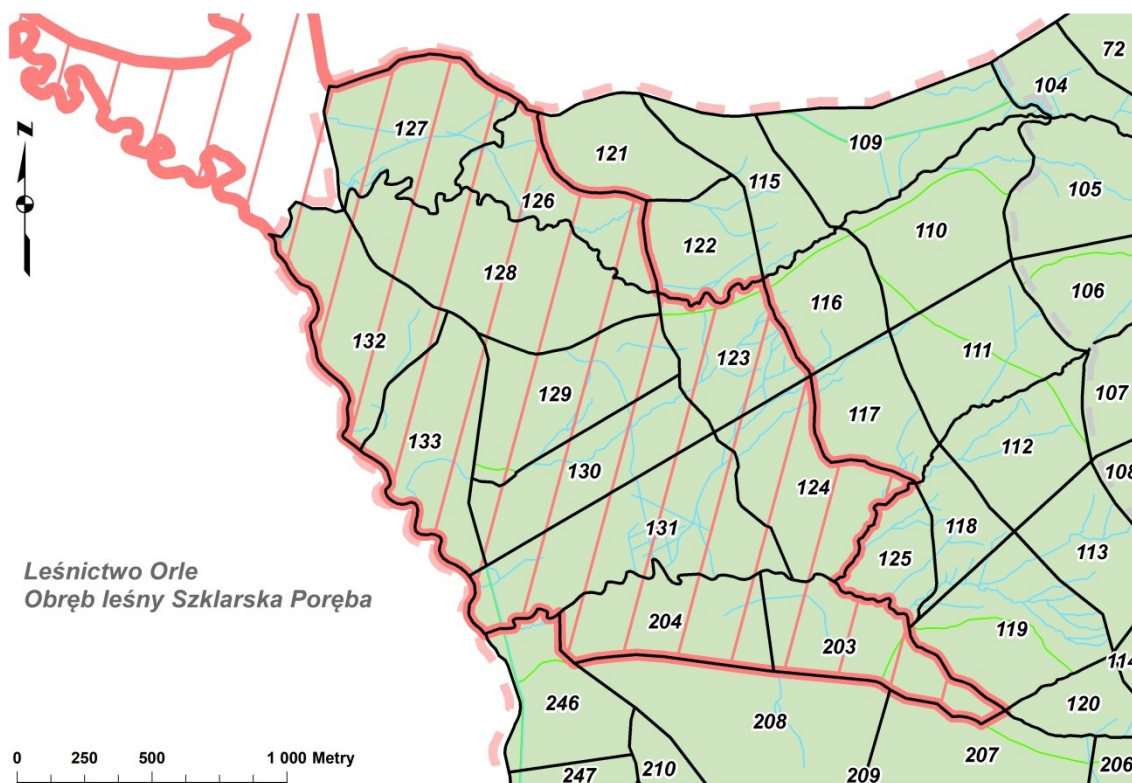
kukułka Fuchsa *Dactylorhiza fuchsii*, goryczka trojeściowa *Gentiana asclepiadea*. Głównym zagrożeniem dla przedmiotu ochrony rezerwatu jest obecnie zanikanie naturalnych w rejonie Karkonoszy stanowisk szafranu (krokusa) wiosennego *Crocus vernus ssp. vernus* (wg zał. Nr 1 do Zarz. Nr 31.2016 RDOŚ we Wrocławiu z dnia 29.09.2016 r.).

Rezerwat przyrody „Krokusy w Górzyńcu” położony jest w zasięgu granic obszaru Natura 2000 - OSO Góry Izerskie PLB020009.

Rezerwat przyrody „Torfowiska Doliny Izery” został powołany Rozporządzeniem Nr 8 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 3 lipca 2000 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 25, poz. 390). Kolejnym aktem prawnym dotyczącym ww. rezerwatu przyrody było Zarządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 grudnia 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. na terenie województwa dolnośląskiego (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 172, poz. 3104), następnie Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 5 kwietnia 2007 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery” (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 126, poz. 1653).

Początkowo planowano jedynie rozszerzenie powołanego w 1969 r. rezerwatu przyrody „Torfowisko Izerskie” (M.P. z 1969 r. Nr 51, poz. 400), jednak ze względu na uwarunkowania prawne, wojewoda dolnośląski nie mógł rozszerzyć granic tego obiektu i był zmuszony utworzyć nowy obiekt obok już istniejącego. Początkowo rezerwat przyrody „Torfowiska Doliny Izery” obejmował powierzchnię 484,73 ha (Dz. Urz. Woj. Dol. Nr 25, poz. 390). Dzięki istnieniu dwóch rezerwatów przyrody, ochroną objęto wszystkie torfowiska w dolinie Izery, od Izerskiego Bagna na zachodzie, poprzez Wręgi, Hałę Izerską aż po dolinę Kobyły na wschodzie (Wojtuń i in., 2000). W 2007 r. obydwie rezerwaty przyrody połączono w jeden pod nazwą „Torfowiska Doliny Izery”. Aktualnie obowiązującym aktem prawnym jest Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 16 października 2014 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery” (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2014 r. poz. 4384). Rezerwat posiada plan ochrony ustanowiony Zarządzeniem Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631) (szczegółowe informacje o zadaniach ochronnych zawiera załącznik do POP).

Rezerwat przyrody obejmuje obszar o powierzchni **529,36 ha** położony w gminie Mirsk (powiat lwówecki) i gminie Szklarska Poręba (powiat jeleniogórski), w województwie dolnośląskim. W jego skład wchodzi grunty w zarządzie dwóch nadleśnictw: Świeradów i Szklarska Poręba. Szczegóły dotyczące wewnętrznego podziału gruntów rezerwatu obrazuje zamieszczona niżej mapa lokalizacji opisywanego rezerwatu oraz tabela podsumowująca ogólną charakterystykę wszystkich rezerwatów przyrody w nadleśnictwie.

Ryc. 12. Lokalizacja rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery” na tle podziału powierzchniowego Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Celem ochrony rezerwatu przyrody jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych kompleksów torfowisk typu wysokiego i przejściowego wraz z całą różnorodnością flory i fauny na tym obszarze.

Charakterystyka przyrodnicza

Najcenniejszym typem ekosystemu występującym w rezerwacie przyrody są torfowiska wysokie, w większości pokryte zaroślami kosodrzewiny i świerczynami na torfie. Do cennych gatunków flory rezerwatu należą: bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris*, brzoza karłowata *Betula nana*, rosiczka długolistna *Drosera anglica*, rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, sosna błotna *Pinus × rhaetica*, welnianeczka darniowa *Baeothryon caespitosum*, widłaczek torfowy *Lycopodiella inundata* i wierzba płózca *Salix repens*. Z rzadkich gatunków ptaków, odnotowano występowanie cietrzewia *Tetrao tetrix*, czeczotki *Acanthis flammea* i żurawia *Grus grus*. Spotkać tu można również różnych przedstawicieli herpetofauny, m.in. traszkę górską *Triturus alpestris* (Wojtuń i in., 2000). Kolejne inwentaryzacje uszczegółowiły listę gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 2007/147/WE występujących na terenie rezerwatu przyrody. Należą do nich: dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, lerka *Lullula arborea*, ortolan *Emberiza hortulana*, sóweczka *Glaucidium passerinum*, włośchatka *Aegolius funereus*, żuraw *Grus grus*, cietrzew *Tetrao tetrix*, lelek *Caprimulgus europaeus* (Wolejko i in., 2012).

Ze względu na głębokie przemiany, jakim ulegała roślinność tego obszaru w wyniku osuszenia torfowisk rowami melioracyjnymi w rezerwacie przyrody wprowadzono ochronę czynną. W celu korekty warunków hydrologicznych i renaturyzacji zniszczonych siedlisk, na rowach odwadniających instalowano zastawki piętrzące wodę. Ich korzystne oddziaływanie polegała na znacznym przyspieszeniu procesu naturalnego zarastania i wypłymania się rowów. Jednak korzystnych zmian zachodzących w szacie roślinnej rezerwatu przyrody należy spodziewać się dopiero w dłuższej skali czasowej.

W celu ochrony gatunków rzadkich i zagrożonych przeprowadzono inwentaryzację ich stanowisk i aktualnego stanu populacji i siedlisk tych gatunków (liczebność, warunki ekologiczne, zagrożenia). Lokalne pule genowe niektórych rzadkich gatunków zostały zabezpieczone *ex situ* w uprawach zachowawczych w arboretum (*Pinus x rhaetica*) i kulturach tkankowych (*Salix repens*).

Na terenie rezerwatu przyrody, w granicach Nadleśnictwa Szklarska Poręba, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) prowadzony jest monitoring siedlisk przyrodniczych (7110, 7140, 91D0). Cały obszar rezerwatu położony jest w zasięgu granic obszarów Natura 2000 - OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 i OSO Góry Izerskie PLB020009.

Obszar rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery” 10 stycznia 2018 roku został wpisany na listę Obszarów Wodno-Błotnych o Znaczeniu Międzynarodowym (tzw. Spis Ramsar), prowadzonego na podstawie Konwencji o Obszarach Wodno-Błotnych (tzw. Konwencja Ramsar).

Do głównych zagrożeń dla przedmiotów ochrony rezerwatu należą (wg zał. nr 1 do Zarz. Nr 27 RDOŚ we Wrocławiu z 20.12.2013 r.; Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r., poz. 6631):

1. Odwodnienie złóż torfowych, erozja gleb, zanik torfu, przekształcenia roślinności.
2. Ekspansja drzew i krzewów na otwarte i półotwarte fragmenty torfowisk.
3. Monotypizacja drzewostanów oraz wprowadzenie gatunków obcych ekologicznie i geograficznie do drzewostanu.
4. Spadek liczebności i zanikanie populacji gatunków roślin chronionych i rzadkich związanych z ekosystemami bagiennymi.
5. Zanikanie mozaiki siedlisk, w tym ekosystemów półnaturalnych (łąk i pastwisk) skutkujące spadkiem różnorodności biologicznej rezerwatu.
6. Presja ze strony drapieżników - takich jak lis, jenot - na populacje cietrzewia.
7. Antropopresja skutkująca negatywnymi oddziaływaniami na faunę rezerwatu.
8. Zanieczyszczenia wód i gleb.
9. Dopyływ biogenów i związków chemicznych wraz z opadami atmosferycznymi.
10. Zaburzenie układów hydrologicznych przez drogi i inne elementy infrastruktury technicznej przylegającej do rezerwatu.

11. Wzrastające natężenie ruchu turystycznego.

W obrębie rezerwatu funkcjonuje sieć szlaków turystycznych, których przebieg określa Zarządzenie Nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 19 czerwca 2013 r. w sprawie wyznaczenia szlaków turystycznych w rezerwacie przyrody „Torfowiska Doliny Izery”, wyznaczono turystyczne szlaki piesze, rowerowe i narciarskie. Należą do nich:

- Szlak czerwony – biegnie z Jakuszyca przez Orle, Halę Izerską do skrzyżowania z żółtym szlakiem turystycznym w rejonie Chatki Górzystów. Szlak jest ogólnodostępny, dopuszczalny jest całoroczny ruch pieszy i rowerowy.
- Szlak niebieski – biegnie przez Rozdroże pod Cichą Równią, Jagnięcy Jar, Halę Izerską, Polanę Izerską do Świeradowa Zdroju. Szlak jest ogólnodostępny, dopuszczalny jest całoroczny ruch pieszy i rowerowy.
- Szlak żółty – biegnie z Rozdroża pod Kopą do Chatki Górzystów i dalej drogą Borowinową przez Suchacz, Przełęcz Łącznik na Stóg Izerski. Szlak jest ogólnodostępny, dopuszczalny jest całoroczny ruch pieszy i rowerowy.
- Szlak narciarstwa biegowego nr 1 – biegnie północną granicą rezerwatu przyrody. Szlak jest ogólnodostępny w okresie zimowym dla narciarstwa biegowego. Dopuszcza się zimowe utrzymanie szlaku, tj. zakładanie śladu przy pomocy skutera do dnia 31 marca.
- Szlak narciarstwa biegowego nr 2 – biegnie przez Orle, Halę Izerską do północnych granic rezerwatu przyrody. Szlak jest ogólnodostępny w okresie zimowym dla narciarstwa biegowego. Dopuszcza się zimowe utrzymanie szlaku, tj. zakładanie śladu przy pomocy skutera do dnia 31 marca.

Tab. 3. Ogólna charakterystyka rezerwatów przyrody zlokalizowanych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa	Rok utworzenia	Położenie		Rodzaj	Typ i podtyp wg dominującego		Pow. [ha]	Ważniejsze zbiorowiska / gatunki chronione i zagrożone obserwowane na terenie rezerwatu
			Obręb, oddz. wg stanu na 01.1.2019 r.	Gmina		Przedmiotu ochrony	Ekosystemu		
1	„Krokusy w Górzycu”	1962	Obręb Piechowice, 189 h	Stara Kamienica	florystyczny (FI)	typ – florystyczny (PFI), podtyp – roślin zielnych i krzewinek (rzk)	typ – różnych ekosystemów (EE), podtyp – lasów i łąk (łł)	3,90 wg stanu na 1.01.2019 3,90	Szafran (krokus) wiosenny <i>Crocus vernus ssp. vernus</i> , amika górską <i>Arnica montana</i> , dziewięciśł bezłodygowy <i>Carlina acaulis</i> , orlik pospolity <i>Aquilegia vulgaris</i> , podrzeń żebrowiec <i>Blechnum spicant</i> , kukulka plamista <i>Dactylorhiza maculata</i> , kukulka Fuchsa <i>Dactylorhiza fuchsii</i> , goryczka trojeściowa <i>Gentiana asclepiadea</i> .
2	„Torfowiska Doliny Izery”	2000	Obręb Szklarska Poręba, 123, 124, 126-133, 203, 204	Mirsk, Szklarska Poręba	torfowiskowy (T)	typ – rezerwat fitocenotyczny (PFI), podtyp – zbiorowisk nieleśnych (zn)	typ – torfowiskowy (bagienny) (ET), podtyp – torfowisk wysokich (tw), torfowisk przejściowych (tp)	529,36 wg stanu na 1.01.2019 w części na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba 312,83	Torfowiska wysokie. Bagnica torfowa <i>Scheuchzeria palustris</i> , brzoza karłowata <i>Betula nana</i> , rosiczka długolistna <i>Drosera anglica</i> , rosiczka okrągłolistna <i>Drosera rotundifolia</i> , sosna błotna <i>Pinus x rhaetica</i> , welnianeczka darniowa <i>Baeothryon caespitosum</i> , widłaczek torfowy <i>Lycopodiella inundata</i> , wierzba płózca <i>Salix repens</i> . Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i> , czeczotka <i>Acanthis flammea</i> , żuraw <i>Grus grus</i> , dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i> , lerka <i>Lullula arborea</i> , ortolan <i>Emberiza hortulana</i> , sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i> , włośchatka <i>Aegolius funereus</i> , lelek <i>Caprimulgus europaeus</i> , traszka górską <i>Triturus alpestris</i> .

IV.1.2. PROPONOWANE REZERWATY PRZYRODY

Proponowany rezerwat przyrody „Torfowisko między Wysoką a Przednią Kopą”. Torfowisko wysokie grzbietowe zlokalizowane w obniżeniu pomiędzy wierzchołkami Wysokiej i Przedniej Kopy, w paśmie Wysokiego Grzbietu. Obejmuje wydzielania leśne 65 c oraz 69 b, leśnictwa Kamienno, w obrębie leśnym Szklarska Poręba. Występują tu priorytetowe siedliska przyrodnicze bory i lasy bagienne (91D0) oraz torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (7110) (źródło: *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mirsk*, 2015).

Proponowany rezerwat przyrody „Torfowisko między Złotymi Jamami a Wysoką Kopą”. Torfowisko wysokie grzbietowe zlokalizowane w obniżeniu pomiędzy Złotymi Jamami a Wysoką Kopą. Obejmuje fragmenty wydziełów leśnych 97 a oraz 74 b, c oraz całe wydzielanie leśne 97 c, leśnictwa Kamienno, w obrębie leśnym Szklarska Poręba. Występują tu priorytetowe siedliska przyrodnicze bory i lasy bagienne (91D0) oraz torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (7110) (źródło: *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mirsk*, 2015).

Proponowany rezerwat przyrody „Górzyniec”. Fragment lasu przy Małej Kamiennej w zachodniej części Górzyńca. Obejmuje wydzielania leśne 179 c, d, k, leśnictwa Krokusy, w obrębie leśnym Piechowice. Miejsce rozrodu salamandry plamistej *Salamandra salamandra*. Liczne larwy tego gatunku obserwowano w strumieniu przepływającym przez las i położoną przy nim łąkę (źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Kamienica*, 2017; *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Piechowice*, 2014).

Proponowany rezerwat przyrody „Grań Wysokiego Grzbietu Izerskiego”. Propozycja objęcia ochroną rezerwatową grani Wysokiego Grzbietu Izerskiego od Górzyńca po Izerskie Garby (wschodnie skalne) lub co najmniej grzędy skalnej na Wysokim Kamieniu (wydz. 38 f leśnictwa Szklarska Poręba), gdzie występują ciekawe formy skalne i unikalna w skali kraju panorama oraz grupy skałek na szczycie Zwaliska (wydz. 89 a leśnictwa Szklarska Poręba), które wyróżniają się szczególną koncentracją unikalnych form skalnych i wyjątkowymi walorami widokowymi. Obszar obejmuje całe wydzielania leśne: 1 a, d, g, 11 a-g, 12 d, f, 36 a-d, 37 a-c, 38 a, c-f, 39 b, 40 b, 41 c, 44 d, 45 c, 76 a-b, 77 a, 78 a-b, 79 a, 80 b, 88 c, 89 a obrębu leśnego Szklarska Poręba oraz 205 g-i, 206 c-d, i, k, 207 b-c, 221 c-d, g, 222 a-d obrębu leśnego Piechowice, a także fragmenty wydziełów leśnych: 42 c, 43 c, 80 c, 81 a, 87 a, 88 a-b obrębu leśnego Szklarska Poręba (źródło: *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obrębu Kopaniec*, 2005).

IV.2. OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Zgodnie z ustawą o *ochronie przyrody* (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.) obszar chronionego krajobrazu obejmuje *tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych* (art. 23). Działalność gospodarcza na takim obszarze nie ulega poważniejszym ograniczeniom, lecz powinna być prowadzona w sposób nienaruszający stanu względnej równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych chronionego terenu. Aktualnie na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba brak obszarów objętych tą formą ochrony przyrody.

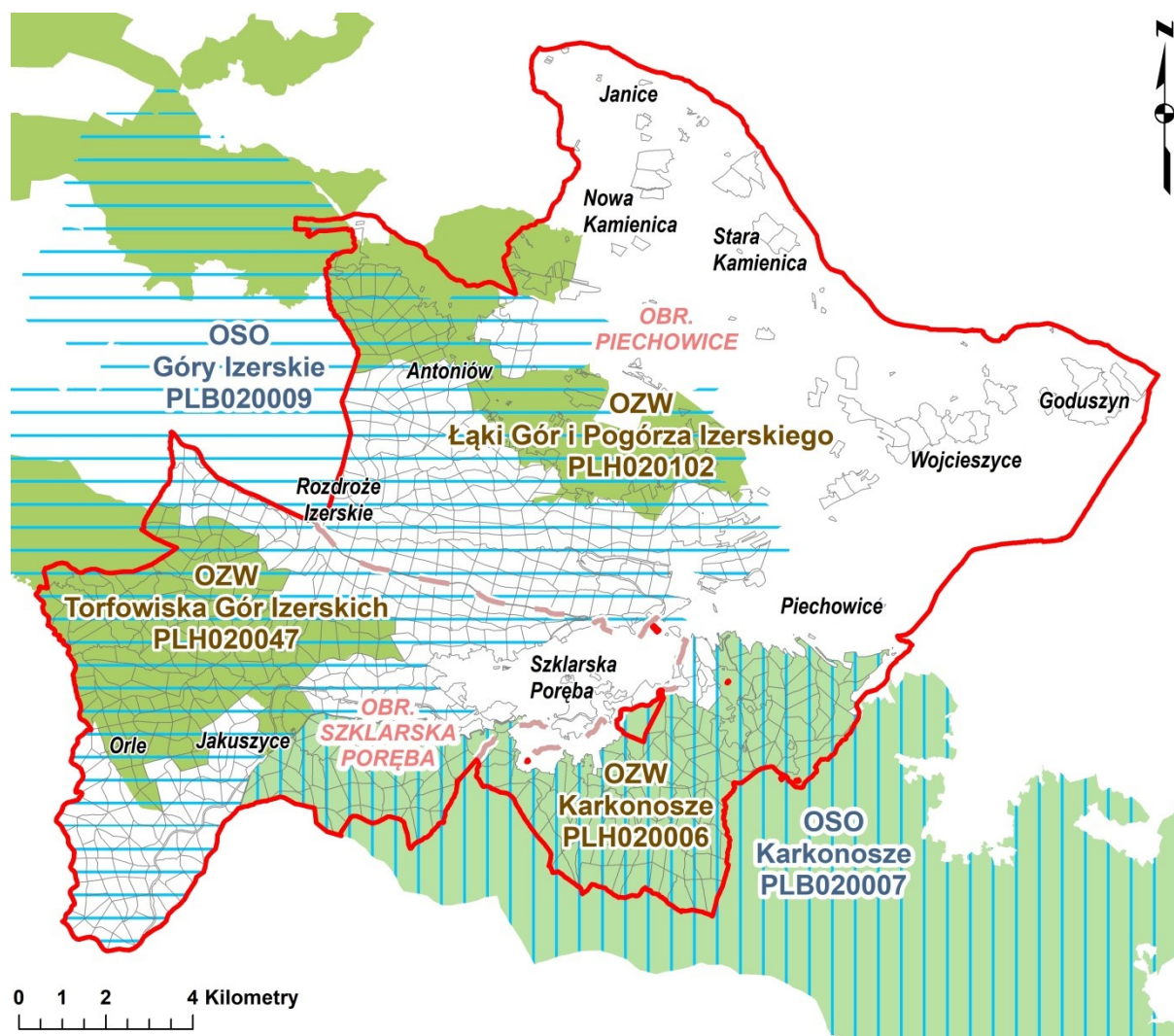
IV.2.1. PROPONOWANE OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Proponowany Obszar Chronionego Krajobrazu Karkonosze-Góry Izerskie został ustanowiony na mocy uchwały nr XIV/95/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Jeleniej Górze z dnia 27 listopada 1986 roku. Aktualnie uchwała WRN straciła moc i trwają przygotowania do wydania przez Wojewodę rozporządzenia dotyczącego ponownego utworzenia tego obszaru. Obszar przylega od północy do Karkonoskiego Parku Narodowego i rozciąga się na powierzchni 43 450 ha, obejmując szereg gmin, m.in.: m. Jelenia Góra, m. Karpacz, m. Kamienna Góra, m. Kowary, gm. Lubawka, gm. Mirsk, gm. Mysłakowice, m. Piechowice, gm. Podgórzyn, gm. Stara Kamienica, m. Szklarska Poręba, m. Świeradów Zdrój. Pełnił on rolę otuliny parku. W 1996 r. na terenie bezpośrednio przylegającym do parku, w obrębie obszaru chronionego krajobrazu, wydzielono otulinę Karkonoskiego Parku Narodowego, o całkowitej powierzchni 11 265 ha. Proponowany obszar pokrywa się częściowo z obszarem OSO Góry Izerskie PLB020009 i obejmuje oddziały leśne 1-53, 162, 387-391 obrębu leśnego Szklarska Poręba, 17-19, 40, 49-68, 75-78, 81-88, 90-101, 103-114, 116-130, 133-229 obrębu leśnego Piechowice, oraz wydzielania leśne 77 h, 80 k-n, 163 c, 323 a-b, i-n obrębu leśnego Szklarska Poręba, 74 a-f, 89 ax-cx, 102 a-h, j, 115 a-m, 235 cx-dx, 237 l-bx, 276 c obrębu leśnego Piechowice (źródło: *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego*, 2014).

IV.3. OBSZARY NATURA 2000

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba zlokalizowanych jest pięć obszarów Natura 2000, w tym trzy obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (OZW) - Karkonosze PLH020006, Łąki Gór i Pogórza Izerskiego PLH020102, Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 oraz dwa obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) - Karkonosze PLB020007 i Góry Izerskie PLB020009.

Ryc. 1. Lokalizacja obszarów Natura 2000 w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Uwaga! Przy sporządzaniu wykazu gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba znajdujących się w zasięgu granic obszarów Natura 2000 przyjęto, że do danego obszaru/ostoi zalicza się wszystkie wydzielania leśne (wydzielenia literowane) zlokalizowane w jej zasięgu, których granice pokrywają się w całości lub w części z daną ostoją. Dla wydzieleni pokrywających się w części z obszarem Natura 2000 przy zaliczaniu do niego nie stosowano kryterium powierzchniowego. W zamian zastosowano kryterium odległości granicy obszaru Natura 2000 od granicy wydzielenia. Jako minimalną wielkość przyjęto odległość 5 metrów zakładając, że podczas wektoryzacji granic ostoi Natura 2000 dopuszczalna odchyłka mogłaby wynosić +/- 1mm na mapie w skali 1:5000 (mapa gospodarcza). Granice obszarów przyjęto wg *dwunastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny* (decyzja wykonawcza Komisji Europejskiej z dnia 14 grudnia 2018 r., nr 2019/18) oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie *obszarów specjalnej ochrony ptaków* (Dz. U. z 2011 r. nr 25, poz. 133 z późn. zm.).

IV.3.1. OBSZARY MAJĄCE ZNACZENIE DLA WSPÓLNOTY

IV.3.1.1. OZW KARKONOSZE PLH020006

Typ ostoi: B (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty zaakceptowany decyzją Komisji Europejskiej)

Powierzchnia obszaru wg SDF: 18204.91 ha

Uwaga! Na dzień 1.01.2019 roku obszar OZW Karkonosze PLH020006 nie posiada zatwierdzonego planu zadań ochronnych ani planu ochrony.

Charakterystyka obszaru

Obszar obejmuje najwyższe pasmo górskie Sudetów – Karkonosze (zbudowane ze skał granitowych i metamorficznych) oraz sąsiedni Grzbiet Lasocki. Wierzchowiny grzbietów górskich pokrywają murawy wysokogórskie, zarośla kosodrzewiny, wierzby lapońskiej i jarzębiny oraz subalpejskie torfowiska wysokie. Niżej, w kotłach polodowcowych występują jeziora górskie. Regiel górny porastają głównie bory świerkowe, mocno zdegradowane na skutek oddziaływania zanieczyszczeń powietrza. Piętro regła dolnego jest również przekształcone, głównie przez gospodarkę leśną. Obszar posiada ważne znaczenie dla zachowania bioróżnorodności. Występuje tu znaczna liczba siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG, często o niewielkich powierzchniach i mozaikowym układzie. Większe powierzchnie pokrywają bory górnoreglowe. Dobrze zachowane są tu subalpejskie i reglowe torfowiska górskie. Zinwentaryzowano tu liczne stanowiska rzadkich i zagrożonych gatunków roślin naczyniowych, w tym endemicznych: *Campanula bohemica* i *Saxifraga moschata subsp. basaltica* oraz rzadkie gatunki mszaków, jak *Lophozia sudetica*, *Rhacomitrium sudeticum*. Znajduje się tu jedno z dwóch miejsc występowania w Polsce stanowisk *Orthotrichum rogeri*, jednak nie było ono od wielu lat potwierdzone. Ponadto stwierdzono tu jedyne w Polsce, stanowiska *Galium sudeticum* i *Pedicularis sudetica*. Z fauny zinwentaryzowano tu 9 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz stwierdzono obecność reliktyw tundra w faunie i występowanie wielu rzadkich bezkręgowców.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba zlokalizowany jest północno-zachodni i zachodni fragment ostoi OZW Karkonosze PLH020006, który w tej części nadleśnictwa prawie pokrywa się z otuliną Karkonoskiego Parku Narodowego oraz z obszarem OSO Karkonosze PLB020007.

Tab. 4. Wykaz gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba leżących w całości w zasięgu granic OZW Karkonosze PLH020006 (granica obszaru wg decyzji wykonawczej KE nr 2019/18 z dnia 14 grudnia 2018 r.)

Nazwa obrębu	Adres leśny	Powierzchnia [ha]*		
		leśna	nieleśna	razem
Szklarska Poręba	323 d-g, o; 324-339; 340 a; 341-357; 358 a-b; 370-386	1016,88	6,29	1023,17
Piechowice	235 b, f-r, t-bx, fx-gx; 236 b-k; 237 a-k; 238-252; 253 a-c; 254-261; 262 b-s; 263-267; 268 a-b, d, g-l; 272; 275 b; 277-278; 279 b-f; 280 b-c; 281-301; 302 a-g, i; 303-345; 346 a-d, g; 347-349; 350 a-d, g-j; 351 a, d-f; 352; 353 a-d, g-p; 354-366	2348,37	43,55	2391,92
Ogółem		3365,25	49,84	3415,09

*powierzchnia wydzieleń literowanych

Pozostałe powierzchnie leśne zlokalizowane jedynie w części w zasięgu granic OZW Karkonosze PLH020006 stanowią wydzielenia leśne: 323 c, h, 340 b (obręb leśny Szklarska Poręba) oraz 235 a, c-d, s, 236 a, 262 a, 268 c, f, 270, 271 a, f-g, 274 a, h, 275 a, 276 a-b, 279 a, 280 a, 302 h, 346 f, 350 f, 351 b-c, 353 f (obręb leśny Piechowice).

Do przedmiotów ochrony w postaci siedlisk przyrodniczych występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba należą:

- 4060 Wysokogórskie borówczyska bażynowe (*Empetro-Vaccinietum*) - 1,26 ha;
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) - 0,39 ha;
- 6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*) - 12,01 ha;
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) - 5,81 ha;
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*) - 343,04 ha;
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) - 5,46 ha;
- 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne - 51,51 ha;
- 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe - 13,75 ha;
- 9410 Górskie bory świerkowe (*Piceion abietis*, część – zbiorowiska górskie) - 363,66 ha.

Do przedmiotów ochrony w postaci gatunków zwierząt występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba należą:

- 1308 mopek *Barbastella barbastellus* – w granicach nadleśnictwa gatunek notowany na rozległym areale leśnym ostoi - grunty leśnictw: Jakuszyce, Kamieńczyk, Michałowice, Roztoka, Szronowiec;
- 1323 nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*,
- 1324 nocek duży *Myotis myotis* – w granicach nadleśnictwa gatunek notowany na rozległym areale leśnym ostoi - grunty leśnictw: Jakuszyce, Kamieńczyk, Michałowice, Roztoka, Szronowiec;
- 1352 wilk *Canis lupus* – w ostatnich latach notowany regularnie na terenie ostoi;
- 1361 ryś *Lynx lynx* – notowany sporadycznie na terenie ostoi.

Szczegółowe informacje na temat lokalizacji wyżej wymienionych przedmiotów ochrony zawiera załącznik do programu ochrony przyrody w postaci tabeli XXII.

Nie potwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba występowania pozostałych przedmiotów ochrony OZW Karkonosze PLH020006, do których należą:

- Siedliska przyrodnicze:
  - 3110 Jeziora lobeliowe;
  - 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne;
  - 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion*, *Pohlio Callunion*, *Calluno-Arctostaphylion*);
  - 4070 Zarośla kosodrzewiny (*Pinetum mugo*);
  - 4080 Subalpejskie zarośla wierzbowe wierzby lapońskiej lub śląskiej (*Salicetum lapponum*, *Salicetum silesiaca*);
  - 6150 Wysokogórskie murawy acydofilne (*Juncion trifidi*) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (*Salicion herbaceae*);
  - 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płyty bogate florystycznie);
  - 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*);
  - 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe);
  - 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*;
  - 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk;
  - 8110 Piargi i gołoborza krzemianowe;
  - 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*;

- 8230 Pionierskie murawy na skałach krzemianowych (*Arabidopsidion thalianae*);
- 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*);
- 9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*).
- Gatunki:
  - 1163 głowacz białopłetwy *Cottus gobio*,
  - 1188 kumak nizinny *Bombina bombina*,
  - 2217 gnidosz sudecki *Pedicularis sudetica*,
  - 4069 dzwonek karkonoski *Campanula bohémica*,
  - 4113 przytulia sudecka *Galium sudeticum*,
  - 6179 modraszek nausitous *Phengaris nausithous*.

IV.3.1.2. OZW ŁĄKI GÓR I POGÓRZA IZERSKIEGO PLH020102

Typ ostoi: B (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty zaakceptowany decyzją Komisji Europejskiej)

Powierzchnia obszaru wg SDF: 6433,41 ha

Uwaga! Na dzień 1 stycznia 2019 roku OZW Łąki Gór i Pogórza Izerskiego PLH020102 nie posiada zatwierdzonego planu zadań ochronnych ani planu ochrony.

Charakterystyka obszaru

Obszar położony jest na terenie Pogórza Izerskiego (Kotlina Mirska, Przedgórze Izerskie, Przedgórze Rębiszowskie) oraz u podnóża Gór Izerskich (Grzbiet Kamieniecki). W całości należy on do jednostki geologicznej zwanej metamorfik izerski, zbudowanej głównie z gnejsów i granitognejsów. Przecina go szereg uskoków (uskoki Giebułtowa, Kwieciszowic, Rębiszowa), powstałych lub odmłodzonych w trzeciorzędzie. Z uskokami związane są liczne na Pogórzu Izerskim wylewy bazaltów w postaci pni i pokryw lawowych. Na terenie obszaru dominują półnaturalne łąki i murawy, w mniejszym stopniu występują lasy, zachowane przeważnie wzdłuż cieków i jako zadrzewienia śródpolne.

Jednym z głównych przedmiotów ochrony obszaru są zbiorowiska łąk i muraw. Łącznie w ostoi wyznaczono 4 typy siedlisk łąkowych i murawowych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Największą powierzchnię zajmują łąki świeże, wykształcające się do wysokości około 500 m n.p.m. Powyżej tej wysokości występują górskie łąki konietlicowe, z którymi związany jest atlantycki gatunek wszewłogi górskiej *Meum athamanticum* oraz tworzony przez nią zespół roślinny *Meo-Festucetum*, znany jedynie z obszaru Sudetów Zachodnich. Na terenach z podwyższonym poziomem wody gruntowej w ostoi wykształciły się bogate gatunkowo i niezwykle kolorowe łąki zmiennowilgotne ze związku *Molinion*, bardzo często występujące w kompleksach z łąkami świeżymi. Rzadko spotykane są murawy bliźniczkowe, tworzące silnie pofragmentowane, niewielkie płyty. Ostoja jest miejscem występowania cennych chronionych

i rzadkich gatunków roślin, takich jak: listera jajowata *Listera ovata*, kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*, kukułka plamista *Dactylorhiza maculata*, gółka długoostrogowa *Gymnadenia conopsea* oraz kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*. Ostoja jest miejscem bytowania chronionych gatunków bezkręgowców z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG. Stwierdzono tu występowanie cennych gatunków motyli: modraszek telejus *Phengaris teleius*, modraszek nausitous *Phengaris nausithous*, czerwończyk nieparek *Lycaena dispar* oraz przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia*, której populacja stwierdzona w ostoi jest największą dotychczas odnalezioną w Polsce południowo-zachodniej.

Grunty OZW Łąki Gór i Pogórza Izerskiego PLH020102 częściowo pokrywają się z terenem OSO Góry Izerskie PLB020009, ostoi bogatej w wiele cennych gatunków ptaków. Ponadto w zasięgu granic obszaru znajduje się zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Tłoczyna”.

Tab. 5. Wykaz gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba leżących w całości w zasięgu granic OZW Łąki Gór i Pogórza Izerskiego PLH020102 (granica obszaru wg decyzji wykonawczej KE nr 2019/18 z dnia 14 grudnia 2018 r.)

Nazwa obrębu	Adres leśny	Powierzchnia [ha]*		
		leśna	nieleśna	razem
Piechowice	6 h-j, l-m, s-y; 7; 20-22; 23 g-ax, cx-dx; 27 h, r-s; 29 g-l; 31 b, f-p; 32-35; 36 a-c, f-h; 37-38; 39 a, c-f; 40 a, g; 41-47; 48 d; 69-72; 74 g; 79-80; 87 b-f; 89 a-z, dx; 102 c, f, i; 115 a-c, f, h-i, l-n; 124 f, h; 125 k; 131 a-d, h, j-k, n, r-w; 132 b-d; 134 f; 136 f; 137 a, g; 140 a-b, d-f; 141 a-c	614,00	23,43	637,43
Ogółem		614,00	23,43	637,43

*powierzchnia wydzieleni literowanych

Pozostałe powierzchnie leśne zlokalizowane jedynie w części w zasięgu granic OZW Łąki Gór i Pogórza Izerskiego PLH020102 stanowią wydzielenia leśne: 6 f-g, 23 bx, 24 r-t, 27 a-b, f-g, n, p, 31 a, c-d, 36 d, 39 b, 40 b-f, 48 a-c, 49, 63 a, 64, 73, 74 c, f, 81 b-c, 82 f, 87 a, 89 ax, 102 b, d, j, 104 a-c, 108 a-b, d-f, 115 d, g, j-k, 116 a, d, 124 a-d, g, 125 a-g, i-j, 126 a, 131 f-g, i, l-m, o-p, 132 a, 133 c, 134 a-b, 136 d, g, 137 b-c, 140 c, g-i, 141 d-f, 142 a, f-g, 143 (obrzeż leśny Piechowice).

Do przedmiotów ochrony w postaci siedlisk przyrodniczych występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba należą:

- 6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*) - 30,19 ha,
- 9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*) - 8,27 ha.

Do przedmiotów ochrony w postaci gatunków zwierząt występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba należą:

- 1060 czerwończyk nieparek *Lycaena dispar* – odnotowany na jednym stanowisku w leśnictwie Rozdroże.

- 1352 wilk *Canis lupus* – brak szczegółowych danych na temat występowania gatunku, ale z racji preferencji siedliskowych występuje na gruntach w zarządzie nadleśnictwa z dużym prawdopodobieństwem;
- 1361 ryś *Lynx lynx* – brak szczegółowych danych na temat występowania gatunku, ale z racji preferencji siedliskowych występuje na gruntach w zarządzie nadleśnictwa z dużym prawdopodobieństwem.

Szczegółowe informacje na temat lokalizacji wyżej wymienionych przedmiotów ochrony zawiera załącznik do programu ochrony przyrody w postaci tabeli XXII.

Nie potwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba występowania pozostałych przedmiotów ochrony OZW Łąki Gór i Pogórza Izerskiego PLH020102, do których należą:

- Siedliska przyrodnicze:
  - 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie);
  - 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*);
  - 6430 Ziółorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziółorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*);
  - 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*);
  - 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk;
  - 8150 Środkowoeuropejskie wyżynne rumowiska krzemianowe;
  - 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandellii*.
- Gatunki:
  - 1065 przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia*,
  - 6179 modraszek nausitous *Phengaris nausithous*,
  - 6177 modraszek telejus *Phengaris teleius*.

IV.3.1.3. OZW TORFOWISKA GÓR IZERSKICH PLH020047

Typ ostoi: B (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty zaakceptowany decyzją Komisji Europejskiej)

Powierzchnia obszaru wg SDF: 4764,96 ha

Uwaga! Zarządzeniem nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631) ustanowiono plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery” pokrywającego się z obszarem Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, który zawiera elementy zakresu planu zadań ochronnych (art. 28 ustawy o ochronie przyrody). Plan ochrony obejmuje m.in. identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków w odniesieniu do stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 w granicach rezerwatu przyrody (zał. Nr 5 do ww. zarządzenia). W planie ochrony zostały określone działania ochronne oraz zakres monitoringu w odniesieniu do stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 w granicach rezerwatu przyrody (zał. Nr 7 i 8 do ww. zarządzenia). Na dzień 31 grudnia 2018 roku OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 nie posiadał zatwierdzonego planu zadań ochronnych ani planu ochrony.

Charakterystyka obszaru

Obszar obejmuje środkową część Gór Izerskich, od Wysokiego Grzbietu na północy do rzeki Izery stanowiącej granicę państwa na południu. Wschodnią granicę wyznacza droga krajowa nr 3. W granicach ostoi znajduje się cała górnoreglowa część Gór Izerskich, która wykształciła się tutaj już na wysokości 800 m n.p.m. (na tej samej wysokości w Karkonoszach występuje jeszcze piętro regła dolnego).

Ze względu na swoistą rzeźbę terenu Góry Izerskie odznaczają się wyjątkowymi warunkami klimatycznymi. Występują tu najwyższe w Sudetach sumy opadów (1500 mm rocznie), równomiernie rozłożone w ciągu roku. Obszar wyróżnia się długotrwałym zaleganiem pokrywy śnieżnej, dużą częstością mgieł oraz wyjątkowo intensywnymi nocnymi zastoiskami zimnego powietrza, a także największymi w kraju zmrozowiskami, do których dochodzi w zagłębieniach terenu. Osobliwością Gór Izerskich są także bardzo duże dobowe amplitudy temperatur przekraczające nawet 25°C.

Fot. 1. Torfowiska przejściowe w obszarze Torfowiska Gór Iżerskich poniżej Kopalni „Stanisław” (fot. A. Wójcicka-Rosińska)

W ostoi chronionych jest kilka typów siedlisk przyrodniczych, z których szczególne znaczenie mają torfowiska wysokie i przejściowe. Łagodna rzeźba i wilgotny klimat obszaru sprzyjają ich powstawaniu, a stopień zatorfienia piętra regla górnego w Górach Iżerskich sięga 40%, co jest wartością porównywalną z wartościami podawanymi dla Finlandii. Torfowiska nie stanowią izolowanych obiektów, lecz łączą się w kompleksy.

W Górach Iżerskich występują trzy podstawowe hydrologiczno-geomorfologiczne typy torfowisk: torfowiska grzbietowe (torfowiska wysokie i bory na torfie), torfowiska stokowe oraz dolinowe (dla dwóch ostatnich typów są to torfowiska wysokie, przejściowe i bory na torfie). Z obszarem torfowisk związane są także inne cenne siedliska, takie jak: górskie torfowiska wysokie z sosną drzewokosą *Pinus x rhaetica* i kosodrzewiną *Pinus mugo* oraz podmokła i torfowiskowa świerczyna górską. Siedliska te wchodziły w skład kopuł wysokotorfowiskowych, za wyjątkiem podmokłej świerczyny górskiej, która towarzyszy torfowiskom przejściowym. Interesującym siedliskiem są także sudeckie zarośla kosodrzewiny, które w polskiej części Gór Iżerskich.

Obszar Wysokiego Grzbietu w granicach ostoi jest naturalnym obszarem świerkowym. Na jego terenie obecne są acydofilne bory górnoreglowe. Najlepiej zachowane fragmenty pokrywają strome ściany Jagnięcego Jaru oraz skaliste partie stoku Wysokiego Kamienia z dużym udziałem jarzębiny *Sorbus aucuparia*. Na Hali Iżerskiej i na Polanie Iżerskiej występują sudeckie łąki konietlicowe z udziałem wszewłogi górskiej *Meum*

anthamanticum i ostrożeńca dwubarwnego *Cirsium helenioides*. Siedlisko występuje w kompleksie z niewielkimi fragmentami muraw bliźniczkowych. Ostoja jest miejscem bytowania wydry *Lutra lutra* umieszczonej w II załączniku Dyrektywy Siedliskowej oraz wielu gatunków ptaków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej, z których na szczególną uwagę zasługują izerskie populacje cietrzewia *Tetrao tetrix*.

Do zagrożeń o charakterze antropogenicznym należą: rozbudowa bazy turystycznej oraz zbyt intensywny ruch turystyczny, z którym wiąże się nadmierne wydeptywanie. Potencjalnym zagrożeniem dla siedlisk łąkowych ostoi jest zaniechanie tradycyjnych metod ich użytkowania, a długoterminowe działanie na obszar Natura 2000 wciąż mają zanieczyszczenia powietrza, które były główną przyczyną klęskowego zamierania lasu w Górach Izerskich i Karkonoszach.

W granicach ostoi znajduje się rezerwat przyrody „Torfowiska Doliny Izery”, a sam obszar OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 pokrywa się częściowo z terenem OSO Góry Izerskie PLB020009.

Tab. 6. Wykaz gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba leżących w całości w zasięgu granic OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 (granica obszaru wg decyzji wykonawczej KE nr 2019/18 z dnia 14 grudnia 2018 r.)

Nazwa obrębu	Adres leśny	Powierzchnia [ha]*		
		leśna	nieleśna	razem
Szklarska Poręba	54 b; 55; 56 a-b, d; 57 b; 60 b; 61 b; 62 b; 63-75; 86-130; 131 a-j; 132 a, c; 133 a-c, f; 135 a-b, d; 136; 137 a, c; 138-144; 156-158; 171 c-d; 172; 180 b; 181; 182 b-d; 183-185; 187 a, c; 197 a-b; 203-219; 222 a; 223 a-b; 226-228; 230-233; 234 a-b; 235-237; 240-248; 249 a, c; 251; 252 a, c, f; 253 a-b, f, h; 254 a, g	2323,49	94,65	2418,14
Ogółem		2323,49	94,65	2418,14

*powierzchnia wydzielen literowanych

Pozostałe powierzchnie leśne zlokalizowane jedynie w części w zasięgu granic OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 stanowią wydzielania leśne: 35 f-g, 48 d, 49 c, 50 c, 52, 54 a, 56 c, 57 a, 58-59, 60 a, 61 a, 62 a, 131 k, 132 b, 133 d, g, 135 c, f-g, 137 b, d, 153 a-b, 155, 171 a-b, 180 a, c-f, 182 a, 186 a-b, 187 b, 196 c, 197 c, 199 a, 201 b, 202 a-c, 222 b, 223 c, 225 b, 229 a-b, 234 c, 238 a, c, 239 b, 249 b, 250, 252 b, d, g-j, 253 c-d, g, i-k, 254 d, h (obręb leśny Szklarska Poręba).

Do przedmiotów ochrony w postaci siedlisk przyrodniczych występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba należą:

- 6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*) - 50,05 ha;
- 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) - 13,87 ha;
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) - 54,84 ha;

- 8110 Piargi i gołoborza krzemianowe - 0,86 ha;
- 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne - 342,91 ha;
- 9410 Górskie bory świerkowe (*Piceion abietis*, część –zbiorowiska górskie) - 838,62 ha.

Do przedmiotów ochrony w postaci gatunków zwierząt występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba należą:

- 1355 wydra *Lutra lutra* - notowana nad ciekami: Izera, Kamionek, Kobyla, Jagnięcy Potok (leśnictwo Orle) oraz Kamienna, Rychlik, Ciekoń (leśnictwo Kamieńczyk);
- 1308 mopek *Barbastella barbastellus* - sporadycznie na terenach leśnych w czasie żerowania - grunty leśnictw: Orle, Kamieńczyk, w ostatnich obserwacjach (2017) niepotwierdzony;
- 1324 nocek duży *Myotis myotis* - sporadycznie na terenach leśnych w czasie żerowania - grunty leśnictwa Orle, w ostatnich obserwacjach (2017) niepotwierdzony;
- 1352 wilk *Canis lupus* – brak szczegółowych danych na temat występowania gatunku, ale w ostatnich latach notowany regularnie na terenie ostoi;
- 1361 ryś *Lynx lynx* – brak szczegółowych danych na temat występowania gatunku, ale w ostatnich latach notowany regularnie na terenie ostoi.

Szczegółowe informacje na temat lokalizacji wyżej wymienionych przedmiotów ochrony zawiera załącznik do programu ochrony przyrody w postaci tabeli XXII.

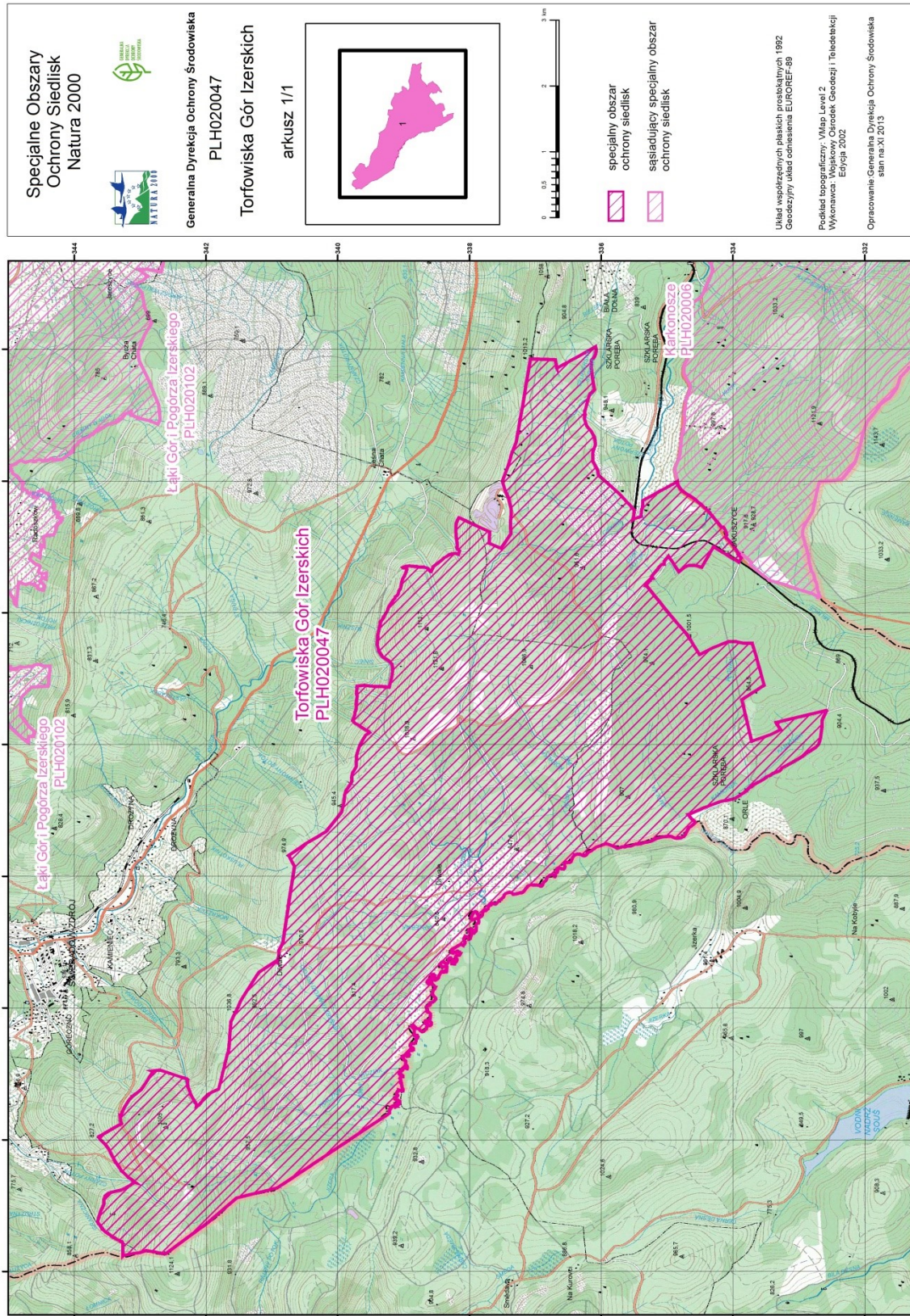
Nie potwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba występowania pozostałych przedmiotów ochrony OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, do których należą:

- Siedliska przyrodnicze:
  - 6430 Ziółorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziółorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*);
  - 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji;
  - 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*).

**ZAKRES PLANU ZADAŃ OCHRONNYCH
DLA OBSZARU NATURA 2000
TORFOWISKA GÓR IZERSKICH PLH020047**

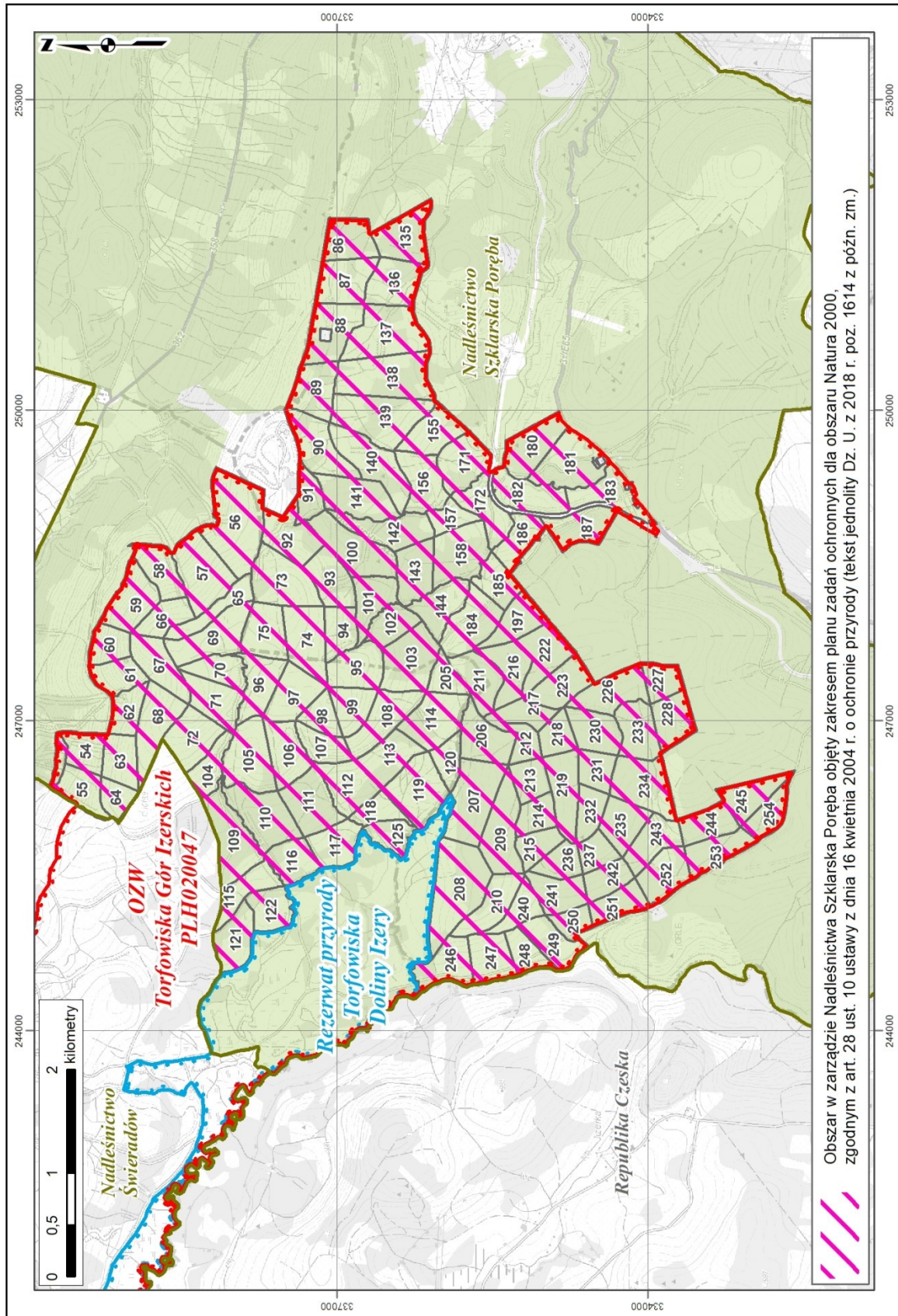
**zgodny z art. 28 ust. 10
ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody
(tekst jednolity – Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 z późn. zm.)**

Mapa obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047

Obszar Nadleśnictwa Szklarska Poręba objęty zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047

**Wskaźniki stanu ochrony populacji i siedliska gatunku mopek *Barbastella barbastellus* 1308
– stanowiska letnie w OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047**

Parametr stanu ochrony	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna
Populacja	Rozród gatunku	U2	U2	U2
	Aktywność gatunku	U2		
Siedlisko	Powierzchnia zalesiona	FV	U1	
	Powierzchnia lasów liściastych	FV		
	Powierzchnia starodrzewów	FV		
	Powierzchnia starodrzewów liściastych	FV		
	Liczba drzew obumierających i martwych	U1		
	Grubość drzew zapewniających potencjalne kryjówki dzienne	U1		
Perspektywy ochrony		FV	FV	

W Obszarze nie odnaleziono kolonii rozrodzkiej, ani nie odłowiono samic i nie zarejestrowano głosów echolokacyjnych. Liczebność populacji na badanym obszarze jest prawdopodobnie stosunkowo niska, prawdopodobnie ze względu na niewielką powierzchnię drzewostanów liściastych i liściastych starodrzewów. Perspektywy ochrony oceniono jednak na FV, ze względu na brak istotnych zmian w siedliskach w stosunku do okresu referencyjnego.

**Wskaźniki stanu ochrony populacji i siedliska gatunku nocek duży *Myotis myotis* 1324
– stanowiska letnie w OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047**

Parametr stanu ochrony	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna
Populacja	Aktywność gatunku	U2	U2	U2
Siedlisko	Powierzchnia zalesiona	FV	U1	
	Zagęszczenie drzew	FV		
	Procentowy udział podszytu w drzewostanie	FV		
	Procentowy udział wysokiego (zielonego) runa leśnego	U1		
	Powierzchnia łąk	FV		
	Sposób użytkowania łąk	FV		
Perspektywy ochrony		FV	FV	

W Obszarze nie odnaleziono kolonii rozrodzkiej, ani nie zarejestrowano głosów echolokacyjnych. Liczebność populacji na badanym obszarze, w obecnych jego granicach, jest prawdopodobnie stosunkowo niska. Włączenie do obszaru sztolni- zimowiska nocków dużych podniesie rangę obszaru dla tego gatunku. Perspektywy ochrony oceniono jednak na FV, ze względu na brak istotnych zmian w siedliskach w stosunku do okresu referencyjnego.

**Wskaźniki stanu ochrony populacji i siedliska gatunku wydra *Lutra lutra* 1355
w OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047**

Parametr stanu ochrony	Wskaźnik	Miara	Uzyskana wartość	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna
Populacja	Procent pozytywnych stwierdzeń gatunku	%	57	U1	U1	U2
	Indeks populacyjny	%	11,15	U1		
	Roczny wskaźnik wzrostu populacji	Nie analizowany w pierwszym roku				
	Zagęszczenie populacji	N/10 km	1,71	U1		
Siedlisko	Baza pokarmowa	Ocena w oparciu o analizę wyznaczonych czynników	0,33	U2	U2	
	Udział siedliska kluczowego dla gatunku		0,17	U2		
	Charakter strefy brzegowej		1,0	FV		
	Stopień antropopresji		0,75	FV		
Perspektywy zachowania					U1	

**Wskaźniki stanu ochrony populacji i siedliska gatunku ryś *Lynx lynx* 1361
w OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047**

Brak danych

**Wskaźniki stanu ochrony populacji i siedliska gatunku wilk *Canis lupus* 1352
w OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047**

Brak danych

Wskaźniki stanu ochrony siedliska przyrodniczego górskich łąk konietlicowych użytkowanych ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*) 6520 w OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047

6520 - Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)													
Parametr/Wskaźniki		Ocena wskaźnika na stanowiskach				Ocena parametru na stanowiskach				Ocena ogólna			
Oznaczenie grupy płatów siedliska		6520_1	6520_2	6520_3	6520_4	6520_1	6520_2	6520_3	6520_4	6520_1	6520_2	6520_3	6520_4
Położenie – adres leśny (obręb leśny Szklarska Poręba)		246 a, c, d	252 c	183 f, k	181 i, j, 183 f	246 a, c, d	252 c	183 f, k	181 i, j, 183 f	246 a, c, d	252 c	183 f, k	181 i, j, 183 f
Powierzchnia		FV	U1	U1	FV	FV	U1	U1	FV	U1	U1	U2	U1
Siedlisko	Gatunki charakterystyczne*	FV	FV	U2	U1	U1	U1	U2	U1				
	Gatunki dominujące	U1	U1	U2	U1								
	Obce gatunki inwazyjne	FV	FV	FV	FV								
	Gatunki ekspansywne roślin zielnych*	U1	U1	U2	U1								
	Ekspansja krzewów i podrostu drzew*	FV	FV	FV	FV								
	Zachowanie strefy ekotonowej	FV	FV	U1	FV								
	Wojłok (martwa materia organiczna)	FV	U1	FV	U1								
	Powierzchnia zajęta przez siedlisko na transekcje	FV	U1	U2	U1								
	Struktura przestrzenna płatów siedliska*	FV	FV	U2	FV								
Perspektywy ochrony		FV	FV	U2	FV	FV	FV	U2	FV				

Zachowane powierzchnie siedliska przyrodniczego Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*) 6520 zlokalizowane są w trzech kompleksach – na lewym brzegu rzeki Kobyła w dolinie Izery (grupa płatów 6520_1 – najlepiej zachowane łąki w ostoi), w osadzie Orle na prawym brzegu Kamionka (pojedynczy płat 6520_2 – zabagniony płat siedliska o zmniejszającej się powierzchni) oraz w Jakuszycach (grupa płatów 6520_3 - silnie zdegenerowane i pofragmentowane płaty, znajdujące się w strefie powierzchni intensywnie uprawianych w okresie zimowym pod trasy biegowe. Wiąże się to z miejscowymi uszkodzeniami lub przeobrażeniami gleby, obecnością dróg i rowów odprowadzających wodę z powierzchni łąki, bliskim położeniem parkingu oraz długim zaleganiem silnie ubitej pokrywy śniegowej w okresie wiosennym. Takie warunki nie sprzyjają zachowaniu właściwej kompozycji zbiorowiska łąkowego, przez co w obrębie płatu obecna jest mozaika różnych zbiorowisk roślinnych nawiązujących do torfowisk, wyleżysk, muraw bliźniczkowych i zbiorowisk ruderalnych oraz 6520_4 – płaty siedliska pofragmentowane rowami odwadniającymi, w wielu miejscach jest silnie zatorfione lub w mozaice z płatami młak o charakterze źródłiskowym. Ta grupa płatów łąk górskich stanowi w zasadzie mozaikę różnych zbiorowisk z dominacją fragmentów typowych dla łąk górskich.

**Wskaźniki stanu ochrony siedliska przyrodniczego torfowisk wysokich z roślinnością torfotwórczą (żywych) 7110
w OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047**

7110 - Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)													
Parametr/Wskaźniki		Ocena wskaźnika na stanowiskach				Ocena parametru na stanowiskach				Ocena ogólna			
Oznaczenie grupy płatów siedliska		7110_1	7110_2	7110_3	7110_4	7110_1	7110_2	7110_3	7110_4	7110_1	7110_2	7110_3	7110_4
Położenie – adres leśny (obręb leśny Szklarska Poręba)		65 c, 69 b, 74 b, 97 c	138 c – północny płat, 143 c	138 c – południowy płat, 139 a	92 d, 100 b, 135 f, 233 a, 234 b	65 c, 69 b, 74 b, 97 c	138 c – północny płat, 143 c	138 c – południowy płat, 139 a	92 d, 100 b, 135 f, 233 a, 234 b	65 c, 69 b, 74 b, 97 c	138 c – północny płat, 143 c	138 c – południowy płat, 139 a	92 d, 100 b, 135 f, 233 a, 234 b
Powierzchnia		FV	U1	FV	U1	FV	U1	FV	U1				
Siedlisko	Gatunki charakterystyczne*	FV	U1	FV	U2	U1	U1	U1	U2	U1	U1	U1	U2
	Pokrycie i struktura gatunkowa torfowców*	U1	U1	U1	U2								
	Obce gatunki inwazyjne	FV	FV	FV	FV								
	Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	FV	FV	FV	U1								
	Odpowiednie uwodnienie*	FV	FV	FV	FV								
	Struktura powierzchni torfowiska (obecność dolinek i kęp)	XX	XX	XX	XX								
	Pozyskanie torfu*	FV	FV	FV	FV								
	Melioracje odwadniające*	FV	U1	FV	U1								
	Obecność krzewów i drzew*	FV	U1	FV	U1								
Perspektywy ochrony		FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV				

Torfowiska wysokie reprezentujące zbiorowiska z klasy *Oxycocco-Sphagnetea* w ostoi Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 skupiają się głównie w obrębie doliny Izery w granicach rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery”. Poza nim na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba zinwentaryzowano już tylko pojedyncze, izolowane płaty na stokach Wysokiej Kopy, poniżej Kopalni Stanisław i poniżej Cichej Równi w rejonie źródeł Płonki. Stan ich zachowania różni się w zależności od etapu naturalnej sukcesji boru na ich powierzchni oraz od antropogenicznych przekształceń tych torfowisk lub ich otoczenia. Poza rezerwatem przyrody torfowiska wysokie reprezentowane są przez dwa zespoły - mszar wysokotorfowiskowy torfowca magellańskiego i czerwonego (*Sphagnetum magellanici*) oraz mszar wełnianki pochwowatej (*Eriophoro vaginati-Sphagnetum recurvi*). Grupy płatów 7110_1 oraz 7110_3 reprezentują najlepiej

zachowane torfowiska wysokie poza terenem rezerwatu przyrody. Charakteryzują się dobrym uwodnieniem i najwyższym udziałem gatunków charakterystycznych dla torfowisk wysokich. Zarówno w pierwszej, jak i drugiej grupie występują podobne zbiorowiska roślinne - *Sphagnetum magellanici* oraz *Eriophoro vaginati-Sphagnetum recurvi*. Pomimo wysokiego podobieństwa w stanie zachowania płatów torfowisk w tych dwóch grupach, rozdzielono te grupy z uwagi na dotyczące je zagrożenia. Dla grupy płatów 7110_1 nie stwierdzono zagrożeń, natomiast w przypadku grupy 7110_3 głównym zagrożeniem jest możliwość pogorszenia warunków wodnych z uwagi na istniejące w otoczeniu rowy odwadniające i naturalne rynny erozyjne w złożu torfowym, które odwadniają torfowisko. W rejonie, w którym znajdują się płaty grupy 7110_3 prowadzona jest ochrona czynna (tamowanie odpływu wody zastawkami). Grupa płatów 7110_2 reprezentuje niewielkie płaty torfowisk podlegające zaawansowanej sukcesji w kierunku zbiorowiska boru bagiennego. Cechuje je zubożenie w gatunki charakterystyczne dla torfowisk wysokich, duży udział podrostu świerka oraz gorsze niż we wcześniej opisanych grupach warunki wodne. Ostatnia grupa płatów 7110_4 jest najsilniej reprezentowana i obejmuje torfowiska wysokie dość silnie zdegenerowane przede wszystkim w wyniku niedoborów wody, postępującej sukcesji świerka i zmian w zbiorowiskach roślinnych reprezentujących torfowiska wysokie (zmniejszony udział torfowców, dominacja jednego gatunku *Sphagnum fallax*, narastająca ekspansja *Calamagrostis villosa*, *Deschampsia cespitosa*, *Juncus effusus*).

Wskaźniki stanu ochrony siedliska przyrodniczego torfowisk przejściowych i trzęsawisk (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) 7140 w OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047

7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)																			
Parametr/Wskaźniki		Ocena wskaźnika na stanowiskach									Ocena parametru na stanowiskach								
Oznaczenie grupy płatów siedliska		7140_1	7140_2	7140_3	7140_4	7140_5	7140_6	7140_7	7140_8	7140_9	7140_1	7140_2	7140_3	7140_4	7140_5	7140_6	7140_7	7140_8	7140_9
Położenie – adres leśny (obwód leśny Szklarska Poręba)		93 b, 139 a – pln. płat	139 a – pld. płat, 143 c, 144 f, h, 181 c, 184 c, 246 a	103 d, i	206 a-c, 211 c, 252 j, 253 d	181 a – zach. płat	181 a – wsch. płat, d, f	74 c, 95 a, d, 113 d, f, 114 d, 119 a, 143 c, 186 a, 205 c, 226 d, 246 b, 247 a, 251 a	87 d	233 a	93 b, 139 a – pln. płat	139 a – pld. płat, 143 c, 144 f, h, 181 c, 184 c, 246 a	103 d, i	206 a-c, 211 c, 252 j, 253 d	181 a – zach. płat	181 a – wsch. płat, d, f	74 c, 95 a, d, 113 d, f, 114 d, 119 a, 143 c, 186 a, 205 c, 226 d, 246 b, 247 a, 251 a	87 d	233 a
Powierzchnia		FV	FV	U1	FV	FV	FV	U1	U1	U1	FV	FV	U1	FV	FV	FV	U1	U1	U1
Siedlisko	Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcie	XX	XX	U1	FV	FV	U1	XX	XX	XX	FV	FV	U1	U1	FV	FV	FV	FV	U1
	Gatunki charakterystyczne*	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV									
	Gatunki	FV	FV	FV	U1	U1	U1	FV	FV	FV									

7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)																			
Parametr/Wskaźniki		Ocena wskaźnika na stanowiskach									Ocena parametru na stanowiskach								
Oznaczenie grupy płatów siedliska		7140_1	7140_2	7140_3	7140_4	7140_5	7140_6	7140_7	7140_8	7140_9	7140_1	7140_2	7140_3	7140_4	7140_5	7140_6	7140_7	7140_8	7140_9
	dominujące																		
	Pokrycie i struktura gatunkowa mchów*	FV	FV	FV	U1	FV	FV	FV	FV	FV									
	Obce gatunki inwazyjne*	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV									
	Gatunki ekspansywne roślin zielnych*	FV	FV	U1	FV	FV	FV	FV	FV	FV									
	Obecność krzewów i podrostu drzew	FV	FV	U1	FV	U1	U1	U1	U1	U1									
	Stopień uwodnienia*	FV	FV	U1	U1	FV	FV	FV	FV	FV	U1								
	Pozyskanie torfu	FV	FV	FV	FV	U1	U1	FV	FV	FV									
	Melioracje odwadniające	FV	FV	U1	U1	FV	FV	FV	FV	FV	U1								
Perspektywy ochrony	FV	FV	U1	FV	FV	FV	U1	U1	U1	FV	FV	U1	FV	FV	FV	U1	U1	U1	
Ocena ogólna										FV	FV	U1	U1	FV	FV	U1	U1	U1	

Torfowiska przejściowe reprezentujące zbiorowiska z klasy *Scheuchzerio-Caricetea nigrae* w ostoi Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 skupiają się głównie w obrębie doliny Izery w granicach rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery” (56%), choć w przeciwieństwie do torfowisk wysokich ich udział w pokryciu terenów poza obszarem rezerwatu jest dość wysoki (44%). Torfowiska przejściowe poza rezerwatem przyrody największe powierzchnie zajmują wokół Cichej Równi oraz w dolinie Kamiennej (Jakuszyce) i Płonki. Stan ich zachowania różni się w zależności od antropogenicznych przekształceń tych torfowisk lub ich otoczenia, a także w zależności od wielkości zajmowanej powierzchni i obecności innych układów torfowiskowych w bezpośrednim sąsiedztwie. Poza rezerwatem przyrody torfowiska przejściowe są silnie zróżnicowane i reprezentowane przez różne jednostki fitosocjologiczne: zbiorowisko *Deschampsia caespitosa-Carex canescens*, zbiorowisko *Eriophorum angustifolium*, *Caricetum nigrae*, *Carici canescentis-Agrostietum caninae*, *Caricetum rostratae*. Podział na grupy w obrębie siedliska torfowisk przejściowych 7140 był warunkowany przede wszystkim zróżnicowaniem fitosocjologicznym określonym na podstawie badań przeprowadzonych dla nadleśnictwa w 2013 roku oraz stwierdzonych w trakcie prac nad zakresem pzo w pul dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba zagrożeń. Płaty oznaczone jako 7140_1 reprezentują niewielkie powierzchniowo płaty zbiorowisk *Deschampsia caespitosa-Carex canescens* we właściwym stanie zachowania, dla których nie stwierdzono istotnych zagrożeń. Grupa płatów 7140_2 obejmuje dobrze zachowane płaty torfowisk z dominacją zespołu *Caricetum nigrae*, które cechuje właściwy stan zachowania i brak zagrożeń. Dwa płaty 7140_3 obejmują torfowiska *Caricetum nigrae* w mozaice z fragmentami

o charakterze boru bagiennego, które są odwadniane rowami melioracyjnymi, a w części typowo nieleśnej zalesione olszą szarą. Grupa 7140_4 obejmuje kwaśne niskoturzycowe zbiorowiska z mietlicą psią *Carici canescentis-Agrostietum caninae*, dość mocno odwodnione i zdegenerowane. Płat 7140_5 oraz grupa płatów 7140_6 reprezentują mszar wełnianki wąskolistnej - zbiorowisko *Eriophorum angustifolium* w miejscach dawnej eksploatacji torfu na tzw. Bagniskach w Jakuszycach. Wskazane grupy torfowisk (7140_5, 7140_6) charakteryzują się wysokim poziomem uwodnienia, stopniową sukcesją świerka i rozległymi zaroślami kosówki. Najliczniejszą grupę stanowią torfowiska przejściowe ze zbiorowiskami *Caricetum rostratae* oznaczone jako 7140_7. Są to silnie zarastające świerkiem torfowiska, które na wielu powierzchniach stanowią mozaikę leśnych torfowisk i boru bagiennego. Płat 7140_8 to niewielkie, zarastające świerkiem torfowisko ze zbiorowiskiem *Caricetum nigrae* zachowane w luce w obrębie płatu boru bagiennego o właściwym poziomie uwodnienia. Płat 7140_9 to silnie odwodnione torfowisko w dolinie Płonki ze zbiorowiskiem *Caricetum nigrae*.

Wskaźniki stanu ochrony siedliska przyrodniczego piargów i gołoborzy krzemianowych 8110 w OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047

8110 - Piargi i gołoborza krzemianowe							
Parametr/Wskaźniki	Ocena wskaźnika na stanowiskach		Ocena parametru na stanowiskach		Ocena ogólna		
Oznaczenie grupy płatów siedliska	8110_1	8110_2	8110_1	8110_2	8110_1	8110_2	
Położenie – adres leśny (obręb leśny Szklarska Poręba)	71 d	95 h	71 d	95 h	71 d	95 h	
Powierzchnia	FV	U1	FV	U1	FV	U1	
Siedlisko	Dominująca frakcja rumoszu	FV	FV	FV			U1
	Dominujące rodzaje zbiorowisk	FV	FV				
	Gatunki typowe*	FV	FV				
	Gatunki wysokogórskie*	FV	U1				
	Obce gatunki inwazyjne*	FV	FV				
	Pokrycie przez drzewa i krzewy	FV	FV				
	Pokrycie roślin zielnych	FV	U1				
	Procent powierzchni siedliska na transekcie	FV	U1				
Ślady antropopresji	FV	FV					
Perspektywy ochrony	FV	U1	FV	U1			

Siedlisko piargów i gołoborzy krzemianowych w obszarze Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba zajmuje niewielkie powierzchnie w podszczytowych partiach Sinych Skałek (1121 m n.p.m.) oraz góry Złote Jamy (1086 m n.p.m.). Nie występuje ono w granicach rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery”. W obrębie siedliska spotyka się zbiorowiska roślinne ze związku *Androsacion alpinae* z dominacją mszaków oraz

zespół naskalnych porostów *Rhizocarpetum geographicum*. Dwa zidentyfikowane płaty siedliska 8110 różnią się stanem zachowania. Na potrzeby oceny ich stanu zachowania obserwacjami terenowymi objęto 100% powierzchni siedliska na gruntach nadleśnictwa. Płat 8110_1 to rozległe, blokowisko peryglacialne w podszczytowej partii Sinych Skałek. Budują je bloki granitowe dużych rozmiarów do max. 3 m długości i 1 m szerokości. Charakteryzuje się właściwym stanem zachowania. Płat 8110_2 obejmuje rumowisko skalne w podszczytowej partii góry Złote Jamy w zaawansowanej fazie sukcesji zbiorowiska *Calamagrostio arundinaceae-Vaccinietum myrtilli*.

Wskaźniki stanu ochrony siedliska przyrodniczego borów i lasów bagiennych (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowych bagiennych lasów borealnych 91D0 w OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047

91D0 - Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne																	
Parametr/Wskaźniki		Ocena wskaźnika na stanowiskach							Ocena parametru na stanowiskach								
Oznaczenie grupy płatów siedliska		91D0_1	91D0_2	91D0_3	91D0_4	91D0_5	91D0_6	91D0_7	91D0_8	91D0_1	91D0_2	91D0_3	91D0_4	91D0_5	91D0_6	91D0_7	91D0_8
Położenie – adres leśny (obwód leśny Szklarska Poręba)		65 b, 69 c-f, 70 a, b, 182 b	65 c, 69 b, 74 b, 75 b, 92 b, 93 b, 97 c, 144 f, h, 184 b	87 a, 88 a, b, d, 89 d, 90 g, 91 a, 136 b, d, 137 a, c, d, 138 a, 139 a, 141 a	137 b, 138 b, c, 172 a, f, 209 b-d, 212 b, c, 213 a, 214 a, 215 a, 217 d, 245 b, c, 246 f, 253 h, 254 a, g	103 h, 184 c, 185 a, 205 b	86 c, 87 f, 135 a, b, d, f, 136 a, 206 c, 211 a, b	87 d, 142 c, 143 a, c, 144 a, 157 a, b, 158 a-c, 180 b, 181 a, d, f	202 a, 226 d, 227 a, 228 a, b, 233 a, 234 a, b, 248 b, 249 c	65 b, 69 c-f, 70 a, b, 182 b	65 c, 69 b, 74 b, 75 b, 92 b, 93 b, 97 c, 144 f, h, 184 b	87 a, 88 a, b, d, 89 d, 90 g, 91 a, 136 b, d, 137 a, c, d, 138 a, 139 a, 141 a	137 b, 138 b, c, 172 a, f, 209 b-d, 212 b, c, 213 a, 214 a, 215 a, 217 d, 245 b, c, 246 f, 253 h, 254 a, g	103 h, 184 c, 185 a, 205 b	86 c, 87 f, 135 a, b, d, f, 136 a, 206 c, 211 a, b	87 d, 142 c, 143 a, c, 144 a, 157 a, b, 158 a-c, 180 b, 181 a, d, f	202 a, 226 d, 227 a, 228 a, b, 233 a, 234 a, b, 248 b, 249 c
Powierzchnia		U1	FV	U1	FV	FV	FV	U1	FV	U1	FV	U1	FV	FV	FV	U1	FV
Siedlisko	Gatunki charakterystyczne*	FV	FV	U2	FV	FV	FV	FV	FV	U1	FV	U2	U1	FV	U1	U2	U1
	Gatunki dominujące	U1	FV	U2	FV	FV	U1	U1	U2								
	Inwazyjne gatunki obce w runie*	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV								
	Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	FV	FV	U1	FV	FV	FV	U1	FV								
	Uwodnienie*	FV	FV	U2	U1	FV	FV	U1	U1								
Wiek drzewostanu	U1	FV	U2	U1	U1	U1	U1	U1									

91D0 - Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne																	
Parametr/Wskaźniki		Ocena wskaźnika na stanowiskach								Ocena parametru na stanowiskach							
Oznaczenie grupy płatów siedliska		91D0_1	91D0_2	91D0_3	91D0_4	91D0_5	91D0_6	91D0_7	91D0_8	91D0_1	91D0_2	91D0_3	91D0_4	91D0_5	91D0_6	91D0_7	91D0_8
Gatunki obce geograficznie w drzewostanie*		FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV								
Gatunki obce ekologiczne w drzewostanie*		FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	U1								
Naturalne odnowienie drzewostanu		FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV								
Występowanie mchów torfowców*		U1	FV	U2	U1	FV	U1	U2	FV								
Występowanie charakterystycznych krzewinek		FV	FV	U2	U1	FV	U1	U1	FV								
Pionowa struktura roślinności		U1	FV	U2	U1	FV	U1	U1	FV								
Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna		FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV								
Inne zniekształcenia		U1	FV	U2	U1	U1	U1	U2	U1								
Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska		XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX	XX								
Perspektywy ochrony		FV	FV	U1	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	U1	FV	FV	FV	FV	FV
Ocena ogólna										U1	FV	U2	U1	FV	U1	U2	U1

Priorytetowe siedlisko borów bagiennych 91D0 w obszarze Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba zajmuje rozległą powierzchnię. Większość z nich znajduje się poza rezerwatem przyrody „Torfowiska Doliny Izery” (73%), głównie na stokach Wysokiego Grzbietu, wokół Rozdroża pod Cichą Równią, w rejonie Jakuszyca oraz na obszarach źródliskowych Płonki, Kamionka i Smolnej. Siedlisko reprezentowane jest przez zbiorowisko dolnoreglowej świerczyny na torfie *Bazzanio-Piceetum*, jednak wbrew swojej nazwie w Górach Izerskich występuje dość powszechnie w wyższych położeniach górskich w piętrze regla górnego. Obecnie poszczególne płaty borów bagiennych różnią się stanem zachowania.

Grupa płatów 91D0_1 obejmuje bory bagienne o dobrym stanie uwodnienia, obniżonym wieku i zniekształconej strukturze pionowej roślinności. W warstwie drzewostanu tej grupy dość wysoki udział ma modrzew. Grupa płatów 91D0_2 obejmuje dobrze zachowane płaty siedliska, dla których nie stwierdzono istotnych zagrożeń. Grupa płatów 91D0_3 obejmuje powierzchnie silnie zdegenerowanych zbiorowisk świerczyny na torfie, silnie i trwale przesuszonych, miejscami z rozpadającym się drzewostanem. Runo w takich płatach jest najczęściej zdominowane przez trzcinnik owłosiony lub trzęślicę modrą. Grupa płatów 91D0_4 obejmuje trzy kompleksy borów charakteryzujące się silnym przesuszeniem i stanowiących mozaikę fragmentów o cechach boru bagiennego oraz świerczyny górnoreglowej. Siedlisko boru bagiennego w tej grupie jest mocno wewnątrznie zróżnicowane. Kompleks znajdujący się poniżej kopalni „Stanisław” znajduje się na obszarze, gdzie podjęto działania z zakresu czynnej ochrony torfowiskowych zbiorowisk roślinnych. Grupa płatów 91D0_5 obejmuje bory bagienne dość jednorodne pod względem struktury przestrzennej, silnie uwodnione, gdzie wiek drzewostanu nie przekracza 50 lat. Grupa płatów 91D0_6 obejmuje powierzchnie boru silnie uwodnione, w mozaice ze zbiorowiskami zastępczymi z modrzewiem i silnie zniekształconymi fragmentami zbiorowiska boru górnoreglowego *Calamagrostio villosae-Piceetum*. W drzewostanie obok modrzewia pojedynczo spotyka się również olszę szarą. Grupa płatów 91D0_7 obejmuje powierzchnie boru wewnątrznie zróżnicowane w mozaice z górnoreglowym borem świerkowym. Fragmenty reprezentujące świerczynę na torfie są pofragmentowane elementami liniowymi (drogi, rowy) i przesuszone. Kompozycja gatunkowa runa jest uboższa. O jego fizjonomii decyduje obecność trzęślicy modrej. Ostatnia grupa borów bagiennych 91D0_8 to przede wszystkim powierzchnie z siedliskiem w dolinie Płonki. Charakteryzują się silnym przesuszeniem, obecnością modrzewia, sztucznie wprowadzonej kosówki oraz olszy szarej.

Wskaźniki stanu ochrony siedliska przyrodniczego górskich borów świerkowych (*Piceion abietis*, część - zbiorowiska górskie) 9410 w OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047

9410 - Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część - zbiorowiska górskie)												
Parametr/Wskaźniki	Ocena wskaźnika na stanowiskach						Ocena parametru na stanowiskach					
Oznaczenie grupy płatów siedliska	9410_1	9410_2	9410_3	9410_4	9410_5	9410_6	9410_1	9410_2	9410_3	9410_4	9410_5	9410_6
Położenie – adres leśny (obręb leśny Szklarska Poręba)	71 a-c, f, 72 a, 104 b, 105 a	56 b, 57 b	65 c, 69 b, 75 c, 86 a, b, 87 b, 88 b, c, 89 a, c-f, 90 c, f, 105 c, d, 106 b, c, 109 b, c, 110 b-d, 111 a-d, 112 b, c, 116 a, 117 a, 118 a, 135 c, g, 136 c, 139 a, b, 140 a	138 d, 139 c, d	90 h, 91 b, c, 92 c, f, 93 a, 95 c, 100 a-f, 101 a, 102 a-c, 103 a-c, g, 107 a, 140 c, 141 b, c, 142 a, b, 143 a	115 a, c, 116 c, d, 117 d, 119 b, 121 a, b, d, 122 a, 125 b, 197 a, c, 208 a-d, 209 c, 210 a, c, 214 c, 215 b, 216 a, 217 b, 218 b, 219 c, 222 b, 223 b, c, 225 b, 226 c, 227 a, 230 a, 231 b, 232 a, 234 a, c, 235 a, 236 c, 237 a, 238 a, c, 239 b,	71 a-c, f, 72 a, 104 b, 105 a	56 b, 57 b	65 c, 69 b, 75 c, 86 a, b, 87 b, 88 b, c, 89 a, c-f, 90 c, f, 105 c, d, 106 b, c, 109 b, c, 110 b-d, 111 a-d, 112 b, c, 116 a, 117 a, 118 a, 135 c, g, 136 c, 139 a, b, 140 a	138 d, 139 c, d	90 h, 91 b, c, 92 c, f, 93 a, 95 c, 100 a-f, 101 a, 102 a-c, 103 a-c, g, 107 a, 140 c, 141 b, c, 142 a, b, 143 a	115 a, c, 116 c, d, 117 d, 119 b, 121 a, b, d, 122 a, 125 b, 197 a, c, 208 a-d, 209 c, 210 a, c, 214 c, 215 b, 216 a, 217 b, 218 b, 219 c, 222 b, 223 b, c, 225 b, 226 c, 227 a, 230 a, 231 b, 232 a, 234 a, c, 235 a, 236 c, 237 a, 238 a, c, 239 b, 240 a, 241 a, 242 a, 243 a, c, 244 a, 245 a, 246 b, d, 247 a, 248 a, 249 a, b, 250 a, 251 a, b, 252 a, f-h, 253 a, b, f, i, j, 254 d

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

9410 - Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część - zbiorowiska górskie)														
Parametr/Wskaźniki		Ocena wskaźnika na stanowiskach						Ocena parametru na stanowiskach						
Oznaczenie grupy płatów siedliska		9410_1	9410_2	9410_3	9410_4	9410_5	9410_6	9410_1	9410_2	9410_3	9410_4	9410_5	9410_6	
							240 a, 241 a, 242 a, 243 a, c, 244 a, 245 a, 246 b, d, 247 a, 248 a, 249 a, b, 250 a, 251 a, b, 252 a, f-h, 253 a, b, f, i, j, 254 d							
Powierzchnia		FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	
Siedlisko	Typowe gatunki roślin*	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	U1	U1	U1	U1	U1	
	Ekspansywne gatunki obce w podszyciu i runie	FV	FV	FV	FV	FV	FV							
	Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	FV	FV	FV	FV	FV	FV							
	Gatunki obce w drzewostanie	FV	FV	FV	FV	FV	FV							
	Inne zniekształcenia (rozjeżdżanie, wydeptanie, zaśmiecanie)*	FV	FV	U1	U1	FV	U1							
	Martwe drewno (łącznie zasoby)	FV	U1	U2	U2	U2	U2							
	Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości (próg grubości obniżony do 30 cm, gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości)	FV	U1	U2	U2	U2	U2							
	Naturalne odnowienie drzewostanu	U1	U1	FV	FV	U1	U1							

9410 - Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część - zbiorowiska górskie)													
Parametr/Wskaźniki		Ocena wskaźnika na stanowiskach						Ocena parametru na stanowiskach					
Oznaczenie grupy płatów siedliska		9410_1	9410_2	9410_3	9410_4	9410_5	9410_6	9410_1	9410_2	9410_3	9410_4	9410_5	9410_6
	Obecność kornika - posusz czynny	XX	XX	XX	XX	XX	XX						
Perspektywy ochrony		FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV
Ocena ogólna								U1	U1	U1	U1	U1	U1

Górnoeregłowa świerczyna sudecka *Calamagrostio villosae-Piceetum* jest najszerszej rozpowszechnionym naturalnym zbiorowiskiem leśnym na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba w obszarze Torfowiska Gór Izerskich PLH020047. Aktualnie powierzchnia górnoeregłowych świerczyn jest trudna do jednoznacznego obliczenia ze względu na powszechne występowanie młodych, regeneracyjnych postaci lasu, zajmujących miejsce dawnych drzewostanów zamaryłych w latach 80. i 90. Dlatego w opracowaniu fitosocjologicznym wykonanym dla LKP Sudety Zachodnie jako płaty siedliska górskie bory świerkowe 9410 wskazano jedynie powierzchnie w III klasie wieku i starsze. W ten sposób poza rezerwatem przyrody „Torfowiska Doliny Izery” zinwentaryzowano ponad 700 ha górnoeregłowych borów świerkowych. Należy jednak pamiętać, że powierzchnia tego siedliska ciągle rośnie i szacuje się, że docelowo łącznie z już ukształtowanymi powierzchniami może osiągnąć wartość ponad 1700 ha. Obecnie poszczególne płaty borów świerkowych różnią się stanem zachowania. Grupa płatów 9410_1 stanowi kompleks górnoeregłowych borów na stokach Sinych Skalek. Charakteryzuje się on zaburzoną strukturą przestrzenną drzewostanu, co jest skutkiem klęski zamierania boru górnoeregłowego w ostoi. Runo niemal w całości zajmuje zbiorowisko z *Vaccinium myrtillus*. Są to jedyne w obszarze płaty świerczyny górnoeregłowej, w których zasoby martwego drewna oceniono jako właściwe. Pojedynczy, rozległy płat 9410_2 to zlokalizowany na północnych stokach Wysokiej Kopy bór górnoeregłowy w otoczeniu przeważającego w obszarze zbiorowiska zastępczego dla *Calamagrostio villosae-Piceetum* – świerczyn z modrzewiem. Drzewostan na siedlisku buduje świerk o silnym zwarcu. Siedlisko cechuje ujednoczenie struktury wiekowej drzewostanu jako skutek jego odbudowy po klęsce zamierania boru górnoeregłowego w obszarze oraz zubożone zasoby martwego drewna. W runie dominuje *Vaccinium myrtillus*, które miejscami tworzy rozległe borówczyska. Grupa 9410_3 obejmuje fragmenty boru górnoeregłowego silnie zróżnicowanego wiekowo i przestrzennie, miejscami współwystępujące w mozaice z innymi zbiorowiskami roślinnymi o charakterze torfowiskowym z kosówką lub źródliskowym. W runie dominuje *Vaccinium myrtillus*, które miejscami tworzy rozległe borówczyska. W płatach tej grupy dość wyraźnie zaznacza się fragmentacja siedliska elementami liniowymi – drogami leśnymi, linią energetyczną (kompleks poniżej kopalni „Stanisław”), szlakami zrywkowymi oraz bardzo małe zasoby martwego drewna. Grupa 9410_4 obejmuje fragmenty boru górnoeregłowego o silnym zwarcu i uproszczonej strukturze pionowej i wiekowej oraz bardzo niskich zasobach martwego drewna. W runie dominuje *Vaccinium myrtillus*, które miejscami tworzy rozległe borówczyska. Grupa 9410_5 obejmuje rozległy płat siedliska zlokalizowany po obu stronach drogi z Rozdroża pod Cichą Równią do Kopalni Stanisław, na granicy regła górnego i potencjalnych zbiorowisk dolnoeregłowych kwaśnych buczyn porośniętych aktualnie przez zastępcze zbiorowiska świerczyn. W obrębie płatu miejscami występuje mozaika innych zbiorowisk o charakterze torfowiskowym. Drzewostan na większości powierzchni opisywanego płatu stanowi dojrzała świerczyna o uproszczonej strukturze przestrzennej. Płat cechuje ponadto słabe odnowienie świerka oraz bardzo niskie zasoby martwego drewna. Ostatnią grupę płatów oznaczoną 9410_6 stanowią fragmenty boru górnoeregłowego zlokalizowane głównie nad osadą Orle. Cechuje je silne zwarcie, uproszczona struktura pionowa drzewostanu, bardzo niskie zasoby martwego drewna oraz silna fragmentacja elementami liniowymi (drogi leśne).

Tab. 7. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Przedmiot ochrony	Zagrożenia	Opis zagrożenia
6430 Ziolorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziolorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba).
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba).
6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> A03.03 - Zaniechanie/brak koszenia	Zaprzestanie ekstensywnego użytkowania tj. koszenia lub wypasu, skutkujące spadkiem różnorodności biologicznej i synantropizacją roślinności.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	Brak zagrożeń i nacisków.
7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> J02 - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych K02.01 - zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Wpływ dróg i innych elementów infrastruktury technicznej na odwodnienie złóż torfowych, obecność rowów, rynien erozyjnych, zanik torfu oraz zaburzenie układów hydrologicznych. Obserwowana jest ekspansja świerka na otwarte fragmenty torfowisk.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	Brak zagrożeń i nacisków.
7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba poza terenem rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery”).
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba poza terenem rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery”).
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> J02 - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych K02.01 - zmiana składu gatunkowego (sukcesja) J03.01 - utrata lub zmniejszenie określonych cech siedliska	Wpływ dróg i innych elementów infrastruktury technicznej na odwodnienie złóż torfowych, obecność rowów, rynien erozyjnych, zanik torfu oraz zaburzenie układów hydrologicznych. Obserwowana jest ekspansja świerka na otwarte fragmenty torfowisk. Obecność nasadzeń olszy szarej i kosodrzewiny na otwartych powierzchniach torfowisk.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	Brak zagrożeń i nacisków.
8110 Piargi i gołoborza krzemianowe	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	Brak zagrożeń i nacisków.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> K02.01 - zmiana składu gatunkowego (sukcesja)	Obserwuje się stopniowe zmniejszanie się powierzchni siedliska w wyniku ekspansji borówki czarnej.
9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba).
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba).

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Przedmiot ochrony	Zagrożenia	Opis zagrożenia
91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	<u>Zagrożenia istniejące:</u> J02 - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych J03.01 - utrata lub zmniejszenie określonych cech siedliska	Wpływ dróg i innych elementów infrastruktury technicznej na odwodnienie złóż torfowych, zanik torfu oraz zaburzenie układów hydrologicznych. Obecność nasadzeń olszy szarej i modrzewia na otwartych powierzchniach torfowisk.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	Brak zagrożeń i nacisków.
9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część - zbiorowiska górskie)	<u>Zagrożenia istniejące:</u> J03.01 Utrata lub zmniejszenie określonych cech siedliska	Na powierzchniach leśnych występuje mała ilość martwego drewna.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	Brak zagrożeń i nacisków.
1308 mopek <i>Barbastella barbastellus</i> 1324 nocek duży <i>Myotis myotis</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	Brak zagrożeń i nacisków.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> B02.02 - Wycinka lasu B02.04 - Usuwanie martwych i umierających drzew	Wycinka drzew powoduje zniszczenie kryjówek w dziuplach i żerowisk gatunku.
1352 wilk <i>Canis lupus</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami	Gęsta sieć szlaków turystycznych różnego rodzaju (pieszych, rowerowych, narciarstwa biegowego), które wykorzystywane są w ciągu całego roku, skutkuje zbyt intensywnym – z punktu widzenia ochrony gatunku - wykorzystaniem terenów na szeroko pojęte cele turystyczne, rekreacyjne i sportowe. Wiążąca się z tym obecność ludzi skutkuje trudnościami z wyborem właściwego, bezpiecznego miejsca rozrodu przez osobniki gatunku oraz ich częstym niepokojeniem i płoszeniem. Istotność tych oddziaływań jest obecnie wysoka i stale wzrasta, co wpływa na stan zachowania gatunku.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe	Osobniki gatunku migrujące pomiędzy Karkonoszami a Górami Izerskimi muszą przekraczać drogę krajową nr 3 (E65) łączącą Szklarską Porębę i Harrachov. Wysokie natężenie ruchu na tej drodze oraz brak urządzeń umożliwiających bezpieczną migrację mogą skutkować śmiertelnymi kolizjami osobników gatunku z pojazdami. Przy obecnie niskiej liczebności lokalnych populacji gatunku, nawet pojedyncze takie zdarzenia mogą w istotny sposób wpływać na stan zachowania gatunku w obszarze.
	G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne	Planowana budowa obiektów sportowych i wzrost ruchu turystycznego na terenie Polany Jakuszyckiej i w jej obrębie może negatywnie wpływać na możliwość migracji osobników gatunku pomiędzy Karkonoszami a Górami Izerskimi.
	F03.02.03 Chwywanie, trucie, kłusownictwo	Niski poziom akceptacji społecznej obecności gatunku skutkować może podejmowaniem działań, niezgodnych z obowiązującym prawem, mających na celu zmniejszenie liczebności gatunku.
	M01.02 Susze i zmniejszenie opadów	Zmiana warunków klimatycznych skutkująca zmniejszeniem sumy opadów w okresie rozrodu gatunku i wychowu młodych, może wymuszać na osobnikach konieczność przemieszczania się (wraz z młodymi) w miejsca o większej dostępności wody, w których osobniki narażone będą na wpływ innych negatywnych czynników. Wymuszona migracja może więc negatywnie wpływać na sukces rozrodczy.
I03.01 Genetyczne zanieczyszczenie (zwierzęta)	Osobniki wilka mogą krzyżować się z psami domowymi, co skutkować będzie obecnością hybryd w środowisku.	

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Przedmiot ochrony	Zagrożenia	Opis zagrożenia
	J03.01.01 Zmniejszenie dostępności zwierzyny łownej	W przypadku zatwierdzenia i wykonania zbyt wysokich limitów pozyskania zwierzyny w rocznych planach łowieckich i wieloletnich łowieckich planach hodowlanych, obniżyć będzie się dostępność bazy pokarmowej dla gatunku, co będzie negatywnie wpływać na stan zachowania gatunku.
1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> X Brak zagrożeń i nacisków	Brak zagrożeń i nacisków.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> D01.02 - drogi, autostrady G05.11 - śmierć lub uraz w wyniku kolizji	Droga krajowa biegnąca wzdłuż wschodniej granicy obszaru/siedliska gatunku stwarza zagrożenie wzrostu śmiertelności przedstawicieli gatunku w wyniku kolizji z pojazdami. Obecność dróg (szczególnie szybkiego ruchu), jak i linii kolejowych w sąsiedztwie cieków wodnych i zbiorników zajętych przez wydrę, stwarza bardzo wysokie zagrożenie dla lokalnych populacji.
	J02.03 - regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	Prace regulacyjne prowadzone w korycie rzeki (np.: wyrównywanie dna, prostowanie koryta) powodują utratę stałych schronień, jak i zubożenie bazy żerowiskowej gatunku. Niekorzystne zmiany w obrębie biotopów nadwodnych stanowią jedną z przyczyn spadku liczebności gatunku.
	J03.01 - zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska	Wycinka drzew wzdłuż rzek, niszczenie brzegów podczas prac regulacyjnych może doprowadzić do zniszczenia istniejących i zubożenia potencjalnych schronień przedstawicieli gatunku.
1361 ryś <i>Lynx lynx</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami	Gęsta sieć szlaków turystycznych różnego rodzaju (pieszych, rowerowych, narciarstwa biegowego), które wykorzystywane są w ciągu całego roku, skutkuje zbyt intensywnym – z punktu widzenia ochrony gatunku - wykorzystaniem terenów na szeroko pojęte cele turystyczne, rekreacyjne i sportowe. Wiążąca się z tym obecność ludzi skutkuje trudnościami z wyborem właściwego, bezpiecznego miejsca rozrodu przez osobniki gatunku oraz ich częstym niepokojeniem i płoszeniem. Istotność tych oddziaływań jest obecnie wysoka i stale wzrasta, co wpływa na stan zachowania gatunku.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe	Osobniki gatunku migrujące pomiędzy Karkonoszami a Górami Izerskimi muszą przekraczać drogę krajową nr 3 (E65) łączącą Szklarską Porębę i Harrachov. Wysokie natężenie ruchu na tej drodze oraz brak urządzeń umożliwiających bezpieczną migrację mogą skutkować śmiertelnymi kolizjami osobników gatunku z pojazdami. Przy obecnie niskiej liczebności lokalnej populacji gatunku, nawet pojedyncze takie zdarzenia mogą w istotny sposób wpływać na stan zachowania gatunku w obszarze.
	G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne	Planowana budowa obiektów sportowych i wzrost ruchu turystycznego na terenie Polany Jakuszyckiej i w jej obrębie może negatywnie wpływać na możliwość migracji osobników gatunku pomiędzy Karkonoszami a Górami Izerskimi.
	M01.02 Susze i zmniejszenie opadów	Zmiana warunków klimatycznych skutkująca zmniejszeniem sumy opadów w okresie rozrodu gatunku i wychowu młodych, może wymuszać na osobnikach konieczność przemieszczania się (wraz z młodymi) w miejsca o większej dostępności wody, w których osobniki narażone będą na wpływ innych negatywnych czynników. Wymuszona migracja może więc negatywnie wpływać na sukces rozrodczy.

Tab. 8. Cele działań ochronnych dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba).
6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Zachowanie części płatów siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1). Utrzymanie części płatów siedliska w obrębie Polany Jakuszyckiej w złym stanie (U2).
7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Zachowanie części płatów siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Obecność krzewów i drzew” oraz „Odpowiednie uwodnienie”. Zachowanie części płatów siedliska w złym stanie (U2) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Obecność krzewów i drzew” oraz „Odpowiednie uwodnienie”.
7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba).
7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	Utrzymanie części płatów siedliska we właściwym stanie (FV). Zachowanie części płatów siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Obecność krzewów i drzew” oraz „Odpowiednie uwodnienie”.
8110 Piargi i gołoborza krzemianowe	Utrzymanie dwóch płatów siedliska w aktualnie określonych stanach - właściwym (FV) oraz niezadawalającym (U1).
9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba).
91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Utrzymanie części płatów siedliska we właściwym stanie (FV). Zachowanie części płatów siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Gatunki obce ekologiczne w drzewostanie” oraz „Uwodnienie”.
9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część - zbiorowiska górskie)	Zachowanie części płatów siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Martwe drewno (łącznie zasoby)” oraz „Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości (próg grubości obniżany do 30 cm, gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości)”.
1308 mopek <i>Barbastella barbastellus</i> 1324 nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Zachowanie siedlisk gatunku w obszarze Natura 2000 w niepogorszonym stanie (co najmniej U1).
1352 wilk <i>Canis lupus</i>	Zapewnienie właściwej ochrony w okresie rozrodu i wychodu młodych, w szczególności poprzez uporządkowanie zasad udostępniania terenów leśnych dla potrzeb turystyki zorganizowanej, niezorganizowanej oraz organizacji imprez sportowych. Wzrost akceptacji społecznej obecności gatunku oraz konieczności jego ochrony. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie oceny stanu populacji (w tym określenia miejsc rozrodu gatunku) oraz stanu siedliska gatunku.
1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	Utrzymanie w obszarze w aktualnym właściwym stanie (FV) wskaźnika „Charakter strefy brzegowej”.
1361 ryś <i>Lynx lynx</i>	Zapewnienie właściwej ochrony w okresie rozrodu i wychodu młodych, w szczególności poprzez uporządkowanie zasad udostępniania terenów leśnych dla potrzeb turystyki zorganizowanej, niezorganizowanej oraz organizacji imprez sportowych. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie oceny stanu populacji (w tym określenia miejsc rozrodu gatunku) oraz stanu siedliska gatunku.

**ZADANIA OCHRONNE DLA OBSZARU NATURA 2000 TORFOWISKA GÓR IZERSKICH PLH020047
NA GRUNTACH NADLEŚNICTWA SZKLARSKA PORĘBA NA LATA 2019- 2028**

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/ powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
1	2	3	4	5	6	7
1	6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Obr 1: 181 i (1,03 ha; 100 %) 181 j (0,39 ha; 100 %) 183 f (2,8 ha; 100 %) 183 k (0,35 ha; 62 %) 246 a (2,89 ha; 64 %) 246 c (1,04 ha; 100 %) 246 d (0,35 ha; 48 %) 252 c (1,19 ha; 95 %)	A03.03 - Zaniechanie/brak koszenia (I) X Brak zagrożeń i nacisków (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - ekstensywne użytkowanie kośne łąk lub ekstensywny wypas zwierząt	Zachowanie części płatów siedliska w niepogorszonym stanie (co najmniej U1). Utrzymanie części płatów siedliska w obrębie Polany Jakuszyckiej w złym stanie (U2). Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania siedliska w wydzieleniu leśnym	Nie planuje się.	1. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe trwałych użytków zielonych. Jeden pokos w roku, w terminie od 15 czerwca do 31 października z zebraniem i wywiezieniem pozyskanej biomasy poza powierzchnię siedliska. Obszar wdrażania: wskazany adres leśny Podmiot odpowiedzialny: właściciel, dzierżawca lub posiadacz obszaru Okres realizacji: corocznie Koszty: 20 tys. zł/rok Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: – 2. Monitoring stanu zachowania siedliska w obszarze. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Metody: PMŚ/GIOŚ Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 4 tys. zł Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: –

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/ powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
2	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Obr 1: 92 d (0,41 ha; 99 %) 100 b (0,13 ha; 1 %) 135 f (0,27 ha; 8 %) 138 c (0,32 ha; 14 %) 233 a (2,39 ha; 15 %) 234 b (0,08 ha; 1 %)	K02.01 - zmiana składu gatunkowego (sukcesja) (I) X Brak zagrożeń i nacisków (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - usunięcie nalotu świerka z powierzchni siedliska	Zachowanie części płatów siedliska w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Obecność krzewów i drzew” oraz „Odpowiednie uwodnienie”. Zachowanie części płatów siedliska w złym stanie (U2) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Obecność krzewów i drzew” oraz „Odpowiednie uwodnienie”. Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania siedliska w wydzieleniu leśnym	Nie planuje się.	1. Usunięcie nalotu świerka poprzez obrączkowanie starszych drzew oraz wyrwanie siewek i podrostów. Ścięte drzewa należy usuwać poza teren torfowiska. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 10 tys. zł Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: Nadleśnictwo Szklarska Poręba, po uzyskaniu środków zewnętrznych 2. Monitoring stanu zachowania siedliska w obszarze. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Metody: PMŚ/GIOŚ Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 4 tys. zł Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: –

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
3	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Obr 1: oddziały 138 oraz 139	J02 - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych (I) X Brak zagrożeń i nacisków (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - konserwacja i odbudowa zastawek	Zachowanie części płatów siedliska w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Obecność krzewów i drzew” oraz „Odpowiednie uwodnienie”. Zachowanie części płatów siedliska w złym stanie (U2) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Obecność krzewów i drzew” oraz „Odpowiednie uwodnienie”. Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania siedliska w wydzieleniu leśnym	Nie planuje się.	Konserwacja i odbudowa istniejących uszkodzonych zastawek na rowach odwadniających lokalny kompleks torfowiskowy. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 30 tys. zł Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: Nadleśnictwo Szklarska Poręba, po uzyskaniu środków zewnętrznych
4	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Obr 1: 233 a (2,39 ha; 15 %)	J02 - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych (I) X Brak zagrożeń i nacisków (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - budowa zastawek	Zachowanie części płatów siedliska w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Obecność krzewów i drzew” oraz „Odpowiednie uwodnienie”. Zachowanie części płatów siedliska w złym stanie (U2) lub	Nie planuje się.	Budowa zastawek na rowach odwadniających torfowisko w dolinie Płonki. Obszar wdrażania: wskazany adres leśny Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 5 tys. zł Techniczne uwarunkowania: –

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
				<p>poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Obecność krzewów i drzew” oraz „Odpowiednie uwodnienie”.</p> <p>Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania siedliska w wydzieleniu leśnym</p>		<p>Podmioty współdziałające: Nadleśnictwo Szklarska Poręba, po uzyskaniu środków zewnętrznych</p>
5	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	<p>Obr 1: 87 d (0,14 ha; 6 %) 95 a (0,91 ha; 100 %) 95 d (1,11 ha; 100 %) 186 a (0,67 ha; 4 %) 226 d (0,19 ha; 2 %) 246 b (0,18 ha; 1 %) 247 a (0,56 ha; 2 %) 251 a (0,44 ha; 5 %)</p>	<p>K02.01 - zmiana składu gatunkowego (sukcesja) (I) X Brak zagrożeń i nacisków (P)</p> <p>Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - usunięcie nalotu świerka</p>	<p>Zachowanie części płatów siedliska w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Obecność krzewów i drzew” oraz „Odpowiednie uwodnienie”.</p> <p>Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania siedliska w wydzieleniu leśnym</p>	Nie planuje się.	<p>1. Usunięcie nalotu świerka poprzez obrączkowanie starszych drzew oraz wrywanie siewek i podrostów. Ścięte drzewa należy usuwać poza teren torfowiska.</p> <p>Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne</p> <p>Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000</p> <p>Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul</p> <p>Koszty: 15 tys. zł</p> <p>Techniczne uwarunkowania: –</p> <p>Podmioty współdziałające: Nadleśnictwo Szklarska Poręba, po uzyskaniu środków zewnętrznych</p> <p>2. Monitoring stanu zachowania siedliska w obszarze.</p> <p>Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne</p> <p>Podmiot odpowiedzialny:</p>

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
						organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Metody: PMŚ/GIOŚ Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 4 tys. zł Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: –
6	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	Obr 1: 143 c (0,18 ha; 3 %) – 7110 143 c (0,49 ha; 7 %) – 7140	K02.01 - zmiana składu gatunkowego (sukcesja) (I) X Brak zagrożeń i nacisków (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - usunięcie nalotu świerka	Zachowanie części płatów siedliska w niepogorszonej formie (co najmniej U1) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Obecność krzewów i drzew” oraz „Odpowiednie uwodnienie” – 7110 Zachowanie części płatów siedliska w niepogorszonej formie (co najmniej U1) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Obecność krzewów i drzew” oraz „Odpowiednie uwodnienie” – 7140 Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania siedliska w wydzieleniu leśnym	Nie planuje się.	1. Usunięcie nalotu świerka poprzez obrączkowanie starszych drzew oraz wyrwanie siewek i podrostów. Ścięte drzewa należy usuwać poza teren torfowiska. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 15 tys. zł Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: Nadleśnictwo Szklarska Poręba, po uzyskaniu środków zewnętrznych 2. Monitoring stanu zachowania siedliska w obszarze. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Metody: PMŚ/GIOŚ Okres realizacji:

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/ powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
						jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 4 tys. zł Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: –
7	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	Obr 1: 103 d (2,52 ha; 100 %) 103 i (0,3 ha; 29 %) 233 a (0,25 ha; 2 %)	J03.01 - utrata lub zmniejszenie określonych cech siedliska (I) X Brak zagrożeń i nacisków (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - eliminacja sztucznych nasadzeń olszy	Zachowanie części płatów siedliska w niepogorszonej formie (co najmniej U1) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Obecność krzewów i drzew” oraz „Odpowiednie uwodnienie”. Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania siedliska w wydzieleniu leśnym	Nie planuje się.	1. Eliminacja sztucznych nasadzeń olszy szarej z otwartej powierzchni torfowiska. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 10 tys. zł Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: Nadleśnictwo Szklarska Poręba, po uzyskaniu środków zewnętrznych 2. Monitoring stanu zachowania siedliska w obszarze. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Metody: PMŚ/GIOŚ Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 2 tys. zł Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: –

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
8	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	Obr 1: oddziały 138 oraz 139	J02 - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych (I) X Brak zagrożeń i nacisków (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - konserwacja i odbudowa zastawek	Zachowanie części płatów siedliska w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Obecność krzewów i drzew” oraz „Odpowiednie uwodnienie”. Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania siedliska w wydzieleniu leśnym	Nie planuje się.	Konserwacja i odbudowa istniejących uszkodzonych zastawek na rowach odwadniających lokalny kompleks torfowiskowy. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: – (w ramach ochrony 7110) Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: Nadleśnictwo Szklarska Poręba, po uzyskaniu środków zewnętrznych
9	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	Obr 1: 233 a (0,25 ha; 2 %)	J02 - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych (I) X Brak zagrożeń i nacisków (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - budowa zastawek	Zachowanie części płatów siedliska w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Obecność krzewów i drzew” oraz „Odpowiednie uwodnienie”. Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania siedliska w wydzieleniu leśnym	Nie planuje się.	Budowa zastawek na rowach odwadniających torfowisko w dolinie Płonki. Obszar wdrażania: wskazany adres leśny Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: – (w ramach ochrony 7110) Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: Nadleśnictwo Szklarska Poręba, po uzyskaniu środków zewnętrznych

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/ powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
10	8110 Piargi i gołoborza krzemianowe	Obr 1: 71 d (0,38 ha; 99 %) 95 h (0,48 ha; 98 %)	X Brak zagrożeń i nacisków (I) K02.01 - zmiana składu gatunkowego (sukcesja) (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - nie dotyczy	Utrzymanie dwóch płatów siedliska w aktualnie określonych stanach - właściwym (FV) oraz niezadawalającym (U1). Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania siedliska w wydzieleniu leśnym	Nie planuje się.	Monitoring stanu zachowania siedliska w obszarze. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Metody: PMS/GIOŚ Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 3 tys. zł Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: –
11	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Obr 1: oddziały 138 oraz 139	J02 - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych (I) X Brak zagrożeń i nacisków (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - konserwacja i odbudowa istniejących uszkodzonych zastawek na rowach	Zachowanie części płatów siedliska w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Gatunki obce ekologiczne w drzewostanie” oraz „Uwodnienie”. Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania siedliska w wydzieleniu leśnym	Nie planuje się.	Konserwacja i odbudowa istniejących uszkodzonych zastawek na rowach odwadniających lokalny kompleks torfowiskowy. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: – (w ramach ochrony 7110) Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: Nadleśnictwo Szklarska Poręba, po uzyskaniu środków zewnętrznych -

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
12	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Obr 1: 70 a (0,24 ha; 2 %) 74 b (0,29 ha; 15 %) 87 a (0,41 ha; 4 %) 88 a (0,49 ha; 4 %) 90 g (0,47 ha; 9 %) 135 f (0,97 ha; 29 %) 136 b (0,48 ha; 18 %) 137 d (0,19 ha; 3 %) 158 a (0,82 ha; 11 %) 172 a (0,48 ha; 6 %) 184 b (0,46 ha; 12 %) 185 a (0,07 ha; 1 %) 205 b (0,93 ha; 27 %) 206 c (1,41 ha; 8 %) 211 a (5,56 ha; 100 %) 211 b (11,2 ha; 100 %) 212 c (7,57 ha; 100 %) 214 a (2,02 ha; 63 %) 215 a (5,03 ha; 100 %) 226 d (8,25 ha; 98 %) 228 a (1,52 ha; 32 %) 228 b (1,26 ha; 14 %) 234 b (4,83 ha; 78 %) 254 g (3,02 ha; 100 %)	J03.01 - utrata lub zmniejszenie określonych cech siedliska (I) X Brak zagrożeń i nacisków (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - usuwanie z drzewostanu gatunków obcych	Zachowanie części płatów siedliska w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Gatunki obce ekologiczne w drzewostanie” oraz „Uwodnienie”. Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania siedliska w wydzieleniu leśnym	W trakcie realizacji planowych zabiegów gospodarczych usuwać z drzewostanu modrzewia, olszę szarą. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: Nadleśnictwo Szklarska Poręba Okres realizacji: w okresie obowiązywania pul Koszty: - Techniczne uwarunkowania: - Podmioty współdziałające: -	Monitoring stanu zachowania siedliska w obszarze. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Metody: PMS/GIOŚ Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 5 tys. zł Techniczne uwarunkowania: - Podmioty współdziałające: -
13	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Obr 1: 91 a (0,48 ha; 21 %) 141 a (0,81 ha; 100 %) 157 b (3,78 ha; 100 %) 233 a (11,64 ha; 74 %) 253 h (3,07 ha; 99 %)	J03.01 - utrata lub zmniejszenie określonych cech siedliska (I) X Brak zagrożeń i nacisków (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - usuwanie z drzewostanu gatunków obcych	Zachowanie części płatów siedliska w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Gatunki obce ekologiczne w drzewostanie” oraz „Uwodnienie”. Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania siedliska w wydzieleniu leśnym	W przypadku realizacji cięć przygodnych usuwać z drzewostanu modrzewia, olszę szarą. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: Nadleśnictwo Szklarska Poręba Okres realizacji: w okresie obowiązywania pul Koszty: - Techniczne uwarunkowania: - Podmioty współdziałające: -	Nie planuje się.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
14	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Obr 1: oddziały 226-228, 233 oraz 234	J02 - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych (I) X Brak zagrożeń i nacisków (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - budowa zastawek na rowach	Zachowanie części płatów siedliska w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Gatunki obce ekologiczne w drzewostanie” oraz „Uwodnienie”. Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania siedliska w wydzieleniu leśnym	Nie planuje się.	Budowa zastawek na rowach odwadniających w zatorfionym obszarze źródłiskowym Płonki. Obszar wdrażania: wskazany adres leśny Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 15 tys. zł Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: Nadleśnictwo Szklarska Poręba, po uzyskaniu środków zewnętrznych
15	9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska górskie)	Obr 1: 71 c (0,29 ha; 4 %) 86 a (13,79 ha; 100 %) 91 b (3,9 ha; 98 %) 91 c (4,95 ha; 98 %) 93 a (7,14 ha; 100 %) 100 a (1,6 ha; 100 %) 100 b (6,11 ha; 99 %) 100 c (9,65 ha; 100 %) 100 d (9,17 ha; 100 %) 101 a (17,03 ha; 100 %) 102 b (2,6 ha; 100 %) 103 c (4,66 ha; 100 %) 103 g (3,81 ha; 99 %) 106 c (7,9 ha; 100 %) 107 a (7,89 ha; 100 %) 109 b (10,53 ha; 100 %) 109 c (1,13 ha; 100 %) 111 a (2,42 ha; 100 %) 111 b (13,36 ha; 100 %) 115 a (5,07 ha; 100 %) 116 a (6,27 ha; 100 %) 117 a (5,25 ha; 100 %) 118 a (3,47 ha; 100 %)	J03.01 Utrata lub zmniejszenie określonych cech siedliska (I) X Brak zagrożeń i nacisków (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - pozostawianie do naturalnego rozpadu pojedynczych egzemplarzy drzew	Zachowanie części płatów siedliska w nie pogorszonym stanie (co najmniej U1) lub poprawa tego stanu w zakresie wskaźnika „Martwe drewno (łączone zasoby)” oraz „Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości (próg grubości obniżony do 30 cm, gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości)”. Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania siedliska w wydzieleniu leśnym	W ramach realizacji planowanych wskazań gospodarczych pozostawianie w obrębie płatów siedliska wybranych egzemplarzy drzew do ich naturalnego rozkładu. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: Nadleśnictwo Szklarska Poręba Okres realizacji: w okresie obowiązywania pul Koszty: - Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: -	Monitoring stanu zachowania siedliska w obszarze. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Metody: PMŚ/GIOŚ Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 6 tys. zł Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: –

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
		121 a (4,9 ha; 100 %) 121 b (5,67 ha; 100 %) 121 d (1,38 ha; 100 %) 122 a (3,27 ha; 100 %) 135 c (5,73 ha; 76 %) 135 g (2,56 ha; 29 %) 136 c (4,47 ha; 49 %) 138 d (8,51 ha; 80 %) 139 c (9,56 ha; 100 %) 140 c (2,81 ha; 51 %) 141 b (12,43 ha; 100 %) 141 c (6,53 ha; 59 %) 142 a (1,44 ha; 100 %) 142 b (8,32 ha; 49 %) 197 a (2,43 ha; 100 %) 208 c (10,83 ha; 100 %) 209 c (10,26 ha; 94 %) 214 c (2,9 ha; 100 %) 216 a (2,83 ha; 100 %) 217 b (3,58 ha; 100 %) 218 b (1,63 ha; 100 %) 222 b (8,83 ha; 100 %) 223 b (2,2 ha; 100 %) 223 c (3,17 ha; 100 %) 226 c (4,19 ha; 100 %) 227 a (8,79 ha; 82 %) 231 b (9,37 ha; 100 %) 232 a (11,77 ha; 100 %) 234 a (11,63 ha; 94 %) 235 a (17,12 ha; 100 %) 236 c (2,34 ha; 100 %) 237 a (10,52 ha; 100 %) 240 a (12,05 ha; 100 %) 241 a (16,61 ha; 100 %) 243 a (2,74 ha; 100 %) 244 a (7,71 ha; 100 %) 245 a (10,82 ha; 100 %) 246 b (12,27 ha; 99 %) 248 a (10,9 ha; 100 %) 249 a (8,22 ha; 100 %) 249 b (7,14 ha; 100 %) 250 a (10,08 ha; 98 %)				

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
		251 a (7,14 ha; 95 %) 251 b (3,3 ha; 100 %) 252 a (4,22 ha; 100 %) 252 g (3,76 ha; 100 %) 254 d (2,83 ha; 100 %)				
16	1324 nocek duży <i>Myotis myotis</i> 1308 mopek <i>Barbastella barbastellus</i>	Grunty Nadleśnictwa Szklarska Poręba w granicach obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	X Brak zagrożeń i nacisków (I) B02.02 – Wycinka lasu (P) B02.04 - Usuwanie martwych i umierających drzew (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - nie dotyczy	Zachowanie siedlisk gatunku w obszarze Natura 2000 w niepogorszonej formie (co najmniej U1). Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania populacji gatunku i jego siedliska na gruntach w zarządzie nadleśnictwa	Nie planuje się.	Monitoring stanu zachowania siedliska gatunku i jego populacji Obszar wdrażania: grunty Nadleśnictwa Szklarska Poręba w granicach obszaru Natura 2000 Podmiot odpowiedzialny: Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Metody: zgodnie z PMŚ GIOŚ. jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 6 tys. zł Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: –
17	1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	Grunty Nadleśnictwa Szklarska Poręba w granicach obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	X Brak zagrożeń i nacisków (I) J03.01 - zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - ograniczenie wycinki drzew rosnących w bezpośrednim sąsiedztwie cieków	Utrzymanie w obszarze w aktualnym właściwym stanie (FV) wskaźnika „Charakter strefy brzegowej”. Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania populacji gatunku i jego siedliska w obszarze Natura 2000	W ramach realizacji planowanych wskazań gospodarczych oraz w trakcie cięć przygodnych, ograniczenie wycinki drzew rosnących w bezpośrednim sąsiedztwie cieków stałych z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi i ich mienia oraz trwałości drzewostanu. Obszar wdrażania: grunty w zarządzie nadleśnictwa Podmiot odpowiedzialny: Nadleśnictwo Szklarska Poręba Okres realizacji: w okresie obowiązywania pul Koszty: – Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: –	Monitoring stanu zachowania siedliska gatunku i jego populacji Obszar wdrażania: wszystkie rzeki w obszarze Podmiot odpowiedzialny: Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Metody: zgodnie z PMŚ GIOŚ. jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 5 tys. zł Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: –

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
18	1352 wilk <i>Canis lupus</i>	Potwierdzone miejsca rozrodu w granicach obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	<p>D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (I) G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych (I) G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami (I) D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe (P) G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne (P) F03.02.03 Chwywanie, trucie, kłusownictwo (P) M01.02 Susze i zmniejszenie opadów (P) I03.01 Genetyczne zanieczyszczenie (zwierzęta) (P) J03.01.01 Zmniejszenie dostępności zwierzyny łownej (P)</p> <p>Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - poprawa warunków bytowania gatunku na siedlisku poprzez stosowanie okresu ochronnego w potwierdzonych miejscach rozrodu i wychowu szczeniąt</p>	<p>Zapewnienie właściwej ochrony w okresie rozrodu i wychodu młodych, w szczególności poprzez uporządkowanie zasad udostępniania terenów leśnych dla potrzeb turystyki zorganizowanej, niezorganizowanej oraz organizacji imprez sportowych.</p> <p>Wzrost akceptacji społecznej obecności gatunku oraz konieczności jego ochrony.</p> <p>Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie oceny stanu populacji (w tym określenia miejsc rozrodu gatunku) oraz stanu siedliska gatunku.</p> <p>Możliwość monitorowania celów: - nie planuje się</p>	<p>Wykonywanie prac leśnych w potwierdzonych miejscach rozrodu i wychowu szczeniąt w terminie od 1 września do 31 marca.</p> <p>Obszar wdrażania: potwierdzone miejsca rozrodu</p> <p>Podmiot odpowiedzialny: Nadleśnictwo Szklarska Poręba</p> <p>Okres realizacji: cały okres obowiązywania pul</p> <p>Koszty: –</p> <p>Techniczne uwarunkowania: –</p> <p>Podmioty współdziałające: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000</p>	Nie planuje się.
19	1352 wilk <i>Canis lupus</i>	Potwierdzone miejsca rozrodu w granicach obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	<p>D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (I) G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych (I) G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami (I) D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe (P) G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne (P) F03.02.03 Chwywanie, trucie, kłusownictwo (P)</p>	<p>Zapewnienie właściwej ochrony w okresie rozrodu i wychodu młodych, w szczególności poprzez uporządkowanie zasad udostępniania terenów leśnych dla</p>	<p>Pozostawianie złomowisk (z wyjątkiem abiotycznych szkód wielkopowierzchniowych oraz szkód biotycznych zagrażających trwałości lasu), stert gałęzi i wykrotów zapewniających możliwość ukrycia się osobników gatunku.</p> <p>Obszar wdrażania:</p>	Nie planuje się.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
			<p>M01.02 Susze i zmniejszenie opadów (P) I03.01 Genetyczne zanieczyszczenie (zwierzęta) (P) J03.01.01 Zmniejszenie dostępności zwierzyny łownej (P)</p> <p>Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - poprawa warunków bytowania gatunku na siedlisku poprzez zwiększenie liczby potencjalnych schronień w potwierdzonych miejscach rozrodu i wychowu szczeniąt</p>	<p>potrzeb turystyki zorganizowanej, niezorganizowanej oraz organizacji imprez sportowych. Wzrost akceptacji społecznej obecności gatunku oraz konieczności jego ochrony. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie oceny stanu populacji (w tym określenia miejsc rozrodu gatunku) oraz stanu siedliska gatunku.</p> <p>Możliwość monitorowania celów: - nie planuje się</p>	<p>nie mniej niż 2 lokalizacje na 1 ha w granicach obszaru Natura 2000 w obrębie terenów wykorzystywanych przez gatunek w trakcie rozrodu i wychowu młodych</p> <p>Podmiot odpowiedzialny: Nadleśnictwo Szklarska Poręba</p> <p>Okres realizacji: cały okres obowiązywania pul</p> <p>Koszty: –</p> <p>Techniczne uwarunkowania: –</p> <p>Podmioty współdziałające: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000</p>	
20	1352 wilk <i>Canis lupus</i>	Grunty Nadleśnictwa Szklarska Poręba w granicach obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	<p>J03.01.01 Zmniejszenie dostępności zwierzyny łownej (P)</p> <p>Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - poprawa bazy żerowej gatunku</p>	<p>Zapewnienie właściwej ochrony w okresie rozrodu i wychodu młodych, w szczególności poprzez uporządkowanie zasad udostępniania terenów leśnych dla potrzeb turystyki zorganizowanej, niezorganizowanej oraz organizacji imprez sportowych. Wzrost akceptacji społecznej obecności gatunku oraz</p>	<p>Nie planuje się.</p>	<p>Uwzględnienie w planach łowieckich konieczności zabezpieczenia pożywienia dla wilka w oparciu o faktyczną liczebność osobników gatunku.</p> <p>Obszar wdrażania: grunty Nadleśnictwa Szklarska Poręba w granicach obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047</p> <p>Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000</p> <p>Okres realizacji: cały okres obowiązywania pul</p> <p>Koszty: –</p> <p>Techniczne uwarunkowania: –</p> <p>Podmioty współdziałające:</p>

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
				konieczności jego ochrony. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie oceny stanu populacji (w tym określenia miejsc rozrodu gatunku) oraz stanu siedliska gatunku. Możliwość monitorowania celów: - nie planuje się		dzierżawcy obwodów łowieckich Nadleśnictwo Szklarska Poręba
21	1352 wilk <i>Canis lupus</i>	Cały obszar Natura 2000	D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (I) G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych (I) G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami (I) D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe (P) G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne (P) F03.02.03 Chwywanie, trucie, kłusownictwo (P) M01.02 Susze i zmniejszenie opadów (P) I03.01 Genetyczne zanieczyszczenie (zwierzęta) (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - poprawa stanu wiedzy społeczeństwa - uzupełnienie stanu wiedzy o gatunku w obszarze Natura 2000 - wprowadzenie regulacji na poziomie organizowania imprez/zawodów na terenach leśnych - stworzenie barier i utrudnień ograniczających ruch rowerowy i narciarski - uporządkowanie przebiegu sieci szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych, konnych i narciarskich	Zapewnienie właściwej ochrony w okresie rozrodu i wychodu młodych, w szczególności poprzez uporządkowanie zasad udostępniania terenów leśnych dla potrzeb turystyki zorganizowanej, niezorganizowanej oraz organizacji imprez sportowych. Wzrost akceptacji społecznej obecności gatunku oraz konieczności jego ochrony. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie oceny stanu populacji (w tym określenia miejsc rozrodu gatunku) oraz stanu siedliska gatunku.	Nie planuje się.	1. Działania edukacyjne. 2. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie oceny stanu populacji (w tym określenia miejsc rozrodu gatunku) oraz stanu siedliska gatunku. 3. Systematyczna aktualizacja informacji na temat liczebności populacji, liczby watah/osobników i określenia miejsc rozrodu gatunków. Coroczna inwentaryzacja i ocena liczebności gatunków na podstawie tropień zimowych i informacji całorocznych, zweryfikowana w oparciu o wiedzę na temat ekologii gatunków. Obszar wdrażania: cały obszar Natura 2000 Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Okres realizacji: cały okres obowiązywania pul Koszty: – Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: –

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/ powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
				Możliwość monitorowania celów: - nie planuje się		4. Ustalenie dopuszczalnej liczby, terminów, częstotliwości i wielkości (liczba uczestników) imprez/zawodów organizowanych na terenach leśnych. 5. Wyznaczenie lokalizacji, w których wskazane byłoby stworzenie utrudnień i naturalnych barier ograniczających ruch rowerowy oraz narciarski. 6. Ustalenie przebiegu szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych, konnych oraz narciarskich tras biegowych w sposób uwzględniający obecność gatunków wraz z uporządkowaniem obecnego na terenie nadleśnictwa oznakowania tych szlaków Obszar wdrażania: cały obszar Natura 2000 Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Okres realizacji: cały okres obowiązywania pul Koszty: – Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: Nadleśnictwo Szklarska Poręba
22	1361 ryś <i>Lynx lynx</i>	Potwierdzone miejsca rozrodu w granicach obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (I) G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych (I) G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami (I) D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe (P) G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne (P) M01.02 Susze i zmniejszenie opadów (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - poprawa warunków bytowania gatunku na siedlisku poprzez stosowanie okresu ochronnego w potwierdzonych miejscach rozrodu	Zapewnienie właściwej ochrony w okresie rozrodu i wychodu młodych, w szczególności poprzez uporządkowanie zasad udostępniania terenów leśnych dla potrzeb turystyki zorganizowanej, niezorganizowanej oraz organizacji	Wykonywanie prac leśnych w potwierdzonych miejscach rozrodu i wychowu młodych w terminie od 1 września do 31 marca. Obszar wdrażania: potwierdzone miejsca rozrodu Podmiot odpowiedzialny: Nadleśnictwo Szklarska Poręba Okres realizacji: cały okres obowiązywania pul Koszty: –	Nie planuje się.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
				<p>impres sportowych. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie oceny stanu populacji (w tym określenia miejsc rozrodu gatunku) oraz stanu siedliska gatunku.</p> <p>Możliwość monitorowania celów: - nie planuje się</p>	<p>Techniczne uwarunkowania: –</p> <p>Podmioty współdziałające: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000</p>	
23	1361 ryś <i>Lynx lynx</i>	Potwierdzone miejsca rozrodu w granicach obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	<p>D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (I) G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych (I) G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami (I) D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe (P) G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne (P) M01.02 Susze i zmniejszenie opadów (P)</p> <p>Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - poprawa warunków bytowania gatunku na siedlisku poprzez stosowanie okresu ochronnego w potwierdzonych miejscach rozrodu</p>	<p>Zapewnienie właściwej ochrony w okresie rozrodu i wychodu młodych, w szczególności poprzez uporządkowanie zasad udostępniania terenów leśnych dla potrzeb turystyki zorganizowanej, niezorganizowanej oraz organizacji imprez sportowych. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie oceny stanu populacji (w tym określenia miejsc rozrodu gatunku) oraz stanu siedliska gatunku.</p> <p>Możliwość monitorowania celów: - nie planuje się</p>	<p>Pozostawianie złomowisk (z wyjątkiem abiotycznych szkód wielkopowierzchniowych oraz szkód biotycznych zagrażających trwałości lasu), stert gałęzi i wykrotów zapewniających możliwość ukrycia się osobników gatunku.</p> <p>Obszar wdrażania: nie mniej niż 2 lokalizacje na 1 ha w granicach obszaru Natura 2000 w obrębie terenów wykorzystywanych przez gatunek w trakcie rozrodu i wychowu młodych</p> <p>Podmiot odpowiedzialny: Nadleśnictwo Szklarska Poręba</p> <p>Okres realizacji: cały okres obowiązywania pul</p> <p>Koszty: –</p> <p>Techniczne uwarunkowania: –</p> <p>Podmioty współdziałające: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000</p>	Nie planuje się.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
24	1361 ryś <i>Lynx lynx</i>	Cały obszar Natura 2000	<p>D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (I) G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych (I) G01.06 Narciarstwo, w tym poza trasami (I) D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe (P) G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne (P) M01.02 Susze i zmniejszenie opadów (P)</p> <p>Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - poprawa stanu wiedzy społeczeństwa - uzupełnienie stanu wiedzy o gatunku w obszarze Natura 2000 - wprowadzenie regulacji na poziomie organizowania imprez/zawodów na terenach leśnych - stworzenie naturalnych barier i utrudnień ograniczających ruch rowerowy i narciarski - uporządkowanie przebiegu sieci szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych, konnych i narciarskich</p>	<p>Zapewnienie właściwej ochrony w okresie rozrodu i wychodu młodych, w szczególności poprzez uporządkowanie zasad udostępniania terenów leśnych dla potrzeb turystyki zorganizowanej, niezorganizowanej oraz organizacji imprez sportowych. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie oceny stanu populacji (w tym określenia miejsc rozrodu gatunku) oraz stanu siedliska gatunku.</p> <p>Możliwość monitorowania celów: - nie planuje się</p>	<p>Nie planuje się.</p>	<p>1. Działania edukacyjne. 2. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie oceny stanu populacji (w tym określenia miejsc rozrodu gatunku) oraz stanu siedliska gatunku. 3. Systematyczna aktualizacja informacji na temat liczebności populacji, liczby watah/osobników i określenia miejsc rozrodu gatunków. Coroczna inwentaryzacja i ocena liczebności gatunków na podstawie tropień zimowych i informacji całorocznych, zweryfikowana w oparciu o wiedzę na temat ekologii gatunków.</p> <p>Obszar wdrażania: cały obszar Natura 2000</p> <p>Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000</p> <p>Okres realizacji: cały okres obowiązywania pul</p> <p>Koszty: –</p> <p>Techniczne uwarunkowania: –</p> <p>Podmioty współdziałające: –</p> <p>4. Ustalenie dopuszczalnej liczby, terminów, częstotliwości i wielkości (liczba uczestników) imprez/zawodów organizowanych na terenach leśnych. 5. Wyznaczenie lokalizacji, w których wskazane byłoby stworzenie utrudnień i naturalnych barier ograniczających ruch rowerowy oraz narciarski. 6. Ustalenie przebiegu szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych, konnych oraz narciarskich tras biegowych</p>

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/ powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
						<p>w sposób uwzględniający obecność gatunków wraz z uporządkowaniem obecnego na terenie nadleśnictwa oznakowania tych szlaków</p> <p>Obszar wdrażania: cały obszar Natura 2000</p> <p>Podmiot odpowiedzialny: organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000</p> <p>Okres realizacji: cały okres obowiązywania pul</p> <p>Koszty: –</p> <p>Techniczne uwarunkowania: –</p> <p>Podmioty współdziałające: Nadleśnictwo Szklarska Poręba</p>

Wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000

Brak wskazań do zmian w istniejących dokumentach związanych z zagospodarowaniem przestrzennym.

Wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru

Brak potrzeby sporządzania planu ochrony dla części obszaru Natura 2000, pokrywającego się z gruntami Skarbu Państwa znajdującymi się w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba.

Tab. 9. Działania ochronne dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba na podstawie Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631) oraz zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie))	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
1	1308 mopek <i>Barbastella barbastellus</i> ; 1324 nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Grunty Nadleśnictwa Szklarska Poręba w granicach obszaru Natura 2000.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	brak	Monitoring stanu zachowania siedliska gatunku i jego populacji. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
2	1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	Grunty Nadleśnictwa Szklarska Poręba w granicach obszaru Natura 2000.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	W ramach realizacji planowanych wskazań gospodarczych oraz w trakcie cięć przygodnych, ograniczenie wycinki drzew rosnących w bezpośrednim sąsiedztwie cieków stałych z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi i ich mienia oraz trwałości drzewostanu. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba	Monitoring stanu zachowania siedliska gatunku i jego populacji. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
3	1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	Grunty Nadleśnictwa Szklarska Poręba w granicach rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery.	Zgodnie z zał. nr 5 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 6 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Poprawa warunków wodnych poprzez: konserwację i odbudowę istniejących zastawek oraz budowę nowych zastawek na rowach melioracyjnych; w remontach dróg – stosowanie materiałów i technologii zapobiegających niekorzystnemu oddziaływaniu na wody i gleby rezerwatu, przebudowę systemu odwadniania zmierzającą do ochrony konstrukcji drogi z

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie))	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
						jednoczesnym umożliwieniem maksymalnej retencji wody i ograniczeniem jej nadmiernego odpływu z torfowiska, wykonanie przepustów, przebudowę podbudowy i nawierzchni drogi. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba
4	1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	Grunty Nadleśnictwa Szklarska Poręba w granicach rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery.	Zgodnie z zał. nr 5 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 6 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Kontrola siedlisk gatunku w zakresie utrzymania właściwych warunków do rozwoju (1-2 razy w okresie obowiązywania planu ochrony). <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
5	1352 wilk <i>Canis lupus</i>	Potwierdzone miejsca rozrodu w granicach obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	1. Wykonywanie prac leśnych w potwierdzonych miejscach rozrodu i wychowu szczeniąt w terminie od 1 września do 31 marca. 2. Pozostawianie złomowisk (z wyjątkiem abiotycznych szkód wielkopowierzchniowych oraz szkód biotycznych zagrażających trwałości lasu), stert gałęzi i wykrotów zapewniających możliwość ukrycia się osobników gatunku. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba <u>Podmiot współdziałający:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	brak
6	1352 wilk <i>Canis lupus</i>	Grunty Nadleśnictwa Szklarska Poręba w granicach obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu	brak	Uwzględnienie w planach łowieckich konieczności zabezpieczenia pożywienia dla wilka w oparciu o faktyczną liczebność osobników gatunku. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 <u>Podmioty współdziałające:</u> dzierżawcy obwodów łowieckich, Nadleśnictwo Szklarska Poręba

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie)	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
			dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.		
7	1352 wilk <i>Canis lupus</i>	Cały obszar Natura 2000	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	brak	<p>1. Działania edukacyjne.</p> <p>2. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie oceny stanu populacji (w tym określenia miejsc rozrodu gatunku) oraz stanu siedliska gatunku.</p> <p>3. Systematyczna aktualizacja informacji na temat liczebności populacji, liczby watah/osobników i określenia miejsc rozrodu gatunków. Coroczna inwentaryzacja i ocena liczebności gatunków na podstawie tropień zimowych i informacji całorocznych, zweryfikowana w oparciu o wiedzę na temat ekologii gatunków.</p> <p><u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000</p>
8	1352 wilk <i>Canis lupus</i>	Cały obszar Natura 2000	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	brak	<p>1. Ustalenie dopuszczalnej liczby, terminów, częstotliwości i wielkości (liczba uczestników) imprez/zawodów organizowanych na terenach leśnych.</p> <p>2. Wyznaczenie lokalizacji, w których wskazane byłoby stworzenie utrudnień i naturalnych barier ograniczających ruch rowerowy oraz narciarski.</p> <p>3. Ustalenie przebiegu szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych, konnych oraz narciarskich tras biegowych w sposób uwzględniający obecność gatunków wraz z uporządkowaniem obecnego na terenie nadleśnictwa oznakowania tych szlaków</p> <p><u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000</p> <p><u>Podmiot współdziałający:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba</p>

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie))	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
9	1361 rys <i>Lynx lynx</i>	Potwierdzone miejsca rozrodu w granicach obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Wykonywanie prac leśnych w potwierdzonych miejscach rozrodu i wychowu młodych w terminie od 1 września do 31 marca. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba <u>Podmiot współdziałający:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	brak
10	1361 rys <i>Lynx lynx</i>	Potwierdzone miejsca rozrodu w granicach obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Pozostawianie złomowisk (z wyjątkiem abiotycznych szkód wielkopowierzchniowych oraz szkód biotycznych zagrażających trwałości lasu), stert gałęzi i wykrotów zapewniających możliwość ukrycia się osobników gatunku. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba <u>Podmiot współdziałający:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000	brak
11	1361 rys <i>Lynx lynx</i>	Cały obszar Natura 2000	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	brak	1. Działania edukacyjne. 2. Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie oceny stanu populacji (w tym określenia miejsc rozrodu gatunku) oraz stanu siedliska gatunku. 3. Systematyczna aktualizacja informacji na temat liczebności populacji, liczby watah/osobników i określenia miejsc rozrodu gatunków. Coroczna inwentaryzacja i ocena liczebności gatunków na podstawie tropień zimowych i informacji całorocznych, zweryfikowana w oparciu o wiedzę na temat ekologii gatunków. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie))	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
12	1361 ryś <i>Lynx lynx</i>	Cały obszar Natura 2000	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	brak	<p>1. Ustalenie dopuszczalnej liczby, terminów, częstotliwości i wielkości (liczba uczestników) imprez/zawodów organizowanych na terenach leśnych.</p> <p>2. Wyznaczenie lokalizacji, w których wskazane byłoby stworzenie utrudnień i naturalnych barier ograniczających ruch rowerowy oraz narciarski.</p> <p>3. Ustalenie przebiegu szlaków turystycznych, pieszych, rowerowych, konnych oraz narciarskich tras biegowych w sposób uwzględniający obecność gatunków wraz z uporządkowaniem obecnego na terenie nadleśnictwa oznakowania tych szlaków</p> <p><u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000</p> <p><u>Podmiot współdziałający:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba</p>
13	6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	brak	<p>Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe trwałych użytków zielonych. Jeden pokos w roku, w terminie od 15 czerwca do 31 października z zebraniem i wywiezieniem pozyskanej biomasy poza powierzchnię siedliska.</p> <p><u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba</p>
14	6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu	brak	<p>Monitoring stanu zachowania siedliska w obszarze.</p> <p><u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000</p>

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie)	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
		na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.		
15	6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Zgodnie z zał. nr 2 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 1 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z § 2. 1. do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Zachowanie siedliska przyrodniczego, ekstensywne użytkowanie kośne, z wywiezieniem pozyskanej biomasy poza rezerwat. Coroczne koszenie od drugiej połowy lipca z usuwaniem biomasy lub ekstensywny wypas zwierząt. Usuwanie, pojawiających się wraz z przybierającym na sile ruchem turystycznym, skupień gatunków inwazyjnych. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba
16	6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Obszar występowania siedlisk przyrodniczych w granicach rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery.	Zgodnie z zał. nr 5 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 6 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Ocena skuteczności koszenia (1-2 razy w okresie obowiązywania planu ochrony). <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
17	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) - siedlisko priorytetowe; 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>); 91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźwososnowe bagienne lasy borealne	Wskazane oddziały leśne: Obr 1: 138, 139.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urzędzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urzędzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	brak	Konserwacja i odbudowa istniejących uszkodzonych zastawek na rowach odwadniających lokalny kompleks torfowiskowy. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie))	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
18	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) - siedlisko priorytetowe; 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>); 91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne - siedlisko priorytetowe	Zgodnie z zał. nr 2 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 1 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z § 2. 1. do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Zachowanie siedlisk przyrodniczych i otwartych fragmentów torfowisk, poprzez: usuwanie niepożądanych nalotów drzew i krzewów z otwartych fragmentów torfowisk (w przypadku siedliska 91D0-3 z wyjątkiem kosodrzewiny oraz sosny drzewokosej); konserwację i odbudowę istniejących zastawek oraz budowę nowych zastawek na rowach melioracyjnych; w remontach dróg – stosowanie materiałów i technologii zapobiegających niekorzystnemu oddziaływaniu na wody i gleby rezerwatu, przebudowę systemu odwadniania zmierzającą do ochrony konstrukcji drogi z jednoczesnym umożliwieniem maksymalnej retencji wody i ograniczeniem jej nadmiernego odpływu z torfowiska, wykonanie przepustów, przebudowę nawierzchni drogi. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba
19	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) - siedlisko priorytetowe; 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>); 91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-</i>	Zgodnie z zał. nr 2 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 1 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z § 2. 1. do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Przebudowa systemu odwadniania zmierzająca do ochrony konstrukcji drogi z jednoczesnym umożliwieniem maksymalnej retencji wody i ograniczeniem jej nadmiernego odpływu z torfowiska, wykonanie przepustów, przebudowa nawierzchni drogi - użycie materiałów neutralnych dla jakości wód zasilających torfowiska. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie))	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
	<i>Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne - siedlisko priorytetowe					
20	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) - siedlisko priorytetowe; 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Górlzerskich PLH020047 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Górlzerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Górlzerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	brak	Usunięcie nalotu świerka poprzez obrączkowanie starszych drzew oraz wrywanie siewek i podrostów. Ścięte drzewa należy usuwać poza teren torfowiska. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba
21	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) - siedlisko priorytetowe; 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Górlzerskich PLH020047 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Górlzerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Górlzerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	brak	Monitoring stanu zachowania siedliska w obszarze. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
22	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) - siedlisko priorytetowe; 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Górlzerskich PLH020047 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Górlzerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Górlzerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu	brak	Budowa zastawek na rowach odwadniających torfowisko w dolinie Płonki. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie))	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
		na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.		
23	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) - siedlisko priorytetowe; 91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne - siedlisko priorytetowe	Zgodnie z zał. nr 2 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 1 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z § 2. 1. do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Zachowanie siedlisk przyrodniczych i otwartych fragmentów torfowisk, poprzez: usuwanie niepożądanych nalotów drzew i krzewów z otwartych fragmentów torfowisk (w przypadku siedliska 91D0-3 z wyjątkiem kosodrzewiny oraz sosny drzewokosej); konserwację i odbudowę istniejących zastawek oraz budowę nowych zastawek na rowach melioracyjnych; w remontach dróg – stosowanie materiałów i technologii zapobiegających niekorzystnemu oddziaływaniu na wody i gleby rezerwatu, przebudowę systemu odwadniania zmierzającą do ochrony konstrukcji drogi z jednoczesnym umożliwieniem maksymalnej retencji wody i ograniczeniem jej nadmiernego odpływu z torfowiska, wykonanie przepustów, przebudowę nawierzchni drogi. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba
24	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) - siedlisko priorytetowe	Obszar występowania siedlisk przyrodniczych w granicach rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery.	Zgodnie z zał. nr 5 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 6 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Ocena skuteczności działań ochronnych mających na celu poprawę warunków wodnych (1-2 razy w okresie obowiązywania planu ochrony). <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
25	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>); 91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio</i>	Zgodnie z zał. nr 2 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 1 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z § 2. 1. do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Zachowanie siedlisk przyrodniczych i otwartych fragmentów torfowisk, poprzez: usuwanie niepożądanych nalotów drzew i krzewów z otwartych fragmentów torfowisk (w przypadku siedliska 91D0-3 z wyjątkiem kosodrzewiny oraz sosny drzewokosej); konserwację i odbudowę istniejących zastawek oraz budowę nowych zastawek na rowach melioracyjnych; w remontach dróg – stosowanie materiałów i technologii zapobiegających niekorzystnemu

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie))	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
	<i>uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne - siedlisko priorytetowe					oddziaływaniu na wody i gleby rezerwatu, przebudowę systemu odwadniania zmierzającą do ochrony konstrukcji drogi z jednoczesnym umożliwieniem maksymalnej retencji wody i ograniczeniem jej nadmiernego odpływu z torfowiska, wykonanie przepustów, przebudowę nawierzchni drogi. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba
26	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urzędzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urzędzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	brak	Eliminacja sztucznych nasadzeń olszy szarej z otwartej powierzchni torfowiska. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba
27	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Zgodnie z zał. nr 2 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 1 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z § 2. 1. do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Zachowanie siedlisk przyrodniczych i otwartych fragmentów torfowisk, poprzez: usuwanie niepożądanych nalotów drzew i krzewów z otwartych fragmentów torfowisk; konserwację i odbudowę istniejących zastawek oraz budowę nowych zastawek na rowach melioracyjnych; w remontach dróg – stosowanie materiałów i technologii zapobiegających niekorzystnemu oddziaływaniu na wody i gleby rezerwatu, przebudowę systemu odwadniania zmierzającą do ochrony konstrukcji drogi z jednoczesnym umożliwieniem maksymalnej retencji wody i ograniczeniem jej nadmiernego odpływu z torfowiska, wykonanie przepustów, przebudowę nawierzchni drogi. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie)	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
28	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	Obszar występowania siedlisk przyrodniczych w granicach rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery.	Zgodnie z zał. nr 5 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 6 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Ocena skuteczności działań ochronnych mających na celu poprawę warunków wodnych (1-2 razy w okresie obowiązywania planu ochrony). <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
29	8110 Piargi i gołoborza krzemianowe	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	brak	Monitoring stanu zachowania siedliska w obszarze. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
30	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne - siedlisko priorytetowe	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	W trakcie realizacji planowych zabiegów gospodarczych usuwać z drzewostanu modrzewia, olszę szarą. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba	brak
31	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-</i>	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 na	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich	W przypadku realizacji cięć przygodnych usuwać z drzewostanu modrzewia, olszę szarą. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba	brak

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie))	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
	<i>Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne - siedlisko priorytetowe	gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	PLH020047 zawartym w planie urzędzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	PLH020047 zawartym w planie urzędzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.		
32	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne - siedlisko priorytetowe	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urzędzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urzędzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	brak	Monitoring stanu zachowania siedliska w obszarze. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
33	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne - siedlisko priorytetowe	Wskazane oddziały leśne: Obr 1: 226-228, 233, 234.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urzędzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urzędzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	brak	Budowa zastawek na rowach odwadniających w zatorfionym obszarze źródłiskowym Płonki. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba
34	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-	Zgodnie z zał. nr 2 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 1 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z § 2. 1. do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Zachowanie siedlisk przyrodniczych i otwartych fragmentów torfowisk, poprzez: usuwanie niepożądanych nalotów drzew i krzewów z otwartych fragmentów torfowisk (w przypadku siedliska 91D0-3 z wyjątkiem kosodrzewiny oraz sosny drzewokosej); konserwację i odbudowę istniejących zastawek oraz budowę nowych zastawek na rowach melioracyjnych; w

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie))	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
	sosnowe bagienne lasy borealne - siedlisko priorytetowe					remontach dróg – stosowanie materiałów i technologii zapobiegających niekorzystnemu oddziaływaniu na wody i gleby rezerwatu, przebudowę systemu odwadniania zmierzającą do ochrony konstrukcji drogi z jednoczesnym umożliwieniem maksymalnej retencji wody i ograniczeniem jej nadmiernego odpływu z torfowiska, wykonanie przepustów, przebudowę nawierzchni drogi. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba
35	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne - siedlisko priorytetowe	Zgodnie z zał. nr 2 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 1 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z § 2. 1. do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez: konserwację i odbudowę istniejących zastawek oraz budowę nowych zastawek na rowach melloracyjnych; w remontach dróg – stosowanie materiałów i technologii zapobiegających niekorzystnemu oddziaływaniu na wody i gleby rezerwatu, przebudowę systemu odwadniania zmierzającą do ochrony konstrukcji drogi z jednoczesnym umożliwieniem maksymalnej retencji wody i ograniczeniem jej nadmiernego odpływu z torfowiska, wykonanie przepustów, przebudowę podbudowy i nawierzchni drogi. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba
36	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne - siedlisko priorytetowe	Obszar występowania siedlisk przyrodniczych w granicach rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery.	Zgodnie z zał. nr 5 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 6 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Ocena skuteczności działań ochronnych mających na celu poprawę warunków wodnych (1-2 razy w okresie obowiązywania planu ochrony). <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie)	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
37	9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska górskie)	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	W ramach realizacji planowanych wskazań gospodarczych pozostawianie w obrębie płatu siedliska wybranych egzemplarzy drzew do ich naturalnego rozkładu. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba	brak
38	9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska górskie)	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	brak	Monitoring stanu zachowania siedliska w obszarze. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
39	9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska górskie)	Zgodnie z zał. nr 2 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 1 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z § 2. 1. do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	W obrębie powierzchni doświadczalnych wyznaczyć 4 poletka po 0,5 ha w obrębie których przeprowadzony zostanie zabieg usunięcia kosodrzewiny z różną intensywnością: powierzchnia nr 1 - usunąć 30% stanu kosodrzewiny, powierzchnia nr 2 - usunąć 60% stanu kosodrzewiny, powierzchnia nr 3 - usunąć 100% stanu kosodrzewiny, powierzchnia nr 4 - powierzchnia kontrolna. Na wszystkich powierzchniach przed wykonaniem zabiegu należy zinwentaryzować naloty i podrosty świerka. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie)	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
40	9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska górskie)	Zgodnie z zał. nr 2 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 1 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z § 2. 1. do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Usunięcie gatunków obcych: modrzewia, sosny czarnej, limby. Cięcia prowadzić w nawrotach co 5-7 lat. W każdym nawrocie usunąć około 50% aktualnego stanu gatunków obcych. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba
41	9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska górskie)	Obszar występowania siedlisk przyrodniczych w granicach rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery.	Zgodnie z zał. nr 5 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 6 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Ocena skuteczności działań ochronnych mających na celu poprawę warunków wodnych (1-2 razy w okresie obowiązywania planu ochrony). <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

IV.3.1. OBSZARY SPECJALNEJ OCHRONY

IV.3.1.1. OSO KARKONOSZE PLB020007

Typ ostoi: A (obszar specjalnej ochrony ptaków powołany rozporządzeniem Ministra Środowiska)

Powierzchnia obszaru wg SDF: 18578.42 ha

Uwaga! Na dzień 1.01.2019 roku obszar OSO Karkonosze PLB020007 nie posiada zatwierdzonego planu zadań ochronnych ani planu ochrony.

Charakterystyka obszaru

Ostoja obejmuje najwyższe pasmo górskie Sudetów – Karkonosze, obszar szczególnie ważny dla ochrony gatunków zagrożonych w skali europejskiej i krajowej oraz ochrony ich siedlisk. Na terenie ostoi stwierdzono występowanie co najmniej 11 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Karkonosze są jedną z 10 najważniejszych w Polsce ostoi cietrzewia *Tetrao tetrix*, sóweczki *Glaucidium passerinum* i włośchatki *Aegolius funereus*.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba zlokalizowany jest północno-zachodni i zachodni fragment ostoi OSO Karkonosze PLB020007, który w tej części nadleśnictwa prawie pokrywa się z otuliną Karkonoskiego Parku Narodowego oraz z obszarem OZW Karkonosze PLH020006.

Tab. 10. Wykaz gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba leżących w całości w zasięgu granic OSO Karkonosze PLB020007 (granica ostoi wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r.; Dz. U. z 2011 r. nr 25, poz. 133 z późn. zm.)

Nazwa obrębu	Adres leśny	Powierzchnia [ha]*		
		leśna	nieleśna	razem
Szklarska Poręba	323 d-g, o; 324-339; 340 a; 341-355; 356 a-b, d-k; 357; 358 a-b; 370-386	1015,19	6,29	1021,48
Piechowice	235 b, f-r, t-bx, fx-gx; 236 b-k; 237 a-k; 238-252; 253 a-c; 254-261; 262 b-s; 263-267; 268 a-b, d-l; 269-272; 273 b-c, f; 274 b-h; 275; 277-301; 302 a-g, i; 303-345; 346 a-d, g; 347-349; 350 a-d, g-j; 351 a, d-f; 352; 353 a-d, g-p; 354-366	2433,70	46,63	2480,33
Ogółem		3448,89	52,92	3501,81

*powierzchnia wydziełów literowanych

Pozostałe powierzchnie leśne zlokalizowane jedynie w części w zasięgu granic OSO Karkonosze PLB020007 stanowią wydzielenia leśne: 323 c, h, 340 b, 356 c (obręb leśny Szklarska Poręba) oraz 235 a, c-d, s, 236 a, 262 a, 268 c, 273 a, 274 a, 276 a-b, 302 h, 346 f, 350 f, 351 b-c, 353 f (obręb leśny Piechowice).

Do gatunków ptaków stanowiących przedmioty ochrony potwierdzonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba lub występujących na nich z dużym prawdopodobieństwem z uwagi na obecne odpowiednie siedliska należą:

- A215 puchacz *Bubo bubo* – obecnie brak jest znanych miejsc gniazdowania tego gatunku na terenie nadleśnictwa, natomiast pojedyncze stwierdzenia odnotowano w leśnictwie Roztoka. W górach zasiedla stare drzewostany iglaste i liściaste ze skałami i urwiskami (np. w kamieniołomach).
- A217 sóweczka *Glaucidium passerinum* - aktualnie brak jest znanych miejsc gniazdowania tego gatunku na terenie nadleśnictwa, natomiast jej obecność odnotowano w leśnictwach: Jakuszyce, Michałowice, Roztoka, Szronowiec. Zasiedla bory świerkowe i sosnowo – świerkowe, także z jodłą oraz bory mieszane. Drzewostany iglaste z gęstym podszytem i wysokim podrostem powyżej 80–100 lat, często w pobliżu młodników. Toleruje lekkie rozluźnienie drzewostanu.
- A223 włośchatka *Aegolius funereus* - obecnie brak jest znanych miejsc gniazdowania tego gatunku na terenie nadleśnictwa, natomiast jej obecność odnotowano w leśnictwach: Jakuszyce, Roztoka, Szronowiec. Zasiedla bory sosnowe i bory mieszane. Kluczową rolę odgrywa wiek drzewostanu (co najmniej 60-70 lat) i obecność w pobliżu starodrzewów terenów otwartych – zrębów, upraw leśnych, bagien itp.
- A234 dzięcioł zielonosiwy *Picus canus* - gatunek notowany w drzewostanach na terenie leśnictw Michałowice i Szronowiec. Preferuje starsze lasy liściaste i mieszane, rzadziej bory mieszane. Wybiera prześwietlone drzewostany graniczące z terenami otwartymi, zadrzewienia i szpalery drzew w dolinach rzecznych.
- A261 pliszka górska *Motacilla cinerea* - w górach gatunek średnio liczny. Gatunek odnotowany nad Broczem w leśnictwie Michałowice oraz nad Szklarką w leśnictwie Roztoka. Siedliskiem gatunku są wartko płynące, czyste rzeki i potoki o kamienistych brzegach, zarówno śródlądowe, jak i płynące przez osady ludzkie.
- A264 pluszcz *Cinclus cinclus* – w górach gatunek nieliczny. Pojedyncze stwierdzenie gatunku odnotowano nad Szrenickim Potokiem w leśnictwie Szronowiec. Wybiera wartko płynące potoki o czystej wodzie, także w obrębie osad górskich. Górskie pluszcze są osiadłe i przemieszczają się tylko lokalnie.
- A409 cietrzew *Tetrao tetrix* – bardzo nieliczny ptak lęgowy. Karkonosze obok Gór Iżerskich stanowią najważniejszą górską ostoję cietrzewia w naszym kraju. Lokalizacja stanowisk znana – dane wrażliwe (strefa ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunku). Siedliska gatunku stanowią śródlądowe łąki, polany i torfowiska w rozległych lasach oraz na bagnistych terenach otwartych z zadrzewieniami, zwłaszcza w dolinach rzecznych.

Szczegółowe informacje na temat lokalizacji wyżej wymienionych przedmiotów ochrony zawiera załącznik do programu ochrony przyrody w postaci tabeli XXII.

Nie potwierdzono na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba występowania pozostałych przedmiotów ochrony OSO Karkonosze PLB020007, do których należą:

- A108 głuszc *Tetrao urogallus* – ostatnie stwierdzenia tego gatunku pochodzą z 2006 r., aktualnie niepotwierdzony.
- A103 sokół wędrowny *Falco peregrinus*,
- A267 płochacz halny *Prunella collaris*,
- A272 podróżniczek *Luscinia svecica*,
- A282 drozd obroźny *Turdus torquatus*,
- A368 czeczotka *Acanthis flammea*.

IV.3.1.2. OSO GÓRY IZERSKIE PLB020009

Typ ostoi: A (obszar specjalnej ochrony ptaków powołany rozporządzeniem Ministra Środowiska)

Powierzchnia obszaru wg SDF: 20346,73 ha

Uwaga! Zarządzeniem nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631) ustanowiono plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery” pokrywającego się z obszarem Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009, który zawiera elementy zakresu planu zadań ochronnych (art. 28 ustawy o ochronie przyrody). Plan ochrony obejmuje m.in. identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków w odniesieniu do stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 w granicach rezerwatu przyrody (zał. Nr 5 do ww. zarządzenia). W planie ochrony zostały określone działania ochronne oraz zakres monitoringu w odniesieniu do stanu ochrony przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 w granicach rezerwatu przyrody (zał. Nr 7 i 8 do ww. zarządzenia). Na dzień 31 grudnia 2018 roku OSO Góry Izerskie PLB020009 nie posiadał zatwierdzonego planu zadań ochronnych ani planu ochrony.

Charakterystyka obszaru

Obszar ostoi położony jest w Sudetach Zachodnich i obejmuje polską część Gór Izerskich, głównie Wysoki Grzbiet (z najwyższym wzniesieniem Gór Izerskich - Wysoką Kopą 1126 m n.p.m.) oraz Grzbiet Kamienicki, a także fragment Pogórza Izerskiego.

Na obszarze ostoi występuje 18 gatunków ptaków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Rady 2009/147/WE. Góry Izerskie stanowią jeden z najważniejszych w kraju obszarów lęgowych, który w okresie rozrodczym zasiedla między innymi cietrzew *Tetrao tetrix*, sóweczka *Glaucidium passerinum*, włośchatka *Aegolius funereus* i dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*. W granicach ostoi stwierdzono ponadto występowanie innych gatunków wymienionych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt: bielika *Haliaeetus albicilla*, puchacza

Bubo bubo i czeczotki *Acanthis flammea*. Na obszarze ostoi występują prawdopodobnie najwyższe krajowe i środkowoeuropejskie stanowiska bielika *Haliaeetus albicilla*, żurawia *Grus grus*, najwyższe krajowe stanowisko sieweczki rzecznej *Charadrius dubius* oraz bardzo liczna populacja świergotka łąkowego *Anthus pratensis*.

Góry Izerskie obok Karkonoszy stanowią najważniejszą górską ostoję cietrzewia w naszym kraju i równocześnie jedną z najważniejszych ostoi w Polsce. Po stronie czeskiej wyznaczono ostoję ptasią (kierując się potrzebami ochrony cietrzewia i włośchatki) na pow. 11 674 ha. Ponadto Lasy Państwowe Republiki Czeskiej (Lesy ČR) wyznaczyły obszar specjalnej ochrony cietrzewia na pow. 22 115 ha. Po polskiej stronie od 2000 roku funkcjonuje system stref ochrony dla tego gatunku (źródło: *SDF, luty 2017 r.*)

W granicach zasięgu obszaru zlokalizowany jest rezerwat przyrody „Torfowiska Doliny Izery” i OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 oraz znaczna część obszaru OZW Łąki Gór i Pogórza Izerskiego PLH020102 i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Tłoczyna”.

Tab. 11. Wykaz gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba leżących w całości w zasięgu granic OSO Góry Izerskie PLB020009 (granica ostoi wg rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. Dz. U. z 2011 r. Nr 25, poz. 133 z późn. zm.)

Nazwa obrębu	Adres leśny	Powierzchnia [ha]*		
		leśna	nieleśna	razem
Szklarska Poręba	1-76; 77 a-g; 78; 79 a-g, l-p; 80 a-g, i; 81-158; 160-161; 163 b; 164 a, c-n; 165-172; 174 b-g, i; 175 a-b, d-g; 176-178; 179 a-c, f; 180 a-c, f; 181 a-g, i-k; 182-301; 358 c-d; 359-369	5633,62	118,45	5752,07
Piechowice	20 b-g; 21-22; 23 i-ax, cx-dx; 24 a-t, x-bx; 25-29; 32; 33 a-f; 34-68; 69 a-c; 70-141; 142 a-h, k, m; 143-178; 179 a, c-f, k; 180-227	3950,18	59,91	4010,09
Ogółem		9583,80	178,36	9762,16

*powierzchnia wydzielań literowanych

Pozostałe powierzchnie leśne zlokalizowane jedynie w części w zasięgu granic OSO Góry Izerskie PLB020009 stanowią wydzielania leśne: 79 h-j, 80 h, j, 163 a, 164 b, 174 a, h, j, 175 c, 179 d, 180 d, 181 h (obręb leśny Szklarska Poręba) oraz 20 a, 31 n-o, 179 b (obręb leśny Piechowice).

Do gatunków ptaków stanowiących przedmioty ochrony potwierdzonych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba należą:

- A223 włośchatka *Aegolius funereus* – gatunek nieliczny, występujący głównie w północno-wschodniej i południowo-zachodniej części obszaru badań. Zasiedla przede wszystkim starsze fragmenty lasu z zauważalnym udziałem buka. Gniazduje w dziuplach po dzięciole czarny oraz rzadziej w odpowiednich budkach lęgowych.
- A217 sóweczka *Glaucidium passerinum* - gatunek liczny, występujący w rozproszeniu na całym obszarze badań. Na całym obszarze rozpowszechnione są również preferowane przez ten gatunek siedliska, wyjątek stanowią duże powierzchnie drzewostanów w niskich klasach wieku. Gatunek niezagrożony.

- A234 dzięcioł zielonosiwy *Picus canus* - gatunek średnio liczny, występujący głównie w północnej części obszaru badań oraz w mniejszym stopniu na jego południowo-zachodnim krańcu. Zasiedla przede wszystkim obszary z dużym udziałem buka w wysokich klasach wiekowych. Mogą to być zarówno lite buczyny, jak i fragmenty mieszane z udziałem świerka. Gatunek charakterystyczny dla niższych partii Sudetów ze znacznym udziałem lasów mieszanych. Nie jest zagrożony, jednak w kompleksach o mały udziale buczyn jego liczebność jest ograniczona.
- A409 cietrzew *Tetrao tetrix* - gatunek o mocno ograniczonym występowaniu, nieliczny, potwierdzony tylko w dwóch rejonach Gór Izerskich po stronie Nadleśnictwa Szklarska Poręba (dane wrażliwe).

Szczegółowe informacje na temat lokalizacji wyżej wymienionych przedmiotów ochrony zawiera załącznik do programu ochrony przyrody w postaci tabeli XXII.

**ZAKRES PLANU ZADAŃ OCHRONNYCH
DLA OBSZARU NATURA 2000
GÓRY IZERSKIE PLB020009**

**zgodny z art. 28 ust. 10
ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody
(tekst jednolity – Dz. U. z 2018 r. poz. 1614 z późn. zm.)**

Mapa obszaru Natura 2000 Góry Izerskie PLB020009

Natura 2000
Obszary Specjalnej Ochrony Plaków

PLB020009
Góry Izerskie

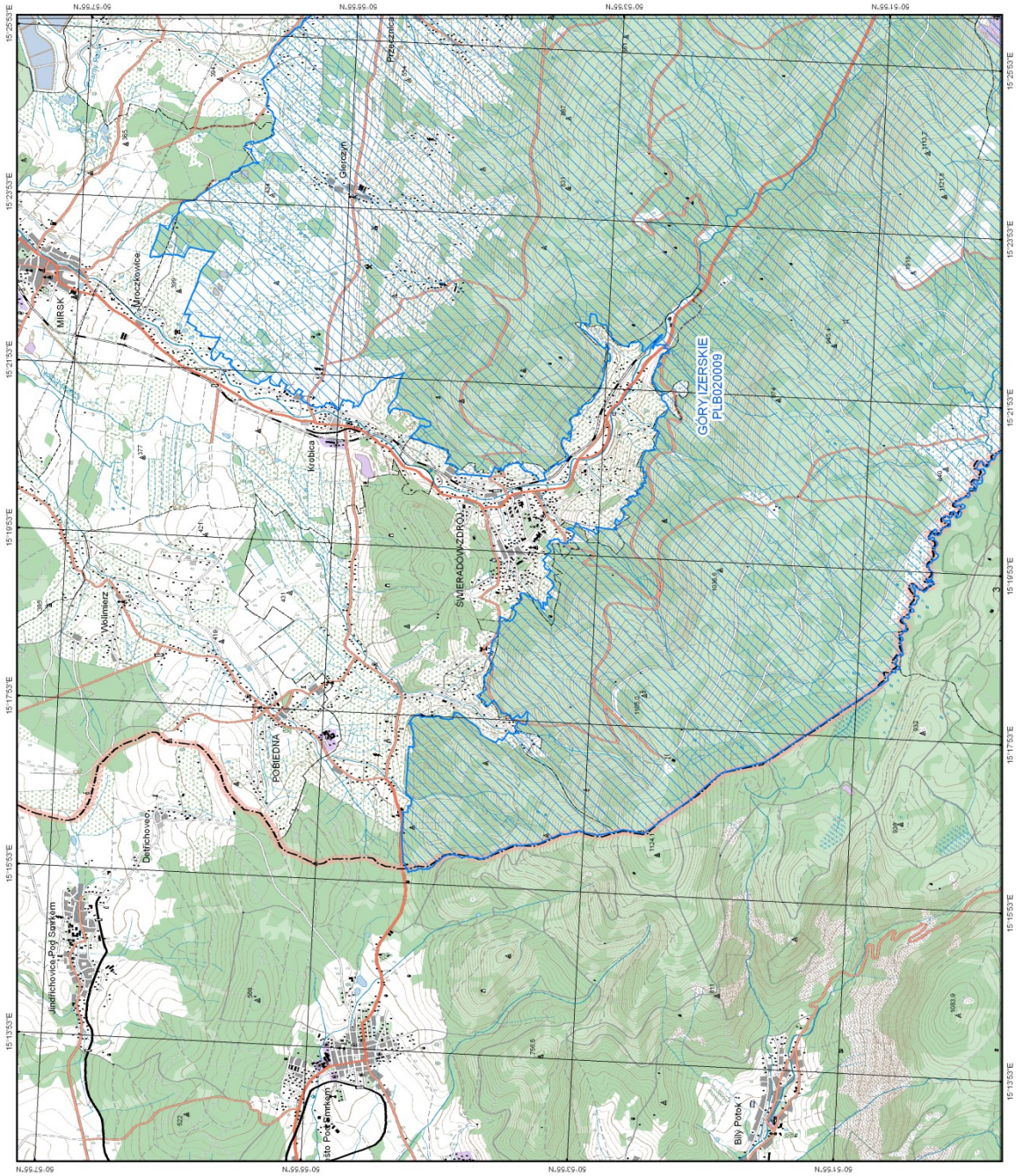

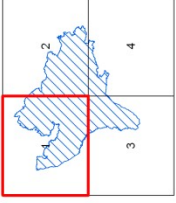
arkusz 1 / 4
Skala 1 : 50 000

Aktualność danych: 09.04.2010
Data sporządzenia mapy: 09.04.2010

Układ współrzędnych płaskich prostokątnych 1992
Geodezyjny układ odniesienia EUREF-89

Góry Izerskie

- obszar specjalnej ochrony plaków
- siadające obszary specjalnej ochrony plaków

Natura 2000
Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków

PLB020009
Góry Izerskie

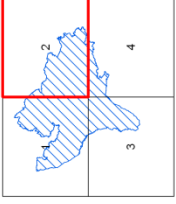
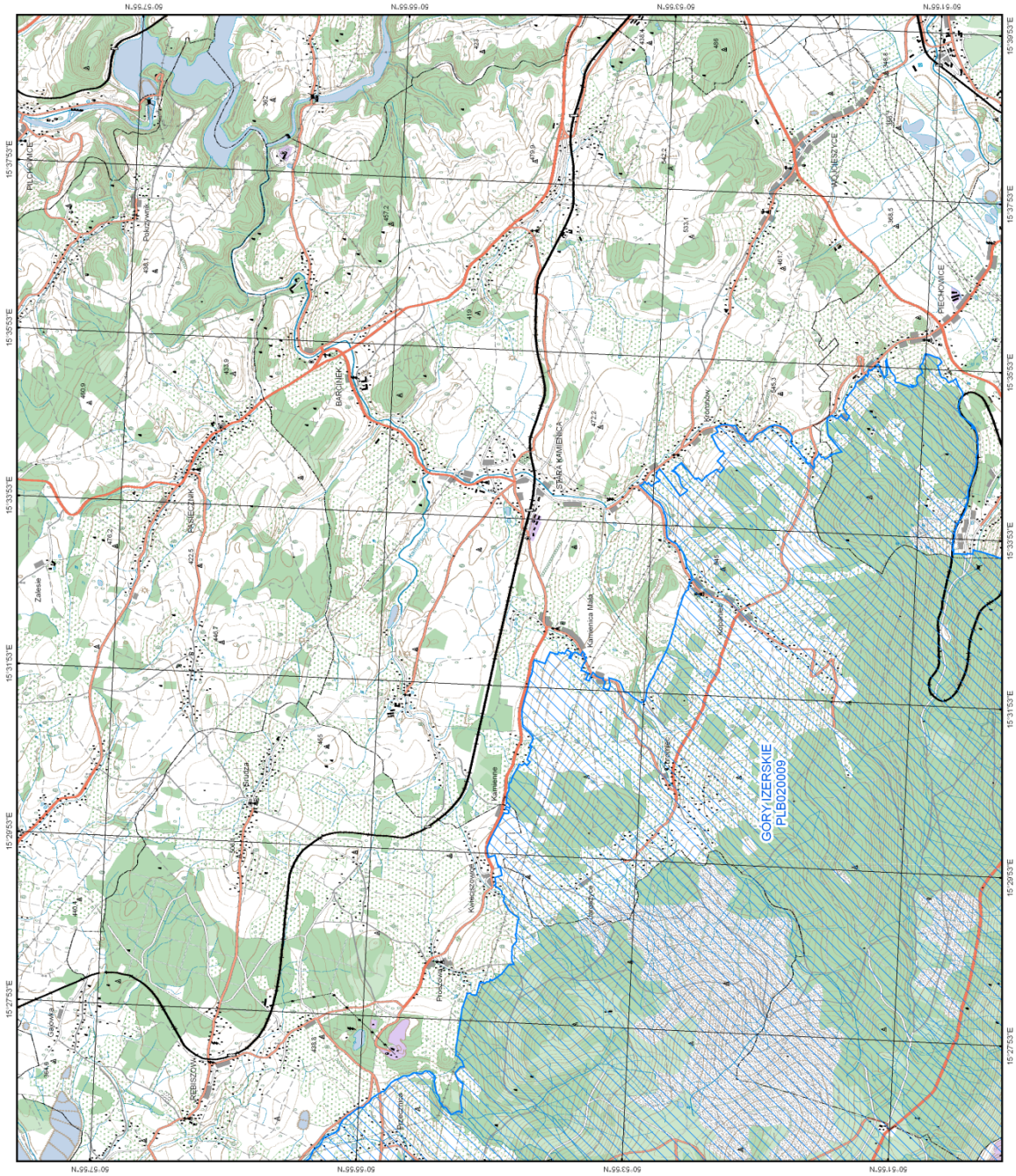
arkusz 2 / 4
Skala 1 : 50 000

0 0,5 1 2 3 km

Aktualność danych: 09.04.2010
Data sporządzenia mapy: 09.04.2010

Układ współrzędnych płaskich prostokątnych 1992
Geodezyjny układ odniesienia EUREF-89

Góry Izerskie
 obszar specjalnej ochrony ptaków
 sąsiadujące obszary specjalnej ochrony ptaków

Natura 2000
Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków

PLB020009
Góry Izerskie

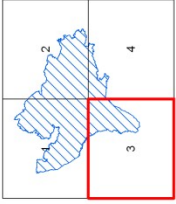
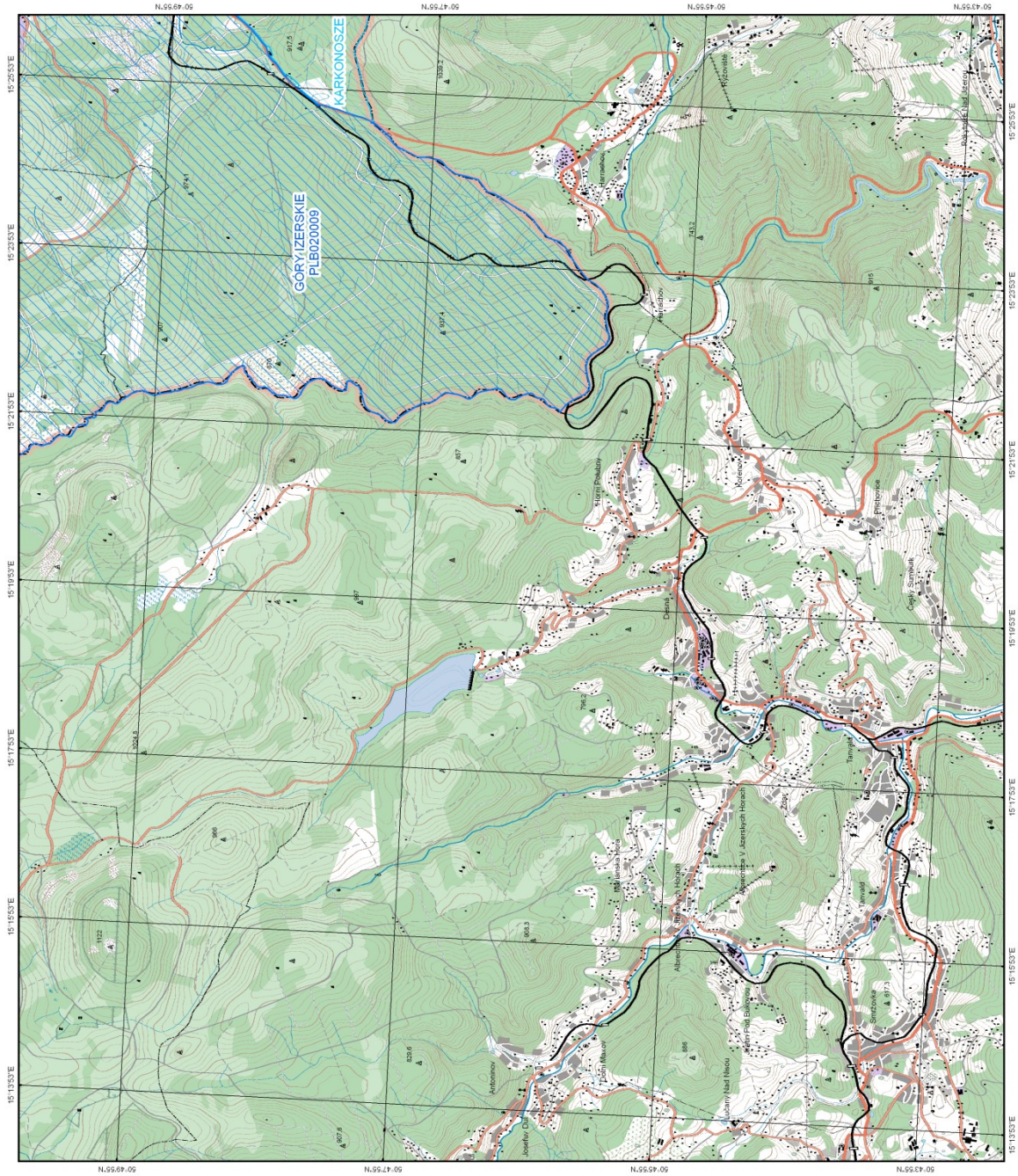
arkusz 3 / 4
Skala 1 : 50 000

0 0,5 1 2 3 km

Aktualność danych: 09.04.2010
Data sporządzenia mapy: 09.04.2010

Układ współrzędnych
płaskich prostokątnych 1992
Geodezyjny układ odniesienia
EUREF-99

Góry Izerskie
 obszar specjalnej ochrony ptaków
 sąsiadujące obszary specjalnej ochrony ptaków

Natura 2000
Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków

PLB020009
Góry Izerskie

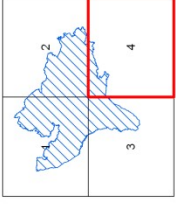
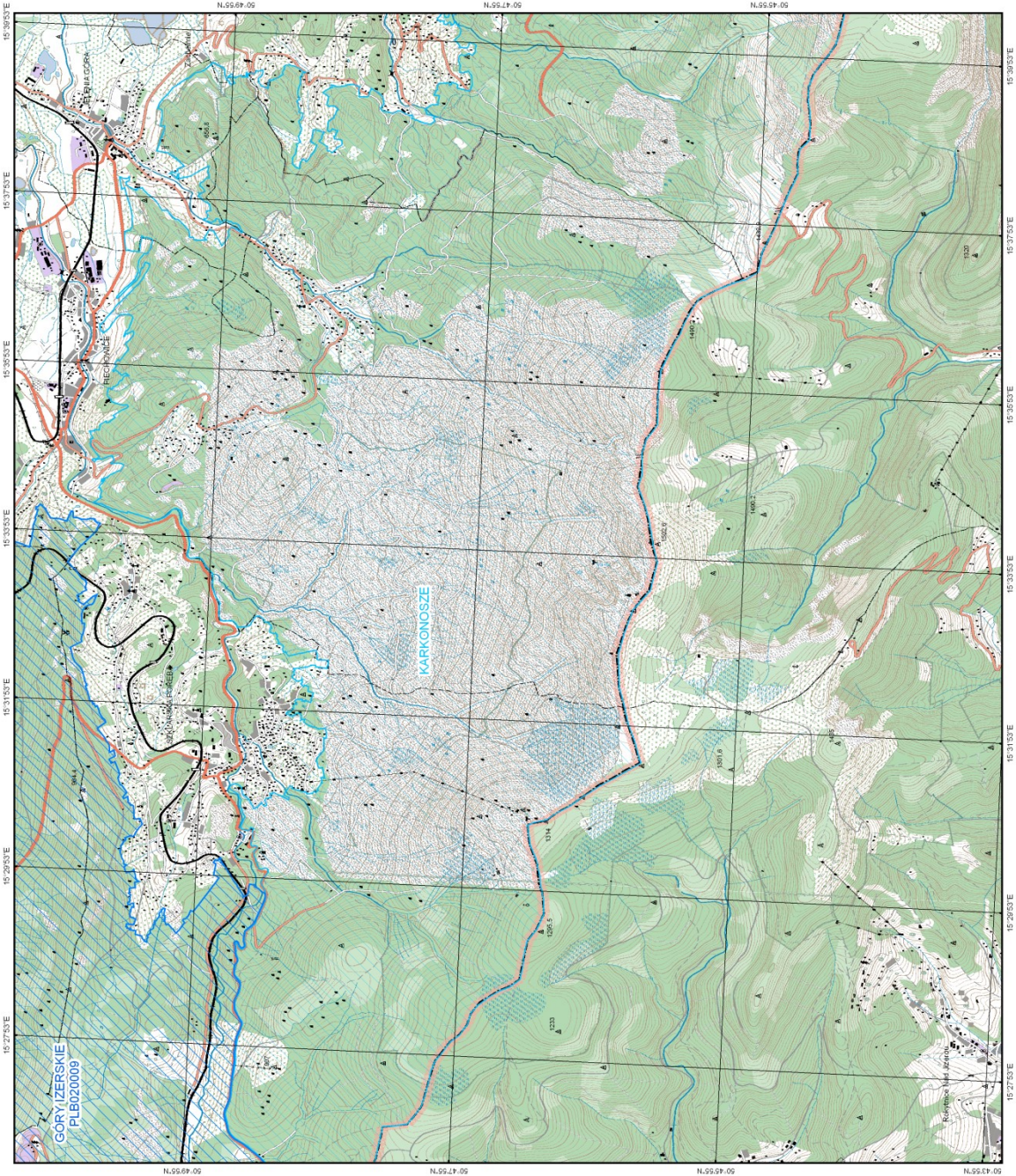
arkusz 4 / 4
Skala 1 : 50 000

Aktualność danych: 09.04.2010
Data sporządzenia mapy: 09.04.2010

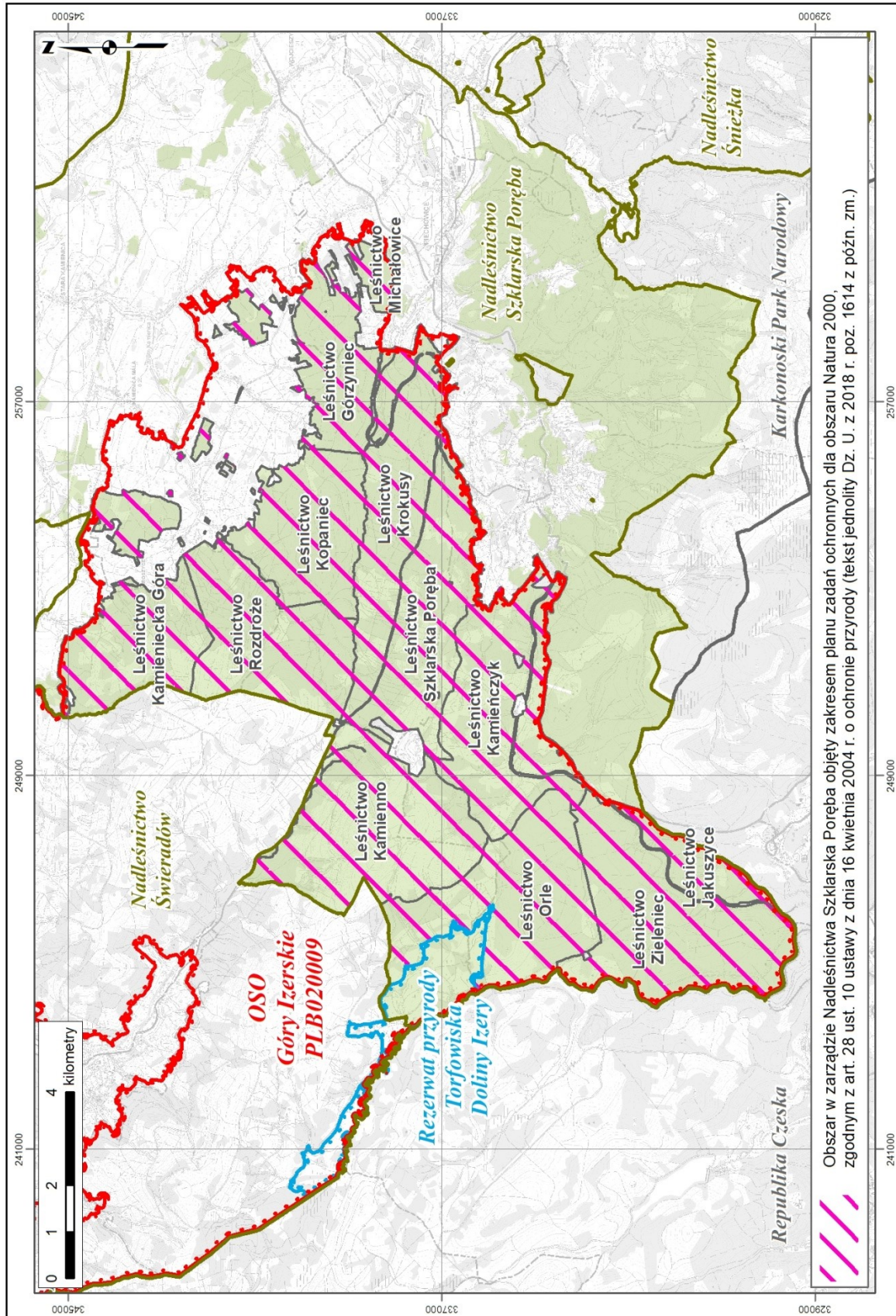
Układ współrzędnych płaskich prostokątnych 1992
Geodezyjny układ odniesienia EUREF-89

Góry Izerskie
 obszar specjalnej ochrony ptaków
 sąsiadujące obszary specjalnej ochrony ptaków

Obszar Nadleśnictwa Szklarska Poręba objęty zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Góry Izerskie PLB020009

Waloryzacja poszczególnych wskaźników parametru „stan populacji” oraz parametru „stan siedliska”, wykorzystanych do oceny stanu zachownia populacji ptaków przedmiotów ochrony OSO Góry Izerskie PLB020009

1. Parametr „stan populacji” - wskaźniki:

- **stałość występowania** – ekspercka ocena tego wskaźnika wynika z systematycznych obserwacji danego gatunku w obrębie określonego arealu pomiędzy sezonami na stałych powierzchniach próbnych lub transektach. Oceny przyjęte dla tego wskaźnika to: **FV** – gatunek obserwowany regularnie w okresie ostatnich lat; **U1** – gatunek obserwowany nieregularnie w okresie ostatnich lat; **U2** - gatunek obserwowany jednokrotnie lub wcale w okresie ostatnich lat; **XX** – brak danych pozwalających na sformułowanie oceny.
- **obecność gatunku** – eksperckie oceny przyjęte dla tego wskaźnika to: **FV** – gatunek obserwowany systematycznie w trakcie okresu badawczego na odpowiednich siedliskach w wielu rejonach badanego terenu; **U1** - gatunek obserwowany kilkakrotnie na odpowiednich siedliskach i tylko w wybranych rejonach badanego terenu; **U2** - gatunek obserwowany jednokrotnie lub wcale w trakcie okresu badawczego, pomimo dostępności odpowiednich siedlisk; **XX** – brak danych pozwalających na sformułowanie oceny.
- **liczebność** – wskaźnik oparty na wynikach wieloletnich obserwacji wielkości populacji danego gatunku na badanym obszarze. Z uwagi na brak wyników tego typu badań dla obszaru Nadleśnictwa Szklarska Poręba dla większości opisywanych gatunków przyjęto ocenę XX (brak danych pozwalających na sformułowanie oceny). Wyjątkiem jest cietrzew, którego populacja jest od wielu lat monitorowana.

2. Parametr „stan siedliska” - wskaźniki:

- **stopień przekształcenia siedliska** – ekspercka ocena stopnia przeobrażenia optymalnych dla danego gatunku siedlisk w wyniku zjawisk naturalnych lub ingerencji człowieka na badanym obszarze: **FV** – Stopień przekształcenia siedliska nie jest duży. Wielkość siedliska i jego jakość jest odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku; **U1** – Stopień przekształcenia siedliska jest wyraźnie zauważalny. Wielkość i jakość siedliska jest antropogenicznie pogorszona tak, że nie jest optymalna dla gatunku; **U2** – Stopień przekształcenia siedliska jest duża, co powoduje, że wielkość siedliska gatunku jest zbyt mała lub jego jakość niewątpliwie niezapewniająca długoterminowego przetrwania gatunku.

Pozostałe wskaźniki:

- **biotop lęgowy/biotop żerowiskowy/powierzchnia i elementy siedliska lęgowego/powierzchnia i elementy siedliska lęgowego i żerowiskowego/elementy siedliska lęgowego** – wskaźniki przyjęte zgodnie z kryteriami zawartymi w pracy zbiorowej pod red. Zawadzka i in. 2013 „*Materiały do wyznaczania i określania stanu zachowania siedlisk ptasich w obszarach specjalnej ochrony ptaków Natura 2000*”, Warszawa.

3. Parametr „perspektywy zachowania”

FV – Brak istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10—20 lat jest niemal pewne; **U1** – Zachowanie gatunku w perspektywie 10—20 lat nie jest pewne, ale jest prawdopodobne, o ile uda się zapobiec istniejącym negatywnym oddziaływaniom i przewidywanym umiarkowanym zagrożeniom; **U2** – Zachowanie gatunku w perspektywie 10—20 lat będzie bardzo trudne, silne negatywne zmiany w populacji i siedlisku lub przewidywane znaczne zagrożenia w przyszłości (praktycznie nie do wyeliminowania)

Wskaźniki stanu ochrony populacji i siedliska gatunku A409 cietrzew *Tetrao tetrix* w OSO Góry Izerskie PLB020009

Gatunek	Parametr	Wskaźnik	Ocena cząstkowa	Ocena ogólna
A409 cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Stan populacji	Stażność występowania	FV	U1
		Obecność gatunku	U1	
		Liczebność	U1	
	Stan siedliska	Stopień przekształcenia siedliska	U1	
		Powierzchnia i elementy siedliska lęgowego*	FV-2	
Perspektywa zachowania		U1		

*) wg kryteriów określonych przez Zawadzka i Ciacha (praca zbior. pod red. Zawadzka i in. 2013)

Cietrzew jest od wielu lat stałym elementem fauny opisywanego obszaru, niemniej jednak jest to gatunek ulegający na przestrzeni lat znacznym wahaniom liczebności populacji, które w głównej mierze wynikają ze zmian środowiskowych dotyczących jego obszarów lęgowych (tokowisk, lęgowisk, żerowisk). Niezadowalająca jest liczebność tego gatunku, jak również stan i powierzchnia najbardziej optymalnych siedlisk. Przekłada się to w bezpośredni sposób na perspektywę zachowania cietrzewia na opisywanym terenie, która uznana została za obniżoną (U1), więc niezadowalającą. Dla poprawy sytuacji cietrzewia niezbędne jest stosowanie czynnej ochrony siedlisk, hamującej ich niepożądane zmiany w długiej perspektywie czasowej.

Cietrzew na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba (poza terenem rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery) występuje na ograniczonym obszarze i jest gatunkiem nielicznym. Jego obecność stwierdzono tylko w centralnej części badanego obszaru przede wszystkim w Masywie Wysokiej Kopy. Główny teren, na którym wykazano ślady obecności cietrzewi oraz osobniki tokujące ciągnie się od polany na zachodnich zboczach Sinych Skałek przez Przednią Kopę, dolinę potoku Widły I, szczytowe partie i zbocza Wysokiej Kopy po Izerskie Garby i tereny przyległe do kopalni Stanisław. Drugi rejon mniej liczniejszego występowania znajduje się również w centralnej części nadleśnictwa w rejonie Rozdroża pod Cichą Równią, Jeleniej Łąki oraz góry Krogulec i Cicha Równia. Nie stwierdzono obecności gatunku w innych potencjalnych siedliskach tj. Kozia Góra czy

dolina Kobyłki na południowo-zachodnich zboczach Żółtych Jam przylegającej do rezerwatu Torfowiska Doliny Izery.

Do oceny stanu zachowania siedliska cietrzewia zastosowano kryteria określone w metodyce Zawadzkiej i Ciacha (2013). Analizie poddano grunty w zarządzie nadleśnictwa zlokalizowane w wyznaczonych obszarach funkcjonalnych dla cietrzewia oraz w tych częściach stref ochrony cietrzewia, które nie pokrywały się z obszarami funkcjonalnymi. Z przeprowadzonej analizy nie wyłączało obszaru rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery”. Pomiar powierzchni leśnych i nieleśnych, na których bytuje cietrzew w ostoi, wykazał, że pomimo tendencji do pogarszania się jakości siedlisk optymalnych dla cietrzewia w ostoi, w dalszym ciągu w obrębie samego tylko rezerwatu przyrody znajduje się 313 ha zwartego kompleksu torfowisk, łąk oraz borów bagiennych, stanowiących dogodnie miejsca bytowania tego gatunku. Wśród drzewostanów świerkowych poza powierzchniami bagiennymi blisko 50 ha stanowią powierzchnie o zadrzewieniu na poziomie do 0,5. Poza terenem rezerwatu obszary funkcjonalne wyznaczone dla cietrzewia obejmują łącznie ponad 1880 ha, w tym 6 ha łąk w zwartym kompleksie na lewym brzegu Kobyły, 310 ha zwartego kompleksu borów bagiennych, otwartych torfowisk, drzewostanów świerkowych o niskim zwarcu oraz powierzchni skalnych (rejon Wysokiej Kopy, Góry Żółte Jamy oraz południowych stoków Sinych Skalek i Przedniej Kopy), 20 ha kompleksu borów bagiennych i torfowisk w dolinie Płonki oraz 20 ha kompleksu borów bagiennych i torfowisk w rejonie Rozdroża pod Cichą Równią i Jeleniej Łąki. Dlatego ocena siedliska wg kryteriów Zawadzkiej i Ciacha (2013) kształtuje się na poziomie FV-2.

Wskaźniki stanu ochrony populacji i siedliska gatunku sóweczka *Glaucidium passerinum* A217 w OSO Góry Izerskie PLB020009

Gatunek	Parametr	Wskaźnik	Ocena cząstkowa	Ocena ogólna
A217 Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	Stan populacji	Stażność występowania	FV	FV
		Obecność gatunku	FV	
		Liczebność	XX	
	Stan siedliska	Stopień przekształcenia siedliska	FV	
		Powierzchnia i elementy siedliska lęgowego*	FV-1	
	Perspektywa zachowania	FV		

*) wg kryteriów określonych przez Zawadzką i Figarskiego (praca zbior. pod red. Zawadzka i in. 2013)

Sóweczka to gatunek liczny na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba w zasięgu granic ostoi. Analiza stanu zachowania siedlisk lęgowych sóweczki obejmowała obszar wszystkich gruntów leśnych z drzewostanami poza terenem wyłączonego z zakresu pzo w pul rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery. Powierzchnię i elementy siedliska lęgowego oceniono na FV-1 (właściwy). Gatunek ten związany jest przede wszystkim z borami świerkowymi, które są licznie reprezentowanym siedliskiem w obszarze badań.

W zasięgu występowania gatunku drzewostany w wieku 100 lat i starsze, w których gatunkiem głównym jest świerk zajmują łącznie ponad 1500 ha. W trakcie prac terenowych wykazano łącznie 23 stanowiska lęgowe stosunkowo równomiernie rozmieszczone na całym obszarze badań, choć nieco liczniejsze wydają się być w jego północnej części. Stwierdzona liczebność jest dosyć wysoka i wynika z dużej reprezentacji preferowanych przez ten gatunek siedlisk, czyli górskich borów świerkowych. Sóweczki unikają jedynie dużych powierzchni drzewostanów w niskich klasach wieku. Mimo wykazanej stosunkowo wysokiej liczebności gatunku, możliwe jest występowanie kolejnych stanowisk w pozostałych oddziałach leśnych. Dobrą kondycję lokalnej populacji sóweczki potwierdza znaczna liczba wykazanych terytoriów. Perspektywa zachowania tego gatunku jest dobra z założeniem prowadzenia sprzyjającej mu gospodarki leśnej zakładającej zachowywanie fragmentów starodrzewów z drzewami dziuplastymi i urozmaiconą strukturą.

**Wskaźniki stanu ochrony populacji i siedliska gatunku włośchatka *Aegolius funereus* A223
w OSO Góry Izerskie PLB020009**

Gatunek	Parametr	Wskaźnik	Ocena częściowa	Ocena ogólna
A223 Włośchatka <i>Aegolius funereus</i>	Stan populacji	Stołość występowania	FV	U1
		Obecność gatunku	U1	
		Liczebność	XX	
	Stan siedliska	Stopień przekształcenia siedliska	U1	
		Powierzchnia i elementy siedliska lęgowego*	FV-1	
Perspektywa zachowania	FV			

*) wg kryteriów określonych przez Zawadzka i Figarskiego (praca zbior. pod red. Zawadzka i in. 2013)

Włośchatka jest gatunkiem nielicznym na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba w zasięgu granic ostoi. Łącznie stwierdzono 10 stanowisk, które skupione były w północnej i południowej części obszaru badań, gdzie gatunek ten napotyka na odpowiednie siedliska lęgowe. Nie wykazano włośchatki na rozległym terenie centralnej części badań. Znaczne przekształcenie drzewostanów bukowych i niedostateczna liczba starych dziuplastych drzew wpływa negatywnie na liczebność gatunku, która na tak dużym obszarze powinna być wyższa. Ocena powierzchni i elementów siedliska lęgowego wg kryteriów określonych przez Zawadzka i Ciacha (2013) pozwoliła jednak na ocenę FV-1 (właściwa). W zasięgu występowania gatunku drzewostany w wieku 100 lat i starsze, w których gatunkiem głównym jest świerk zajmują łącznie ponad 1500 ha, z czego przeszło 550 ha stanowią świerczyny z dobrze rozwiniętym podrostem świerkowym, w mniejszym stopniu jodłowym. Obszar obfituje w siedliska wilgotne i podmokłe w postaci torfowisk, w ciekach oraz w luki, które występują w mozaice z drzewostanami świerkowymi. Perspektywa zachowania populacji włośchatki w obszarze jest dobra, jednak uzależniona od zachowania starych dziuplastych drzew.

**Wskaźniki stanu ochrony populacji i siedliska gatunku dzięcioł zielonosiwy *Picus canus* A234
w OSO Góry Izerskie PLB020009**

Gatunek	Parametr	Wskaźnik	Ocena częściowa	Ocena ogólna
A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	Stan populacji	Stażność występowania	FV	U1
		Obecność gatunku	FV	
		Liczebność	XX	
	Stan siedliska	Stopień przekształcenia siedliska	U1	
		Powierzchnia i elementy siedliska*	U1	
Perspektywa zachowania	FV			

*) wg kryteriów określonych przez Kosińskiego i Ciacha (praca zbior. pod red. Zawadzka i in. 2013)

Dzięcioł zielonosiwy to gatunek stosunkowo liczny na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba w zasięgu granic ostoi. Łącznie stwierdzono 18 stanowisk skupionych głównie w północnej części obszaru badań, gdzie gatunek ten napotyka na optymalne lub półoptymalne siedliska lęgowe. Drugim obszarem mniej liczniejszego występowania jest południowy kraniec obszaru, natomiast nie stwierdzono tego gatunku w całej centralnej części terenu. Obniżona ocena ogólna wynika przede wszystkim z faktu zbyt dużego przekształcenia preferowanych siedlisk tego gatunku czyli dużych powierzchni lasów bukowych i mieszanych. Drzewostany liściaste (głównie buczyny) lub mieszane zajmują w ostoi blisko 400 ha, a powierzchnie na których wiek drzewostanu przekracza 80 lat stanowią połowę tej wartości. Tego typu siedliska występują jednak na badanym terenie nielicznie i są nadmiernie rozczłonkowane. Zwarte kompleksy siedlisk odpowiednich dla gatunku tylko w okolicy Tkackiej Góry na południu obszaru osiągają łączną powierzchnię 100 ha. W pozostałych przypadkach stanowią płyty o wielkościach w przedziale 20-35 ha (Grzbiet Kamienicki – cztery kompleksy) lub 45-55 ha (przygraniczna strefa na południu ostoi – 46 ha; dwa kompleksy buczyn w rejonie Szklarskiej Poręby Dolnej – 50 i 55 ha). Dlatego pomimo właściwej oceny dla populacji gatunku, jego siedliska lęgowe oceniono na U1 (niezadowolające), co obniża ocenę ogólną dla stanu zachowania gatunku w ostoi.

Tab. 12. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony i ich siedlisk obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Przedmiot ochrony	Zagrożenia	Opis zagrożenia
A217 Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> Brak zagrożeń i nacisków	Brak zagrożeń i nacisków
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> B07 Inne rodzaje praktyk leśnych. J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.	Możliwe jest przypadkowe zniszczenie łągu lub płoszenie w trakcie prac leśnych, wynikające z braku wiedzy o miejscu gniazdowania osobników gatunku. W związku z usuwaniem z drzewostanów drzew dziuplastych oraz drzew martwych i obumierających możliwa jest utrata potencjalnych miejsc gniazdowania osobników gatunku.
A223 Włochatka <i>Aegolius funereus</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.	Zamieranie w wyniku zmian klimatycznych drzewostanów świerkowych oraz na skutek działalności szkodników wtórnych powoduje gwałtowną redukcję siedlisk gatunku.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> B07 Inne rodzaje praktyk leśnych. J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.	Możliwe jest przypadkowe zniszczenie łągu lub płoszenie w trakcie prac leśnych, wynikające z braku wiedzy o miejscu gniazdowania osobników gatunku. W związku z usuwaniem z drzewostanów drzew dziuplastych oraz drzew martwych i obumierających możliwa jest utrata potencjalnych miejsc gniazdowania osobników gatunku.
A234 Dzieciot zielonosiw <i>Picus canus</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.	Obserwuje się stopniowe zmniejszanie się siedlisk gatunku – fragmentacja płatów starych drzewostanów liściastych i mieszanych.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> B07 Inne rodzaje praktyk leśnych. J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.	Możliwe jest przypadkowe zniszczenie łągu lub płoszenie w trakcie prac leśnych, wynikające z braku wiedzy o miejscu gniazdowania osobników gatunku. W związku z usuwaniem z drzewostanów drzew dziuplastych oraz drzew martwych i obumierających możliwa jest utrata potencjalnych miejsc gniazdowania osobników gatunku.
A409 Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	<u>Zagrożenia istniejące:</u> J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska. G05.09 Płoty, ogrodzenia. G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych.	Pogorszenie warunków siedliskowych gatunku na skutek zbyt silnego zwarcia młodych drzewostanów świerkowych. Grodzenie upraw leśnych słabo widoczną dla cietrzewia drucianą siatką leśną może skutkować wzrostem śmiertelności osobników gatunku. Aktywność turystyczna w obrębie stref ochrony cietrzewia oraz w ich bezpośrednim otoczeniu w okresie zakazanym może wpływać negatywnie na sukces lęgowy przedstawicieli gatunku – płoszenie ptaków na tokowiskach oraz w trakcie wodzenia młodych.
	<u>Zagrożenia potencjalne:</u> B01 Zalesianie terenów otwartych. J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych. F04.02 Zbieractwo grzybów, porostów, jagód itp.).	Odnawianie luk i halizn skutkuje pogorszeniem warunków siedliskowych gatunku. Melioracje i osuszenia terenów podmokłych skutkują pogorszeniem warunków siedliskowych gatunku. Aktywność ludzi związana ze zbieraniem jagód lub grzybów w obrębie stref ochrony cietrzewia, w okresie zakazanym może doprowadzić do nieumyślnego niepokojenia i płoszenia osobników gatunku.

Tab. 13. Cele działań ochronnych dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
A217 Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	Zachowanie siedlisk gatunku w obszarze Natura 2000 w stanie właściwym (FV).
A409 Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i> A223 Włochatka <i>Aegolius funereus</i> A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	Utrzymanie lub poprawa stanu zachowania siedlisk gatunku w obszarze Natura 2000 na poziomie co najmniej niezadawalającym (U1).

**ZADANIA OCHRONNE DLA OBSZARU NATURA 2000 GÓRY IZERSKIE PLB020009
NA GRUNTACH NADLEŚNICTWA SZKLARSKA PORĘBA NA LATA 2019- 2028**

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/ powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
1	2	3	4	5	6	7
1	A217 Sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	Obr 1: 91 c, 144 d, 142 b, 150 a, 165 c, 193 b, 270 b, 274 f, 280 a, 286 a Obr 2: 74 d, 88 a, 97 b, 112 b, 118 a, 149 a, 169 d, 176 c, 188 b, 203 b	B07 - inne rodzaje praktyk leśnych (P) J03.01 - zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - nie dotyczy	Zachowanie siedlisk gatunku w obszarze Natura 2000 w stanie właściwym (FV). Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania populacji gatunku i jego siedliska w wydzieleniu leśnym	Nie planuje się.	Monitoring stanu zachowania siedliska gatunku w obszarze. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Metody: PMS/GIOŚ Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 5 tys. zł Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: –
2	A409 Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Obr 1: 56 a, b, 59 a, 65 a, 66 a, 70 a, 73a, 74 a, 75 a, 206 c, 211 a, 212 c, 217 b, c, 218 a	J03.01 - zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (I) B01 - zalesianie terenów otwartych (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - zmniejszenie zwarcia młodych drzewostanów świerkowych oraz utrzymanie istniejących luk i halizn	Utrzymanie lub poprawa stanu zachowania siedlisk gatunku w obszarze Natura 2000 na poziomie co najmniej niezadowolającym (U1). Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania populacji gatunku i jego siedliska w wydzieleniu leśnym	1. Pozostawianie kęp starodrzewu lub pojedynczych przestojów na zrębach. 2. Maksymalne wykorzystanie odnowienia naturalnego, warunkujące utrzymanie urozmaiconej struktury drzewostanów. 3. Ograniczanie sukcesji leśnej na terenach otwartych (odkrzacanie, usuwanie samosiewów w strefach ekotonowych, rozluźnianie zwarcia drzewostanów) oraz wykaszanie pastwisk i polan wykorzystywanych jako tokowiska przez cietrzewia <i>Tetrao tetrix</i> . 4. Tworzenie szerokich pasów przeciwpożarowych, utrzymanie luźnego zwarcia upraw i młodników z zachowaniem luk.	Nie planuje się.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
					<p>Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne</p> <p>Podmiot odpowiedzialny: Nadleśnictwo Szklarska Poręba</p> <p>Okres realizacji: okres obowiązywania pul</p> <p>Koszty: -</p> <p>Techniczne uwarunkowania: –</p> <p>Podmioty współdziałające: –</p>	
3	A409 Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Obr 1: 65 a, 66 a, 206 b, c, 211 c, 217 c	<p>J02 - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych (P)</p> <p>Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - budowa lub remont zastawek</p>	<p>Utrzymanie lub poprawa stanu zachowania siedlisk gatunku w obszarze Natura 2000 na poziomie co najmniej niezadawalającym (U1).</p> <p>Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania populacji gatunku i jego siedliska w wydzieleniu leśnym</p>	Nie planuje się.	<p>Budowa lub ewentualny remont zastawek w dolinie potoku Ciekoń na wschodnich zboczach Wysokiej Kopy oraz w dolinie Kobyły i jej mniejszych dopływów w rejonie Jeleniej Łąki.</p> <p>Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne</p> <p>Podmiot odpowiedzialny: Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000</p> <p>Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania planu</p> <p>Koszty: 15 tys. zł</p> <p>Techniczne uwarunkowania: –</p> <p>Podmioty współdziałające: Nadleśnictwo Szklarska Poręba, po uzyskaniu środków zewnętrznych</p>
4	A409 Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	leśnictwa: Szklarska Poręba, Kamienne, Orle	<p>G05.09 - płoty, ogrodzenia (I)</p> <p>Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - uwidacznianie ogrodzeń upraw leśnych</p>	<p>Utrzymanie lub poprawa stanu zachowania siedlisk gatunku w obszarze Natura 2000 na poziomie co najmniej niezadawalającym (U1).</p> <p>Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu</p>	<p>Stosowanie indywidualnych osłon na sadzonki, gradzenie nowych upraw leśnych za pomocą płotów z żerdzi, uwidacznianie ogrodzeń poprzez dobijanie żerdzi lub inny, przyjęty w ochronie cietrzewia sposób uwidaczniania ogrodzeń.</p> <p>Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne</p> <p>Podmiot odpowiedzialny: Nadleśnictwo Szklarska Poręba</p>	Nie planuje się.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/ powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
				zachowania populacji gatunku i jego siedliska na gruntach w zarządzie nadleśnictwa	<p>Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania planu</p> <p>Koszty: –</p> <p>Techniczne uwarunkowania: –</p> <p>Podmioty współdziałające: –</p>	
5	A409 Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Grunty w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba w części pokrywającej się z obszarem Natura 2000 Góry Izerskie PLB020009 w miejscach odpowiednich siedlisk dla cietrzewia	<p>J03.01 - zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (I)</p> <p>G05.09 - ploty, ogrodzenia (I)</p> <p>G01.02 - turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych (I)</p> <p>B01 - zalesianie terenów otwartych (P)</p> <p>J02 - spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych (P)</p> <p>F04.02 - zbieractwo grzybów, porostów, jagód itp. (P)</p> <p>Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - nie dotyczy</p>	<p>Utrzymanie lub poprawa stanu zachowania siedlisk gatunku w obszarze Natura 2000 na poziomie co najmniej niezadawalającym (U1).</p> <p>Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania populacji gatunku i jego siedliska na gruntach w zarządzie nadleśnictwa</p>	<p>Nie planuje się.</p>	<p>Monitoring stanu zachowania siedliska gatunku w obszarze.</p> <p>Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne</p> <p>Podmiot odpowiedzialny: Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000</p> <p>Metody: nawiązujące do PMŚ/GIOŚ</p> <p>Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul</p> <p>Koszty: 5 tys. zł</p> <p>Techniczne uwarunkowania: –</p> <p>Podmioty współdziałające: –</p>
6	A223 Włochatka <i>Aegolius funereus</i>	<p>Obr 1: oddziały 5, 12, 13, 17, 40, 275, 285, 286, 300, 301, 365</p> <p>Obr 2: 154, 168, 184, 185, 188, 190, 195, 208, 210</p>	<p>J03.01 - zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (I)</p> <p>B07 - inne rodzaje praktyk leśnych (P)</p> <p>J03.01 - zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (P)</p> <p>Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - pozostawianie drzew dziuplastych i obumierających do naturalnego rozpadu</p>	<p>Utrzymanie lub poprawa stanu zachowania siedlisk gatunku w obszarze Natura 2000 na poziomie co najmniej niezadawalającym (U1).</p> <p>Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania populacji gatunku i jego siedliska w wydzieleniu leśnym</p>	<p>W trakcie realizacji wskazań gospodarczych w drzewostanach starszych klas wieku pozostawiać na powierzchniach leśnych drzewa dziuplaste oraz drzewa obumierające z wyjątkiem sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz stanu sanitarnego drzewostanu.</p> <p>Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne</p> <p>Podmiot odpowiedzialny: Nadleśnictwo Szklarska Poręba</p> <p>Okres realizacji: okres obowiązywania pul</p> <p>Koszty: -</p> <p>Techniczne uwarunkowania: –</p> <p>Podmioty współdziałające: –</p>	<p>Nie planuje się.</p>

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
7	A223 Włochatka <i>Aegolius funereus</i>	Obr 1: 5 a, 12 b, 13 a, 17 c, 40 a, 275 b, 285 b, c, 286 b, 300 a, b, c, 301 b, c, 365 a, b, d Obr 2: 154 b, 168 c, g, h, 184 f, 185 d, 188 a, b, 190 c, 195 a, 208 a, 210 b	J03.01 - zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (I) B07 - inne rodzaje praktyk leśnych (P) J03.01 - zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - nie dotyczy	Utrzymanie lub poprawa stanu zachowania siedlisk gatunku w obszarze Natura 2000 na poziomie co najmniej niezadowolającym (U1). Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania populacji gatunku i jego siedliska w wydzieleniu leśnym	Nie planuje się.	Monitoring stanu zachowania siedliska gatunku w obszarze. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Metody: nawiązujące do PMS/GIOŚ Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 5 tys. zł Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające
8	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	Obr 1: 274, 275, 283, 284, 285, 286, 365, 366 Obr 2: 27, 55, 56, 60, 79, 85, 86, 115, 153, 154, 174, 184, 188, 198, 204, 205, 213, 221	J03.01 - zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (I) B07 - inne rodzaje praktyk leśnych (P) J03.01- zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - zwiększenie udziału brzozy, jarzębu, wierzb i topoli; pozostawianie drzew dziuplastych i obumierających do naturalnego rozpadu	Utrzymanie lub poprawa stanu zachowania siedlisk gatunku w obszarze Natura 2000 na poziomie co najmniej niezadowolającym (U1). Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania populacji gatunku i jego siedliska w wydzieleniu leśnym	W trakcie realizacji zabiegów gospodarczych na wskazanym obszarze pozostawiać na powierzchniach leśnych fragmenty naturalnego odnowienia gatunków: brzozy brodawkowatej <i>Betula pendula</i> , jarzębu pospolitego <i>Sorbus aucuparia</i> , wierzb <i>Salix</i> sp. i topoli osiki <i>Populus tremula</i> . Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: Nadleśnictwo Szklarska Poręba Okres realizacji: okres obowiązywania pul Koszty: - Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: –	Nie planuje się.
9	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	Obr 1: 274 f, 275 b, 283 b, 284 b, 285 b, c, 286 b, 365 b Obr 2: 27 n, 55 b, c, 56 a, 60 f, 79 b, 85 b, c, 115 a, b, 153 d, 154 a, b, 174 d, 184 f,	J03.01 - zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (I) B07 - inne rodzaje praktyk leśnych (P) J03.01- zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (P)	Utrzymanie lub poprawa stanu zachowania siedlisk gatunku w obszarze Natura 2000 na	Nie planuje się.	Monitoring stanu zachowania siedliska gatunku w obszarze. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny:

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie/ powierzchnia/liczebność)	Identyfikacja istniejących (I) i potencjalnych (P) zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	działania - wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną finansowane ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
		188 a, b, 198 b, 204 a, b, 205 c, d, 213 a, c, 221 a, b	Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - nie dotyczy	poziomie co najmniej niezadawalającym (U1). Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania populacji gatunku i jego siedliska w wydzieleniu leśnym		Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Metody: nawiązujące do PMŚ/GIOŚ Okres realizacji: jednorazowo w okresie obowiązywania pul Koszty: 5 tys. zł Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające
10	A234 Dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	Obr 1: 274 f, 275 b, 283 b, 284 b, 285 b, c, 286 b, 365 b Obr 2: 55 b, 56 a, 60 f, 85 b, 153 d, 154 a, b, 174 d, 184 f, 188 a, b, 198 b, 204 a, b, 205 c, d, 213 a, 221 a, b	J03.01 - zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (I) B07 - inne rodzaje praktyk leśnych (P) J03.01- zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska (P) Sposób eliminacji zagrożeń istniejących: - pozostawianie starodrzewu bukowego	Utrzymanie lub poprawa stanu zachowania siedlisk gatunku w obszarze Natura 2000 na poziomie co najmniej niezadawalającym (U1). Możliwość monitorowania celów: - monitoring stanu zachowania populacji gatunku i jego siedliska w wydzieleniu leśnym	Na wskazanych powierzchniach leśnych w trakcie realizacji planowanych zabiegów gospodarczych lub cięć przygodnych pozostawiać fragmenty starodrzewu bukowego do naturalnego rozpadu. Obszar wdrażania: wskazane adresy leśne Podmiot odpowiedzialny: Nadleśnictwo Szklarska Poręba Okres realizacji: okres obowiązywania pul Koszty: - Techniczne uwarunkowania: – Podmioty współdziałające: –	Nie planuje się.

Wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000

Brak wskazań do zmian w istniejących dokumentach związanych z zagospodarowaniem przestrzennym.

Wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru

Brak potrzeby sporządzania planu ochrony dla części obszaru Natura 2000, pokrywającego się z gruntami Skarbu Państwa znajdującymi się w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba.

Tab. 14. Działania ochronne dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba na podstawie Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631) oraz zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie)	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
1	A217 sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i> ; A223 wóchatka <i>Aegolius funereus</i> ; A234 dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	brak	Monitoring stanu zachowania siedliska gatunku w obszarze. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
2	A217 sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i> ; A223 wóchatka <i>Aegolius funereus</i> ; A409 cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Grunty Nadleśnictwa Szklarska Poręba w granicach rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery.	Zgodnie z zał. nr 5 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 6 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Kontrola siedlisk gatunków w zakresie utrzymania właściwych warunków do rozwoju (1-2 razy w okresie obowiązywania planu ochrony). Do czasu opracowania metodyki – obserwacje oraz liczenie zajętych terytoriów i liczby par, 2-3 kontrole w okresie od kwietnia do czerwca w odstępach co dwa tygodnie. Po wypracowaniu zasad monitoringu zgodnie z opracowaną w ramach PMS metodyką monitoringu gatunków (raz na 3 lata, dla cietrzewia corocznie). <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000
3	A217 sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i> ; A223 wóchatka <i>Aegolius funereus</i>	Wskazane oddziały leśne: Obr 1: 286; Obr 2: 188.	Zgodnie z zał. nr 5 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 6 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	W trakcie realizacji wskazań gospodarczych w drzewostanach starszych klas wieku pozostawiać na powierzchniach leśnych drzewa dziuplaste oraz drzewa obumierające z wyjątkiem sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz stanu sanitarnego drzewostanu. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba	brak

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie))	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
4	A217 sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i> ; A223 wóchatka <i>Aegolius funereus</i>	Grunty Nadleśnictwa Szklarska Poręba w granicach rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery.	Zgodnie z zał. nr 5 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 6 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Zachowanie dojrzałych ekosystemów leśnych. Usuwanie jedynie gatunków obcych ekologicznie i geograficznie, pozostawianie drzew dziuplastych, a także drzew martwych. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba
5	A223 wóchatka <i>Aegolius funereus</i>	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	W trakcie realizacji wskazań gospodarczych w drzewostanach starszych klas wieku pozostawiać na powierzchniach leśnych drzewa dziuplaste oraz drzewa obumierające z wyjątkiem sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz stanu sanitarnego drzewostanu. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba	brak
6	A234 dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	W trakcie realizacji zabiegów gospodarczych na wskazanym obszarze pozostawiać na powierzchniach leśnych fragmenty naturalnego odnowienia gatunków: brzozy brodawkowatej <i>Betula pendula</i> , jarzębu pospolitego <i>Sorbus aucuparia</i> , wierzb <i>Salix sp.</i> i topoli osiki <i>Populus tremula</i> . <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba	brak
7	A234 dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Na wskazanych powierzchniach leśnych w trakcie realizacji planowanych zabiegów gospodarczych lub cięć przygodnych pozostawiać fragmenty starodrzewu bukowego do naturalnego rozpadu. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba	brak

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie))	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
8	A409 cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Pozostawianie kęp starodrzewu lub pojedynczych przestojów na zrębach. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba	brak
9	A409 cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Maksymalne wykorzystanie odnowienia naturalnego, warunkujące utrzymanie urozmaiconej struktury drzewostanów. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba	brak
10	A409 cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Ograniczanie sukcesji leśnej na terenach otwartych (odkrzacanie, usuwanie samosiewów w strefach ekotonowych, rozluźnianie zwarcia drzewostanów) oraz wykaszanie pastwisk i polan wykorzystywanych jako tokowiska przez cietrzewia <i>Tetrao tetrix</i> . <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba	brak
11	A409 cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 na gruntach Nadleśnictwa	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie	Tworzenie szerokich pasów przeciwpożarowych, utrzymanie luźnego zwarcia upraw i młodników z zachowaniem luk. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba	brak

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

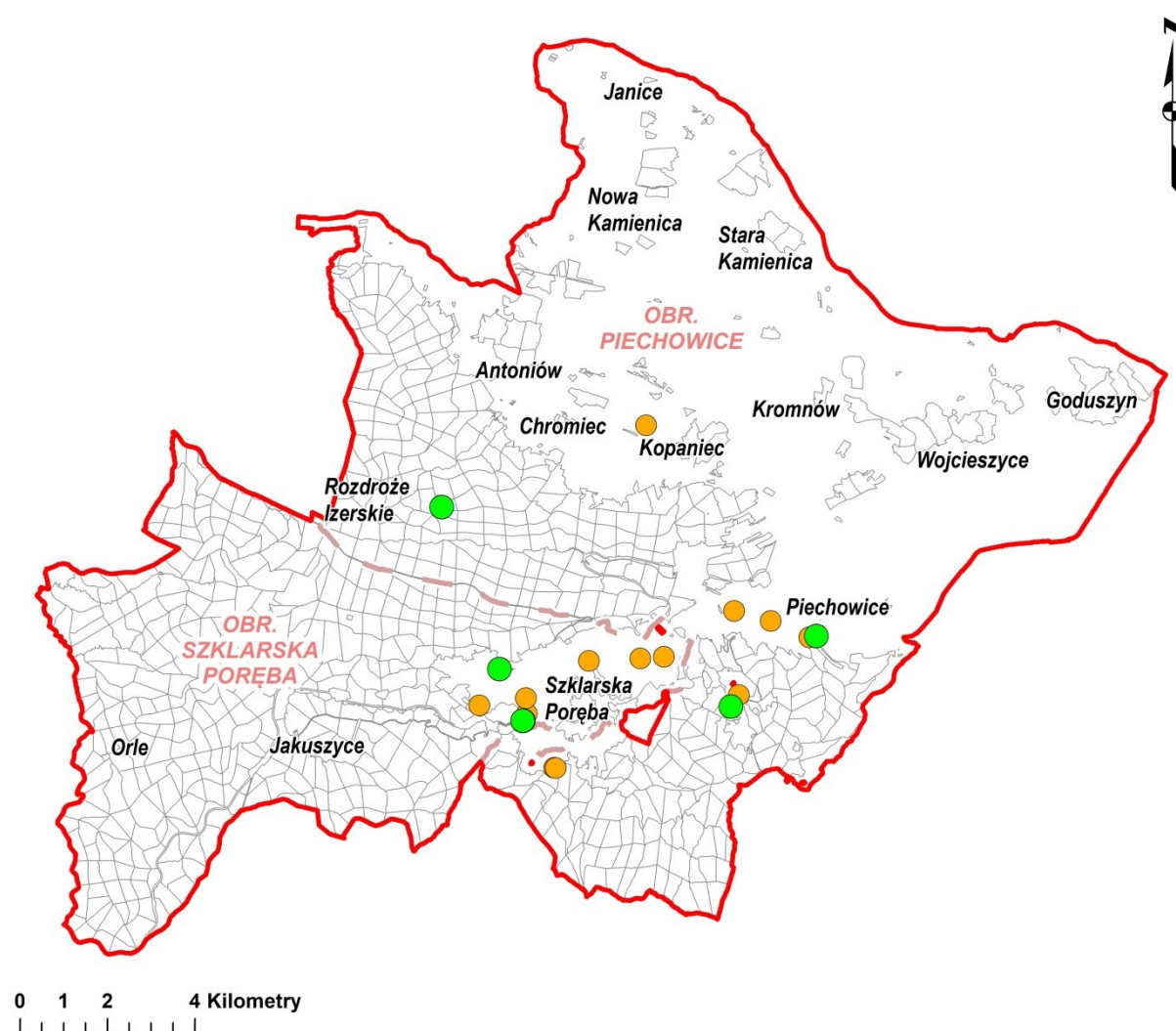
Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie))	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
		Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.		
12	A409 cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	brak	Budowa lub ewentualny remont zastawek w dolinie potoku Ciekoń na wschodnich zboczach Wysokiej Kopy oraz w dolinie Kobyły i jej mniejszych dopływów w rejonie Jeleniej Łąki. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba
13	A409 cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Stosowanie indywidualnych osłon na sadzonki, gradzenie nowych upraw leśnych za pomocą płotów z żerdzi, uwidacznianie ogrodzeń poprzez dobijanie żerdzi lub inny, przyjęty w ochronie cietrzewia sposób uwidaczniania ogrodzeń. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba	brak
14	A409 cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Zgodnie z tabelą zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019- 2028 (zakres pzo w pul).	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	Zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 OSO Góry Izerskie PLB020009 zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.	brak	Monitoring stanu zachowania siedliska gatunku w obszarze. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Organ sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Przedmiot ochrony	Ogólna charakterystyka (lokalizacja (obręb, oddz., wydzielenie))	Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Cele działań ochronnych	Działania ochronne wraz z obszarem wdrażania (adresy leśne) i podmiotem odpowiedzialnym	
					Działania w ramach gospodarki leśnej finansowane ze środków własnych PGL LP/przewidywane metody i okresy realizacji	Działania – wskazania ochronne realizowane poza gospodarką leśną ze środków zewnętrznych/przewidywane metody i okresy realizacji
15	A409 cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Zgodnie z zał. nr 2 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z zał. nr 1 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z § 2. 1. do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Usunięcie świerka z powierzchni otaczających areny tokowiskowe: w wydzieleniu 132 a – z powierzchni około 1,5 ha przy średnim zwarcie/pokryciu ok. 30%; w wydzieleniu 133 a – z powierzchni około 1,7 ha, średnie zwarcie/pokrycie ok. 30 %. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba
16	A409 cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Grunty Nadleśnictwa Szklarska Poręba w granicach rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery.	Zgodnie z zał. nr 1 do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	Zgodnie z § 2. 1. do Zarządzenia Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 r.	brak	Utrzymanie istniejącego systemu stref ochronnych, wzmocnienie populacji osobnikami z hodowli, odpowiednie dopasowanie terminów prac z zakresu czynnej ochrony. Eliminacja świerka z obszaru tokowisk. Kanalizowanie ruchu turystycznego, czasowe zamykanie wybranych odcinków szlaków turystycznych, modyfikacja wybranych szlaków. Ograniczenie do niezbędnego minimum rozbudowy infrastruktury turystycznej (drogowskazy, tablice informacyjne). Redukcja drapieżników - lisa i jenota. <u>Podmiot odpowiedzialny:</u> Nadleśnictwo Szklarska Poręba

IV.4. POMNIKI PRZYRODY

Według ustawy o ochronie przyrody (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.) pomnikami przyrody są *pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie* (art. 40). Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu (art. 40 ust. 2).

Ryc. 2. Lokalizacja pomników przyrody w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba (kolor zielony – pomniki na gruntach w zarządzie nadleśnictwa; kolor pomarańczowy – pomniki poza gruntami w zarządzie nadleśnictwa)

IV.4.1. ISTNIEJĄCE POMNIKI PRZYRODY

Wykaz istniejących pomników przyrody sporządzono na podstawie danych uzyskanych z Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Łącznie na gruntach w zarządzie nadleśnictwa zlokalizowano 7 pomników przyrody, zaś poza nimi 13. Szczegółowy wykaz zawiera poniższa tabela.

Tab. 15. Wykaz pomników przyrody na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba (wg Rejestru Form Ochrony Przyrody RDOŚ we Wrocławiu, Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody)

Lp.	Nr rejestru RDOŚ	Akt prawny	Położenie		Opis obiektu		
			Obręb, leśnictwo, wydzielenie	Gmina, obr. ew., dz. ewid.	Gatunek/ Obiekt	Obw. [cm]	Wys. [m]
1	1855	Rozporządzenie nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie województwa jeleniogórskiego (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 20, poz. 149).	Szklarska Poręba Kamieńczyk 323 d	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 6 860/4 Drzewo rośnie przy budynku nadleśnictwa.	Świerk pospolity <i>Picea abies</i>	263	29
2	1858	Rozporządzenie nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie województwa jeleniogórskiego (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 20, poz. 149).	Szklarska Poręba Kamieńczyk 323 d	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 6 860/4 Drzewo rośnie przy budynku nadleśnictwa.	Żywotnik olbrzymi <i>Thuja plicata</i>	273	27
3	1859	Rozporządzenie nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie województwa jeleniogórskiego (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 20, poz. 149).	Szklarska Poręba Kamieńczyk 323 d	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 6 860/4 Drzewo rośnie przy budynku nadleśnictwa.	Żywotnik olbrzymi <i>Thuja plicata</i>	262	26
4	1250	Rozporządzenie nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie województwa jeleniogórskiego (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 20, poz. 149).	Piechowice Michałowice 237 n	Piechowice Piechowice 8 524/2 Rośnie w parku pomiędzy ulicami: Żymierskiego, Świerczewskiego, Kwiatową, w jego północno-zachodniej części.	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i> Drzewo posiada kilka suchych konarów.	381	35
5	1252	Rozporządzenie nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie województwa jeleniogórskiego (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 20, poz. 149).	Piechowice Rozтока 272 b	Piechowice Piechowice 7 354/5 Pomnik znajduje się w lesie, na szczycie góry, ok. 200 m od rozwidlenia ul. Łowieckiej i ul. bocznej od ul. Widokowej.	„Złoty widok” Grupa skałek granitowych.	-	-
6	1862	Rozporządzenie nr 18/93 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 3 kwietnia 1993 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 13, poz. 84).	Piechowice Kopaniec 130 b	Stara Kamienica Kopaniec 709/130 Drzewo rośnie przy niebieskim szlaku Rozdroża Izerskiego w kierunku Piechowic (ok. 2 km od Rozdroża).	Jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i> Drzewo martwe.	326	21

Lp.	Nr rejestru RDOŚ	Akt prawny	Położenie		Opis obiektu		
			Obręb, leśnictwo, wydzielenie	Gmina, obr. ew., dz. ewid.	Gatunek/Obiekt	Obw. [cm]	Wys. [m]
7	1860	Rozporządzenie nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie województwa jeleniogórskiego (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 20, poz. 149).	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 80 k	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 1 218/3 Drzewo rośnie przy ul. Armii Ludowej.	Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>	290	34

Tab. 16. Wykaz pomników przyrody poza gruntami w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba (wg Rejestru Form Ochrony Przyrody RDOŚ we Wrocławiu, Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody)

Lp.	Nr rejestru RDOŚ	Akt prawny	Położenie	Gatunek/obiekt
			Gmina, obr. ew., dz. ewid.	
1	1657	Uchwała nr VIII/43/03 Rady Gminy Stara Kamienica z dnia 11 kwietnia 2003 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody drzewa z gatunku dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> .	Stara Kamienica Kopaniec 340 Drzewo rośnie nieopodal budynku nr 46.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> Drzewo o pierśnicy 126 cm i wysokości 23 m. Dąb posiada suche gałęzie, zmiany rakowe na pniu.
2	1246	Rozporządzenie nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie województwa jeleniogórskiego (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 20, poz. 149).	Piechowice Piechowice-5 215 Drzewo rośnie na placu zabaw, przy ul. 22 Lipca, ok. 30 m od drogi.	Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> Drzewo o pierśnicy 127 cm i wysokości 24 m.
3	1247	Rozporządzenie nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie województwa jeleniogórskiego (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 21, poz. 115).	Piechowice Piechowice-8 179/3 Drzewo rośnie za mostkiem, w pobliżu budynku przy ul. Żymierskiego 12, ok. 25 m od drogi.	Cis pospolity <i>Taxus baccata</i> Drzewo o pierśnicy 51 cm i wysokości 12 m. Cis posiada ubytek w pniu oraz upchnięte gałęzie.
4	1248	Rozporządzenie nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie województwa jeleniogórskiego (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 20, poz. 149).	Piechowice Piechowice-6 196/2 Drzewo rośnie przy ul. 1 Maja, ok. 10 m od wiaduktu na drodze krajowej nr 3.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> Drzewo o pierśnicy 123 cm i wysokości 22 m.
5	1249	Rozporządzenie nr 19/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie województwa jeleniogórskiego (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 21, poz. 115).	Piechowice Piechowice-7 74 Drzewo rośnie na fragmencie zieleni pomiędzy drogą a frontem budynku na łuku ul. Kolonijnej.	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> Drzewo o pierśnicy 131 cm i wysokości 16 m.
6	1863	Rozporządzenie nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie województwa jeleniogórskiego (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 20, poz. 149).	Szklarska Poręba Szklarska Poręba-3 150 Drzewo rośnie na skrzyżowaniu ul. Piastowskiej i ul. Orła Skała.	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> Drzewo o pierśnicy 217 cm i wysokości 16,5 m.
7	1864	Rozporządzenie nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie województwa jeleniogórskiego (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 20, poz. 149).	Szklarska Poręba Szklarska Poręba-3 217/1 Drzewo rośnie przy ul. Piastowskiej.	Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> Drzewo o pierśnicy 150 cm i wysokości 26 m.

Lp.	Nr rejestru RDOŚ	Akt prawny	Położenie	Gatunek/obiekt
			Gmina, obr. ew., dz. ewid.	
8	1853	Rozporządzenie nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie województwa jeleniogórskiego (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 20, poz. 149).	Szklarska Poręba Szklarska Poręba-5 288 Drzewo rośnie na południowym wschodzie od budynku mieszkalnego wielorodzinnego, za ogródkiem (ul. Krasickiego 2).	Jodła grecka <i>Abies cephalonica</i> Drzewo o pierśnicy 113 cm i wysokości 33 m. Jodła posiada złamane konary.
9	1854	Rozporządzenie nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie województwa jeleniogórskiego (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 20, poz. 149).	Szklarska Poręba Szklarska Poręba-6 682/1 Drzewo rośnie ok. 40 m za ogrodzeniem posesji ul. Kilińskiego 2A.	Jodła grecka <i>Abies cephalonica</i> Drzewo o pierśnicy 132 cm i wysokości 30,5 m. Jodła posiada suche konary.
10	1856	Rozporządzenie nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie województwa jeleniogórskiego (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 20, poz. 149).	Szklarska Poręba Szklarska Poręba -1 98 Drzewo rośnie przy ul. M. Konopnickiej, po prawej stronie za skrzyżowaniem z ul. Żeromskiego.	Świerk pospolity <i>Picea abies</i> Drzewo o pierśnicy 108 cm i wysokości 33 m. Świerk posiada suche konary.
11	1857	Rozporządzenie nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie województwa jeleniogórskiego (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 20, poz. 149).	Szklarska Poręba Szklarska Poręba-5 321 Drzewo rośnie przy ul. Demokratów, po prawej stronie przed mostkiem, nad potokiem.	Świerk pospolity <i>Picea abies</i> Drzewo o pierśnicy 110 cm i wysokości 35 m.
12	1861	Rozporządzenie nr 4/91 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody obiektów znajdujących się na terenie województwa jeleniogórskiego (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 20, poz. 149).	Szklarska Poręba Szklarska Poręba-6 682/1 Drzewo rośnie przy ogrodzeniu posesji ul. Kilińskiego nr 2A.	Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> Drzewo o pierśnicy 156 cm i wysokości 24 m. Buk posiada ślady po obciętych konarach
13	1852	Rozporządzenie nr 20/94 Wojewody Jeleniogórskiego z dnia 13 maja 1994 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Jelen. Nr 21, poz. 116).	Szklarska Poręba Szklarska Poręba-4 95/18 Drzewa rosną przy budynku zlokalizowanym na ul. 11 Listopada 24A.	Grupa 2 drzew – Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> Drzewa o pierśnicy ok. 125 cm i wysokości 26 m.

IV.4.2. PROPONOWANE POMNIKI PRZYRODY

Wykaz obiektów proponowanych do objęcia ochroną jako pomniki przyrody został sporządzony na podstawie danych zawartych w opracowaniach przyrodniczych gmin w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa. Są to głównie wyróżniające się wychodnie skalne, spośród których część była chroniona jako pomniki przyrody przed 1945 r.

Tab. 17. Wykaz obiektów proponowanych do objęcia ochroną w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Gatunek	Położenie		Opis pomnika	Źródło
		Obręb, leśnictwo, wydz.	Gmina, obr. ewid.		
Propozycje gmin					
1	Wychodnie skalne	Piechowice Kamieniecka Góra 43 a	Mirsk Izera	„Jelenie Skały” (Hirschstein) Grupa skalna położona na północno-zachodnich zboczach Tłoczyny, na wysokości około 680 - 710 m n.p.m. Są to kilkumetrowej wysokości skałki granitognejsowe, dobrze widoczne z drogi Gierczyn – Proszowa.	<i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mirsk, 2015</i>
2	Wychodnie skalne	-	Stara Kamienica Kopaniec	„Młyniec” (Mühlstein) Pomnik przyrody do 1945 r. Kilkumetrowa, granitognejsowa skałka zlokalizowana na Młyńczaku, nad brzegiem Kamionki przy północno-wschodnim wyjeździe z Kopańca.	<i>Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego obrębu Kopaniec, 2005; Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mirsk, 2015</i>
3	Wychodnie skalne	Piechowice Krokusy 205 h / 221 c	Stara Kamienica Kopaniec; Szklarska Poręba Szklarska Poręba 2	„Zbójceckie Skały” (Fleichersteine) Pomnik przyrody do 1945 r. Rozległa grupa skalna na krańcu Wysokiego Grzbietu, zbudowana z hornfelsów. Stanowią dobry punkt widokowy na Karkonosze.	
4	Wychodnie skalne	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 11 f	Stara Kamienica Kopaniec	„Dzwonnica” (Farbenstein) Okazała skałka wypreparowana w żyłe aplitowej na północ od szczytu Czarnej Góry (965 m n.p.m.). Składa się z dwóch baszt skalnych o wysokości około 10 m. Skałka, wraz z sąsiednimi, była wzmiankowana już w 1. połowie XV wieku w Księgach Walońskich i miała mieć związek z ukrytymi skarbami.	
5	Wychodnie skalne	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 89 a / 45 c	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 8; Stara Kamienica Kopaniec	Grupa skałek na szczycie Zwaliska (Abendburg) Pomnik przyrody do 1945 r. Szczyt 1047 m n.p.m. o kształcie wąskiej grzędy usianej grupami skalnymi o nazwach Skarbki, Wieczorny Zamek i Skalna Brama.	
6	Wychodnie skalne	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 38 f	Stara Kamienica Kopaniec	Grzęda skalna na Wysokim Kamieniu (Hochstein) Pomnik przyrody do 1945 r. Jest to hornfelsowa grzęda skalna o długości około 500 m i wysokości do 30 m. Jedna z wyróżniających się skałek stanowi właściwy wierzchołek Wysokiego Kamienia. Obfitują one w rzadkie i interesujące minerały, stanowią także zapis intruzji granitu karkonoskiego w starsze skały, co nadaje im dużą rangę dydaktyczną. Skałki te mają również duże znaczenie geomorfologiczne i krajobrazowe.	
7	Wychodnie skalne	-	Stara Kamienica Stara Kamienica	„Guzek” Samotna skałka na obrzeżu miejscowości Stara Kamienica.	
8	Wychodnie skalne	Piechowice Szronowiec 345 d, f	Piechowice Piechowice 7	„Borówczane Skały” (Bräuerhausens Steine) Pomnik przyrody do 1945 r. Rozległa grupa granitowych skał położona na wysokości 1000-1050 m n.p.m. na spłaszczeniu stokowym północnego ramienia Łabskiego Szczytu	

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Gatunek	Położenie		Opis pomnika	Źródło
		Obręb, leśnictwo, wydź.	Gmina, obr. ewid.		
				ponad Czeską Ścieżką. Najwyższa ze skał ma około 12 m wysokości. Na spękanej powierzchni granitu występują kociołki wietrzeniowe oraz spękania biegnące w trzech kierunkach, czyli tak zwany cios granitowy.	
9	Wychodnie skalne	Piechowice Krokusy 204 b	Piechowice Piechowice 6	„Zbójceckie Skały” (Fleischersteine, Moltkefels) Pomnik przyrody do 1945 r. Rozległa grupa skalna na krańcu Wysokiego Grzbietu ,gdzie jeszcze w XIX w. wydobywano piryty. Pozostałością po wydobyciu są zachowane do dnia dzisiejszego liczne sztolnie o głębokości dochodzącej do 100 m. W pobliżu pomnik feldmarszałka H. Molthege z 1886 roku.	
10	Wychodnie skalne	Piechowice Górzyniec 146 n	Piechowice Piechowice 1	„Bobrowe Skały” (Bibersteine) Okazała granitognejsowa grupa skalna na wsch. zakończeniu Grzbietu Kamienickiego nad Zimną Przełęczą na wysokości 610 m n.p.m. Cały masyw złożony jest z kilku wieżyc sięgających 30 m wysokości, tworzących grzebień blisko 100 m długości. Punkt widokowy na Karkonosze, Kotlinę Jeleniogórską i jej otoczenie.	
11	Wychodnie skalne	Piechowice Michałowice 251 c, 252 a	Piechowice Piechowice 8	„Grzybowiec” (Matzlerberg, Bismarckhöhe) Zalesiona kulminacja zachodniego Pogórza Karkonoszy, wznosząca się między Michałowicami a Jagniałkowem. Ku północy od Grzybowca wybiegają dwa boczne ramiona – Młynnika (686 m n.p.m.) i Trzmielaka (640 m n.p.m.) – rozdzielone Cichą Doliną. Stoki tych grzbietów zdobią liczne skałki o ciekawych formach, powstałych w wyniku działalności procesów wietrzenia i denudacji.	
12	Wychodnie skalne	Piechowice Górzyniec 135 d	Piechowice Piechowice 1	„Sowi Kamień” (Eulen Stein) Pomnik przyrody do 1945 r. Gnejsowa skałki na zachodnim zboczu Ciemniaka (699 m n.p.m.).	
13	Wychodnie skalne	Szklarska Poręba Jakuszyce 342 f, 349 a	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 8	„Ptasie Gniazda” (Vogelsteine, Vogelneststeine) Duża grupa granitowych skał na szczycie Babińca o fantazyjnych kształtach. Dobry punkt widokowy na Wysoki Grzbiet.	
14	Wychodnie skalne	Szklarska Poręba Jakuszyce 338 f, 346 a	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 8	„Owce Skały” (Marienfels, Mariafels) Duża grupa wysokich na 20 m skał granitowych z wolno stojącą skalną iglicą o wys. 10 m .	Archiwum BULiGL, 2009
15	Wychodnie skalne	Szklarska Poręba Kamieńczyk 323 f	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 6	„Krucze Skały” (Rabenstein) Pomnik przyrody do 1945 r. Okazała grupa skalna na brzegu rzeki Kamiennej o wysokości dochodzącej do 30 m.	
16	Wychodnie skalne	-	Piechowice Piechowice 8	„Tunel” Wykuty w skale tunel na drodze z Piechowic do Michałowic	

Lp.	Gatunek	Położenie		Opis pomnika	Źródło
		Obręb, leśnictwo, wydz.	Gmina, obr. ewid.		
17	Wychodnie skalne	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 1 a, 76 a	Stara Kamienica Kopaniec; Szklarska Poręba Szklarska Poręba 8	„Zakręt Śmierci” W tym miejscu znajduje się strefa kontaktowa masywu granitoidowego Karkonoszy ze skałami głównie węglanowymi. Na zakręcie główną skałą z punktem widokowym znajduje się kilkumetrowej wysokości hornfelsowa skałka (Formstein, Czarna Skała); minerały główne to: kordieryt, biotyt, czasem hornblenda.	Opracowanie ekofizjograficzne dla Szklarskiej Poręby, 2006
18	Obiekt geologiczny	-	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 8; Stara Kamienica Kopaniec; Mirsk Izera	Kopalnia kwarcu żyłowego „Stanisław” Kopalnia na zboczu i grzbiecie Izerskich Garbów. Pozyskiwany jest tam kwarc prawie idealnie czysty (90%). Stanowi ciekawy obiekt geologiczny, jest uważany za najwyższą położoną kopalnię w Europie. Złoże jest eksploatowane od XIII w.	
19	Źródło	Piechowice Kamieniecka Góra 63 a	Mirsk Izera	„Wolframowe Źródło” (Wolframbrunner) Źródło zwane inaczej źródłem Św. Wolfganga położone przy drodze leśnej z Ciemnego Wądołu do Wysokiej Drogi.	
20	Sztolnie	Piechowice Kopaniec 127 a, 154 c	Stara Kamienica Kopaniec	„Gaik” (Das Hainchen, Gaik) Słabo zaznaczony szczyt 780 m we wsch. części Grzbietu Kamienickiego na wschód od Jastrzębca. Zbudowany z granitognejsów. U podnóża Gaika nad Małą Kamienną jest sztolnia „Złota Jama” (Goldgruben) starej kopalni złota.	
21	Wychodnie skalne	-	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 3 Okolo 600m od kościoła w Szklarskiej Porębie Dolnej w kierunku południowozachodnim, 50m od niebieskiego szlaku turystycznego.	„Chybotek” (Zuckerschale) Pomnik przyrody do 1945 r. Unikatowy obiekt złożony z kilku bloków zalegających na tarczowatej wychodni podłoża, z których najwyższy da się łatwo wprowadzić w lekkie kołysanie. Jest przykładem degradacji większych, zwartych form skałkowych do nieregularnych rumowisk skalnych.	
22	Formy erozji rzecznej	Szklarska Poręba Kamieńczyk 174 j	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 8	„Marmity” Zgrupowanie marmitów i kotłów eworsyjnych z towarzyszącymi im wodospadami. Jest to zjawisko unikatowe pod względem skali w polskich Karkonoszach. Miejsce to jest dobrym obiektem dydaktycznym, umożliwia poznanie georóżnorodności form i procesów erozyjnych w korytach rzecznych.	
23	Wychodnie skalne	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 162 d	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 5	„Krzywe Baszty” (Hohlerstein) Ciąg pojedynczych baszt, ambon oraz ścianek skalnych o łącznej długości 100 m i max. wysokości 18 m. Są przykładem skałek wykształconych w oparciu o kwadratowy system spękań, o mało zmienionych przez wietrzenie powierzchniach. Osobliwością jest sztuczna jaskinia.	
24	Wychodnie skalne	Szklarska Poręba Orle 219 b, 232 a	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 8	„Pelikan” Dwie skałki oddalone od siebie około 150m. Są one typowym przykładem form występujących w granitowej części Gór Izerskich. Wyróżniają się wielkością i dobrze ilustrują zależność kształtu skałek od struktury geologicznej. Na obu	

Lp.	Gatunek	Położenie		Opis pomnika	Źródło
		Obręb, leśnictwo, wydz.	Gmina, obr. ewid.		
				skałkach dobrze wykształcony jest przede wszystkim cios horyzontalny i związana z nim oddzielność plasterkowa.	
25	Wychodnie skalne	-	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 1/ Szklarska Poręba 5 Obiekt znajduje się na południowo-zachodnim stoku Hutniczej Górki, bezpośrednio nad stacją kolejową Szklarska Poręba Górna.	„Białe Skały”, „Misy Skalne” (Oskarstein, Weissbachstein) Pomnik przyrody do 1945 r. Rozległa grupa skalna z granitu porfirowatego. Wysokość pionowych ścian od strony kulminacji wynosi 4-5 m, od strony stacji PKP – 10 m. O dużej wartości tych skał stanowią liczne i dobrze wykształcone kociołki wietrzeniowe i kotłiska, a także licznie odsłonięte w ściankach skałek formacje żyłowe: aplity, pegmatyty oraz smużyste szliry biotytowe.	
26	Wychodnie skalne	Piechowice Górzyniec 9 a	M. Jelenia Góra Goduszyn 1 Około 0,5 km na północny-zachód od wierzchołka Komorzycy (523 m n.p.m.).	„Kazalnica” (Pfarrstein) Skałka granitognejsowa, wieńczy niewielką kulminację. Posiada walory kulturowe, dawne miejsce spotkań.	<i>Inwentaryzacja przyrodnicza miasta Jelenia Góra, 2005</i>
27	Wychodnie skalne	Piechowice Górzyniec 8 f	M. Jelenia Góra Goduszyn 1 Na wierzchołku Komorzycy (524 m).	„Leśny Zbór” (Klugenstein) Sporych rozmiarów gławowisko zbudowane z bloków granitognejsowych oraz ściana skalna o wysokości około 10 m opadająca na południowy wschód. Posiada walory kulturowe, dawne miejsce spotkań.	
28	Wychodnie skalne	Piechowice Górzyniec 8 p	M. Jelenia Góra Goduszyn 1 Na wierzchołku Skalnicy (501 m) koło Goduszyna.	„Popielowe Skały” (niem. Popelloch) Pomnik przyrody do 1945 r. Skałka granitognejsowa o wysokości do 5-6 m, w części południowo-wschodniej kociołki wietrzeniowe, stanowiące rzadkość w tym typie skał.	
29	Aleje	-	M. Jelenia Góra Cieplice 1 Na wałach przeciwpowodziowych przy ulicy Książęcej (Zatorze).	System alei dębowo – klonowo – jaworowych.	

IV.5. STANOWISKA DOKUMENTACYJNE

Stanowiskami dokumentacyjnymi są *niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych*. Aktualnie na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba brak obiektów objętych tą formą ochrony prawnej.

IV.5.1. PROPONOWANE STANOWISKA DOKUMENTACYJNE

Proponowane stanowisko dokumentacyjne „Dolina potoku Kamiennej Małej” na odcinku od źródeł do granicy gminy. Obejmuje fragmenty wydziełów leśnych: 167 a, 179 k, 181 c, d 182 f, 183 b, 184 a, 199 a, 218 c, 219 b, 168 a-c, g, 169 b, d, f, 170 b-c, 171 a-c, 172 a, 173 a, c, f, 174 b-d, 175 a, d oraz całe wydziały leśne: 167 b, 179 a-d, g-j, l-p, 180 a-b, 181 a-b, 182 a-d, g, j, 183 a, c, 184 b, d, 185 a-f, 186 a-b, 190 b, 191 a-c, 192 a-c, 193 a-b, 194 a-c, 199 b, 200 a, 201 a-c, 202 a-c, 203 a-c, 219 a, 168 h-i, 175 f-g, obrębu leśnego Piechowice. Jest to najważniejsze stanowisko pluszcza *Cinclus cinclus* w Górach Izerskich. Stwierdzono tu także liczne występowanie pliszki górskiej *Motacilla cinerea* (źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Kamienica*, 2017; *Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obrębu Kopaniec*, 2005).

Proponowane stanowisko dokumentacyjne obejmujący nieczynny kamieniołom w północnej części Ostrosza, w wydziale leśnym 235 y leśnictwa Michałowice, w obrębie leśnym Piechowice – w starym, częściowo zarośniętym kamieniołomie odsłania się żyła mikrogranitowa i jej kontakt z granitem gruboziarnistym, której bieg można prześledzić od okolic Śnieżnych Kotłów aż po Sobieszów, przy czym jej przebieg jest zaburzony kilkoma uskokami. Obiekt posiada duże walory poznawcze i edukacyjne, położony jest w pobliżu niebieskiego szlaku turystycznego (źródło: *Inwentaryzacja przyrodnicza miasta Jelenia Góra*, 2005).

Proponowane stanowisko dokumentacyjne obejmujący mały nieczynny kamieniołom w południowej części Ostrosza, w wydziale leśnym 235 x leśnictwa Michałowice, w obrębie leśnym Piechowice – w niewielkim, nieczynnym łomie odsłania się żyła mikrogranitowa, której przebieg można prześledzić od okolic Śnieżnych Kotłów aż po Sobieszów, przy czym jej przebieg jest zaburzony kilkoma uskokami. Obiekt posiada duże walory poznawcze i edukacyjne, położony jest w pobliżu niebieskiego szlaku turystycznego (źródło: *Inwentaryzacja przyrodnicza miasta Jelenia Góra*, 2005).

Proponowane stanowisko dokumentacyjne „Dolina potoku Kamienica” na odcinku od Starej Kamienicy do granicy gminy. Stwierdzono tu liczne występowanie pliszki górskiej *Motacilla cinerea* i pluszcza *Cinclus cinclus*. Na odcinku około 1 km tuż przy granicy gminy potok tworzy głęboki jar. Występują tu m.in. parzydło leśne *Arunca sylvestris* i rutewka orlikolistna *Thalictrum aquilegifolium*. Obszar znajduje się **poza gruntami** w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba (źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Kamienica*, 2017).

IV.6. UŻYTKI EKOLOGICZNE

Użytek ekologiczny to indywidualna forma ochrony przyrody wprowadzona do polskich przepisów prawnych przez ustawę o *ochronie przyrody* (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.). Użytkami ekologicznymi w rozumieniu tej ustawy są *zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania* (art. 42). Użytki ekologiczne uwzględnia się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego i uwidacznia w ewidencji gruntów. Aktualnie na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba brak obiektów objętych tą formą ochrony prawnej.

IV.6.1. PROPONOWANE UŻYTKI EKOLOGICZNE

Proponowany użytek ekologiczny obejmujący obszar źródeł rzeki Kamienicy pomiędzy szczytami górkami Kamienica–Dłużec–Kowalówka, położony na Grzbiecie Kamienickim, na wysokości od 830 do 980 m n.p.m. Obejmuje wydzielania leśne: 64 a, 55 b, 56 a-d, 59 b-c, 60 a-f, 61 a-b, 65 a-f, 66 a-c, 67 a-b, 68 a-b, obrębu leśnego Piechowice. Gniazdują tu również rzadkie i cenne gatunki ptaków, takie jak: włośchatka *Aegolius funereus*, uszatka *Asio otus*, puszczyk *Strix aluco*, siniak *Columba oenas* i muchołówka mała *Ficedula parva* (źródło: *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Mirsk*, 2015; *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Kamienica*, 2017).

Proponowany użytek ekologiczny „Dolina Izery”. Ochroną proponuje się objąć dno doliny na całym odcinku leżącym w granicach miasta Szklarska Poręba. Obejmuje fragmenty wydzieleń leśnych: 246 b-c, f, 247 a, 248 a, 249 b, 250 a, 255 a, 266 a-d, 267 c, 268 b, 269 b, 270 a, c, 271 b-c, 272 a, 273 b, 274 b, d, 275 a oraz całe wydzielania leśne: 270 d, 268 j, obrębu leśnego Szklarska Poręba. Na całej długości rzeka zachowała naturalny charakter. W dolinie tej znajdują się stanowiska lęgowe pliszki górskiej *Motacilla cinerea* (źródło: *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szklarskiej Poręby*, 2016).

Proponowany użytek ekologiczny „Buczyna nad Przełęczą Szklarską”. Jest to obszar lasu bukowego, występującego na wzniesieniu pomiędzy Przełęczą Szklarską a górą Sępić (ramię odchodzące na południe od Cichej Równi). Obejmuje fragmenty wydzieleń leśnych: 191 a, 192 a, 193 a-c, 200 a, c, 201 a-c, 221 c, 225 c oraz całe wydzielania leśne:

200 d, 201 f, obręb leśny Szklarska Poręba. Znajdują się tam stanowiska lęgowe siniaka *Columba oenas* (źródło: Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szklarskiej Poręby, 2016).

Proponowany użytek ekologiczny „Torfowisko koło Jakuszyca”. Jest to zabagniony teren, ze śladami dawnej eksploatacji torfu. Obejmuje wydzielania leśne: 180 b, 181 a-g, obręb leśny Szklarska Poręba. Wiele dołów torfowych (tzw. torfiarki) przedstawia różne stadia zarastania roślinnością wodną i torfowiskową. Obserwowane są różne etapy regeneracji torfowiska. Na osuszonych grzędach między torfiarkami rośnie sosna kosa *Pinus mugo*. Torfowisko mogłoby się stać naukowym obiektem doświadczalnym oraz służyć popularyzacji wiedzy o środowisku (źródło: *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szklarskiej Poręby*, 2016).

Proponowany użytek ekologiczny „Dolina Czeskiej Strugi”. Obejmuje cenne tereny podmokłych łąk i trzcinowisk oraz zarośli olchowych i wierzbowych, znajdujące się pomiędzy stacjami PKP Szklarska Poręba Górna i Szklarska Poręba Średnia. Część proponowanego użytku obejmuje wydzielania leśne: 387 r-z, ax, cx-dx oraz fragment wydzielania leśnego 387 bx, obręb leśny Szklarska Poręba. Znajdują się tu stanowiska wielu roślin chronionych, m.in. gółki długoostrogowej *Gymnadenia conopsea*, która ma tu najliczniejsze stanowisko na terenie Szklarskiej Poręby. Bardzo częstymi są tu także: dziewięcisz bezłodygowy *Carlina acaulis*, kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*, kukułka Fuchsa *Dactylorhiza fuchsii*. Obszar ten jest także wart ochrony ze względów faunistycznych, bowiem znajdują się tu stanowiska lęgowe strumieniówki *Locustella fluviatilis*. Dolina Czeskiej Strugi stanowi istotny element systemu przyrodniczego zurbanizowanej części miasta (źródło: *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szklarskiej Poręby*, 2016).

Proponowany użytek ekologiczny „Dolina Kurzackiej Wody”. Jest to zespół ciekawych krajobrazowo podmokłych łąk, terenów zatorfionych, niewielkich fragmentów suchych łąk oraz skraju lasu. Część proponowanego użytku obejmuje wydzielania leśne: 349 a-b, f-g, i-j oraz fragmenty wydzialeń leśnych: 349 c-d, k, obręb leśny Piechowice. Występuje tu cenne gatunki roślin, m.in. bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*, arnika górską *Arnica montana*, gółka długoostrogowa *Gymnadenia conopsea*, kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*, kukułka Fuchsa *Dactylorhiza fuchsii*, ciemnyca zielona *Veratrum lobelianum*. Dolina Kurzackiej Wody stanowi atrakcyjny łącznik pomiędzy kompleksami leśnymi Pogórza Karkonoszy z doliną Kamiennej (źródło: *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szklarskiej Poręby*, 2016).

Proponowany użytek ekologiczny „Bobrowe Skąły”. Obszar, który powinien objąć zarówno porośnięte lasem wzgórze z grupą skalną, jak i zbiorowiska łąkowe o różnej wilgotności. Część proponowanego użytku obejmuje wydzielania leśne: 146 a, h, m-r, obręb

leśnego Piechowice. Obszar ten wyróżnia się interesującymi elementami przyrody nieożywionej (grupa skalna, mury pasterskie) oraz różnorodnością siedlisk, sprzyjającą występowaniu wielu rzadkich i chronionych gatunków roślin. Stwierdzono tutaj występowanie m.in. kukułki szerokolistnej *Dactylorhiza majalis* i plamistej *D. maculata* (źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piechowice*, 2014; *Program ochrony środowiska gminy Piechowice*, 2015).

Proponowany użytek ekologiczny „Cicha Dolina”. Obszar obejmujący sztolnie, podmokłe dno doliny z lasami łągowymi oraz buczyny na zboczach Sobiesza i Młynika. Obejmuje wydzielania leśne: 237 a-c, f, 242 a-b, 243 a-d, 244 a-f, obręb leśnego Piechowice. Sztolnie są miejscem zimowania 7 gatunków nietoperzy - nocek duży *Myotis myotis*, nocek Natterera *Myotis nattereri*, nocek wąsatek *Myotis mystacinus*, nocek rudy *Myotis daubentonii*, mroczek pozłocisty *Eptesicus nilssonii*, gacek brunatny *Plecotus auritus*, mopek *Barbastella barbastellus*. Lasy w Cichej Dolinie są wartościowe ze względów ornitologicznych. Zachowały się tutaj siedliska kwaśnej buczyny sudeckiej, w których stwierdzono regularne występowania dzięcioła zielonego *Picus viridis*, siniaka *Columba oenas* oraz dzięcioła zielonosiwego *Picus canus* i mucholówki małej *Ficedula parva*. (źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piechowice*, 2014; *Program ochrony środowiska gminy Piechowice*, 2015).

Proponowany użytek ekologiczny obejmujący tereny przylegające do granicy Karkonoskiego Parku Narodowego, poniżej Łabskiego Szczytu, Śnieżnych Kotłów i Śmielca, które docelowo należy włączyć w obszar KPN. Obejmuje wydzielania leśne: 337 a-f, 338 a, 339 a-g, 340 a-f, 341 a-f, 336 b, 342 a-g, 343 a-d, 344 a-c, 345 a-f, obręb leśnego Piechowice (źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piechowice*, 2014; *Program ochrony środowiska gminy Piechowice*, 2015).

Proponowany użytek ekologiczny obejmujący buczyny w rejonie wodospadu Szklarki. Obejmuje fragment lasu położony wzdłuż biegu potoku Szklarka w rejonie Michałowic, stanowiące wydzielania leśne: 291 a-b, 292 a-c, 293 f-g, 294 a-d, obręb leśnego Piechowice. Występuje tu zespół kwaśnej buczyny górskiej *Luzulo luzuloidis-Fagetum* (źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piechowice*, 2014; *Program ochrony środowiska gminy Piechowice*, 2015).

Proponowany użytek ekologiczny obejmujący buczyny położone nad potokiem Czarna Płóczka. Obejmuje fragment lasu położony wzdłuż biegu potoku Czarna Płóczka w rejonie Michałowic, stanowiący wydzielania leśne: 282 f, 283 f, 286 c-d oraz fragmenty wydzieleń leśnych: 282 d, 283 a, d, 286 a, obręb leśnego Piechowice (źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piechowice*, 2014; *Program ochrony środowiska gminy Piechowice*, 2015).

Proponowany użytek ekologiczny „Trzy Jawory”. Obejmuje fragment lasu położony w pobliżu Drogi pod Reglami, stanowiący wydzielenia leśne 285 b-c, obrębu leśnego Piechowice (źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piechowice*, 2014; *Program ochrony środowiska gminy Piechowice*, 2015).

Proponowany użytek ekologiczny „Łąki w pobliżu Jaroszczy”. Reprezentują one najbardziej specyficzną sudecką odmianę łąk górskich (zespół *Meo-Festucetum*) z wszewłogą górską *Meum athamanticum* i kostrzewą czerwoną *Festuca rubra*. Stwierdzono tu także, jedno z dwóch na terenie gminy, stanowisko kukułki szerokolistnej *Dactylorhiza majalis*. Obszar znajduje się **poza gruntami** w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba (źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Kamienica*, 2017).

Proponowany użytek ekologiczny „Biała Dolina”. W tej ciekawej krajobrazowo dolinie występuje wiele cennych gatunków roślin, m.in. gnidosz rozestany *Pedicularis sylvatica*, podrzeń żebrowiec *Blechnum spicant*, kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*, kukułka Fuchsa *Dactylorhiza fuchsii*, gółka długoostrogowa *Gymnadenia conopsea*, arnika górską *Arnica montana*. Szczególnie interesujące florystycznie są fragmenty lasu z małymi polankami oraz zatorfione strefy przykorytowe Szlifierskiej Strugi. W niespotykanej w innych miejscach ilości występuje tu podrzeń żebrowiec *Blechnum spicant*, a także bogata roślinność torfowiskowa. Ważnym dla tego obszaru jest zachowanie niezmiennych stosunków wodnych w miejscach występowania gatunków chronionych oraz struktury i sposobu użytkowania ziemi oraz respektowania wymogów przepisów o ochronie przyrody przy sytuowaniu nowej zabudowy. Obszar znajduje się **poza gruntami** w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba (źródło: *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szklarskiej Poręby*, 2016).

Proponowany użytek ekologiczny „Dolina Szklarskiego Potoku”. Teren ten położony jest w Szklarskiej Porębie Dolnej. Występuje tu na niewielkich powierzchniach roślinność torfowisk niskich, olsów oraz podmokłych łąk nad potokiem. Stwierdzono tu występowanie kukułki szerokolistnej *Dactylorhiza majalis*. Obszar znajduje się **poza gruntami** w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba (źródło: *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szklarskiej Poręby*, 2016).

Proponowany użytek ekologiczny „Źródliko i dolinka potoku w Szklarskiej Porębie Dolnej”. Teren położony jest około 500 m na południowy wschód od stacji kolejowej Szklarska Poręba Dolna. Obszar obejmuje źródliko i strefy przykorytowe potoku bez nazwy, aż do jego ujścia do Szklarskiego Potoku. Przyrodniczą wartość obszaru warunkuje występowanie mało przekształconych siedlisk wśród terenu zabudowanego. Występują tu

wilgotne lasy z udziałem olchy, buka i świerka – w formie typowej dla regla dolnego. Znaleźć tu można płaty wszystkich najważniejszych zbiorowisk roślinnych piętra regla dolnego. Występuje tu wiele cennych gatunków roślin, m.in.: lilia złotogłów *Lilium martagon*, wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*, kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*. Obszar znajduje się **poza gruntami** w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba (źródło: *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szklarskiej Poręby*, 2016).

Proponowany użytek ekologiczny „Łąki nad potokiem Bednarz”. Jest to teren silnie podmokłej łąki w małym obniżeniu terenowym. Przyrodniczą wartość obszaru warunkuje występowanie siedlisk mało przekształconych. Występuje tu roślinność szuwarowa z zaroślami olchy szarej, tworząca enklawę naturalnej roślinności wśród terenów objętych zabudową. Występuje tu kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis* oraz okazały egzemplarz sosny limby *Pinus cembra*. Obszar znajduje się **poza gruntami** w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba (źródło: *Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Szklarskiej Poręby*, 2016).

Proponowany użytek ekologiczny „Sobieszów”. Posiadające duże walory florystyczne kompleksy łąk, szuwarów oraz fragmenty lasów łęgowych na terenie suchego zbiornika p. powodziowego. Stanowi również odpowiednie miejsce rozrodu i bytowania dla płazów i gadów (kumak nizinny *Bombina bombina*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*). Występuje tu szczególnie wysokie zagęszczenie takich gatunków ptaków jak: świerszczak *Locustella naevia*, gąsiorek *Lanius collurio* oraz strumieniówka *Locustella fluviatilis*, dziwonia *Erythrina erythrina*, kszuk *Gallinago gallinago*, żuraw *Grus grus* i zimorodek *Alcedo atthis*. Występuje tu 5 typów siedlisk przyrodniczych: 3150 Eutroficzne starorzecza i drobne zbiorniki wodne, 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników, 6430 Niżowe nadrzeczne zbiorowiska okrajkowe, 6510 Łąka rajgrasowa oraz zbiorowiska szuwarowe. Stwierdzono tu występowanie stanowisk cennych gatunków roślin, m.in. kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, przytulinka krzyżowa *Cruciata laevipes*, siedmiopalecznik błotny *Comarum palustre*, turzyca nibyciborowta *Carex pseudocyperus*, gnidosz rozestłany *Pedicularis sylvatica*, śledziennica naprzeciwlistna *Chrysosplenium oppositifolium*, kokorycz wątła *Corydalis intermedia*, rutewka orlikolistna *Thalictrum aquilegifolium*. W sumie na obszarze tym stwierdzono 29 gatunków ssaków. Z ciekami i zbiornikami wodnymi związane są ściśle gatunki, takie jak: wydra *Lutra lutra*, rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens*, karczownik ziemnowodny *Arvicola amphibius* czy nocek rudy *Myotis daubentonii*. Obszar wykorzystywany jest jako żerowisko lub schronienie przez liczne gatunki nietoperzy, takie jak: borowiec wielki *Nyctalus noctula*, gacek brunatny/szary *Plecotus auritus/austriacus*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*. Obszar znajduje się **poza gruntami** w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba (źródło: *Studium uwarunkowań*

i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Jelenia Góra, 2016; Inwentaryzacja przyrodnicza miasta Jelenia Góra, 2005).

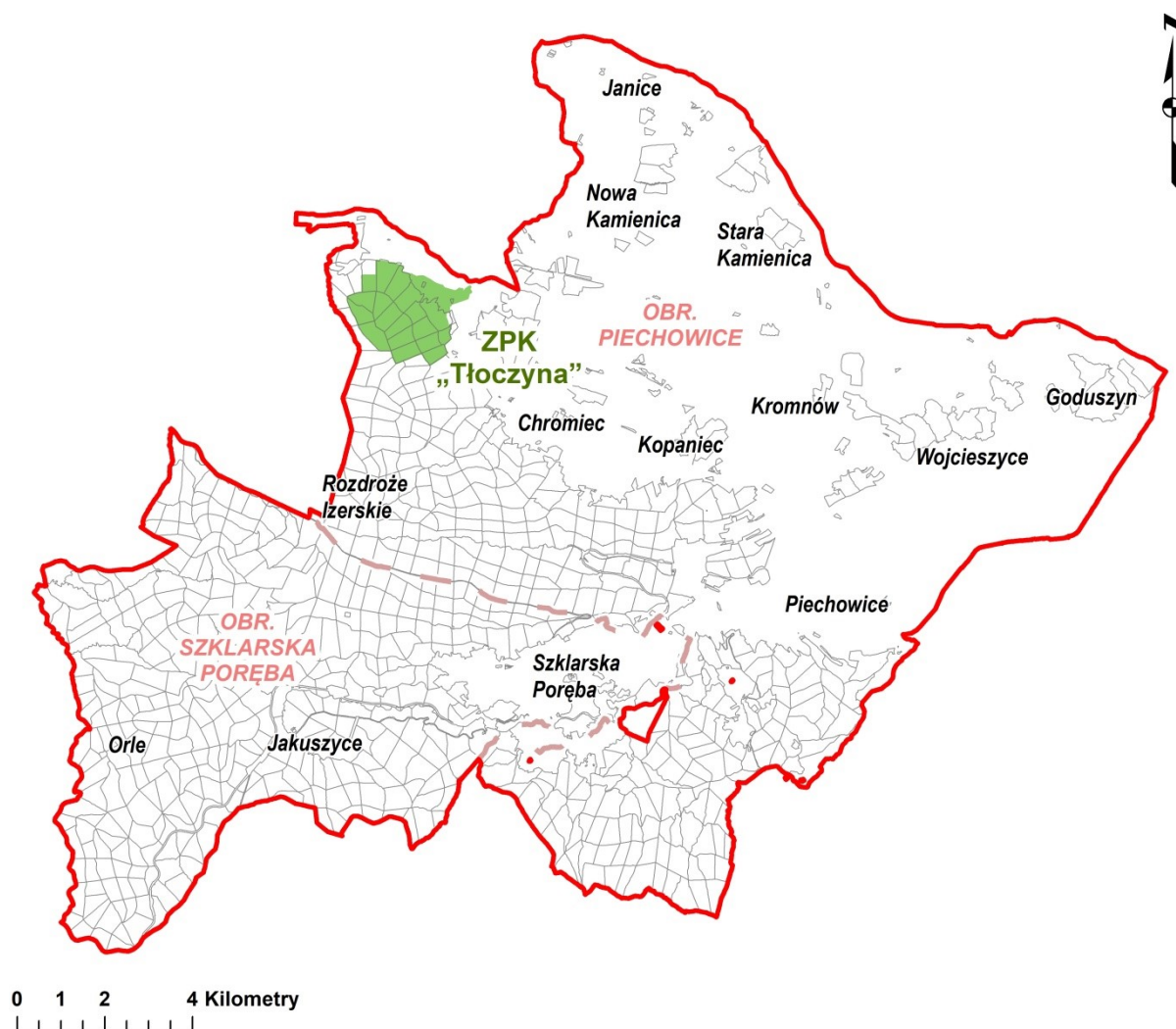
Proponowany użytek ekologiczny „Źródlika Rudnika”. Obszar obejmujący łąki rozciągające się pomiędzy ulicami Sudecką i Śnieżną w Michałowicach. Teren ten cechuje bardzo duże bogactwo gatunkowe roślin, wśród których dominują rośliny związane z siedliskami wilgotnymi. Są to przede wszystkim gatunki łąkowe i murawowe, ale także zachowane w półnaturalnym stanie zbiorowisko lasu łąkowego. W obrębie terenu proponowanego do ochrony zinwentaryzowano takie gatunki jak: arnika górską *Arnica montana*, ciemiężca zielona *Veratrum lobelianum*, kukulka szerokolistna *Dactylorhiza majalis* i plamista *D. maculata* oraz torfowce, a także starzec kędzierzawy *Senecio rivularis*, sit cienki *Juncus filiformis*, fiołek błotny *Viola palustris*. Szczególnej ochrony wymagają tereny podmokłe i wysięki wód, gdyż stanowią one dogodne siedliska dla bytowania i rozrodu płazów. Obszar znajduje się **poza gruntami** w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba (źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piechowice, 2014; Program ochrony środowiska gminy Piechowice, 2015).*

Proponowany użytek ekologiczny „Niedźwiedzia Łąka”. Obszar podmokłych łąk w Michałowicach cechujący się podobnymi wartościami, jak opisane wyżej „Źródlika Rudnika”. Obszar znajduje się **poza gruntami** w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba (źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piechowice, 2014; Program ochrony środowiska gminy Piechowice, 2015).*

Proponowany użytek ekologiczny „Wrześnica”. Zespół łąk w północnej części Górzyńca, przylegających bezpośrednio do terenów zabudowanych wsi, **poza gruntami** w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba. Relikty gospodarki pasterskiej na zboczach Kamienieckiego Grzbietu, które stwarzają potencjalną możliwość szczególnie atrakcyjnego zagospodarowania przez gminę w kierunku dydaktyczno-turystycznym (źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piechowice, 2014; Program ochrony środowiska gminy Piechowice, 2015).*

IV.7. ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE

Zgodnie z ustawą o *ochronie przyrody* (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.) na ochronę w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego zasługują fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego wyróżniające się walorami widokowymi lub estetycznymi (art.43). W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba zlokalizowany jest jeden zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Tłoczyna”.

Ryc. 3. Lokalizacja zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Tłoczyna” w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba

IV.7.1. ISTNIEJĄCE ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Tłoczyna” został powołany Uchwałą Nr XXXVI/201/09 Rady Miejskiej Gminy Mirsk z dnia 30 kwietnia 2009 roku w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego o nazwie „Tłoczyna” (Dz. Urz. Woj. Doln. Nr 107, poz. 2200) wraz ze zmianą wprowadzoną Uchwałą Nr XXXVII/212/09 Rady Miejskiej Gminy Mirsk z dnia 27 maja 2009 roku w sprawie zmiany uchwały nr XXXVI/201/09 Rady Miejskiej Gminy Mirsk z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego o nazwie „Tłoczyna” (Dz. Urz. Woj. Doln. Nr 112, poz. 2303).

Szczegółowymi celami ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego są: ochrona i udostępnienie dla celów rekreacyjno-poznawczych obszarów leśnych i górskich, w tym gołoborzy i granitognejsowych grup skalnych, ochrona walorów widokowych

i estetycznych, a także walorów krajobrazu naturalnego i kulturowego oraz ochrona walorów przyrodniczych i korytarzy ekologicznych.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Tłoczyna” obejmuje obszar o powierzchni **429,32 ha**, położony na terenie gminy Mirsk, w powiecie lwóweckim, w województwie dolnośląskim. Jedynie część obiektu zlokalizowana jest na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba.

Tab. 18. Wykaz gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba leżących w całości w zasięgu granic zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Tłoczyna”

Nazwa obrębu	Adres leśny	Powierzchnia [ha]*		
		leśna	nieleśna	razem
Piechowice	32; 33 a-f; 34 d; 41; 42 b-c; 43 b; 44 a, c; 45-48; 69-72; 73 a, c; 79 a-f, i; 80 c-d	293,68	0,35	294,03
Ogółem		293,68	0,35	294,03

*powierzchnia wydzieleń literowanych

Pozostałe powierzchnie leśne zlokalizowane jedynie w części w zasięgu granic zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Tłoczyna” stanowią wydzielenia leśne: 34 c, 42 a, 43 a, 44 b, d, 73 b (obręb leśny Piechowice).

Charakterystyka obszaru

Góra „Tłoczyna” o wysokości 783 m n.p.m. położona jest w północnej części Grzbietu Kamienickiego Gór Izerskich. Na jej szczycie znajduje się gołoborze pokrywające niemal cały wierzchołek, otaczając go od strony wschodniej i południowo-wschodniej. Dobrze wykształcone gołoborze o niewielkiej powierzchni ok. 0,5 ha (25x200m) zbudowane jest z granitognejsów. Kamienie porastają cenne gatunki porostów, znajduje się tu również stanowisko widłaka wronca *Huperzia selago*. Sąsiedztwo gołoborza stanowi zarastająca polana z ciekawą szatą roślinną. Dodatkową atrakcją góry jest widok roztaczający się z jej górnych partii na Pogórze Izerskie i okolice.

Znaczny obszar zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Tłoczyna” położony jest w zasięgu granic obszarów Natura 2000 - OZW Łąki Gór i Pogórza Izerskiego PLH020102 i OSO Góry Izerskie PLB020009.

Na obszarze zespołu przyrodniczo-krajobrazowego Uchwałą Nr XXXVI/201/09 Rady Miejskiej Gminy Mirsk z dnia 30 kwietnia 2009 roku (Dz. Urz. Woj. Doln. Nr 107, poz. 2200) wprowadzono następujące zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
- uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby,

- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych,
- zmiany sposobu użytkowania ziemi,
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów,
- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
- zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych,
- umieszczania tablic reklamowych.

IV.7.2.   PROPONOWANE ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE

Proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Wrześnica”. Zespół łąk w północnej części Górzyńca, stanowiących także obszar reliktyw gospodarki pasterskiej. Obejmuje całe wydzielania leśne: 223 c-d, 224 a-d, 226 a-c, 227 a-d, 145 a-d, 146 i, k-l, 147 a-d oraz fragmenty wydzieleń leśnych: 146 f, 223 b, obrębu leśnego Piechowice. Na łąkach o bardzo zróżnicowanych typach siedlisk, od suchych okrajek po źródlika i podmokłości rośnie wiele cennych gatunków roślin. Możliwe jest również objęcie ochroną w formie użytku ekologicznego fragmentu łąk położonych bezpośrednio przy terenach zabudowanych wsi, poza gruntami w zarządzie nadleśnictwa (źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piechowice*, 2014; *Program ochrony środowiska gminy Piechowice*, 2015).

Proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy w rejonie góry Złoty Widok oraz Kociołków. Obejmuje fragment lasu położony wzdłuż biegu potoku Kamienna w rejonie Michałowic, stanowiący wydzielania leśne: 271 h, 273 a-c, f, 274 a-h, 275 a-b, 276 a-b obrębu leśnego Piechowice. Występuje tu zespół kwaśnej buczyny górskiej *Luzulo luzuloidis-Fagetum* (źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piechowice*, 2014; *Program ochrony środowiska gminy Piechowice*, 2015).

IV.8. OCHRONA GATUNKOWA

IV.8.1. OCHRONA GATUNKOWA ROŚLIN

Na podstawie zebranych danych na temat występowania na terenie nadleśnictwa cennych gatunków roślin ustalono, że w zasięgu jego granic zinwentaryzowano dotychczas 65 gatunków roślin rzadkich i chronionych. Spośród nich 15 objętych jest ochroną ścisłą, 36 ochroną częściową, pozostałe gatunki nie są chronione, ale posiadają kategorię gatunków zagrożonych w skali kraju lub regionu, albo są szczególnie cenne na terenie nadleśnictwa.

Do gatunków szczególnie zagrożonych w skali kraju, podawanych dla obszaru Nadleśnictwa Szklarska Poręba należą: arnika górską *Arnica montana*, bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris*, brzoza karłowata *Betula nana*, gnidosz rozestany *Pedicularis sylvatica*, kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*, ostrożeń dwubarwny *Cirsium helenioides*, rojnik pospolity *Jovibarba sobolifera*, rosiczka długolistna *Drosera anglica*, rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, rosiczka pośrednia *Drosera intermedia*, sit cienki *Juncus filiformis*, sosna błotna *Pinus x rhaetica*, śledziennica naprzeciwlistna *Chrysosplenium oppositifolium*, turzyca bagienna *Carex limosa*, turzyca skąpokwiatowa *Carex pauciflora*, wełnianeczka darniowa *Baeothryon caespitosum*, widłaczek torfowy *Lycopodiella inundata*, widłak goździsty *Lycopodium clavatum*, widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*, wroniec widlasty *Huperzia selago*, żurawina drobnolistkowa *Oxycoccus microcarpus*.

Duża część ze zinwentaryzowanych gatunków należy również do grupy roślin zagrożonych w skali regionu. Do najbardziej zagrożonych gatunków na obszarze Dolnego Śląska, podawanych dla obszaru Nadleśnictwa Szklarska Poręba należą: arnika górską *Arnica montana*, bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris*, bażyna czarna *Empetrum nigrum*, bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*, brzoza karłowata *Betula nana*, dzięgiel litwor *Angelica archangelica*, gnidosz rozestany *Pedicularis sylvatica*, kukułka plamista *Dactylorhiza maculata*, modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia*, orlik pospolity *Aquilegia vulgaris*, pióropusznik strusi *Matteucia struthiopteris*, rojnik pospolity *Jovibarba sobolifera*, rosiczka długolistna *Drosera anglica*, rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, rosiczka pośrednia *Drosera intermedia*, sosna błotna *Pinus x rhaetica*, turzyca bagienna *Carex limosa*, turzyca skąpokwiatowa *Carex pauciflora*, wełnianeczka darniowa *Baeothryon caespitosum*, widłaczek torfowy *Lycopodiella inundata*, widłak goździsty *Lycopodium clavatum*, widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*, żurawina drobnolistkowa *Oxycoccus microcarpus*.

Do pozostałych gatunków podawanych z obszaru nadleśnictwa o najniższym statusie zagrożenia w skali regionu lub jego braku należą: bagiennik widłakowaty *Pseudocalliergon*

lycopodioides, brodawkowiec czysty *Pseudoscleropodium purum*, ciemiężycza zielona *Veratrum lobelianum*, cis pospolity *Taxus baccata*, drabik drzewkowaty *Climacium dendroides*, dziewięciśli beztodygowy *Carlina acaulis*, faldownik nastroszony *Rhytidiadelphus squarrosus*, goryczka trojęściowa *Gentiana asclepiadea*, gółka długoostrogowa *Gymnadenia conopsea*, haczykowiec błyszczący *Hamatocaulis vernicosus*, kokorycz wątła *Corydalis intermedia*, krokus wiosenny *Crocus vernus* ssp. *vernus*, kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, kukułka Fuchsa *Dactylorhiza fuchsii*, lilia złotogłów *Lilium martagon*, listera jajowata *Listera ovata*, miedzik płaski *Frullania dilatata*, mokradłoszka zaostrowana *Calliergonella cuspidata*, naleźlina skalna *Andreaea rupestris*, parzęchlin długoszczecinowy *Meesia longiseta*, parzydło leśne *Aruncus sylvestris*, pierwiosnek wyniosły *Primula elatior*, płonnik pospolity *Polytrichum commune*, podkolan biały *Platanthera bifolia*, podrzeń żebrowiec *Blechnum spicant*, siedmiopalecznik błotny *Comarum palustre*, sosna kosa *Pinus mugo*, sosna limba *Pinus cembra*, starzec kędzierzawy *Senecio rivularis*, śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis*, torfowiec brunatny *Sphagnum fuscum*, wawrzynek wilczelyko *Daphne mezereum*, wełnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum*, widłoząb miotłowy *Dicranum scoparium*, wszewłoga górską *Meum athamanticum*, żurawina błotna *Oxycoccus palustris*.

IV.8.1.1. PRZEGLĄD CENNYCH GATUNKÓW ROŚLIN NA GRUNTACH W ZARZĄDZIE NADLEŚNICTWA

Gatunki, których nie dotyczy odstępstwo opisane w § 8 pkt 1 Rozp. Min. Środ. z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 poz. 1409):

- ochrona ścisła – bagiennik widłakowaty *Pseudocalliergon lycopodioides* (1 stanowisko), brzoza karłowata *Betula nana* (1 stanowisko), haczykowiec błyszczący *Hamatocaulis vernicosus* (5 stanowisk), różanecznik żółty *Rhododendron luteum* (1 stanowisko, antropogenicznego pochodzenia), sosna błotna *Pinus x rhaetica* (6 stanowisk),
- ochrona częściowa – sosna kosa *Pinus mugo* (28 stanowisk), sosna limba *Pinus cembra* (2 stanowiska – antropogenicznego pochodzenia).

Gatunki rzadkie siedlisk leśnych:

- ochrona ścisła – kukułka Fuchsa *Dactylorhiza fuchsii* (7 stanowisk), lilia złotogłów *Lilium martagon* (7 stanowisk),
- ochrona częściowa – ciemiężycza zielona *Veratrum lobelianum* (2 stanowiska), cis pospolity *Taxus baccata* (2 stanowiska), podkolan biały *Platanthera bifolia* (1 stanowisko), wawrzynek wilczelyko *Daphne mezereum* (1 stanowisko), wroniec widlasty *Huperzia selago* (3 stanowiska).

Gatunki pospolite siedlisk leśnych:

- ochrona częściowa – brodawkowiec czysty *Pseudoscleropodium purum* (1 stanowisko), fałdownik nastroszony *Rhytidiadelphus squarrosus* (1 stanowisko), goryczka trojeściowa *Gentiana asclepiadea* (13 stanowisk), orlik pospolity *Aquilegia vulgaris* (1 stanowisko), pierwiosnek wyniosły *Primula elatior* (1 stanowisko), podrzeń żebrowiec *Blechnum spicant* (183 stanowisk), widłak goździsty *Lycopodium clavatum* (5 stanowisk), widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum* (17 stanowisk), widłoząb miotłowy *Dicranum scoparium* (1 stanowisko).

Gatunki siedlisk podmokłych (torfowisk, trzęsawisk, młak i źródlisk):

- ochrona ścisła – bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris* (3 stanowiska), rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia* (25 stanowisk), rosiczka pośrednia *Drosera intermedia* (1 stanowisko).
- ochrona częściowa – bażyna czarna *Empetrum nigrum* (22 stanowiska), dzięgiel litwor *Angelica archangelica* (1 stanowisko), modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia* (24 stanowiska), płonnik pospolity *Polytrichum commune* (1 stanowisko), torfowiec brunatny *Sphagnum fuscum* (2 stanowiska), wełnianeczka darniowa *Baeothryon caespitosum* (24 stanowiska),
- gatunki niechronione, zagrożone w skali Dolnego Śląska lub kraju – siedmiopalecznik błotny *Comarum palustre* (2 stanowiska), ślodziennica naprzeciwlistna *Chrysosplenium oppositifolium* (2 stanowiska), turzyca bagienna *Carex limosa* (2 stanowiska), turzyca skąpokwiatowa *Carex pauciflora* (22 stanowiska), wełnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum* (3 stanowiska),
- gatunki niechronione, o znaczeniu Wspólnotowym - parzęchlin długoszczecinowy *Meesia longisetä* (5 stanowisk).

Gatunki siedlisk łąkowych i muraw:

- ochrona ścisła – arnika górską *Arnica montana* (4 stanowiska),
- ochrona częściowa – dziewięciśli beżłodygowy *Carlina acaulis* (2 stanowiska), kukułka plamista *Dactylorhiza maculata* (1 stanowisko), kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis* (1 stanowisko),
- gatunki niechronione, zagrożone w skali Dolnego Śląska lub kraju – wszewłoga górską *Meum athamanticum* (9 stanowisk),
- gatunki niechronione, stanowiące przedmioty ochrony rezerwatu przyrody „Krokusy w Górzycu” - krokus wiosenny *Crocus vernus ssp. vernus* (1 stanowisko).

Szczegółowe informacje na temat lokalizacji stanowisk poszczególnych gatunków zawiera załącznik do programu ochrony przyrody.

IV.8.1.2. POZOSTAŁE CENNE GATUNKI ROŚLIN

Do gatunków roślin wskazywanych jako występujące w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa, ale niepotwierdzonych na gruntach w zarządzie nadleśnictwa należą:

- ochrona ścisła – gółka długoostrogowa *Gymnadenia conopsea*, rojnik pospolity *Jovibarba sobolifera*, roszciszka długolistna *Drosera anglica*, widłaczek torfowy *Lycopodiella inundata*,
- ochrona częściowa – bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*, drabik drzewkowaty *Climacium dendroides*, gnidosz rozesłany *Pedicularis sylvatica*, kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, listera jajowata *Listera ovata*, miedzik płaski *Frullania dilatata*, mokradłoszka zaostzona *Calliergonella cuspidata*, naleźlina skalna *Andreaea rupestris*, parzydło leśne *Aruncus sylvestris*, pióropusznik strusi *Matteucia struthiopteris*, śnieżyczka przebiśnieg *Galanthus nivalis*,
- gatunki niechronione, zagrożone w skali Dolnego Śląska lub kraju - kokorycz wątpla *Corydalis intermedia*, sit cienki *Juncus filiformis*, ostrożeń dwubarwny *Cirsium helenioides*, starzec kędzierzawy *Senecio rivularis*, żurawina błotna *Oxycoccus palustris*, żurawina drobnolistkowa *Oxycoccus microcarpus*.

IV.8.2. OCHRONA GATUNKOWA GRZYBÓW

Na podstawie zebranych danych na temat występowania na terenie nadleśnictwa cennych gatunków grzybów ustalono, że w zasięgu jego granic zinwentaryzowano dotychczas 11 gatunków grzybów rzadkich i chronionych. Spośród nich 3 objęte są ochroną ścisłą, 5 ochroną częściową, pozostałe gatunki nie są chronione, ale posiadają kategorię gatunków zagrożonych w skali kraju.

IV.8.2.1. PRZEGLĄD CENNYCH GATUNKÓW GRZYBÓW NA GRUNTACH W ZARZĄDZIE NADLEŚNICTWA

Gatunki ściśle chronione: pęcherzyca nadobna *Lasallia pustulata*.

Gatunki częściowo chronione: borowiczak dęty *Boletinus cavipes*, smardz stożkowaty *Morchella conica*.

Gatunki niechronione, ale zagrożone w skali kraju: rycerzyk oliwkowożółty *Tricholomopsis decora*.

Szczegółowe informacje na temat lokalizacji stanowisk poszczególnych gatunków zawiera załącznik do programu ochrony przyrody.

IV.8.2.2. POZOSTAŁE CENNE GATUNKI GRZYBÓW

Do gatunków grzybów wskazywanych jako występujące w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa, ale niepotwierdzonych na gruntach w zarządzie nadleśnictwa należą:

Gatunki ściśle chronione: przylepka oddzielona *Melanelia disjuncta*, tarczownica ścienna *Parmelia omphalodes*.

Gatunki częściowo chronione: brodaczka kępkowa *Usnea hirta*, płucnica islandzka *Cetraria islandica*, popielak pylasty *Imshaugia aleurites*.

Gatunki niechronione, ale zagrożone w skali kraju: pochwiak drobny *Volvariella hypopithys*, strzępiak jeżowaty *Inocybe hystrix*.

IV.8.3. OCHRONA GATUNKOWA ZWIERZĄT

Na podstawie zebranych danych na temat występowania na terenie nadleśnictwa cennych gatunków zwierząt ustalono, że w zasięgu jego granic zinwentaryzowano dotychczas 198 gatunków cennych i rzadkich. Spośród nich 152 objętych jest ochroną ścisłą, 45 ochroną częściową, a pozostałe gatunki nie są chronione, ale posiadają kategorię gatunków zagrożonych w skali kraju.

Do gatunków szczególnie zagrożonych w skali kraju, podawanych dla obszaru Nadleśnictwa Szklarska Poręba należą:

- ssaki – mopek *Barbastella barbastellus*, mroczek posrebrzany *Vespertilio murinus*, mroczek pozłocisty *Eptesicus nilssonii*, nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*, nocek łydkowłosy *Myotis dasycneme*, popielica *Glis glis*, ryś *Lynx lynx*, rzęsorek mniejszy *Neomys anomalus*, wilk *Canis lupus*,
- ptaki - bielik *Haliaeetus albicilla*, cietrzew *Tetrao tetrix*, czeczotka *Acanthis flammea*, derkacz *Crex crex*, dzierlatka *Galerida cristata*, kania ruda *Milvus milvus*, płochacz halny *Prunella collaris*, przepiórka *Coturnix coturnix*, puchacz *Bubo bubo*, rybitwa czubata *Sterna sandvicensis*, słonka *Scolopax rusticola*, sokół wędrowny *Falco peregrinus*, sóweczka *Glaucidium passerinum*, turkawka *Streptopelia turtur*, włośchatka *Aegolius funereus*,
- ryby - głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, piskorz *Misgurnus fossilis*,
- płazy - kumak nizinny *Bombina bombina*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*,
- bezkręgowce - biegacz leśny *Carabus sylvestris*, biegacz problematyczny *Carabus problematicus*, biegacz wypukły *Carabus convexus*, czerwonończyk nieparek *Lycaena dispar*, modraszek arion *Phengaris arion*, modraszek nausitous *Phengaris nausithous*, modraszek telejus *Phengaris teleius*, pachnica dębowa *Osmoderma eremita*, przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia*, szklarnik leśny *Cordulegaster boltonii*.

IV.8.3.1. SSAKI

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba występuje 36 cennych gatunków ssaków, w tym 16 gatunków nietoperzy, 6 gatunków gryzoni, 5 gatunków drapieżnych, 9 gatunków owadożernych.

Gatunki terenów leśnych (drzewostany w bezpośrednim sąsiedztwie wód płynących lub otwartych powierzchni mokradeł):

- ochrona ścisła: nocek łydkowłosy *Myotis dasycneme*.
- ochrona częściowa: rzęsorek mniejszy *Neomys anomalus*, rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens*, karczownik ziemnowodny *Arvicola amphibius*, wydra *Lutra lutra*, zębiełek karliczek *Crocidura suaveolens*.

Gatunki terenów leśnych (drzewostany starszych klas wieku):

- ochrona ścisła: borowiec wielki *Nyctalus noctula*, karlik większy *Pipistrellus nathusii*, mopek *Barbastella barbastellus*, mroczek pozłocisty *Eptesicus nilssonii*, nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii*, nocek Brandta *Myotis brandtii*, nocek duży *Myotis myotis*, nocek Natterera *Myotis nattereri*, orzesznica *Muscardinus avellanarius*.
- ochrona częściowa: popielica *Glis glis*.

Gatunki terenów leśnych (rzadkie, wędrowne):

- ochrona ścisła: ryś *Lynx lynx*, wilk *Canis lupus*.

Gatunki terenów leśnych (gatunki pospolite):

- ochrona częściowa: gronostaj *Mustela erminea*, jeż wschodni *Erinaceus roumanicus*, jeż zachodni *Erinaceus europaeus*, łasica *Mustela nivalis*, mysz zaroślowa *Apodemus sylvaticus*, ryjówka aksamitna *Sorex araneus*, ryjówka górską *Sorex alpinus*, ryjówka malutka *Sorex minutus*, wiewiórka pospolita *Sciurus vulgaris*.

Gatunki terenów otwartych, zurbanizowanych i osiedli ludzkich, śródpolnych zadrzewień i stref ekotonu:

- ochrona ścisła: gacek brunatny *Plecotus auritus*, gacek szary *Plecotus austriacus*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*, mroczek posrebrzany *Vespertilio murinus*, mroczek późny *Eptesicus serotinus*, nocek rudy *Myotis daubentonii*, nocek wąsatek *Myotis mystacinus*,
- ochrona częściowa: badylarka *Micromys minutus*, kret *Talpa europaea*.

Szczegółowe informacje na temat lokalizacji stanowisk poszczególnych gatunków zawiera załącznik do programu ochrony przyrody.

IV.8.3.2. PTAKI

Z zebranych informacji na temat zróżnicowania awifauny wynika, że w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba występuje 130 gatunków ptaków, w tym: 123 gatunki ściśle chronione, 6 gatunków częściowo chronionych oraz 1 gatunek łowny, zagrożony w skali kraju.

Ptaki terenów otwartych i osiedli ludzkich, śródpolnych zadrzewień i strefy ekotonu:

- ochrona ścisła: białorzytka *Oenanthe oenanthe*, bocian biały *Ciconia ciconia*, cierniówka *Sylvia communis*, czeczotka *Acanthis flammea*, derkacz *Crex crex*, dymówka *Hirundo rustica*, dzierlatka *Galerida cristata*, dzięcioł zielony *Picus viridis*, dziwonia *Erythrura erythrura*, dzwonec *Chloris chloris*, gąsiorek *Lanius collurio*, jarzębatka *Sylvia nisoria*, jerzyk *Apus apus*, kawka *Corvus monedula*, kłaskawka *Saxicola rubicola*, kopciuszek *Phoenicurus ochruros*, kulczyk *Serinus serinus*, makolągwa *Linaria cannabina*, mazurek *Passer montanus*, oknówka *Delichon urbicum*, ortolan *Emberiza hortulana*, pełzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla*, piegża *Sylvia curruca*, pliszka żółta *Motacilla flava*, płochacz halny *Prunella collaris*, potrzyszcz *Emberiza calandra*, przepiórka *Coturnix coturnix*, pustułka *Falco tinnunculus*, remiz *Remiz pendulinus*, sierpówka *Streptopelia decaocto*, siwerniak *Anthus spinoletta*, skowronek *Alauda arvensis*, srokosz *Lanius excubitor*, szczygieł *Carduelis carduelis*, świergotek łąkowy *Anthus pratensis*, trznadel *Emberiza citrinella*, turkawka *Streptopelia turtur*, wróbel *Passer domesticus*,
- ochrona częściowa: gołąb miejski *Columba livia f. urbana*, gawron *Corvus frugilegus*, sroka *Pica pica*, wrona siwa *Corvus cornix*.

Ptaki terenów wodnych, wodno-błotnych i trzcinowisk:

- ochrona ścisła: błotniak stawowy *Circus aeruginosus*, brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos*, brzegówka *Riparia riparia*, czajka *Vanellus vanellus*, kokozka *Gallinula chloropus*, kszyc *Gallinago gallinago*, łabędź niemy *Cygnus olor*, łożówka *Acrocephalus palustris*, perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus*, perkozek *Tachybaptus ruficollis*, pliszka górską *Motacilla cinerea*, pliszka siwa *Motacilla alba*, pluszcz *Cinclus cinclus*, potrzos *Emberiza schoeniclus*, rybitwa czarna *Chlidonias niger*, rybitwa czubata *Sterna sandvicensis*, sieweczka rzeczna *Charadrius dubius*, śmieszka *Chroicocephalus ridibundus*, zimorodek *Alcedo atthis*, żuraw *Grus grus*,
- ochrona częściowa: czapla siwa *Ardea cinerea*.

Ptaki terenów leśnych - dziuplaki i półdziuplaki:

- ochrona ścisła: dzięcioł czarny *Dryocopus martius*, dzięcioł duży *Dendrocopos major*, dzięcioł średni *Dendrocopos medius*, dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*, dzięciołek

Dendrocopos minor, krętogłów *Jynx torquilla*, muchołówka mała *Ficedula parva*, muchołówka szara *Muscicapa striata*, muchołówka żałobna *Ficedula hypoleuca*, puszczyk *Strix aluco*, siniak *Columba oenas*.

Ptaki terenów leśnych - strefowe, dziuplaki i półdziuplaki:

- ochrona ścisła: sóweczka *Glaucidium passerinum*, włośnica *Aegolius funereus*.

Ptaki terenów leśnych - strefowe:

- ochrona ścisła: bielik *Haliaeetus albicilla*, bocian czarny *Ciconia nigra*, cietrzew *Tetrao tetrix*, kania ruda *Milvus milvus*, puchacz *Bubo bubo*, sokół wędrowny *Falco peregrinus*.

Ptaki terenów leśnych (rzadkie):

- ochrona ścisła: drozd obrożny *Turdus torquatus*, kobuz *Falco subbuteo*.

Ptaki terenów leśnych - upraw:

- ochrona ścisła: lelek *Caprimulgus europaeus*, lerka *Lullula arborea*.

Ptaki terenów leśnych – pozostałe gatunki pospolite:

- ochrona ścisła: bogatka *Parus major*, czarnogłówka *Poecile montanus*, czubotka *Lophophanes cristatus*, gajówka *Sylvia borin*, gil *Pyrrhula pyrrhula*, grubodziób *Coccothraustes coccothraustes*, jastrząb *Accipiter gentilis*, kapturka *Sylvia atricapilla*, kos *Turdus merula*, kowalik *Sitta europaea*, krogulec *Accipiter nisus*, krzyżodziób świerkowy *Loxia curvirostra*, kwiczoł *Turdus pilaris*, modraszka *Cyanistes caeruleus*, mysikrólik *Regulus regulus*, myszołów *Buteo buteo*, orzechówka *Nucifraga caryocatactes*, paszkoł *Turdus viscivorus*, pełzacz leśny *Certhia familiaris*, pierwiosnek *Phylloscopus collybita*, pleszka *Phoenicurus phoenicurus*, pokląskwa *Saxicola rubetra*, pokrzywnica *Prunella modularis*, raniuszek *Aegithalos caedatus*, rudzik *Erithacus rubecula*, sikora uboga *Poecile palustris*, sosnówka *Periparus ater*, sójka *Garrulus glandarius*, strumieniówka *Locustella fluviatilis*, strzyżyk *Troglodytes troglodytes*, szpak *Sturnus vulgaris*, śpiewak *Turdus philomelos*, świergotek drzewny *Anthus trivialis*, świerszczak *Locustella naevia*, trzmielojad *Pernis apivorus*, uszatka *Asio otus*, wilga *Oriolus oriolus*, zaganiacz *Hippolais icterina*, zięba *Fringilla coelebs*, zniczek *Regulus ignicapilla*,
- ochrona częściowa: kruk *Corvus corax*,
- gatunki łowne, zagrożone w skali kraju – słonka *Scolopax rusticola*.

Szczegółowe informacje na temat lokalizacji stanowisk poszczególnych gatunków zawiera załącznik do programu ochrony przyrody.

Strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków

Podstawy prawne ochrony strefowej zawiera Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2016 poz. 2183). W załączniku nr 4 do ww. rozporządzenia wymieniono gatunki zwierząt, wymagające ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania. Informacje o stwierdzonych przypadkach gniazdowania zgłaszają leśnicy, ornitolodzy oraz służby konserwatorskie. Wyznaczanie granic miejsc rozrodu i regularnego przebywania oraz prowadzenie wykazu gatunków chronionych strefowo leży w gestii regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Strefy zatwierdza i likwiduje dyrektor Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Granice stref ochrony oznacza się tablicami z napisem: „ostoja zwierząt” i informacją: „osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”. Liczba i powierzchnia stref ulegają częstym zmianom, co związane jest z zakładaniem nowych lub opuszczaniem starych gniazd, a także w rezultacie wystąpienia przypadków losowych np. zniszczenia gniazda w wyniku huraganu, gwałtownej burzy lub uderzenia pioruna. Strefa może zostać zlikwidowana przez dyrektora RDOŚ na wniosek nadleśnictwa. Zwyczajowo jednak decyzja taka może być wydana w przypadkach, gdy gniazdo jest przez trzy kolejne sezony niezajęte. W związku z tym zaleca się, aby nadleśnictwo gromadziło informacje na temat stanu obiektu, poprzez obserwacje całoroczne, szczególnie w okresie lęgowym, które należy potwierdzić sporządzeniem notatki służbowej przez leśniczego na koniec roku (za: Instrukcja Ochrony Lasu, 2012). Osoby kontrolujące gniazda niebędące pracownikami zarządzanej gruntami jednostki LP (lub osobami działającymi na podstawie umów z LP) muszą posiadać pisemne upoważnienie od dyrektora RDOŚ oraz powiadomić nadleśnictwo o prowadzeniu obserwacji w obrębie stref.

Strefa ochrony całorocznej ma na celu ochronę istniejących stanowisk lęgowych ptaków. Miejsce lęgu obejmuje drzewo gniazdowe oraz cały drzewostan (lub obszar) w jego otoczeniu. Obowiązują tu zakazy: „przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony, oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą; wycinania drzew lub krzewów bez zezwolenia regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska; dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków; wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji”. Odstępstwo od tych zakazów możliwe między innymi w celu wykonania niezbędnych prac sanitarnych w sytuacjach klęskowych. Planowane prace muszą być pisemnie zgłoszone dyrektorowi RDOŚ, który rozpatruje każdy przypadek indywidualnie (art. 60 ustawy o ochronie przyrody). W strefach całorocznych wykonuje się niezbędne prace, po uprzednim uzyskaniu zgody

RDOŚ, w tym obligatoryjne prace np. z zakresu ochrony lasu (np. prognostyczne czy niezbędne dla zachowania trwałości lasu).

Strefa ochrony okresowej powinna zapewniać ptakom spokój i bezpieczeństwo podczas wyprowadzania lęgów. W strefach tych, będących obszarami wyłączonymi okresowo z działalności gospodarczej, niezbędne prace związane z pozyskaniem drewna, hodowlą i ochroną lasu muszą być wykonywane poza okresowym terminem ochrony określonym ww. na początku rozdziału rozporządzeniem.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez nadleśnictwo i Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska we Wrocławiu, w Nadleśnictwie Szklarska Poręba zlokalizowanych jest dwanaście stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków:

- **(A075) bielik *Haliaeetus albicilla***

Decyzja Woj. Doln. SPO.V.KM.6631/s/3/1/08 z dnia 21 lipca 2008 r.

- **(A409) cietrzew *Tetrao tetrix***

Decyzja Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/13/08 z dnia 11 lipca 2008 r.

Decyzja Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/14/08 z dnia 11 lipca 2008 r.

Decyzja Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/15/08 z dnia 11 lipca 2008 r.

Decyzja Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/16/08 z dnia 11 lipca 2008 r.

Decyzja Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/17/08 z dnia 11 lipca 2008 r.

Decyzja Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/18/08 z dnia 11 lipca 2008 r.

Decyzja Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/19/08 z dnia 11 lipca 2008 r.

Decyzja Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/20/08 z dnia 11 lipca 2008 r.

Decyzja Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/21/08 z dnia 11 lipca 2008 r. (2 strefy)

Decyzja Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/22/08 z dnia 11 lipca 2008 r.

Zgodnie z załącznikiem nr 4 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2016 r. poz. 2183) ustala się:

- dla bielika *Haliaeetus albicilla* - strefę ochrony całorocznej (obowiązuje od 1 stycznia do 31 lipca), obejmującą obszar w promieniu do 200 m od gniazda oraz strefę ochrony okresowej (obowiązuje od 1 stycznia do 31 lipca), obejmującą obszar w promieniu do 500 m od gniazda,
- dla cietrzewia *Tetrao tetrix* - strefę ochrony okresowej (obowiązuje od 1 lutego do 31 sierpnia), obejmującą zwarty obszar wykorzystywany przez ptaki jako miejsce tokowania lub rozrodu wraz z obszarem w promieniu do 500 m od tego miejsca oraz strefę ochrony okresowej (obowiązuje od 1 grudnia do 1 marca), obejmującą obszar, na którym ptaki przebywają w okresie zimowym, wraz z obszarem w promieniu do 200 metrów od niego.

Poza zatwierdzonymi odpowiednimi aktami prawnymi strefami ochronny ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania na terenie Nadleśnictwa Szklarska Poręba wyznaczono obszary (strefy) funkcjonalne (*Decyzja nr 68 Dyrektora Generalnego lasów Państwowych z 22 września 2006 r. w sprawie metodyki inwentaryzacji obszarów funkcjonalnych bielika, bociana czarnego, orlika krzykliwego, puchacza, żurawia i cietrzewia*). Takich obszarów wyznaczono sześć. Obszary funkcjonalne częściowo pokrywają się z granicami istniejących stref ochronnych, dla cietrzewia obejmują tokowiska, lęgowiska, żerowiska i zimowiska tego gatunku i są zlokalizowane w pięciu obszarach funkcjonalnych. Jeden obszar funkcjonalny wyznaczono wspólny dla cietrzewia i żurawia.

IV.8.3.3. RYBY I SMOCZKOUSTE

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba odnotowano 4 chronione gatunki ryb, znajdujące się na Czerwonej liście minogów i ryb (Witkowski i in. 2009).

Gatunki częściowo chronione: głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, piskorz *Misgurnus fossilis*, śliz pospolity *Barbatula barbatula*.

Szczegółowe informacje na temat lokalizacji stanowisk poszczególnych gatunków zawiera załącznik do programu ochrony przyrody.

IV.8.3.4. PŁAZY I GADY

Z zebranych informacji na temat zróżnicowania herpetofauny wynika, że w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba występuje 11 chronionych gatunków płazów i 5 chronionych gatunków gadów.

Gatunki ściśle chronione: grzebiuszka ziemna *Pelobates fuscus*, kumak nizinny *Bombina bombina*, traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, ropucha zielona *Pseudepidalea viridis*, żaba moczarowa *Rana arvalis*.

Gatunki częściowo chronione: jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, jaszczurka żyworodna *Zootoca vivipara*, padalec zwyczajny *Anguis fragilis*, ropucha szara *Bufo bufo*, salamandra plamista *Salamandra salamandra*, traszka górská *Ichthyosaura alpestris*, traszka zwyczajna *Lissotriton vulgaris*, zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*, żaba wodna *Pelophylax esculentus*, żaba trawna *Rana temporaria*, żmija zygzakowata *Vipera berus*.

Szczegółowe informacje na temat lokalizacji stanowisk poszczególnych gatunków zawiera załącznik do programu ochrony przyrody.

IV.8.3.5. BEZKRĘGOWCE

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba odnotowano 13 chronionych gatunków owadów, w tym 5 gatunków motyli, 7 gatunków chrząszczy oraz 1 gatunek ważki.

Gatunki siedlisk nieleśnych:

- ochrona ścisła: czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*, modraszek arion *Phengaris arion*, modraszek nausitous *Phengaris nausithous*, modraszek telejus *Phengaris teleius*, przeplatka aurinia *Euphydryas aurinia*;
- ochrona częściowa: szklarnik leśny *Cordulegaster boltonii*.

Gatunki siedlisk leśnych (rzadkie):

- ochrona ścisła: pachnica dębowa *Osmoderma eremita*.

Gatunki siedlisk leśnych (pospolite):

- ochrona częściowa: biegacz gładki *Carabus glabratus*, biegacz leśny *Carabus sylvestris*, biegacz problematyczny *Carabus problematicus*, biegacz skórzasty *Carabus coriaceus*, biegacz wypukły *Carabus convexus*, biegacz zielonozłoty *Carabus auronitens*.

Szczegółowe informacje na temat lokalizacji stanowisk poszczególnych gatunków zawiera załącznik do programu ochrony przyrody.

IV.8.3.6. PAŃSTWOWY MONITORING GATUNKÓW ZWIERZĄT

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzony jest monitoring gatunków zwierząt. Projekt ten realizowany jest na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przez Instytut Ochrony Przyrody PAN i finansowany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa zlokalizowany jest jeden punkt monitoringowy dla gatunku modraszek arion *Phengaris arion*, zlokalizowany w zasięgu granic obszaru Natura 2000 - OZW Karkonosze PLH020006.

Tab. 19. Wyniki monitoringu GIOŚ gatunków zwierząt w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lokalizacja stanowiska	Obszar Natura 2000	Gatunek	Nazwa stanowiska	Rok badań	Ocena ogólna	Perspektywy zachowania	Stan populacji	Stan siedliska
poza gruntami w zarządzie PGL LP	OZW Karkonosze PLH020006	modraszek arion <i>Phengaris arion</i>	Jagniątków	2014	U2	U1	U1	U2

V. WALORY PRZYRODNICZO–LEŚNE

V.1. SIEDLISKA PRZYRODNICZE

Siedlisko przyrodnicze jest pojęciem wprowadzonym przez przepisy prawa Unii Europejskiej w ramach wyznaczania obszarów sieci Natura 2000. Oznacza ono obszar lądowy lub wodny wyodrębniony w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne, zarówno całkowicie naturalne, jak i półnaturalne. Należy mieć na uwadze, że siedlisko przyrodnicze w ujęciu obszarów sieci Natura 2000 nie jest tożsame z definicją biologiczną, ekologiczną lub leśną siedliska. Pojęcie siedliska przyrodniczego wprowadziła w Unii Europejskiej Dyrektywa Siedliskowa 92/43/EWG, a polskie prawo (ustawa o ochronie przyrody; tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.) w oparciu o tą dyrektywę definiuje siedlisko przyrodnicze, jako „obszar lądowy lub wodny, naturalny, półnaturalny lub antropogeniczny, wyodrębniony w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne” (art. 5). Siedliska przyrodnicze zostały wyznaczone celem ochrony miejsc bytowania cennych z punktu widzenia przyrodniczego gatunków roślin i zwierząt często zagrożonych wyginięciem. Na mocy ustawy o ochronie przyrody (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 1614 z późn. zm.) w Polsce został wprowadzony zakaz podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych, co w konsekwencji prowadziłoby do negatywnego oddziaływania na gatunki, dla których obszar chroniony został stworzony (art. 33). Wyjątek od zakazu stanowi nadrzędny interes publiczny o charakterze społecznym lub gospodarczym, gdy nie ma żadnej innej alternatywy. W takim przypadku może dojść do zniszczenia siedliska, lecz wskazane są działania rekompensujące straty (art. 34).

Podstawą informacji o występowaniu siedlisk przyrodniczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba w planie urządzenia lasu na lata 2019-2028 jest opracowanie fitosocjologiczne dla lasów i gruntów nieleśnych Nadleśnictwa Szklarska Poręba wykonane w latach 2012-2013, stan na dzień 1 stycznia 2014 r.

Występowanie na gruncie płatu siedliska przyrodniczego nie zawsze stanowi wystarczającą przesłankę do utworzenia w ramach oddziału leśnego odrębnego wyłączenia taksacyjnego. W znaczącej przewadze płaty siedlisk przyrodniczych zawierają się w granicach całych wydziałów leśnych, jednak w uzasadnionych przypadkach stanowią one tylko ich fragmenty. Ponadto granice leśnych siedlisk przyrodniczych zazwyczaj w terenie nie są ostro zarysowane i charakteryzują się strefami przejściowymi o zmiennej szerokości - bardzo trudnymi do wniesienia na mapę. Z uwagi na powyższe zarówno w inwentaryzacji fitosocjologicznej dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba (stan na dzień 1 stycznia 2014 r.), jak i w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028 prezentowana powierzchnia siedlisk przyrodniczych odnosi się zawsze do powierzchni

geometrycznej (powstałej z obmiaru urządzeniem GPS) płatów odpowiednich typów siedlisk.

Mapa rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych w Nadleśnictwie Szklarska Poręba w inwentaryzacji fitosocjologicznej (stan na dzień 1 stycznia 2014 r.) została przygotowana z zachowaniem należytej staranności, ale zmiany kształtu wyłączeń taksacyjnych na dalszych etapach tworzenia projektu planu urządzenia lasu (w tym głównie dane geodezyjne) wymusiły w wielu miejscach niezbędne korekty podziału gospodarczego nadleśnictwa. Takie działanie w konsekwencji spowodowało powstanie na mapie wielu fragmentów płatów siedlisk przyrodniczych oraz równie niewielkich nieciągłości w siedliskach na krawędzi wydziałów leśnych. Wszystkie takie przypadki poddane zostały szczegółowej analizie. W sytuacjach niebudzących wątpliwości dokonano niewielkich korekt mapy rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych względem aktualnego podziału gospodarczego nadleśnictwa. W efekcie we wszystkich typach siedlisk przyrodniczych w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028 odnotowano niewielkie różnice w łącznej powierzchni siedlisk względem inwentaryzacji fitosocjologicznej dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba (stan na dzień 1 stycznia 2014 r.). Różnice w powierzchni leśnych siedlisk przyrodniczych, względem inwentaryzacji fitosocjologicznej dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba (stan na dzień 1 stycznia 2014 r.), w granicach obszarów Natura 2000 również wynikają ze zmian w podziale gospodarczym nadleśnictwa. Przy sporządzaniu obu dokumentów, do danego obszaru Natura 2000 zaliczono wydziałów leśne znajdujące się w całości lub w części w zasięgu geometrycznej granicy ostoi. Z uwagi na przeprowadzone korekty podziału gospodarczego w trakcie sporządzania projektu planu stosując jednakowe kryterium zaliczania wyłączeń taksacyjnych pokrywających się w części z ostoją siedliskową (odległość 5 metrów od granicy obszaru Natura 2000) otrzymano różne wyniki. W kilku przypadkach wydziałów leśne zaliczone w inwentaryzacji fitosocjologicznej dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba (stan na dzień 1 stycznia 2014 r.) do obszarów Natura 2000 w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028 znalazły się poza ostojami i odwrotnie.

Tab. 20. Wykaz typów siedlisk przyrodniczych odnotowanych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa siedliska	Kod typu	Powierzchnia siedliska na gruntach w zarządzie nadleśnictwa [ha]	Powierzchnia siedliska w obszarach Natura 2000 [ha]	Powierzchnia siedliska poza obszarami Natura 2000 [ha]
Siedliska nieleśne					
1	Wysokogórskie borówczyska bażynowe (<i>Empetro-Vaccinietum</i>)	4060	1,44	1,26	0,18
2	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	6430	2,78	-	2,78
3	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	6510	3,44	0,39	3,05
4	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	6520	111,81	92,25	19,56
5	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) – siedlisko priorytetowe	7110	14,54	13,87	0,67
6	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	7140	61,55	60,65	0,90
7	Piargi i gołoborza krzemianowe	8110	1,22	1,22	-
Siedliska leśne					
8	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	9110	656,62	343,04	313,58
9	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	9170	38,10	7,62	30,48
10	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>) – siedlisko priorytetowe	9180	14,01	8,27	5,74
11	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	9190	4,09	3,72	0,37
12	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugos-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne – siedlisko priorytetowe	91D0	416,27	394,42	21,85
13	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion</i>)	91E0	23,19	17,59	5,60

Lp.	Nazwa siedliska	Kod typu	Powierzchnia siedliska na gruntach w zarządzie nadleśnictwa [ha]	Powierzchnia siedliska w obszarach Natura 2000 [ha]	Powierzchnia siedliska poza obszarami Natura 2000 [ha]
	<i>glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe – siedlisko priorytetowe				
14	Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska górskie)	9410	1491,98	1202,28	289,70
Razem			2841,04	2146,58	694,46

*) powierzchnia geometryczna siedliska przyrodniczego

V.1.1. CHARAKTERYSTYKA SIEDLISK LEŚNYCH

9110 Kwaśna buczyna (*Luzulo-Fagetum*)

Kwaśna buczyna górską jest najczęściej spotykanym zbiorowiskiem leśnym o charakterze naturalnym na terenie Nadleśnictwa Szklarska Poręba. Drzewostan tworzy tu przede wszystkim buk zwyczajny *Fagus sylvatica*, a stałym gatunkiem domieszkowym jest świerk pospolity *Picea abies*. Jednogatunkowe drzewostany, podobnie jak dominacja świerka, są objawem zniekształceń powodowanych przez zabiegi gospodarcze. Dużą rzadkością jest udział jodły *Abies alba* w drzewostanie. Warstwa krzewów jest zwykle słabo rozwinięta i jej zwarcie w dojrzałych, słabo zniekształconych płatach rzadko przekracza 10%. Dominuje tu zwykle buk, a nieco rzadziej także świerk i jarzab pospolity *Sorbus aucuparia*. Warstwa runa jest również słabo rozwinięta i bardzo rzadko przekracza 50% pokrycia. Rosną tu głównie gatunki acidofilne, tj. borówka czernica *Vaccinium myrtillus*, śmiełek pogięty *Deschampsia flexuosa*, a częstymi składnikami runa są także kosmatka gajowa *Luzula luzuloides*, turzyca pigułkowata *Carex pilulifera*, nerecznica krótkoostna *Dryopteris carthusiana*, n. szerokolistna *D. dilatata*, szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, wietlica samicza *Athyrium filix-femina*, trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinacea*, t. owłosiony *C. villosa* i przenęt purpurowy *Prenanthes purpurea*. Kwaśna buczyna górską jest zbiorowiskiem stosunkowo ubogim florystycznie, przeciętnie w płacie rośnie tu 11 gatunków roślin naczyniowych. Stanowi ona potencjalne zbiorowisko na większości obszaru położonego w piętrze regla dolnego, czyli – w pewnym uproszczeniu – w zakresie wysokości 500-1000 m n.p.m. W najniższych położeniach spotykane są płaty o charakterze przejściowym pomiędzy kwaśną buczyną a grądem reprezentowanym przez zespół *Galio sylvatici-Carpinetum*. Ponieważ znaczna część arealu zespołu została w przeszłości zajęta przez gospodarcze lasy świerkowe, wydaje się, że górną granicę wyznaczają najwyższe położone płaty z odnawiającym się bukciem, tj. około 950-1000 m n.p.m. Kwaśna buczyna rozwija się na glebach powstałych z kwaśnych skał krzemianowych, tj. granitów i granitognejsów. Najczęściej są to gleby brunatne kwaśne i bielcowe (źródło: *Opracowanie fitosocjologiczne dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Sudety Zachodnie”*, 2014 r.).

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

Grąd środkowoeuropejski *Galio sylvatici-Carpinetum* jest zespołem typowo nizinnym. Na badanym terenie jest zbiorowiskiem potencjalnym w najniższej położonych obszarach. Drzewostan tworzą dąb szypułkowy *Quercus robur* i lipa drobnolistna *Tilia cordata*, a o podgórskim charakterze świadczy domieszka jawora *Acer pseudoplatanus* i buka *Fagus sylvatica*. W drzewostanie często rośnie też czereśnia ptasia *Prunus avium*, natomiast rzadziej występują także świerk *Picea abies*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior* i klon zwyczajny *Acer platanoides*. Dobrze rozwinięty podszyt pokrywa zazwyczaj 20-50% powierzchni i obok gatunków budujących drzewostan tworzą go leszczyna pospolita *Corylus avellana*, bez czarna *Sambucus nigra*, jarząb pospolity *Sorbus aucuparia*, czeremcha zwyczajna *Prunus padus* i kruszyna pospolita *Frangula alnus*. Bujne runo pokrywa najczęściej 60-80% powierzchni. Gatunki roślin zielnych o najwyższej stałości w tutejszych lasach grądowych to kokoryczka okółkowa *Polygonatum verticillatum* i wiechlina gajowa *Poa nemoralis*. Oprócz nich rosną tu m.in. kuklik pospolity *Geum urbanum*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, konwalia majowa *Convallaria majalis*, poziomka pospolita *Fragaria vesca*, fiołek leśny *Viola reichenbachiana*, zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, poziomnik szorstki *Galeopsis tetrahit*, szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, starzec jajowaty *Senecio ovatus*, wietlica samcza *Athyrium filix-femina* i gwiazdnica pospolita *Stellaria media*. Przeciętnie w płacie występuje 25 gatunków roślin naczyniowych. Podgórski charakter tutejszych łąk, obok gatunków drzewostanu wymienionych wcześniej, podkreśla też obecność kokoryczki okółkowej, kosmatki gajowej *Luzula luzuloides*, przędzy purpurowej *Prenanthes purpurea* czy trzcinnika owłosionego *Calamagrostis villosa*. Taka forma łąk znana jest w literaturze jako jeden z podzespołów, tj. *Galio sylvatici-Carpinetum luzuletosum*.

Lasy łąkowe na gruntach w zarządzie nadleśnictwa występują w najniższych położeniach, poniżej 500 m n.p.m. W większości są to niewielkie wyspy leśne rozproszone w rolniczym krajobrazie w północnej i północno-wschodniej części obszaru. Znaczna część pierwotnego arealu łąk została w przeszłości zajęta przez gospodarcze monokultury świerkowe. Częstym zbiorowiskiem zastępczym są też spontanicznie powstałe lasy brzoźowe, będące jednym z etapów sukcesji łąk (źródło: *Opracowanie fitosocjologiczne dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Sudety Zachodnie”*, 2014 r.).

9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani*) – siedlisko priorytetowe

Zbiorowiska ze związku *Tilio platyphyllis-Acerion pseudoplatani* to lasy rozwijające się na stromych stokach, najczęściej w głęboko wciętych dolinach rzecznych. Zaliczane są tu różne typy ekologiczne, m.in. lasy z lipą szerokolistną i klonem na stokach z aktywnymi rumowiskiem skalnym oraz zwykle wilgotne postaci jaworzyn z bardzo bujnym, ziołoroślowym runem. Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba ten typ lasu jest niezwykle rzadki, co spowodowane jest przez dwa główne czynniki. Lasy zaliczane do tego typu występują przede wszystkim na żyznym podłożu, podczas gdy gleby badanego obszaru powstały na bazie granitów i granitognejsów, a więc są kwaśne i ubogie w składniki mineralne. Większość stromych stoków zajmują tu więc kwaśne buczyny. Ponadto większość obszaru została w dawnych latach zajęta przez gospodarcze lasy świerkowe, dlatego i tak nieliczne miejsca potencjalnego występowania jaworzyn zajmują dziś zbiorowiska zastępcze. W drzewostanie dominuje klon jawor *Acer pseudoplatanus*, a w domieszce występują także jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, buk zwyczajny *Fagus sylvatica*, świerk pospolity *Picea abies* i lipa drobnolistna *Tilia cordata*. Warstwa krzewów zwykle pokrywa 20-35% powierzchni i tworzą ją gatunki drzewostanu oraz leszczyna pospolita *Corylus avellana*, dziki bez czarny *Sambucus nigra* i wiciokrzew czarny *Lonicera nigra*. W runie dominują gatunki typowe dla grądów, m.in. wiechlina gajowa *Poa nemoralis*, kokoryczka okółkowa *Polygonatum verticillatum*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora*. Występują tu także gatunki kwaśnych buczyn, tj. śmiełek pogięty *Deschampsia flexuosa*, borówka czernica *Vaccinium myrtillus* czy przenet purpurowy *Prenanthes purpurea* oraz gatunki żyzniejszych siedlisk leśnych, jak pokrywa zwyczajna *Urtica dioica*, miodunka ćma *Pulmonaria obscura*.

Jeden z najlepiej wykształconych płatów występuje na urwistym stoku w dolinie Kamiennej w Szklarskiej Porębie, z licznym udziałem gatunków górskich i typowych dla górskich jaworzyn. Z kolei płaty położone na południe od Rębiszowa rosną na glebach wytworzonych z bazaltu i są jednymi z najbogatszych lasów w regionie. W ich runie rośnie wiele gatunków żyznych siedlisk leśnych, m.in. jedyne obserwowane na badanym terenie stanowiska przytulii wonnej *Galium odoratum* oraz czworolistu pospolitego *Paris quadrifolia* (źródło: *Opracowanie fitosocjologiczne dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Sudety Zachodnie”*, 2014 r.).

9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*)

Podgórska dąbrowa acidofilna *Luzulo luzuloidis-Quercetum* jest na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba jedynym ciepłolubnym zbiorowiskiem leśnym. Zwarcie drzewostanu rzadko przekracza 60%, co sprawia że do niższych warstw roślinności

dociera duża ilość promieniowania słonecznego. W drzewostanie dominuje dąb szypułkowy *Quercus robur*, a w niektórych płatach zaznacza się domieszka dębu bezszypułkowego *Q. petraea*. Można przypuszczać, że dominacja dębu szypułkowego jest zjawiskiem wtórnym i niegdyś w lasach naturalnych dominował właśnie dąb bezszypułkowy. W badanych płatach występowała również niewielka domieszka innych drzew: brzozy brodawkowatej *Betula pendula*, sosny zwyczajnej *Pinus sylvestris*, świerka pospolitego *Picea abies* i lipy drobnolistnej *Tilia cordata*. Warstwa krzewów jest słabo rozwinięta i przeciętnie pokrywa poniżej 15% powierzchni. Buduje ją podrost gatunków drzewostanu oraz kruszyna pospolita *Frangula alnus*, jarząg pospolity *Sorbus aucuparia* i leszczyna pospolita *Corylus avellana*. Ubogie w gatunki runo zdominowane jest przez borówkę czernicę *Vaccinium myrtillus* i śmiałka pogiętego *Deschampsia flexuosa*. Często występują też wiechlina gajowa *Poa nemoralis*, pszeniec gajowy *Melampyrum nemorosum*, nawłóć pospolita *Solidago virgaurea*, gatunki z rodzaju jastrzębiec *Hieracium* spp., a w niektórych płatach licznie rośnie też konwalia majowa *Convallaria majalis*.

Większość z wymienionych gatunków to rośliny acidofilne, co podkreśla specyfikę siedliskową zespołu. Podgórska dąbrowa acidofilna związana jest z ubogim, kwaśnym podłożem, rozwijającym się na granitowych skałach. Występuje w miejscach eksponowanych i mocno nasłonecznionych: na szczytach wzniesień oraz południowych i południowo-zachodnich zboczach. Zespół jest typowy dla strefy pogórza. Znaczna część jego areалу została zajęta przez gospodarcze lasy świerkowe (źródło: *Opracowanie fitosocjologiczne dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Sudety Zachodnie”*, 2014 r.).

91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne – siedlisko priorytetowe

Świerczyna na torfie występuje dość powszechnie w wyższych położeniach Nadleśnictwa Szklarska Poręba. Drzewostan tworzy tu wyłącznie świerk pospolity *Picea abies*, a zwarcie bardzo rzadko przekracza 60%. Warstwa krzewów jest zazwyczaj słabo rozwinięta, jednak w niektórych płatach podrost świerka może pokrywać ponad 20% powierzchni. W niektórych fragmentach o charakterze przejściowym notowana była również kosodrzewina. Warstwa roślin zielnych pokryta jest zazwyczaj około 60-70% i zdominowana przez borówkę czernicę *Vaccinium myrtillus*, a rzadziej przez wełniankę pochwowatą *Eriophorum vaginatum*. W składzie runa zaznaczają się więc dwie ekologiczne grupy gatunków. Pierwsza z nich to gatunki kwaśnych borów, obok borówki czernicy reprezentowana przez śmiałka pogiętego *Deschampsia flexuosa*, borówkę brusznicę *Vaccinium vitis-idaea* i trzcinnika owłosionego *Calamagrostis villosa*. Drugą grupę stanowią gatunki torfowisk. Obok wspomnianej już wełnianki pochwowatej rosną tu trzęślica modra

(*Molinia caerulea*), turzyca gwiazdkowata *Carex echinata*, turzyca pospolita *Carex nigra*, żurawina błotna *Oxycoccus palustris* i wełnianka wąskolistna *Eriophorum angustifolium*. Charakterystyczną cechą tego zespołu jest dobrze rozwinięta warstwa mszysta, często pokrywająca 60% powierzchni. Obok gatunków charakterystycznych – torfowca Girgensohna *Sphagnum girgensohnii*, płonnika pospolitego *Polytrichum commune* i biczyca trójwrębnej *Bazzania trilobata* – występuje tu kilka innych gatunków torfowców, m.in. t. Russowa *Sphagnum russowii*, t. kończysty *S. fallax*, t. ostrolistny *S. capillifolium*, a także widłoząb miotlasty *Dicranum scoparium*, płonnik cienki *Polytrichum strictum* i inne.

Świerczyna na torfie występuje na zatorfiałym, podmokłym podłożu lub na warstwie torfu o dużej miąższości. Uważana jest za ostatni etap sukcesji torfowisk w górach. Wbrew nazwie stosowanej w polskiej literaturze nazwie – „dolnoreglowa świerczyna na torfie” – na badanym obszarze płaty zespołu występują również w piętrze regla górnego. Jedynie ich niewielka część charakteryzuje się dobrym stanem zachowania. Większość płatów nosi mniejsze lub większe ślady degeneracji, na co wpływ miało osuszanie oraz zamieranie świerków. Trzeba też pamiętać, że część powierzchni zbiorowiska ma charakter antropogeniczny – powstała w wyniku posadzenia świerka na torfowiskach (źródło: *Opracowanie fitosocjologiczne dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Sudety Zachodnie”, 2014 r.*).

**Fot. 2.   Fragment boru bagiennego na Wysokiej Kopie w oddziale 75
(fot. A. Wójcicka-Rosińska)**

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe – siedlisko priorytetowe

Siedlisko przyrodnicze na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba reprezentują dwa zespoły łągów - *Carici remotae-Fraxinetum* i *Piceo-Alnetum* oraz zbiorcza grupa zniekształconych zbiorowisk łągowych zaliczonych do kategorii związku *Alno-Padion*.

Podgórski łąg jesionowy *Carici remotae-Fraxinetum* to las związany z obszarami źródłowymi górskich potoków lub wysiękami w dolinach. Dojrzałe postacie lasu budowane są zwykle przez jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, jednak młodsze fazy zbiorowiska mogą być zdominowane przez olszę czarną *Alnus glutinosa*. W takiej właśnie postaci płaty zespołu występują na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba. Jesion wyniosły występuje z kolei w warstwie krzewów oraz w runie. Występują w miejscach silnie zabagnionych, z glebą przesyconą wodą. Drzewostan osiąga stosunkowo niewielkie zwarcie, często poniżej 60%. Źródliskowy charakter zespołu podkreśla udział gatunków higrofilnych w runie. Są to m.in. turzyca rzadkokłosa *Carex remota*, pępawa błotna *Crepis paludosa*, lepiężnik biały *Petasites albus*, kozłek bżowy *Valeriana sambucifolia*, niezapominajka błotna *Myosotis palustris*, przytulia błotna *Galium palustre*, skrzyp leśny *Equisetum sylvaticum* czy śledziennica skrętolistna *Chrysosplenium alternifolium*.

Górski łąg źródliskowy *Piceo-Alnetum* jest lasem budowanym przez olsze: czarną *Alnus glutinosa* lub szarą *A. incana* oraz świerk pospolity *Picea abies* i brzozę brodawkowatą *Betula pendula*. Występuje głównie w strefie regla dolnego na silnie zabagnionych, płaskich obszarach źródliskowych oraz na lokalnych wysiękach w dolinach rzecznych. Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba zespół występuje na dwóch stanowiskach w Cichej Dolinie oraz w okolicach Jagniątkowa. Drzewostan ma tu charakter częściowo otwarty i jego zwarcie nie przekracza 70%. Jest to spowodowane bardzo silnym przesyleniem podłoża wodą oraz zdarzającymi się często wykrotami na niestabilnym gruncie. Warstwa krzewów jest rozwinięta stosunkowo słabo i tworzą ją głównie gatunki budujące drzewostan. W runie występują dwie grupy gatunków, odzwierciedlające warunki, w jakich wykształcają się płaty zespołu. Pierwsza z nich to gatunki źródliskowe, związane z podłożem przesyconym wodą (turzyca rzadkokłosa, rzeżucha gorzka *Cardamine amara*, pępawa błotna, skrzyp leśny, przytulia błotna, sit rozpierzchły *Juncus effusus*, niezapominajka błotna, jaskier płomiennik *Ranunculus flammula* i fiołek błotny *Viola palustris*), drugą grupę stanowią gatunki związane z siedliskami kwaśnymi (m.in. trzcinnik owłosiony, śmiałek pogięty, nawłóć alpejska *Solidago virgaurea* i borówka czarna).

Zbiorcza grupa lasów łągowych w związku *Alno-Padion* to powierzchnie leśne, na których niemożliwa była identyfikacja określonych zespołów leśnych. Drzewostan na takich powierzchniach zwykle odbiega od typu podawanego dla lasów łągowych. Wynika to z przejściowego charakteru płatu (np. cechy pośrednie pomiędzy łągiem a jaworzyną ziołoroślową), fazy sukcesyjnej lub przekształcenia ekosystemu. Uwarunkowania siedliskowe i skład runa nie pozostawiają jednak wątpliwości, że omawiane płaty reprezentują lasy łągowe. Występują w wilgotnych miejscach w dolinach potoków lub zakłębieniach terenu. Licznie rosną tu gatunki siedlisk żyznych i wilgotnych, m.in. pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*, bodziszek cuchnący *Geranium robertianum*, kostrzewa olbrzymia *Festuca gigantea*, gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum*, śledziennica skrętolistna *Chrysosplenium alternifolium*, czyściec leśny *Stachys sylvatica* i podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria* (źródło: *Opracowanie fitosocjologiczne dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Sudety Zachodnie”*, 2014 r.).

9410 Górskie bory świerkowe (*Piceion abietis*, część – zbiorowiska górskie)

Górnoregłowa świerczyna sudecka *Calamagrostio villosae-Piceetum* jest najszerszej rozpowszechnionym naturalnym zbiorowiskiem leśnym w najwyższych partiach Nadleśnictwa Szklarska Poręba. Warstwa drzew budowana jest przez świerk pospolity *Picea abies*.

Fot. 3. Górski bór świerkowy w oddziale 252 nad osadą Orle (fot. A. Wójcicka-Rosińska)

W niektórych płatach dorastają do niej też najstarsze okazy jarzębu pospolitego *Sorbus aucuparia*. Udział jarzębu zwiększa się wraz z wysokością, gdy drzewostan świerkowy staje się niższy i bardziej rozluźniony, a także w lukach i wcześniejszych fazach sukcesyjnych. Przeciętne zwarcie badanych płatów wynosi 50%. Warstwa krzewów jest słabo rozwinięta i tworzą ją wyłącznie jarząb i świerk. Ubogie w gatunki runo zdominowane jest przez borówkę czernicę *Vaccinium myrtillus*, a rzadziej przez trzcinnik owłosiony *Calamagrostis villosa* lub śmiełek pogięty *Deschampsia flexuosa*. Inne częściej występujące w runie gatunki to przytulia hercyńska *Galium saxatile*, siódmaczek leśny *Trientalis europaea*, podrzeń żebrowiec *Blechnum spicant* oraz nercznice – szerokolistna *Dryopteris dilatata* i krótkoostna *D. carthusiana*.

Górnoreglowe świerczyny są lasami ubogimi w gatunki. Przeciętnie w płacie rośnie 7-8 taksonów roślin naczyniowych. Występują powszechnie od wysokości około 950 m n.p.m. na Wysokim Grzbiecie w górach Izerskich oraz w Karkonoszach, a także w szczytowej partii Kamienicy na Kamienickim Grzbiecie. W niższych położeniach występują wyjątkowo w wysoko położonej, śródgórskiej kotlinie w dolinie Izery, gdzie panują specyficzne, wyjątkowo surowe warunki klimatyczne (inwersje termiczne z zastoiskami chłodnego powietrza). Na tym obszarze zasięg zespołu obniża się nawet do 850 m n.p.m. (źródło: *Opracowanie fitosocjologiczne dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Sudety Zachodnie”*, 2014 r.).

Szczegółowe badania fitosocjologiczne roślinności leśnej na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba przeprowadzone w latach 2012-2013 wykazały znaczne zróżnicowanie typów i podtypów zbiorowisk roślinnych stanowiących podstawowe kryterium wyróżniania siedlisk przyrodniczych. Takie powiązania zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tab. 21. Leśne siedliska przyrodnicze w powiązaniu ze zbiorowiskami roślinnymi

Kod siedliska przyrodniczego	Typ siedliska przyrodniczego	Kod podtypu siedliska przyrodniczego	Podtyp siedliska przyrodniczego	Zespoły, podzespoły i zbiorowiska roślinne
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	9110-2	kwaśna buczyna górska	zespół <i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>
9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	9170-1	grąd środkowoeuropejski	zespół <i>Galio sylvatici-Carpinetum</i>
9180	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>) – siedlisko priorytetowe	9180-1	klonowo-lipowe lasy stokowe Sudetów, ich Pogórza i Przedgórze	zbiorowisko ze związku <i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>
9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	-	kwaśne dąbrowy	zespół <i>Luzulo luzuloidis-Quercetum</i>

Kod siedliska przyrodniczego	Typ siedliska przyrodniczego	Kod podtypu siedliska przyrodniczego	Podtyp siedliska przyrodniczego	Zespoły, podzespoły i zbiorowiska roślinne
91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne – siedlisko priorytetowe	91D0-4	podmokła i torfowiskowa świerczyna górską	zespół <i>Bazzanio-Piceetum</i>
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe – siedlisko priorytetowe	91E0-3	niżowy łęg jesionowo-olszowy	zespół <i>Piceo-Alnetum</i> zbiorowisko ze związku <i>Alno-Ulmion</i>
		91E0-5	podgórski łęg jesionowy	zespół <i>Carici remotae-Fraxinetum</i>
9410	Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska górskie)	9410-1	acydofilne świerczyny górnoreglowe	zespół <i>Calamagrostio villosae-Piceetum</i>

V.1.2. CHARAKTERYSTYKA SIEDLISK NIELEŚNYCH

4060 Wysokogórskie borówczyska bażynowe (*Empetro-Vaccinietum*)

Występujące na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba borówczyska z dominacją *Vaccinium myrtillus* reprezentują zespół *Calamagrostio arundinaceae-Vaccinietum myrtilli*. Fitocenoza ta wykształca się na skałach i gołoborzach jako jeden z etapów ich zarastania. Ponadto pojawia się jako zbiorowisko wtórne po wylesieniach lasów świerkowych w reglu dolnym i górnym, a także na siedliskach kwaśnej buczyny. Występuje na stosunkowo cienkiej warstwie gleby organicznej (głównie rankery). Wyraźnie dominującym gatunkiem jest borówka czernica *Vaccinium myrtillus*, niekiedy może również pojawiać się borówka brusznica *Vaccinium vitis-idea*. Licznie występują gatunki acidofilne – śmiełek pogięty *Deschampsia flexuosa* i trzcinnik owłosiony *Calamagrostis villosa*. Zbiorowisko charakteryzuje się ubogim składem gatunkowym. Płaty bogatsze mogą występować na zasobniejszych glebach przy skrajach lasów. W miejscach skalistych oraz na gołoborzach mogą pojawiać się paprocie – nerecznica szerokolistna *Dryopteris dilatata* oraz wietlica alpejska *Athyrium distentifolium*. Warstwa mszysta charakteryzuje się zwykle znacznym pokryciem i jest budowana głównie przez gatunki borowe, takie jak widłoząb miotlasty *Dicranum scoparium*, rókietnik pospolity *Pleurozium schreberi*, knotnik zwisty *Pohlia nutans* (źródło: Opracowanie fitosocjologiczne dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Sudety Zachodnie”, 2014 r.).

6430 Ziolorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziolorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)

Ziolorośla paprociowe *Athyrium distentifolii* są fitocenozami charakterystycznymi dla piętra subalpejskiego. Na badanym obszarze występują w miejscach wylesionych w najwyższych partiach Gór Izerskich, najczęściej w obniżeniach terenu, w najwyższej położonych fragmentach dolin rzecznych. Wydaje się, że część z nich powstała po wylesieniu paprociowych świerczyn *Athyrium distentifolii-Piceetum abietis*. Zbiorowiska te są ubogie w gatunki. Taksonem o zdecydowanej dominacji jest wietlica alpejska *Athyrium distentifolium*, a ponadto poza nią zwykle z niewielkim pokryciem występują rośliny acidofilne, takie jak trzcinnik owłosiony *Calamagrostis villosa*, szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, borówka czernica *Vaccinium myrtillus*, siódmaczek leśny *Trientalis*.

Ziolorośla z modrzykiem górskim *Cicerbita alpina* odnotowano tylko w jednym miejscu, w Szklarskiej Porębie, w dolinie Kamiennej. Zajmowało ono kilkadziesiąt metrów kwadratowych. Gatunkiem dominującym był modrzyk. Z dużą liczebnością w niższej podwarstwie występowała gwiazdnica gajowa *Stellaria nemorum*, ponadto odnotowano szereg gatunków siedlisk żyznych i wilgotnych, np. wietlica samicza *Athyrium filix-femina*, niecierpek pospolity *Impatiens noli-tangere*, prosownica rozpierzchła *Milium effusum*, turzyca odległokłosa *Carex remota*, pępawa błotna *Crepis paludosa*. Zbiorowiska tego typu, choć bywają dosyć pospolite w górach w pobliżu potoków, to na badanym terenie występują sporadycznie (źródło: *Opracowanie fitosocjologiczne dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Sudety Zachodnie”*, 2014 r.).

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

Łąki rajgrasowe (związek *Arrhenatherion*) na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba związane są z piętrem pogórza i spotykane są w najniższej położonych fragmentach. W związku z tym, że prawie wszędzie dominują kwaśne skały krzemianowe, zbiorowiska te są stosunkowo ubogie w gatunki (od 14 do 28 taksonów), często dość wyraźnie nawiązują do łąk ze związku *Polygono-Trisetion*, a w szczególności do *Meo-Festucetum*. Wyraźnym wskaźnikiem przemawiającym za zakwalifikowanie tych fitocenozy do związku *Arrhenatherion* przemawiało, zwykle liczne, występowanie owsika wyniosłego *Arrhenatherum elatior*, a także kupkówki pospolitej *Dactylis glomerata* oraz taksonów o wyraźnie niżowym charakterze, takich jak wyczyniec łąkowy *Alopecurus pratensis*. Jeden z płątów w okolicy Wojcieszyc wyraźnie nawiązuje do ubogich florystycznie, żyznych pastwisk (zw. *Cynosurion*) o czym świadczy liczne występowanie koniczyny białej czy jaskra rozłogowego. Spowodowane jest to intensywnym wykorzystywaniem pastwiskowym tej łąki. Stosunkowo niedużą powierzchnię łąk administrowanych przez Lasy Państwowe można zakwalifikować do związku *Arrhenatherion*, ponieważ większość z nich położona jest powyżej piętra pogórza (źródło: *Opracowanie fitosocjologiczne dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Sudety Zachodnie”*, 2014 r.).

6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*)

Jednym z najbardziej charakterystycznych zbiorowisk łąkowych dla obszaru Karkonoszy oraz Gór Izerskich jest zespół wszewłogi górskiej oraz kostrzewy czerwonej *Meo-Festucetum*. Zbiorowisko to na terenie Polski znane jest jedynie z Sudetów Zachodnich. Łąki te są charakterystyczne głównie dla regła dolnego i górnego. Mogą również występować w wyższych partiach piętra pogórza (choć wiele takich płatów silnie nawiązuje do łąk ze związku *Arrhenatherion*). W związku z tym, że zbiorowisko to wykształca się na ubogich, kwaśnych glebach powstałych na podłożu krzemianowym, cechuje się prostym składem gatunkowym. Dominującymi gatunkami są kostrzewa czerwona *Festuca rubra* i mietlica pospolita *Agrostis capillaris*. Charakterystyczne jest również częste występowanie wszewłogi górskiej *Meum athamanticum* (gatunek ten w Polsce rośnie jedynie w Górach Izerskich i Karkonoszach). Łąki te swoim składem gatunkowym nawiązują do ubogich w gatunki muraw bliźniczkowych i tworzą często z nimi układ mozaikowy. W ich składzie z dużą stałością występują takie rośliny jak przytulia hercyńska *Galium saxatile*, bliźniczka psia trawka *Nardus stricta*, śmiełek pogięty *Deschampsia flexuosa*. Największy kompleks takich łąk znajduje się na Hali Izerskiej, gdzie tworzą mozaikę z bliźniczyskami oraz niewielkimi zatorfieniami, w których licznie występuje sit cienki *Juncus filiformis*, turzyca pospolita *Carex nigra* oraz trzęślica modra *Molinia caerulea*, a także śmiełek darniowy *Deschampsia caespitosa* (źródło: *Opracowanie fitosocjologiczne dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Sudety Zachodnie”*, 2014 r.).

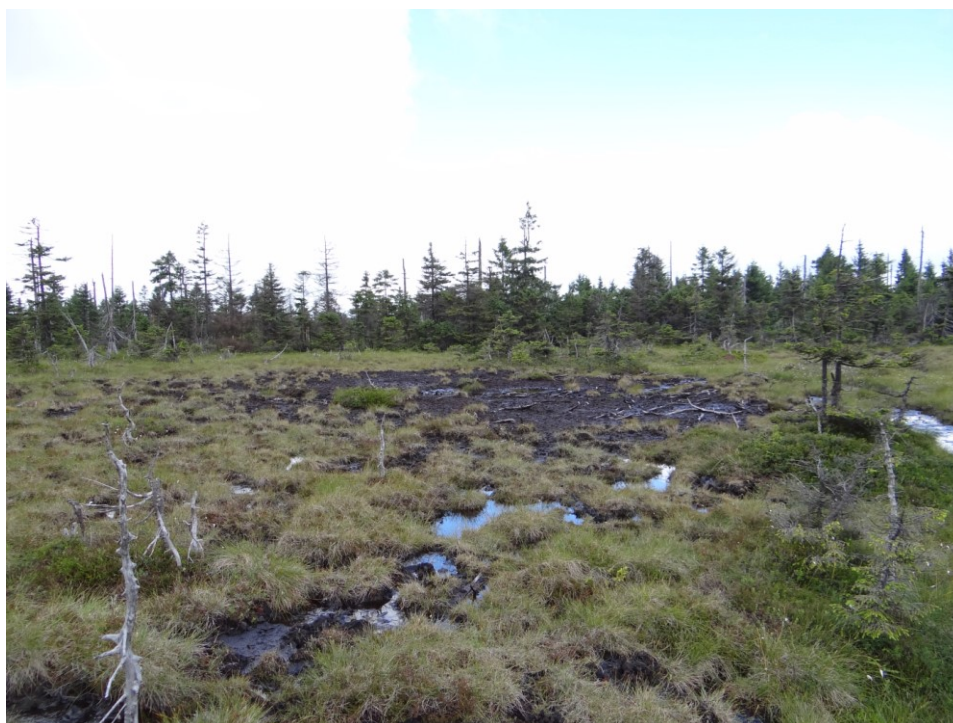
Fot. 4. Łąki górskie w oddziale 246 nad Kobyłą (fot. A. Wójcicka-Rosińska)

7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) – siedlisko priorytetowe

Otwarte mszary na skrajnie ubogich w substancje odżywcze i silnie kwaśnych torfach, zasilane wyłącznie lub niemal wyłącznie wodami opadowymi. Torfowiska wysokie często posiadają kształt kopuły, której centralna część może być wyniesiona kilka metrów w stosunku do mineralnych krawędzi torfowiska. Z reguły posiadają charakterystyczną strukturę kępkowo-dolinkową. Oprócz kształtu i charakterystycznej struktury torfowiska wysokie wyróżnia wyjątkowo ubogi skład gatunkowy. W partiach grzbietowych Gór Izerskich torfowiska znajdują się głównie w obniżeniach pomiędzy wierzchołkami (torfowiska górskich siodła). Są one zasilane wodą opadową, ale tylko w niewielu przypadkach bezpośrednio. Tworzenie się tego typu utworów jest związane z wodą, która przesiąkając pokrywami zwietrzelinowymi lub systemem spękań, spływa z partii wierzchołkowych do miejsc położonych niżej, ale jeszcze w obrębie grzbietu. Są więc one, zwłaszcza w początkowych fazach rozwoju, zasilane przez wody infiltracyjne, najczęściej przez spływ zwietrzelinowy. Dopiero w późniejszych fazach rozwoju zwiększa się znaczenie wód opadowych.

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba wyróżniono szereg zbiorowisk odpowiadających temu siedlisku przyrodniczemu (źródło: *Opracowanie fitosocjologiczne dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Sudety Zachodnie”*, 2014 r.):

- zbiorowisko *Sphagnetum magellanici* – mszar wysokotorfowiskowy torfowca magellańskiego i czerwonego;
- zbiorowisko *Eriophoro vaginati–Sphagnetum recurvi* – mszar wełnianki pochwowatej;
- zbiorowisko *Eriophoro–Trichophoretum caespitosi* – zespół wełnianeczki darniowej.

Fot. 5. Torfowisko wysokie na Wysokiej Kopie (fot. A. Wójcicka-Rosińska)

7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*)

Torfowiska przejściowe zasilane są wodami oligo- lub mezotroficznymi pochodzącymi częściowo z opadów, częściowo ze spływów powierzchniowych, wód podziemnych lub przepływowych o spowolnionym przepływie. Zalicza się tu torfowiska topogeniczne powstałe w wyniku odgórnego łądowacenia zbiorników wodnych (tworzące tzw. pła), część okrajków torfowisk wysokich, niektóre torfowiska w dolinach rzek i potoków oraz kwaśne młaki górskie. Siedlisko jest stale wysyczone wodą, poziom wód gruntowych jest zbliżony do poziomu gruntu (jest równy z nim, trochę wyższy lub nieznacznie niższy) i stosunkowo stabilny. Roślinność jest słabo zróżnicowana. Zbiorowisko tworzy często zaledwie kilka gatunków. W większości przypadków bardzo dobrze rozwinięta jest warstwa mchów, która tworzy zwykle płaski, jednogatunkowy mszar. Stosunkowo łagodne stoki w obrębie wierzchowiny Gór Izerskich, jak i strome stoki Karkonoszy, w tym w granicach Nadleśnictwa Szklarska Poręba, obfitują w torfowiska zasilane wodami źródłiskowymi.

Fot. 6. Torfowisko przejściowe poniżej Kopalni „Stanisław” w oddziale 139 (fot. A. Wójcicka-Rosińska)

Na wysiękach rozwijają się soligeniczne torfowiska stokowe (zasilane wodą źródłiskową i czasem wodą przepływową, zarówno powierzchniową, jak i przesączającą się pod powierzchnią torfu), w późniejszych fazach mogące przekształcić się w utwory ombro-soligeniczne, wykorzystujące również wody opadowe. Podstawowym ograniczeniem dla rozwoju i przechodzenia na gospodarkę ombrofilną (opadową) jest stopień nachylenia stoku.

Szybszy przepływ na nachylonych stokach poprawia żyzność siedlisk i uniemożliwia rozwój oligotroficznej (skąpożywej) roślinności wysokotorfowiskowej. Torfowiska stokowe nazywane są również torfowiskami wiszącymi. Torfowiska wiszące wykształciły się w Górach Izerskich wyłącznie na stokach w obrębie starej powierzchni denudacyjnej. Większe nachylenie stoków uwarunkowanych tektonicznie, wykształconych na krawędzi wierzchowiny Gór Izerskich oraz na stokach odgraniczających rów tektoniczny Rozdroża Izerskiego, nie sprzyjało rozwojowi torfowisk. Jest to cecha odróżniająca Góry Izerskie od Karkonoszy, gdzie na stokach krawędziowych, uwarunkowanych tektonicznie (północne stoki Śląskiego Grzbietu), istnieje szereg torfowisk wiszących.

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba wyróżniono szereg zbiorowisk odpowiadających temu siedlisku przyrodniczemu (źródło: *Opracowanie fitosocjologiczne dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Sudety Zachodnie”*, 2014 r.):

- zbiorowisko *Eriophorum angustifolium* – mszar wełnianki wąskolistnej;
- zbiorowisko *Caricetum limosae* – mszar dolinkowy z turzycą bagienną;
- zbiorowisko *Caricetum rostratae* – zespół turzycy dzióbkowatej;
- zbiorowisko *Caricetum nigrae* – zespół turzycy pospolitej;
- zbiorowisko *Carici canescentis-Agrostietum canina* – kwaśna młaka z turzycą siwą i mietlicą psią;
- zbiorowisko z *Carex echinata*;
- zbiorowisko *Deschampsia caespitose-Carex canescens*;
- zbiorowisko z *Molinia caerulea*.

8110 Piargi i gołoborza krzemianowe

Ten typ siedliska obejmuje głównie wysokogórskie piargi niewapienne, powstałe ze skał krystalicznych wieku karbońskiego. Charakteryzują się zróżnicowaną granulacją (wielkością tworzących je głazów, kamieni i żwiru) oraz występowaniem pionierskiej roślinności z rzędu *Androsetalia alpinae* (wysokogórskie zbiorowiska piargów bezwapiennych). Ponadto zawiera on piargi o charakterze antropogenicznym, związane z wydobyciem minerałów, z roślinnością ze związku *Galeopsietalia ladani* (piargi w Europie Zachodniej). Zalicza się tu również wysokogórskie zbiorowiska bogate w mszaki, porosty i czasem również paprocie (zmienka górską *Cryptogramma crispa*).

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba zbiorowisko z *Polytrichum piliferum* wykształcone na gołoborzu zlokalizowane jest na stanowiskach poniżej szczytu Tłoczyny (Łysej Góry), w pobliżu Żółtych Jam pod Wysoką Kopą oraz w Masywie Zielonej Kopy. Roślinność gołoborzy krzemianowych jest w Sudetach przede wszystkim związana z piętrem subalpejskim i alpejskim, a w niższych położeniach występuje bardzo rzadko. Właściwym wydaje się zakwalifikowanie go do związku *Androsacion vandellii*, pomimo tego,

że nie odnotowano żadnych gatunków wysokogórskich. Występuje za to szereg mchów charakterystycznych dla skalnego podłoża krzemianowego – skalniczek wełnisty *Racomitrium lanuginosum*, płonnik włosisty *Polytrichum piliferum*, skąpowłosek hercyński *Oligotrichum hercynicum*, naleźlina pospolita *Andaraea rupestris* oraz gatunki borowe widłoząb miotłowy *Dicranum scoparium*, wroniec widlasty *Huperzia selago* czy złotowłos strojny *Polytrichastrum formosum*. Ze względu na skąpą ilość danych na temat gołoborzy położonych w niższych partiach gór, nie opisano jeszcze żadnego zespołu roślinnego, który charakteryzowałby tego typu roślinność. W związku z tym zbiorowisko zakwalifikowano wyłącznie do poziomu związku (źródło: *Opracowanie fitosocjologiczne dla Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Sudety Zachodnie”*, 2014 r.).

Fot. 7. Gołoborze na stoku Sinych Skalek w oddziale 71 (fot. A. Wójcicka-Rosińska)

V.1.3. PAŃSTWOWY MONITORING SIEDLISK PRZYRODNICZYCH

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzony jest monitoring siedlisk przyrodniczych. Projekt ten realizowany jest na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska przez Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk finansowany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W zasięgu granic nadleśnictwa zlokalizowanych jest 35 stanowisk monitoringowych siedlisk przyrodniczych, w tym 34 znajduje się na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba.

Tab. 22. Zestawienie wyników monitoringu siedlisk przyrodniczych prowadzonego w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lokalizacja stanowiska	Obszar Natura 2000	Kod siedliska	Nazwa stanowiska	Rok badań	Ocena ogólna	Perspektywy zachowania	Specyficzna struktura i funkcje siedliska	Powierzchnia siedliska	Uwagi / zagrożenia wg. GIOŚ
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Karkonosze PLH020006	7110	Bagnisko, cz. Wschodnia	2014	U2	U2	U2	U2	Odptyw wód na skutek przecięcia torfowiska przez drogę krajową. Odwadnianie rowami melioracyjnymi.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Karkonosze PLH020006	9110	Cicha Dolina	2013	U2	FV	U2	FV	Badanie dynamiki i stanu zachowania siedliska. Rozjeżdżanie siedliska przez motocykle i quady, płoszenie zwierząt, zaśmiecanie, zbyt intensywna gospodarka leśna - krótki okres odnowienia i duże powierzchnie odsłaniane podczas jednego cięcia.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Karkonosze PLH020006	9110	Dolne Gawry	2013	U1	FV	FV	U1	Obserwacja spontanicznych procesów na obszarze nieużytkowanym rębnie.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Karkonosze PLH020006	9110	Piechowice Górne	2013	U2	FV	U2	FV	Badanie dynamiki i stanu zachowania siedliska. Zagrożenie stanowi ruch turystyczny - zaśmiecanie i płoszenie zwierząt.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Karkonosze PLH020006	91D0	Rozdroże pod Przedziałem	2007	U2	XX	U2	XX	Do usunięcia. Ograniczenie liczby stanowisk - w pobliżu znajdują się inne stanowiska monitoringowe
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Karkonosze PLH020006	91D0	Źródlika Kocieńca	2014	U2	FV	U1	U2	Powierzchnia obecnie włączona w sieć lasów HCVF, przez to możliwa jest obserwacja procesów renaturyzacji siedliska

Lokalizacja stanowiska	Obszar Natura 2000	Kod siedliska	Nazwa stanowiska	Rok badań	Ocena ogólna	Perspektywy zachowania	Specyficzna struktura i funkcje siedliska	Powierzchnia siedliska	Uwagi / zagrożenia wg. GIOŚ
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Łąki Gór i Pogórza Izerskiego PLH020102	8220	Hucianka	2017	U2	U1	U2	U1	Znajduje się tu złoża bazaltu o korzystnych parametrach przemysłowych. Z uwagi na uwarunkowania środowiskowe jak dotąd nie podjęto próby i nie są znane nowe plany takiej działalności. Zauważalne są natomiast zagrożenia związane z eutrofizacją siedliska, prawdopodobnie związane z zanieczyszczeniem atmosfery związkami azotu.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	poza obszarami Natura 2000	6230	Orle	2013	FV	FV	FV	FV	Badanie dynamiki i stanu zachowania płatu. Brak użytkowania i postępująca sukcesja.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	poza obszarami Natura 2000	6430	Źródlika Małej Kamienicy	2016	U2	U2	U1	U2	Do usunięcia. Stanowisko o bardzo niewielkiej powierzchni, niereprezentatywne dla siedliska 6430, z silnym efektem brzegowym. Zwrócono uwagę na ekspansję gatunków apofitycznych. Dodatkowo oddziaływanie drogi oceniono jak negatywne.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	poza obszarami Natura 2000	6430	Źródlika pod Wysokim Grzbietem	2016	U2	U2	U2	U1	Do usunięcia. Siedlisko o skrajnie małej powierzchni, które nie posiada charakterystycznej dla ziołorośli fizjonomii i z silnym efektem brzegowym. Zaśmiecanie ze względu na sąsiedztwo drogi. Gatunki ekspansywne i inwazyjne.

Lokalizacja stanowiska	Obszar Natura 2000	Kod siedliska	Nazwa stanowiska	Rok badań	Ocena ogólna	Perspektywy zachowania	Specyficzna struktura i funkcje siedliska	Powierzchnia siedliska	Uwagi / zagrożenia wg. GIOŚ
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	poza obszarami Natura 2000	6430	Dolina Kwisy	2011	U1	FV	U1	U1	Siedlisko niereprezentatywne - mała powierzchnia siedliska
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	poza obszarami Natura 2000	9110	Dział Izerski	2013	U1	XX	U1	FV	Drzewostany poza obszarem Natura 2000 i w ramach lasów gospodarczych, reprezentujące rzadki typ buczyny z trzcinnikiem owłosionym.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	poza obszarami Natura 2000	9110	Tkacka Góra	2013	FV	XX	FV	FV	Monitorowanie zmian stanu siedliska.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	poza obszarami Natura 2000	9170	Stara Kamienica 1	2013	FV	FV	FV	FV	Badanie dynamiki i stanu zachowania jednego z najlepiej zachowanych grądów w okolicy. Zagrożenie stanowi inwazja gatunków obcych, szczególnie przy cięciach, intensyfikacja gospodarki leśnej.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	poza obszarami Natura 2000	9170	Stara Kamienica 2	2013	U1	FV	U1	FV	Badanie dynamiki i stanu zachowania siedliska. Zagrożenie stanowi intensyfikacja gospodarki leśnej, dalsza ekspansja niecierpka drobnokwiatowego <i>Impatiens parviflora</i> .
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	6230	Polana Jakuszycka	2013	U1	U1	FV	FV	Możliwa zabudowa w związku z rozbudowującym się ośrodkiem narciarstwa biegowego w Jakuszycach.

Lokalizacja stanowiska	Obszar Natura 2000	Kod siedliska	Nazwa stanowiska	Rok badań	Ocena ogólna	Perspektywy zachowania	Specyficzna struktura i funkcje siedliska	Powierzchnia siedliska	Uwagi / zagrożenia wg. GIOŚ
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	6430	Kamionek koło Orła	2016	U2	U1	U1	U2	Do usunięcia. Stanowisko nie reprezentuje siedliska 6430. Stwierdzono oddziaływania związane z obecnością gatunku obcego oraz przebiegającą w pobliżu drogą.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	7110	Kobyła Łąka, część wschodnia	2014	U2	U1	U1	U2	Monitoring pozwala na ocenę skuteczności zablokowania rowów melioracyjnych. Zagrożenia: odwadnianie; zarastanie przez kosodrzewinę; rozdeptywanie przez zwierzynę łowną – jelenie.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	7110	Kobyła Łąka, część zachodnia	2006	U2	U2	U1	U2	Do usunięcia. W obrębie stanowiska wyznaczono stałe powierzchnie monitoringowe w ramach projektu prowadzonego przez Zachodniosudeckie Towarzystwo Przyrodnicze.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	7110	Na Jagnięcym Potoku	2006	U1	FV	U1	U1	Do usunięcia. Ograniczenie liczby stanowisk - w pobliżu znajdują się inne stanowiska monitoringowe.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	7110	Pod Wysoką Kopą	2014	U1	U1	U1	U1	Obserwacja zmian w strukturze roślinności. Zagrożenia: zalesianie świerkiem; odwadnianie; rozdeptywanie przez zwierzynę łowną – jelenie.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	7110	Pod Złotymi Jamami	2006	U2	XX	U1	U2	Do usunięcia. Ograniczenie liczby stanowisk - w pobliżu znajdują się inne stanowiska monitoringowe.

Lokalizacja stanowiska	Obszar Natura 2000	Kod siedliska	Nazwa stanowiska	Rok badań	Ocena ogólna	Perspektywy zachowania	Specyficzna struktura i funkcje siedliska	Powierzchnia siedliska	Uwagi / zagrożenia wg. GIOŚ
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	7110	Torfowisko Młyńskie	2014	FV	FV	FV	FV	Powierzchnia referencyjna. Pomimo znacznej redukcji poziomu zanieczyszczeń powietrza, ciągle należy je uznawać za zagrożenie, ponieważ nieznan jest ewentualny wpływ długofalowy tzw. „kwaśnych deszczów” na ekosystemy nieleśne. Potencjalne zagrożenie stanowi niekontrolowany ruch turystyczny (jest to najłatwiej dostępne torfowisko położone na ruchliwym szlaku turystycznym).
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	7120	Jakuszyce	2016	U2	U1	U2	U1	Postępujące odwadnianie siedliska. Postępująca sukcesja w przesuszonych partiach.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	7140	Kobyła Łąka	2017	FV	FV	FV	FV	Stanowisko referencyjne. Obserwacja zmian roślinności torfowiskowej.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	7140	Na Jagnięcym Potoku	2017	U2	FV	U2	U1	Stanowisko badawcze, część stanowiska podlega spontanicznej renaturyzacji po osuszeniu. W niewielkim zakresie zagrożeniem mogą być słabo uczęszczane ścieżki oraz resztki sieci rowów melioracyjnych, obecnie w większości zarośniętych. Na stanowisku rozprzestrzenia się także trzęślica modra <i>Molinia caerulea</i> .

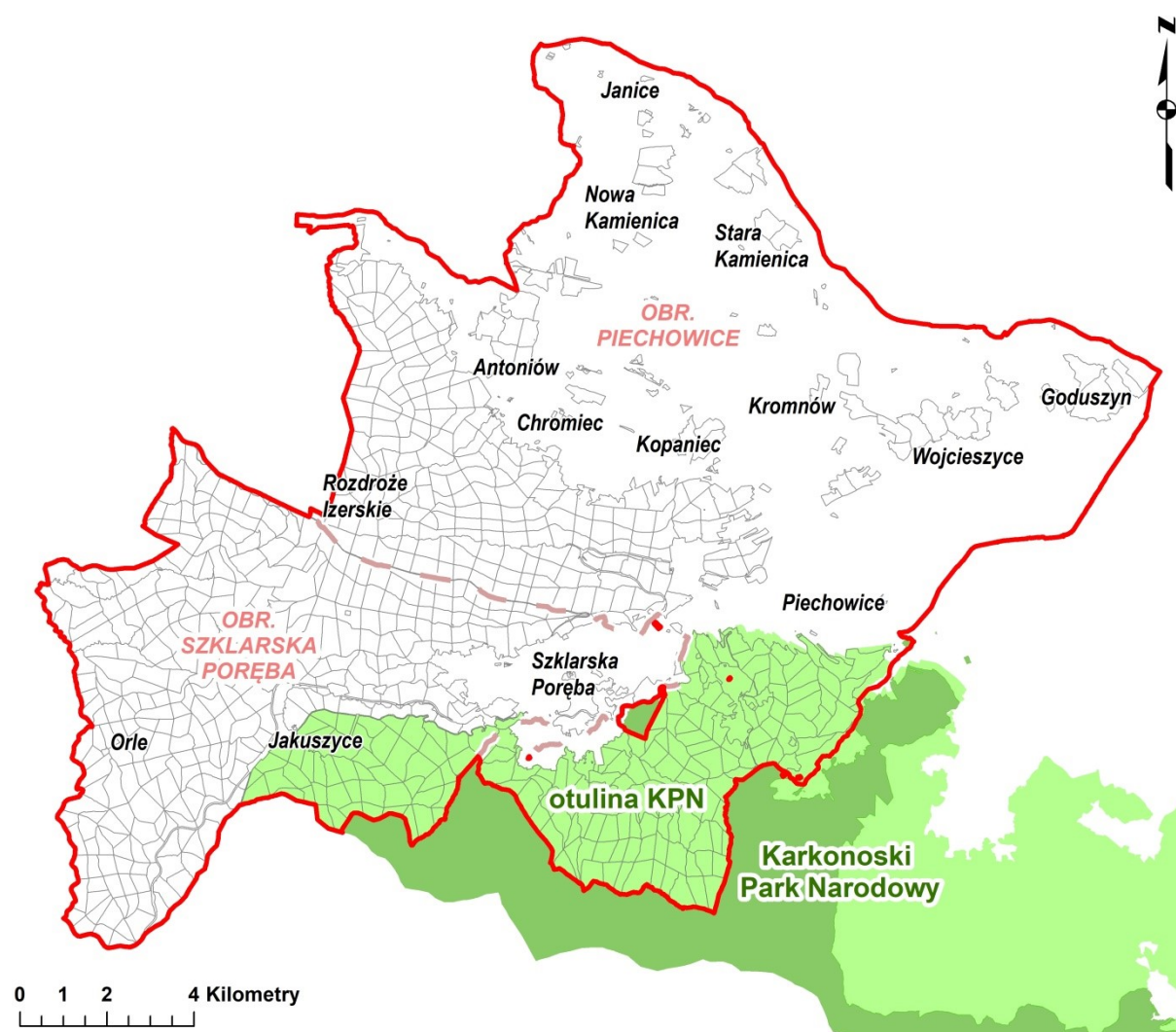
Lokalizacja stanowiska	Obszar Natura 2000	Kod siedliska	Nazwa stanowiska	Rok badań	Ocena ogólna	Perspektywy zachowania	Specyficzna struktura i funkcje siedliska	Powierzchnia siedliska	Uwagi / zagrożenia wg. GIOŚ
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	91D0	Bagnisko	2006	U2	XX	U1	U2	Do usunięcia. Stanowisko bardzo interesujące ze względów naukowych i dydaktycznych – zachodzi tu spontaniczna regeneracja poeksploatacyjna, przeważają zbiorowiska wtórne w wyrobisku poeksploatacyjnym (7120), oraz różne stadia de- i regeneracji w obrębie partii porośniętych przez świerczynę na torfie.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	91D0	Kobyła Łąka	2014	U1	FV	U1	U1	Obecnie wzdłuż rowu zainstalowano zastawki, które poprawiają uwodnienie siedliska. Monitoring pozwoli na ocenę skuteczności takiego działania. Pomimo znacznej redukcji poziomu zanieczyszczeń powietrza, ciągle należy je uznawać za zagrożenie.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	91D0	Na Jagnięcym Potoku	2006	FV	FV	FV	FV	Do usunięcia. Ograniczenie liczby stanowisk - w pobliżu znajdują się inne stanowiska monitoringowe
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	91D0	Pod Wysoką Kopą	2014	U2	U1	U2	U2	Powierzchnia obecnie włączona w sieć lasów HCVF, monitoring pozwoli określić skuteczność prowadzonych działań ochronnych
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	91D0	Pod Złotymi Jamami	2006	U2	U2	U2	U2	Do usunięcia. Ograniczenie liczby stanowisk - w pobliżu znajdują się inne stanowiska monitoringowe

Lokalizacja stanowiska	Obszar Natura 2000	Kod siedliska	Nazwa stanowiska	Rok badań	Ocena ogólna	Perspektywy zachowania	Specyficzna struktura i funkcje siedliska	Powierzchnia siedliska	Uwagi / zagrożenia wg. GIOŚ
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	91D0	Torfowisko Młyńskie	2006	FV	FV	FV	FV	Do usunięcia. W obrębie stanowiska wyznaczono stałe powierzchniowo monitoringu w ramach projektu prowadzonego przez Zachodniosudeckie Towarzystwo Przyrodnicze.
Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba - dane wrażliwe	Torfowiska Gór Izerskich PLH020047	9410	Orle	2016	FV	FV	FV	FV	Monitoring konieczny ze względu na potrzebę pozyskania danych dotyczących struktury i funkcji siedliska z możliwie największej liczby stanowisk; siedlisko to zostało niemal doszczętnie zniszczone w trakcie kłeski ekologicznej dlatego też tak ważne jest śledzenie wszelkich procesów regeneracji roślinności zachodzących w jego płatach. Obserwacja siedliska w warunkach prowadzonej gospodarki leśnej.
Poza gruntami w zarządzie nadleśnictwa Szklarska Poręba	Łąki Gór i Pogórza Izerskiego PLH020102	6520	Antoniów (Jaroszyce)	2010	U2	U1	U2	U1	Zmiany w użytkowaniu - podsiewanie roślin motylkowych i traw, zaorywanie, zmiana kwalifikacji gruntów na budowlane i nasilenie zabudowy.

V.2. OBSZARY O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH ORAZ TERENY W OBRĘBIE OTULIN OBSZAROWYCH FORM OCHRONY PRZYRODY

V.2.1. OTULINA KARKONOSKIEGO PARKU NARODOWEGO

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba znajduje się zachodni fragment otuliny Karkonoskiego Parku Narodowego (KPN), z którym nadleśnictwo sąsiaduje od południa. Powierzchnia całej otuliny parku obejmuje 13 093 ha, natomiast łączna powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba wchodzących w jej zasięg wynosi 3 573,59 ha.

Ryc. 4. Lokalizacja otuliny Karkonoskiego Parku Narodowego (KPN) w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Uwaga! Przy sporządzaniu wykazu gruntów leśnych w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba znajdujących się w zasięgu granic otuliny parku narodowego przyjęto, że do obszaru zalicza się wszystkie wydzielania leśne zlokalizowane w jego zasięgu, których granice

pokrywają się w całości lub w części z obszarem. Dla wydzieleń leśnych pokrywających się w części z obszarem otuliny parku narodowego przy zaliczaniu do niego nie stosowano kryterium powierzchniowego. W zamian zastosowano kryterium odległości granicy obszaru od granicy wydzielenia. Jako minimalną wielkość przyjęto odległość 5 metrów zakładając, że podczas wektoryzacji granic otuliny parku narodowego dopuszczalna odchyłka mogłaby wynosić +/- 1mm na mapie w skali 1:5000 (mapa gospodarcza).

Tab. 23. Wykaz gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba leżących w całości w zasięgu granic otuliny Karkonoskiego Parku Narodowego

Nazwa obrębu	Adres leśny	Powierzchnia [ha]*		
		leśna	nieleśna	razem
Szklarska Poręba	323 c-h, o; 324-355; 356 a-b, d-k; 357; 358 a-b; 370-386	1031,84	6,29	1038,13
Piechowice	235 a-bx, fx-gx; 236; 237 a-k; 238-275; 276 a; 277-292; 293 a, c-g; 294; 295 b-d; 296 b-c; 297-366	2488,19	47,27	2535,46
Ogółem		3520,03	53,56	3573,59

*powierzchnia wydzieleń literowanych

Pozostałe powierzchnie leśne zlokalizowane jedynie w części w zasięgu granic otuliny stanowią wydzielenia leśne: 356 c (obręb leśny Szklarska Poręba) oraz 276 b, 293 b, 295 a, 296 a (obręb leśny Piechowice).

Zarządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 stycznia 2018 roku (Dz. U. z 2018 r. poz. 14) ustanowiono zadania ochronne dla Karkonoskiego Parku Narodowego na lata 2018-2019. Jednym z elementów zawartych w tym dokumencie są istniejące i potencjalne zagrożenia zewnętrzne, których część odnosi się również do otuliny parku. Istniejącymi zagrożeniami zewnętrznymi są:

- 1) Fragmentacja ekosystemów na skutek budowy nowej infrastruktury (narciarskiej, drogowej, sportowej, turystycznej, inwestycje liniowe i innej, niesłużącej ochronie przyrody). W szczególności dotyczy to następujących przedmiotów ochrony: 4070, 6230, 7140, 91D0, 9410, 4069, A409, A217, A223, A236, A234, 1308, 1324, 1361.
- 2) Powstawanie barier w migracji zwierząt pomiędzy KPN i otoczeniem. W szczególności dotyczy następujących przedmiotów ochrony: A215, A409, 1361.
- 3) Fragmentacja oraz uszkodzenie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin i zwierząt przez nielegalne wejścia osób na obszar KPN z terenów sąsiadujących z parkiem. W szczególności dotyczy to następujących przedmiotów ochrony: 6230, 6510, 7140.
- 4) Zaśmiecanie, zanieczyszczenie hałasem, zanieczyszczenie światłem, płoszenie zwierząt, niszczenie roślin i grzybów, nielegalne poruszanie się osób poza

wyznaczonymi szlakami turystycznymi. W szczególności dotyczą następujących przedmiotów ochrony: A072, A215, A409, 1361.

- 5) Uszkodzenia drzewostanów przez zjawiska atmosferyczne (wiatr, opady, osady), dotyczy to sztucznych monokultur świerkowych.
- 6) Synantropizacja roślinności oraz pojawianie się inwazyjnych gatunków obcych. W szczególności dotyczy następujących przedmiotów ochrony: 6150, 6230, 6430.
- 7) Zmiana stosunków wodnych, melioracje i osuszanie terenów przyległych do KPN. W szczególności dotyczy to przedmiotu ochrony - 7140.

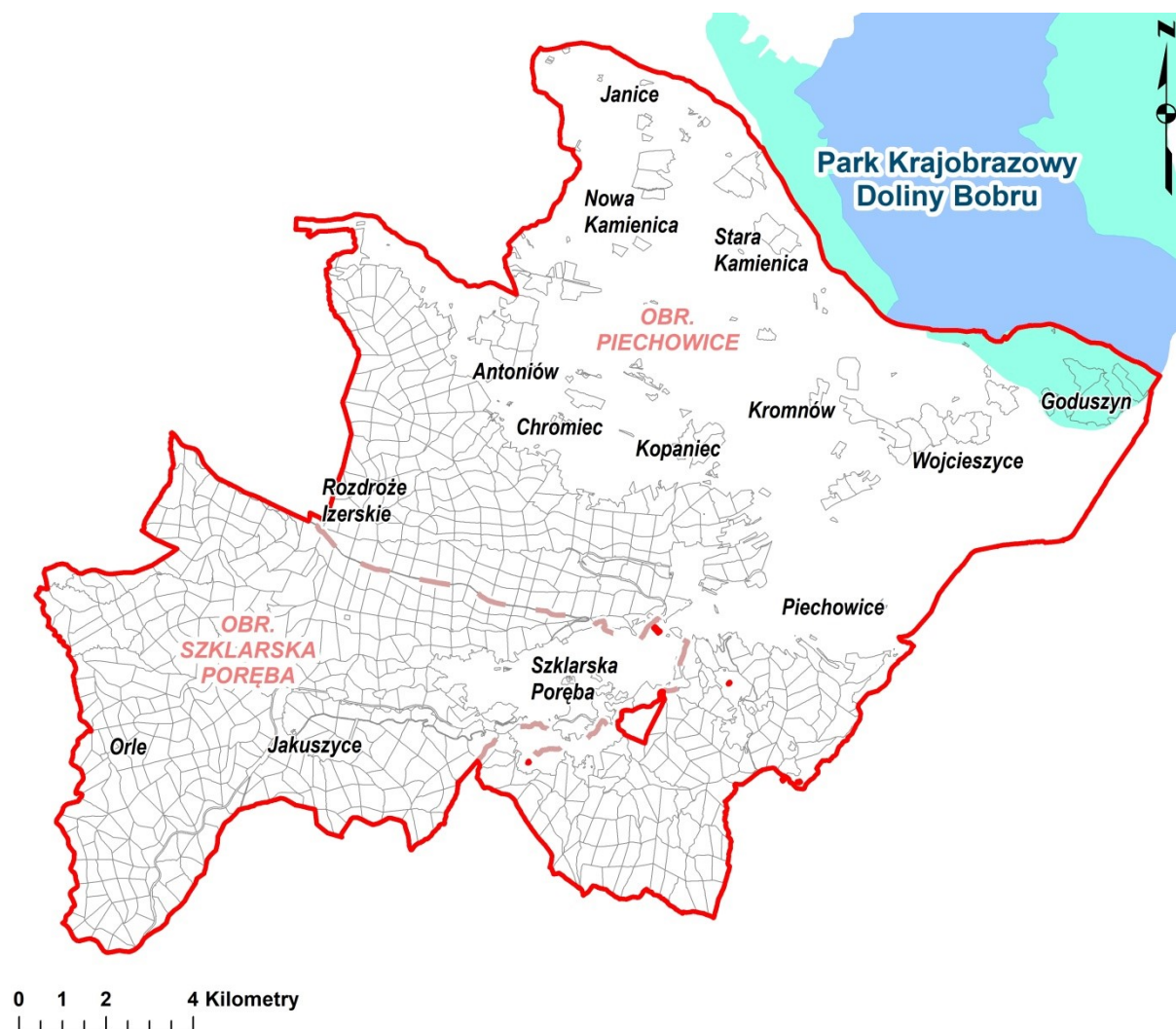
Potencjalnymi zagrożeniami zewnętrznymi są:

- 1) Przenikanie gatunków obcych i niepożądanych, w tym inwazyjnych na teren KPN. W szczególności zagrażające przedmiotom ochrony: A409, 6430, 6510, 6520, 7140.
- 2) Utrata walorów krajobrazowych.
- 3) Przegęszczenie populacji gatunków łownych w otulinie KPN.

Dodatkowym walorem otuliny Karkonoskiego Parku Narodowego wraz z samym Karkonoskim Parkiem Narodowym jest uzyskanie certyfikatu Geoparku Krajowego z dnia 10 września 2010 roku. Potwierdza on zarówno niepowtarzalne walory geologiczne oraz geomorfologiczne Karkonoszy, wyróżniające ten masyw na tle pasa góry średnich Europy i dobrze udokumentowane w dziesiątkach publikacji naukowych, ale także konsekwentnie prowadzoną przez KPN oraz inne instytucje, szeroko zakrojoną działalność popularyzującą dziedzictwo Ziemi i przyrodę nieożywioną tych gór. Jednym z etapów utworzenia geoparku była inwentaryzacja i waloryzacja geostanowisk na terenie Karkonoszy. Pozwoliła ona na identyfikację takich miejsc i stworzenie mapy geologicznej tego obszaru. Podczas prowadzonych prac na terenie KPN zinwentaryzowano 66 geostanowisk, natomiast w jego otulinie i w przyległych obszarach 69. Potwierdziło to bogactwo geologiczne i unikatową rzeźbę tego terenu, dodatkowo wzmacniając rangę Karkonoskiego Parku Narodowego i jego otoczenia (źródło: <https://kpnmab.pl/geopark>; <https://archiwum.mos.gov.pl>).

V.2.2. OTULINA PARKU KRAJOBRAZOWEGO DOLINY BOBRU

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba zlokalizowany jest również południowy fragment otuliny Parku Krajobrazowego Doliny Bobru, który przylega do północno-wschodnich granic nadleśnictwa. Przebieg granicy parku krajobrazowego przyjęto zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody (dostęp z dnia 26 kwietnia 2018 r.), natomiast przebieg granicy otuliny parku krajobrazowego za RDOŚ (dane do PUL z dnia 8 kwietnia 2016 r.). Powierzchnia całej otuliny parku krajobrazowego obejmuje 12 552 ha, natomiast łączna powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba wchodzących w jej zasięg wynosi 158,69 ha.

Ryc. 5. Lokalizacja otuliny Parku Krajobrazowego Doliny Bobru w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Uwaga! Przy sporządzaniu wykazu gruntów leśnych w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba znajdujących się w zasięgu granic otuliny parku krajobrazowego przyjęto, że do obszaru zalicza się wszystkie wydzielania leśne zlokalizowane w jego zasięgu, których granice pokrywają się w całości lub w części z obszarem. Dla wydzielen leśnych pokrywających się w części z obszarem otuliny parku krajobrazowego przy zaliczaniu do niego nie stosowano kryterium powierzchniowego. W zamian zastosowano kryterium odległości granicy obszaru od granicy wydzielenia. Jako minimalną wielkość przyjęto odległość 5 metrów zakładając, że podczas wektoryzacji granic otuliny parku krajobrazowego dopuszczalna odchyłka mogłaby wynosić +/- 1mm na mapie w skali 1:5000 (mapa gospodarcza).

Tab. 24. Wykaz gruntów w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba leżących w całości w zasięgu granic otuliny Parku Krajobrazowego Doliny Bobru

Nazwa obrębu	Adres leśny	Powierzchnia [ha]*		
		leśna	nieleśna	razem
Piechowice	1-5; 8 fx	157,18	1,51	158,69
Ogółem		157,18	1,51	158,69

*powierzchnia wydzielań literowanych

V.2.3. POZOSTAŁE OBSZARY CENNE PRZYRODNICZO

Szczególnie cenne przyrodniczo obszary na terenie nadleśnictwa zlokalizowane są wzdłuż górskich rzek i potoków. Należą do nich:

Torfowiska w dolinie Izery (szczegółowy opis znajduje się w rozdziałach dotyczących rezerwatu przyrody i obszaru Natura 2000 obejmujących ten teren).

Dolina Izery - przełomowy odcinek Izery, wzdłuż granicy kraju, od Kobylej Łąki po linię kolejową Szklarska Poręba – Harrachov (oddziały 246-250, 266-275, obrębu leśnego Szklarska Poręba).

Jagnięcy Jar - w głęboko wciętej dolinie Jagnięcego Potoku zachowany został bór górnoreglowy. Potok posiada całkowicie naturalny przebieg. Najbardziej wartościowy obszar znajduje się na granicy oddziałów 109 i 110, 115 i 116, 122 i 123, obrębu leśnego Szklarska Poręba.

Dolina Smolnej - obszar wzdłuż ciek, z mozaiką świerkowych borów na torfie oraz torfowisk przejściowych, obejmujący oddziały 209, 212-215, 240-241, 249-250, obrębu leśnego Szklarska Poręba.

Dolina Kamionka - obszar wzdłuż ciek, z mozaiką świerkowych borów na torfie oraz torfowisk przejściowych. Jest to obszar położony na terenie oddziałów 244-245, 253-254, obrębu leśnego Szklarska Poręba.

Dolina Płonki - obszar wzdłuż ciek, z mozaiką świerkowych borów na torfie oraz torfowisk przejściowych. Cenny obszar obejmuje oddziały 228, 233-234, 238, 252-253, obrębu leśnego Szklarska Poręba.

Dolina Dzikiego Potoku - obszar wzdłuż ciek, z mozaiką świerkowych borów na torfie oraz torfowisk przejściowych. Zachowane zostały dwie kopuły wysokotorfowiskowe, obecnie porośnięte borem świerkowym na torfie. Lokalizacja obszaru to oddziały 143-144, 158, 182, 185-186, obrębu leśnego Szklarska Poręba.

Dolina Kamiennej - obszar wzdłuż rzeki, z mozaiką świerkowych borów na torfie oraz torfowisk przejściowych w górnym biegu, w dużej części o przełomowym charakterze, ze stromymi ścianami z zachowanymi płatami kwaśnej buczyny górskiej. Rzeka nieregulowana prawie do Białej Doliny w Szklarskiej Porębie Górnej. Opisany obszar

obejmuje oddziały 163-171, 173-183, 344-356, 374-375, 382-383, 388-391, obręb leśnego Szklarska Poręba oraz oddziały 273-276, obręb leśnego Piechowice.

V.3. ZADRZEWIENIA I ZAKRZACZENIA NA TERENACH ZARZĄDZANYCH PRZEZ NADLEŚNICTWO

Istnienie zadrzewień śródpolnych ma bardzo duże znaczenie dla rozwoju fauny i flory otwartych przestrzeni oraz stref przejściowych. Wykorzystywane są jako miejsca odpoczynku podczas migracji dużych ssaków, chronią i wzbogacają glebę, są siedliskiem roślin i zwierząt, łagodzą susze, są schronieniem dla ssaków i innych zwierząt. Zadrzewienia i zakrzewienia mają pozytywny wpływ na „przełamywanie” monotonności krajobrazu polno-łąkowego. Zadrzewienia w formie liniowej (wzdłuż rowów i miedz) ograniczają również szkody powodowane przez erozję wietrzną na sąsiadujących polach. Ogólna powierzchnia zadrzewień i zakrzaczeń w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa wynosi 241,01 ha.

V.4. WAŻNIEJSZE OBIEKTY I MIEJSCA O WARTOŚCI HISTORYCZNEJ I KULTUROWEJ

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba położonych jest wiele miejsc i obiektów o wartości historycznej i kulturowej, najważniejsze z nich zostały wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków. Należy do nich szereg zabytków archeologicznych w postaci miejsc eksploatacji surowców i stanowisk hutniczych. Z późniejszych okresów obszar nadleśnictwa obfituje w zabytki sakralne, budynki mieszkalne, cmentarze, zespoły dworskie i pałace oraz zabytkowe parki. Spośród nich na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba znalazły się jedynie stanowiska archeologiczne.

Tab. 25. Wykaz obiektów archeologicznych, historycznych i kulturowych zlokalizowanych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Typ obiektu	Lokalizacja (obręb, leśnictwo, wydzielenie leśne)	Nr rejestru zabytków	Opis obiektu
1	stanowisko archeologiczne	Piechowice Michałowice 248 a	47/Arch z 1964-09-25	Piechowice, st.4 Huta z okresu średniowiecza.
2	stanowisko archeologiczne	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 78 c	83/1052/Arch/83 z 1983-02-03	Szklarska Poręba, st.46 Miejsce eksploatacji surowców – kopalnia z okresu nowożytnego.
3	stanowisko archeologiczne	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 78 c	84/1053/Arch/83 z 1983-02-03	Szklarska Poręba, st.47 Miejsce eksploatacji surowców – kopalnia z okresu nowożytnego.
4	stanowisko archeologiczne	Szklarska Poręba Szklarska Poręba 78 c	85/1054/Arch/83 z 1983-02-03	Szklarska Poręba, st.48 Miejsce eksploatacji surowców – kopalnia z okresu nowożytnego.
5	stanowisko archeologiczne	Piechowice Kopaniec 106 a	290/Arch z 1967-09-04	Chromiec, st.3 Huta z okresu średniowiecza.

W zasięgu terytorialnym nadleśnictwa występuje szereg parków pałacowych i zadrzewień, najcenniejsze z ich zawiera poniższa tabela.

Tab. 26. Wykaz zabytkowych parków zlokalizowanych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba (poza gruntami w zarządzie)

Lp.	Typ obiektu	Lokalizacja (gmina, miejscowość)	Nr rejestru zabytków	Opis obiektu
1	park przy pałacu górnym	Stara Kamienica, Barcinek	708/J z 1981-11-10; A/752/708/J z 2006-05-12	Park w zespole pałacowym z XVI, XVIII-XIX w.
2	park/ogród	Szklarska Poręba Szklarska Poręba-6, ul. Kilińskiego	1270/J z 1996-08-02	Ogród przy willi „Zacisze III” w zespole willowym z 1890 r.
3	park	Szklarska Poręba Szklarska Poręba-4, ul. 11-go listopada	888/J z 1987-02-09	Park przy willi Carla Hauptmanna z ok. XIX w.
4	park	Piechowice, Pakoszów	506/J z 1977-12-03; 631/506/J z 2006-01-20	Park w zespole pałacowym z XVII, XIX w.
5	park	Jelenia Góra, Jagniątków, ul. Michałowicka 32	857/J z 1985-01-28; A/5049/857/J z 2011-03-09	Park przy willi Gerharda Hauptmanna.

Ponadto w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa zlokalizowanych jest wiele cennych obiektów historycznych i kulturowych wpisanych do rejestru zabytków, należą do nich m.in.:

- kościół, w tym kościół fil. pw. św. Jana Chrzciciela w Proszowej, kościół fil. pw. św. Michała Archanioła w Pasieczniku, kościół pw. św. Antoniego w Kopańcu, kościół fil. pw. św. Jerzego oraz kościół ewangelicki w Kromnowie, kościół pw. św. Barbary w Małej Kamienicy, kościół pw. Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Nowej Kamienicy, kościół paraf. pw. św. Katarzyny w Rybnicy, kościół parafialny pw. Ścięcia św. Jana Chrzciciela w starej Kamienicy, kościół pw. św. Barbary oraz kościół ewangelicki w Wojcieszycach, kościół pomocniczy MB Różańcowej i Kościół pw. Niepokalanego Serca NMP oraz kościół pw. Bożego Ciała w Szklarskiej Porębie, kościół pw. Bożego Ciała w Piastowie, kościół p.w. św. Marcina w Sobieszowie (Jelenia Góra),
- cmentarze w Proszowej, w Pasieczniku, w Szklarskiej Porębie, w Piastowie,
- plebania parafii Bożego Ciała w Szklarskiej Porębie,
- kaplica grobowa Braunów w zespole kościelnym w Kopańcu,
- ruina pałacu w Barcinku,
- ruiny zamków w Rybnicy i w Starej Kamienicy,
- domy mieszkalne, mieszkalno-gospodarcze, gospodarcze w Kwieciszowicach, w Proszowej, w Antoniowie, w Szklarskiej Porębie, w Piechowicach, w Sobieszowie (Jelenia Góra),
- pensjonaty, wille i domy wczasowe w Szklarskiej Porębie, w Piechowicach, w Jagniątkowie (Jelenia Góra),
- pałac w Pakoszowie,
- budynek stacji kolejowej w Szklarskiej Porębie,

- młyn św. Łukasza, obecnie pub „Młyn Łukasza” w Szklarskiej Porębie,
- budynek fabryczny huty „Julia” w Szklarskiej Porębie,
- Muzeum Mineralów oraz Muzeum Okręgowe (willa Carla Hauptmanna) w Szklarskiej Porębie, miejskie muzeum Gerharda Hauptmanna (willa Gerharda Hauptmanna) w Jagniątkowie (Jelenia Góra),
- wodociągowa wieża ciśnień (kolejowa) w Piechowicach.

Tab. 27. Chronione układy urbanistyczne w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Obszar zabytkowy	Nr rejestru zabytków	Opis obiektu	Lokalizacja
1	Miasto Szklarska Poręba	611/J z 1980-02-26; A/1815/611/J z 2010-03-24	Miasto z 2. poł. XIX w.	Granice administracyjne miasta. Grunty pod zarządem PGL LP: Obręb leśny Szklarska Poręba, leśnictwo Szklarska Poręba, całe oddziały: 76-90, 147, 148, 162, 387, 389-391, fragmenty oddziałów: 388 a-f, n-p; Obręb leśny Szklarska Poręba, leśnictwo Kamiennie, całe oddziały: 73, 75, 91-94, 100-102, fragmenty oddziałów: 74 a, 95 a-c, 103 a-d; Obręb leśny Szklarska Poręba, leśnictwo Orle, całe oddziały: 197-199, 203, 204, 206-210, 212-220, 222-224, 226, 230-237, 240-243, 246-252, fragmenty oddziałów: 205 d, 211 b, c; Obręb leśny Szklarska Poręba, leśnictwo Zieleniec, całe oddziały: 190-196, 200-202, 221, 225, 227-229, 238, 239, 244, 245, 253-301; Obręb leśny Szklarska Poręba, leśnictwo Jakuszyce, całe oddziały: 328-386; Obręb leśny Szklarska Poręba, leśnictwo Kamieńczyk, całe oddziały: 134-146, 149-161, 163-189, 323-327; Obręb leśny Piechowice, leśnictwo Krokusy, fragmenty oddziałów: 205 i, 206 k, 221 c-f, 222 c-d; Obręb leśny Piechowice, leśnictwo Szronowiec, całe oddziały: 346-366.
2	Dawne miasto Sobieszów	610/J z 1980-02-26; A/1811/610/J z 2010-03-24	Miasto z lat 1962 – 1976.	Jelenia Góra - Sobieszów, ulica Karkonoska.

Dodatkowo niektóre miejscowości w obrębie zasięgu terytorialnego nadleśnictwa objęte zostały strefą obserwacji archeologicznej, są to:

- Barcinek - strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej (historyczny układ ruralistyczny),
- Szklarska Poręba - strefa ochrony archeologicznej średniowiecznych relikwów pozyskiwania kruszcu – Mała Kamienna,
- Piechowice - strefa ochrony archeologicznej średniowiecznej huty w Cichej Dolinie (historyczny układ urbanistyczny miejscowości),

- Goduszyn - strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej oraz intensywnego osadnictwa średniowiecznego (historyczny układ ruralistyczny dawnej wsi),
- Jagniątków - strefa obserwacji archeologicznej miejscowości o wczesnej metryce historycznej (historyczny układ ruralistyczny dawnej wsi).

V.5. CHARAKTERYSTYKA DRZEWOSTANÓW W ASPEKcie TYPOLOGII

URZĄDZENIOWEJ

V.5.1. SIEDLISKOWE TYPY LASU

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba wyróżniono 17 typów siedliskowych lasu, przeważnie górskich (98%). Dominującą grupę pośród występujących tu siedlisk stanowią siedliska lasowe (58% udziału powierzchniowego). Głównym siedliskiem z tej grupy jest las mieszany górski świeży (49%). Drugą grupę tworzą siedliska borowe (42% udziału powierzchniowego), reprezentowane głównie przez bór mieszany górski świeży. Udział procentowy poszczególnych typów siedliskowych lasu dla całego nadleśnictwa ilustruje zamieszczona poniżej tabela.

Tab. 28. Struktura powierzchniowa typów siedliskowych lasu wyróżnionych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba

TSL	Obręb Szklarska Poręba		Obręb Piechowice		Nadleśnictwo Szklarska Poręba wg stanu na 1.01.2019 r. (pul)	
	[ha]	[%]	[ha]	[%]	[ha]	[%]
BGB	171,69	2,56	0,00	0,00	171,69	1,24
BGŚW	1129,15	16,86	162,77	2,28	1291,92	9,32
BGW	301,29	4,50	0,00	0,00	301,29	2,17
BMGB	191,31	2,86	12,26	0,17	203,57	1,47
BMGŚW	2749,74	41,07	590,65	8,25	3340,39	24,11
BMGW	411,16	6,14	18,58	0,26	429,74	3,10
BWG	89,84	1,34	0,00	0,00	89,84	0,65
LGŚW	7,36	0,11	415,52	5,80	422,88	3,05
LGW	0,00	0,00	89,86	1,26	89,86	0,65
LŁG	5,91	0,09	18,73	0,26	24,64	0,18
LMGŚW	1497,04	22,36	5321,5	74,31	6818,54	49,21
LMGW	141,33	2,11	303,05	4,23	444,38	3,21
LMWYŻŚW	0,00	0,00	208,31	2,91	208,31	1,50
LMWYŻW	0,00	0,00	7,44	0,10	7,44	0,05
LWYŻŚW	0,00	0,00	10,08	0,14	10,08	0,07
LWYŻW	0,00	0,00	0,90	0,01	0,90	0,01
OLJG	0,00	0,00	1,33	0,02	1,33	0,01
Razem	6695,82	100,00	7160,98	100,00	13856,80	100,00

*grunty leśne zalesione i niezalesione

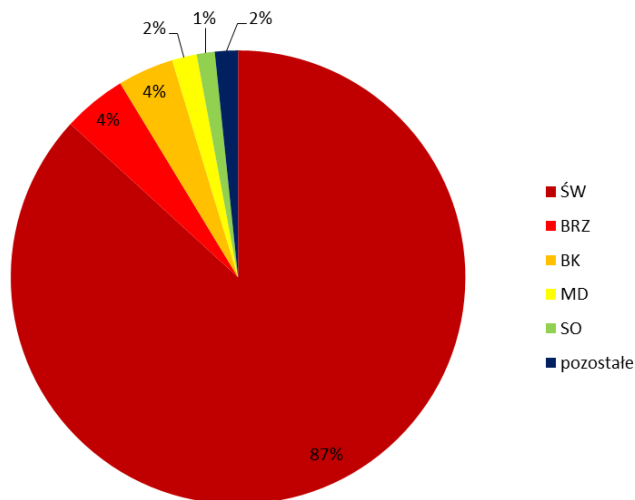
V.5.2. BOGACTWO GATUNKOWE I STRUKTURA PIONOWA DRZEWOSTANÓW

Bogactwo gatunkowe drzewostanów dobrze charakteryzuje liczba gatunków wchodzących w ich skład. Drzewostany można podzielić na: jednogatunkowe, dwugatunkowe, trzygatunkowe, cztero- i więcej gatunkowe (pod uwagę wzięto jedynie warstwę drzew tworzących I, II, i III piętro drzewostanu). Lasy Nadleśnictwa Szklarska Poręba charakteryzują się umiarkowanym zróżnicowaniem gatunkowym drzewostanów. Rozkład powierzchni w poszczególnych grupach jest porównywalny. Największą powierzchnię zajmują drzewostany dwugatunkowe (29,3%). Drzewostany zbudowane z trzech gatunków obejmują 25,6% powierzchni leśnej zalesionej, podobnie drzewostany cztero- i więcej gatunkowe (24,2%). Najmniejszą powierzchnię zajmują drzewostany jednogatunkowe (20,9%).

Tab. 29. Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m³] drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego

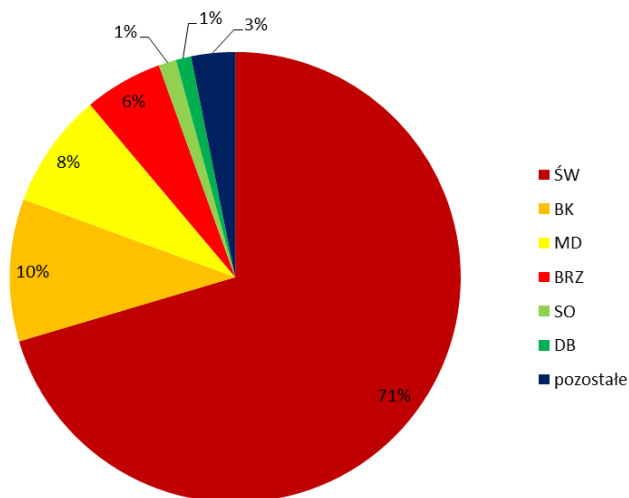
Obręb, nadleśnictwo	Bogactwo gatunkowe, drzewostany	Powierzchnia [ha]/miąższość [m ³]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb Szklarska Poręba	jednogatunkowe	347,72	1465,64	265,70	2079,06	31,8
		64902	427619	67862	560382	36,3
	dwugatunkowe	1293,85	608,38	494,51	2396,74	36,7
		173896	217442	172866	564204	36,5
	trzygatunkowe	1080,70	148,77	326,29	1555,76	23,8
		136382	46784	106127	289293	18,7
cztero- i więcej gatunkowe	296,82	76,23	128,75	501,80	7,7	
	49117	30710	51077	130904	8,5	
Obręb Piechowice	jednogatunkowe	61,67	446,47	265,75	773,89	10,8
		14277	185820	115770	315867	11,9
	dwugatunkowe	115,67	616,78	881,66	1614,11	22,6
		26346	278304	388156	692806	26,2
	trzygatunkowe	370,46	637,69	937,02	1945,17	27,3
		66149	261203	389073	716425	27,1
cztero- i więcej gatunkowe	739,62	638,18	1424,97	2802,77	39,3	
	147156	227432	546468	921055	34,8	
Nadleśnictwo Szklarska Poręba	jednogatunkowe	409,39	1912,11	531,45	2852,95	20,9
		79179	613439	183631	876249	20,9
	dwugatunkowe	1409,52	1225,16	1376,17	4010,85	29,3
		200242	495746	561022	1257010	30,0
	trzygatunkowe	1451,16	786,46	1263,31	3500,93	25,6
		202531	307987	495200	1005718	24,0
cztero- i więcej gatunkowe	1036,44	714,41	1553,72	3304,57	24,2	
	196273	258142	597544	1051959	25,1	

W lasach Nadleśnictwa Szklarska Poręba głównym gatunkiem panującymi jest świerk, zajmujący łącznie 87% powierzchni leśnej zalesionej. Gatunkami panującymi w drzewostanach nadleśnictwa są również brzoza oraz buk (po 4%). Pozostałe gatunki posiadają niewielki udział powierzchniowy, są to m.in.: modrzew, sosna zwyczajna oraz dąb, sosna kosa, olsza czarna, jodła, jawor, lipa, jesion, jarząb, osika, olsza szara i wierzba.

Ryc. 6. Struktura powierzchni gatunków panujących w Nadleśnictwie Szklarska Poręba

Struktura powierzchniowa gatunków rzeczywistych w drzewostanach Nadleśnictwa Szklarska Poręba nieco różni się od struktury powierzchniowej gatunków panujących w tych drzewostanach. Dominującym gatunkiem rzeczywistym jest świerk (71%). Większym udziałem powierzchniowym odznaczają się również: buk (10%), modrzew (8%) i brzoza (6%). Z pozostałych gatunków rzeczywistych budujących drzewostany nadleśnictwa występują m.in.: sosna zwyczajna, dąb, sosna kosa, jodła, olsza czarna, jawor, jarząb, lipa, osika, olsza szara, jesion, sosna limba, klon, wiąz, grab, topola, wierzba, czereśnia.

Ryc. 7. Struktura powierzchni gatunków rzeczywistych Nadleśnictwie Szklarska Poręba

Budowa pionowa drzewostanów to jeden z podstawowych elementów określających charakter drzewostanów. Drzewostany można podzielić pod względem budowy pionowej na jednopiętrowe, dwupiętrowe, trzypiętrowe i wielopiętrowe oraz o budowie przerębowej w klasie odnowienia (KO) i klasie do odnowienia (KDO). Złożona budowa pionowa jest pochodną wielu czynników związanych zarówno z prowadzeniem gospodarki leśnej, jak również wynikającą z uwarunkowań siedliskowych i wysokościowych. Nerozerwalnie wiąże się ona ze zwarcim pionowym decydującym o stopniu wykorzystania światła. Im bardziej zróżnicowana jest budowa pionowa tym bardziej odporny jest drzewostan na ogólnie pojmowane czynniki szkodliwe.

Drzewostany Nadleśnictwa Szklarska Poręba odznaczają się uproszczoną strukturą pionową. Dominują tu drzewostany jednopiętrowe, zajmujące ponad 79% powierzchni leśnej zalesionej nadleśnictwa. Drugą grupę stanowią drzewostany w klasie odnowienia i w klasie do odnowienia obejmujące 20% powierzchni leśnej zalesionej. Pozostałą powierzchnię (ok. 1%) porastają drzewostany dwupiętrowe. Nie występują tu drzewostany wielopiętrowe i drzewostany o budowie przerębowej.

Tab. 30. Zestawienie powierzchni [ha] i miąższości [m³] drzewostanów wg grup wiekowych i struktury

Obręb, nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Powierzchnia [ha]/ miąższość [m ³]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb Szklarska Poręba	jednopiętrowe	3015,60	2288,87	597,43	5901,90	90,3
		423975	719489	191609	1335073	86,4
	dwupiętrowe	0,00	3,39	40,08	43,47	0,7
		0	1298	21343	22642	1,5
	w KO i KDO	3,49	6,76	577,74	587,99	9,0
		321	1769	184979	187069	12,1
Obręb Piechowice	jednopiętrowe	1282,68	2290,96	1357,37	4931,01	69,1
		253155	938177	618160	1809493	68,4
	dwupiętrowe	0,00	23,91	37,21	61,12	0,9
		0	8854	15772	24626	0,9
	w KO i KDO	4,74	24,25	2114,82	2143,81	30,0
		773	5728	805534	812035	30,7
Nadleśnictwo Szklarska Poręba	jednopiętrowe	4298,28	4579,83	1954,80	10832,91	79,2
		677131	1657666	809769	3144566	75,0
	dwupiętrowe	0,00	27,30	77,29	104,59	0,8
		0	10152	37115	47268	1,1
	w KO i KDO	8,23	31,01	2692,56	2731,80	20,0
		1094	7497	990513	999104	23,8

V.5.3. POCHODZENIE DRZEWOSTANÓW

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba drzewostany z nasadzeń zajmują powierzchnię 2786,05 ha, co stanowi 20,4% powierzchni leśnej zalesionej nadleśnictwa. Drzewostany z samosiewu to 1003,74 ha, co stanowi 7,3% powierzchni leśnej. Na gruntach nadleśnictwa nie występują drzewostany odroślowe, plantacje drzew szybko rosnących ani drzewostany z panującym gatunkiem obcym. Dla 72,3% powierzchni leśnej zalesionej nadleśnictwa nie określono pochodzenia drzewostanów. Dane te są niepełne z uwagi na brak odnotowywania w poprzednich rewizjach pochodzenia drzewostanów. W ocenie ujęto całą I klasę wieku oraz w innych klasach tylko te drzewostany, w których można było bezsprzecznie stwierdzić ich pochodzenie.

Tab. 31. Zestawienie powierzchni [ha] wg rodzajów i pochodzenia drzewostanów oraz grup wiekowych

Obręb, nadleśnictwo	Struktura drzewostanów, drzewostany	Powierzchnia [ha]/ miąższość [m ³]				
		Wiek			Ogółem	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb Szklarska Poręba	z samosiewu	17,53	42,63	179,89	240,05	3,7
		2393	14120	60004	76516	5,0
	z sadzenia	818,73	164,37	323,81	1306,91	20,0
		97990	51564	102137	251691	16,3
	brak informacji	2182,83	2092,02	711,55	4986,40	76,3
		323914	656872	235790	1216576	78,8
Obręb Piechowice	z samosiewu	27,33	21,23	715,13	763,69	10,7
		4835	7849	275821	288506	10,9
	z sadzenia	291,58	120,34	1067,22	1479,14	20,7
		47280	40409	418132	505821	19,1
	brak informacji	968,51	2197,55	1727,05	4893,11	68,6
		201813	904501	745514	1851827	70,0
Nadleśnictwo Szklarska Poręba	z samosiewu	44,86	63,86	895,02	1003,74	7,3
		7228	21969	335825	365022	8,7
	z sadzenia	1110,31	284,71	1391,03	2786,05	20,4
		145270	91974	520269	757512	18,1
	brak informacji	3151,34	4289,57	2438,60	9879,51	72,3
		525727	1561373	981304	3068404	73,2

V.5.4. ZGODNOŚĆ SKŁADU GATUNKOWEGO Z SIEDLISKIEM

Analizując zgodność składu gatunkowego drzewostanów w odniesieniu do siedliska wyróżniamy drzewostany:

- o składzie zgodnym z warunkami siedliskowymi,
- o składzie częściowo zgodnym z siedliskiem,
- niezgodne.

Drzewostany o składzie gatunkowym zgodnym z siedliskiem uznaje się wówczas, gdy gatunek główny (zgodnie z przyjętym typem drzewostanu) jest gatunkiem panującym i w składzie gatunkowym drzewostanu występują wszystkie gatunki przyjętego typu drzewostanu, zaś suma udziałów występujących gatunków typu drzewostanu stanowi co najmniej 50% składu gatunkowego tego drzewostanu (przy ocenie uwzględnia się również II piętro oraz podrost w KO - proporcjonalnie do ich udziału w składzie drzewostanu).

Skład drzewostanów jest częściowo zgodny z siedliskiem, kiedy gatunek główny (zgodnie z przyjętym typem drzewostanu) jest gatunkiem panującym w drzewostanie lub gdy gatunek główny nie jest gatunkiem panującym i wraz z pozostałymi gatunkami typu drzewostanu stanowią, co najmniej 50% składu gatunkowego tego drzewostanu (przy ocenie uwzględnia się również II piętro oraz podrost w KO - proporcjonalnie do ich udziału w składzie drzewostanu).

Skład gatunkowy drzewostanów jest niezgodny z siedliskiem, jeżeli nie spełnia wymogów określonych powyżej, co oznacza, że gatunek główny (zgodnie z przyjętym typem drzewostanu) nie jest gatunkiem panującym i jednocześnie w składzie gatunkowym drzewostanu nie występują wszystkie gatunki przyjętego typu drzewostanu. W drzewostanach niezgodnych, dodatkowo wyróżnia się niezgodność obojętną – w przypadku, gdy zalecany gatunek liściasty zastąpiony jest przez inny gatunek liściasty oraz niezgodność negatywną - gdy zalecany gatunek liściasty oraz jodła i modrzew zastąpiony jest przez sosnę lub świerk.

Podczas prac taksacyjnych obecnej rewizji urządzenia lasu na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba dokonano oceny zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem. Drzewostany zgodne z siedliskiem zajmują 62,6% powierzchni leśnej zalesionej nadleśnictwa. Drzewostany o składzie gatunkowym częściowo zgodnym z siedliskiem obejmują 35,7% powierzchni, zaś drzewostany niezgodne z siedliskiem występują na 1,7% powierzchni leśnej zalesionej. Najczęściej niezgodności składu gatunkowego drzewostanu z siedliskiem występują na siedliskach lasowych wyżynnych (LMwyżśw, LMwyżw, Lwyżśw, Lwyżw) oraz górskich (LGśw, LGw, LłG, LMGśw, LMGw, OIJG).

Tab. 32. Zestawienie powierzchni wg zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskiem

Obręb, nadleśnictwo	Siedliskowy typ lasu	Typ drzewostanu	Drzewostany o składzie gatunkowym					
			zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym obojętnie	
			ha	%	ha	%	ha	%
Obręb Szklarska Poręba	BGB	ŚW	103,49	73,4	37,53	26,6	-	-
	BGŚW	ŚW	1102,82	100,0	-	-	-	-
	BGW	ŚW	295,76	100,0	-	-	-	-
	BMGB	ŚW	161,85	100,0	-	-	-	-
	BMGŚW	ŚW	2707,37	99,1	24,84	0,9	-	-
	BMGW	ŚW	384,44	97,7	8,89	2,3	-	-
	BWG	ŚW	59,90	100,0	-	-	-	-

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Obręb, nadleśnictwo	Siedliskowy typ lasu	Typ drzewostan u	Drzewostany o składzie gatunkowym					
			zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym obojętnie	
			ha	%	ha	%	ha	%
	LGŚW	ŚW JD BK	-	-	7,36	100,0	-	-
	LŁG	OL JS	-	-	5,91	100,0	-	-
	LMGŚW	BK	-	-	21,88	100,0	-	-
		BK ŚW	623,93	42,4	845,13	57,5	1,50	0,1
LMGW	BK ŚW	19,37	13,8	121,39	86,2	-	-	
Obręb Piechowice	BGŚW	ŚW	157,25	97,9	3,42	2,1	-	-
	BMGB	ŚW	11,54	100,0	-	-	-	-
	BMGŚW	ŚW	519,01	88,0	69,29	11,7	1,79	0,3
	BMGW	ŚW	18,58	100,0	-	-	-	-
	LGŚW	BK	7,15	57,8	5,22	42,2	-	-
		JW	-	-	-	-	6,76	100,0
		LP DB	-	-	0,44	100,0	-	-
		ŚW JD BK	91,91	23,3	269,63	68,3	33,01	8,4
	LGW	BK	0,92	100,0	-	-	-	-
		JW	1,34	100,0	-	-	-	-
		OL JS	-	-	3,00	100,0	-	-
		ŚW JD BK	10,31	12,5	52,44	63,5	19,89	24,1
	LŁG	OL JS	2,72	15,6	14,73	84,4	-	-
	LMGŚW	BK	204,56	46,4	218,91	49,7	17,19	3,9
		BK ŚW	1979,20	40,9	2751,47	56,9	107,16	2,2
		LP DB	1,51	14,5	8,91	85,5	-	-
		OL JS	-	-	17,54	100,0	-	-
	LMGW	BK ŚW	43,66	14,6	223,08	74,5	32,62	10,9
		OL JS	-	-	-	-	2,59	100,0
	LMWYŻŚW	ŚW DB BK	48,25	23,2	155,73	74,8	4,33	2,1
LMWYŻW	ŚW BK DB	0,76	11,6	5,81	88,4	-	-	
LWYŻŚW	JD BK	1,47	14,6	7,61	75,5	1,00	9,9	
LWYŻW	JS DB	-	-	0,90	100,0	-	-	
OLJG	OL JS	-	-	1,33	100,0	-	-	
Nadleśnictwo Szklarska Poręba	BGB	ŚW	103,49	73,4	37,53	26,6	-	-
	BGŚW	ŚW	1260,07	99,7	3,42	0,3	-	-
	BGW	ŚW	295,76	100,0	-	-	-	-
	BMGB	ŚW	173,39	100,0	-	-	-	-
	BMGŚW	ŚW	3226,38	97,1	94,13	2,8	1,79	0,1
	BMGW	ŚW	403,02	97,8	8,89	2,2	-	-
	BWG	ŚW	59,90	100,0	-	-	-	-
	LGŚW	BK	7,15	57,8	5,22	42,2	-	-
		JW	-	-	-	-	6,76	100,0
		LP DB	-	-	0,44	100,0	-	-
		ŚW JD BK	91,91	22,9	276,99	68,9	33,01	8,2
	LGW	BK	0,92	100,0	-	-	-	-
		JW	1,34	100,0	-	-	-	-
		OL JS	-	-	3,00	100,0	-	-
		ŚW JD BK	10,31	12,5	52,44	63,5	19,89	24,1
	LŁG	OL JS	2,72	11,6	20,64	88,4	-	-
	LMGŚW	BK	204,56	44,2	240,79	52,1	17,19	3,7
BK ŚW		2603,13	41,3	3596,60	57,0	108,66	1,7	

Obręb, nadleśnictwo	Siedliskowy typ lasu	Typ drzewostan u	Drzewostany o składzie gatunkowym					
			zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym obojętnie	
			ha	%	ha	%	ha	%
		LP DB	1,51	14,5	8,91	85,5	-	-
		OL JS	-	-	17,54	100,0	-	-
	LMGW	BK ŚW	63,03	14,3	344,47	78,3	32,62	7,4
		OL JS	-	-	-	-	2,59	100,0
	LMWYŻŚW	ŚW DB BK	48,25	23,2	155,73	74,8	4,33	2,1
	LMWYŻW	ŚW BK DB	0,76	11,6	5,81	88,4	-	-
	LWYŻŚW	JD BK	1,47	14,6	7,61	75,5	1,00	9,9
	LWYŻW	JS DB	-	-	0,90	100,0	-	-
	OLJG	OL JS	-	-	1,33	100,0	-	-

V.6. FORMY DEGENERACJI EKOSYSTEMÓW LEŚNYCH

V.6.1. BOROWACENIE

Zjawisko borowacenia, zwane także pinetyzacją, określa się w drzewostanach na siedliskach borów mieszanych, lasów mieszanych i lasów. Polega ono na ponadnormatywnym udziale gatunków iglastych takich jak sosna czy świerk w składzie gatunkowym drzewostanów. W zależności od udziału sosny lub świerka w górnej warstwie drzew wyróżniono następujące stopnie borowacenia:

- słabe, jeżeli udział sosny i świerka w składzie gatunkowym drzewostanu wynosi: ponad 80% na siedliskach borów mieszanych, 50-80% na siedliskach lasów mieszanych, 10-30% na siedliskach lasowych,
- średnie, jeżeli udział sosny lub świerka wynosi: ponad 80% na siedliskach lasów mieszanych, 30-60% na siedliskach lasowych,
- mocne, jeżeli udział sosny i świerka w składzie gatunkowym drzewostanu wynosi ponad 60% na siedliskach lasowych.

Tab. 33. Zestawienie powierzchni [ha] według form degeneracji lasu - borowacenie

Obręb, nadleśnictwo	Stopień borowacenia	Powierzchnia [ha]				
		Wiek			Ogółem [ha]	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
Obręb Szklarska Poręba	brak	1994,67	542,55	238,65	2775,87	42,5
	słabe	906,31	1354,22	564,45	2824,98	43,2
	średnie	118,11	398,81	404,02	920,94	14,1
	mocne	0,00	3,44	8,13	11,57	0,2
Obręb Piechowice	brak	321,35	259,45	115,37	696,17	9,8
	słabe	739,93	1391,40	1322,77	3454,10	48,4
	średnie	214,35	652,20	1943,13	2809,68	39,4
	mocne	11,79	36,07	128,13	175,99	2,5
Nadleśnictwo Szklarska Poręba	brak	2316,02	802,00	354,02	3472,04	25,4
	słabe	1646,24	2745,62	1887,22	6279,08	45,9

Obręb, nadleśnictwo	Stopień borowacenia	Powierzchnia [ha]				
		Wiek			Ogółem [ha]	Ogółem [%]
		<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
średnie	332,46	1051,01	2347,15	3730,62	27,3	
mocne	11,79	39,51	136,26	187,56	1,4	

Według powyższego zestawienia drzewostany Nadleśnictwa Szklarska Poręba na 25,4% powierzchni leśnej zalesionej nie wykazują zjawiska borowacenia. Słabe zjawisko borowacenia występuje na 45,9% powierzchni leśnej zalesionej. Borowacenie w stopniu średnim stwierdzono na 27,3% powierzchni, natomiast drzewostany o borowaceniu w stopniu mocnym zajmują 1,4% powierzchni leśnej zalesionej.

V.6.2. NEOFITYZACJA

Forma degeneracji lasu polegająca na wprowadzeniu sztucznym lub samoistnym wnikaniu do drzewostanów gatunków obcych drzew i krzewów nosi miano neofityzacji. Drzewostany posiadające w swoim składzie gatunkowym, co najmniej 10% gatunków obcego pochodzenia tj.: sosnę czarną, sosnę wejmutkę, dagleźję zieloną, dąb czerwony lub czeremchę amerykańską, wykazano w obszarze nadleśnictwa, jako zdegenerowane pod względem neofityzacji. Neofity zostały zaewidencjonowane podczas prac urządzeniowych w składzie gatunkowym drzewostanu we wszystkich warstwach, przy czym w warstwie podszytu nie notowano procentowego udziału poszczególnych gatunków. W zestawieniu tabelarycznym gatunki neofitów występujące w podszyciu znajdują się w kolumnie „wiek <= 40 lat”. Wszystkie neofity są wynikiem prowadzenia gospodarki leśnej i zostały wprowadzone sztucznie.

Tab. 34. Wykaz gatunków obcych występujących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Gatunek	Powierzchnia [ha]						
	Wiek			KO	KDO	Ogółem	%
	<=40 lat	41-80 lat	> 80 lat				
Sosna czarna	0,39	-	-	-	-	0,39	0,00
Sosna wejmutka	-	0,11	-	-	-	0,11	0,00
Daglezja zielona	0,80	0,03	-	-	-	0,83	0,01
Dąb czerwony	0,73	0,30	0,17	-	-	1,20	0,01
Czeremcha amerykańska	0,42	-	-	-	-	0,42	0,00
Razem	2,34	0,44	0,17	-	-	2,95	0,02

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba zjawisko neofityzacji występuje w nikłym stopniu. Ogólna powierzchnia zajmowana przez gatunki obce wynosi 2,95 ha, co stanowi 0,02% powierzchni leśnej zalesionej nadleśnictwa. Wszystkie gatunki neofitów występujące jako domieszki miejscami lub pojedynczo nie zostały uwzględnione

w powyższym zestawieniu ze względu na niewielkie znaczenie. Z gatunków obcych największe powierzchnie w drzewostanach zajmuje dąb czerwony (1,2 ha), występujący niemal we wszystkich klasach wieku. Z uwagi na niekorzystne zjawiska, jakie są następstwem procesu neofityzacji należy dążyć do eliminowania obcych gatunków ze środowiska leśnego.

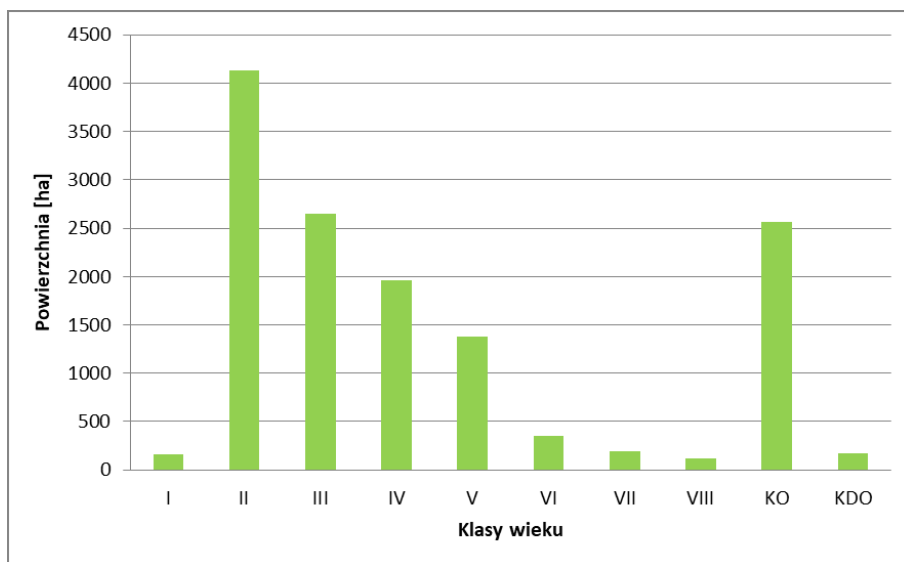
V.6.3. MONOTYPIZACJA

Monotypizacja to ujednoczenie gatunkowe i wiekowe drzewostanu, uproszczenie struktury warstwowej będące efektem gospodarki leśnej opartej na systemie zrębowym lub przerębowym. Przejawia się w skrajnym zubożeniu składu gatunkowego drzewostanu do jednego - dwóch gatunków lasotwórczych.

Drzewostany Nadleśnictwa Szklarska Poręba odznaczają się uproszczoną strukturą pionową. Dominują tu drzewostany jednopiętrowe, zajmujące ponad 79% powierzchni leśnej zalesionej nadleśnictwa. Drugą grupę stanowią drzewostany w klasie odnowienia i w klasie do odnowienia obejmujące 20% powierzchni leśnej zalesionej. Pozostałą powierzchnię (ok. 1%) porastają drzewostany dwupiętrowe. Nie występują tu drzewostany wielopiętrowe i drzewostany o budowie przerębowej. Lasy Nadleśnictwa Szklarska Poręba charakteryzują się umiarkowanym zróżnicowaniem gatunkowym drzewostanów. Rozkład powierzchni w poszczególnych grupach jest porównywalny. Największą powierzchnię zajmują drzewostany dwugatunkowe (29,3%). Drzewostany zbudowane z trzech gatunków obejmują 25,6% powierzchni leśnej zalesionej, podobnie drzewostany cztero- i więcej gatunkowe (24,2%). Najmniejszą powierzchnię zajmują drzewostany jednogatunkowe (20,9%). Wśród gatunków rzeczywistych w drzewostanach nadleśnictwa dominuje świerk (71%). Większym udziałem powierzchniowym odznaczają się również: buk (10%), modrzew (8%) i brzoza (6%). Z pozostałych gatunków rzeczywistych budujących drzewostany nadleśnictwa występują m.in.: sosna zwyczajna, dąb, sosna kosa, jodła, olsza czarna, jawor, jarząb, lipa, osika, olsza szara, jesion, sosna limba, klon, wiąz, grab, topola, wierzba, czereśnia.

V.6.4. JUWENALIZACJA

Juwenalizacja to jedna z form degeneracji ekosystemu leśnego polegająca na utrzymywaniu drzewostanu w młodym stadium rozwojowym poprzez cykliczne zręby. W lasach użytkowanych gospodarczo wiek zbiorowiska leśnego wyznacza wiek rębności gatunku głównego. Po zrębie sadzona jest nowa, młoda generacja drzew. Takie wielkopowierzchniowe „odmłodzenie” drzewostanu czasowo zaburza strukturę i funkcję ekosystemu i ogranicza znaczenie lasu dla podtrzymania różnorodności biologicznej.

Ryc. 8. Powierzchniowa struktura klas wieku drzewostanów w Nadleśnictwie Szklarska Poręba

Średni wiek drzewostanów w Nadleśnictwie Szklarska Poręba wynosi 69 lat. Dominują drzewostany w II klasie wieku, których udział powierzchniowy wynosi 30%. Większe powierzchnie obejmują również drzewostany w klasie odnowienia oraz III klasie wieku, zajmujące po 19% powierzchni leśnej zalesionej. Najmniejsze powierzchnie zajmują drzewostany poniżej 20 lat oraz powyżej 120 lat.

VI. ZAGROŻENIA

VI.1. ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Cykliczna ocena jakości powietrza jest wykonywana zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.). Według Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 sierpnia 2012 roku (Dz. U. z 2012 r. poz. 914) oceny tej dokonuje się w ramach wyróżnionych stref. Obszar Nadleśnictwa Szklarska Poręba znajduje się w zasięgu strefy dolnośląskiej (jednej z 4 stref województwa dolnośląskiego). Wyniki klasyfikacji strefy dolnośląskiej za 2017 rok, ze względu na ochronę zdrowia i ochronę roślin nie były zadowalające. Odnotowano w nich znaczne przekroczenia dopuszczalnych norm pyłu zawieszonego PM10, benzo(a)pirenu, arsenu oraz ozonu. Stężenia dwutlenku siarki, benzenu, tlenku węgla oraz oznaczanych w pyłe PM10: ołowiu, kadmu i niklu utrzymały się na zadowalającym poziomie (poniżej dopuszczalnych norm). Przekroczenia poziomów dopuszczalnych ww. substancji wpłynęły na ogólną ocenę strefy poprzez zaliczenie jej do klasy C. Największym problemem w skali województwa dolnośląskiego jest wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM10 oraz benzo(a)pirenem. Główną przyczyną występowania przekroczeń w okresie zimowym jest emisja z systemów indywidualnego ogrzewania budynków i utrudnione warunki rozprzestrzeniania zanieczyszczeń (szczególnie w kotlinach). Inne przyczyny występowania przekroczeń to m.in. emisja zanieczyszczeń z transportu drogowego oraz niezorganizowana emisja pyłu z dróg i terenów przemysłowych.

W 2017 roku monitoring jakości powietrza w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska był prowadzony w 3 stacjach pomiarowych na obszarze Nadleśnictwa Szklarska Poręba: 2 stacje miejskie w Jeleniej Górze oraz 1 stacja pozamiejska w Czerniawie. Zakres prowadzonego monitoringu to pomiary stężeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, benzenu, tlenku węgla, ozonu, pyłu zawieszonego PM10 i PM2.5 w powietrzu, a także pomiary ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyłe PM10. Ponadto w 2017 r. kontynuowane były badania chemizmu opadów atmosferycznych na stacji Śnieżka. eksploatowanych w ramach krajowej sieci monitoringu chemizmu opadów. Laboratorium WIOŚ we Wrocławiu wykonywało analizy fizyko-chemiczne miesięcznych prób opadów pobranych przez IMGW-PIB Oddział we Wrocławiu w zakresie 22 wskaźników. W 2017 roku we wszystkich gminach w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa stwierdzono przekroczenia zanieczyszczenia powietrza benzo(a)pirenem oraz ozonem. W Jeleniej Górze dodatkowo odnotowano przekroczenia poziomu zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM10 oraz PM2,5.

Pomiary stężeń ozonu w 2017 r., w odniesieniu do kryterium ochrony zdrowia, wykazały więcej niż 25 dni z przekroczeniami poziomu docelowego w stacjach tła miejskiego w Jeleniej Górze i w Czerniawie – stacji pozamiejskiej położonej w Górach Izerskich. Dotrzymanie poziomu docelowego dla ozonu sprawdza się w okresach 3-letnich, a w przypadku braku danych pomiarowych z 3 lat z co najmniej 1 roku. W stacjach w Jeleniej Górze i Czerniawie przekroczenie poziomu docelowego ozonu stwierdzono na podstawie średniej liczby dni z 3 lat: 2015-2017. Nie zarejestrowano przekroczeń poziomu informowania i poziomu alarmowego. Przekroczenia dopuszczalnej liczby przekroczeń normy średniodobowej (stężenie > 50 µg/m³ częściej niż 35 dni w roku) zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM₁₀ zanotowano w 2017 roku na stacjach w Jeleniej Górze (40 i 45 dni). Najwyższe stężenia, przekraczające poziom informowania, występowały w styczniu i lutym. Przyczyną tak wysokich stężeń, obok wzmożonej emisji zanieczyszczeń z procesów spalania paliw do celów grzewczych („niska emisja” – lokalne kotłownie z emitorami poniżej 40 m i ogrzewanie indywidualne) były szczególnie niekorzystne warunki meteorologiczne – występowanie niskich temperatur, brak wiatru oraz inwersja termiczna. W 2017 r. na wszystkich stanowiskach pomiarowych benzo(a)pirenu stwierdzono przekroczenie poziomu docelowego. W Jeleniej Górze stężenie średnioroczne wyniosło 559% normy. Stężenia benzo(a)pirenu, który pochodzi głównie ze spalania paliw stałych do celów grzewczych ze źródeł bytowo-komunalnych (niska emisja), na wszystkich stanowiskach wzrastały wielokrotnie w sezonie grzewczym.

Poziom zanieczyszczenia powietrza na terenach pozamiejskich uzależniony jest w dużym stopniu od napływu zanieczyszczeń z dużych zakładów energetycznych i przemysłowych zlokalizowanych zarówno na terenie kraju, jak i poza jego granicami. Zanieczyszczenia, emitowane z wysokich kominów, są przenoszone z masami powietrza na duże odległości i rozpraszane na znacznym obszarze, przyczyniając się do wzrostu zanieczyszczeń w rejonach oddalonych od źródeł emisji. W bezpośrednim sąsiedztwie Nadleśnictwa Szklarska Poręba znajdują się dwie stacje kontrolujące poziom zanieczyszczenia powietrza poza bezpośrednim oddziaływaniem lokalnych źródeł emisji: w Czerniawie oraz na Śnieżce. Podstawowym zadaniem stacji „ekosystemowych” jest określenie stopnia narażenia roślin na zanieczyszczenia powietrza. Pomiary stężeń dwutlenku siarki prowadzone w 2017 r. na terenach pozamiejskich województwa dolnośląskiego, oddalonych od głównych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza, nie wykazały przekroczeń dopuszczalnego poziomu średniorocznego oraz dopuszczalnego poziomu w porze zimowej określonych ze względu na ochronę roślin. Stężenia średnioroczne SO₂ kształtowały się na poziomie od 2,3 µg/m³ na Śnieżce (12% normy) do 3,3 µg/m³ w Czerniawie (17% normy). Podobnie pomiary prowadzone w 2017 r. wykazały stężenia tlenków azotu na poziomie 24-32% normy. Poziom zanieczyszczenia powietrza

ozonem na terenie województwa dolnośląskiego w odniesieniu do kryterium ochrony roślin oceniać należy jako wysoki. W 2017 r. nie zanotowano przekroczeń poziomu docelowego, średnia wartość współczynnika AOT dla lat 2013-2017 kształtowała się w zakresie od 84% wartości docelowej na Śnieżce do 88% w Czerniawie. W latach 2013-2015 obserwowano wzrost współczynnika AOT40, natomiast w roku 2016 i 2017 zarejestrowano jego obniżenie. W odniesieniu do poziomu celu długoterminowego obie stacje wykazują przekroczenia w 2017 roku: od 164% na Śnieżce do 255% w Czerniawie.

W województwie dolnośląskim na dwóch stacjach, w Legnicy i na Śnieżce, zbierany jest w sposób ciągły opad atmosferyczny mokry oraz wykonywane jest oznaczenie ilościowe zebranych próbek. Równoległe z poborem próbek opadu prowadzone są pomiary i obserwacje wysokości, rodzaju opadu, kierunku i prędkości wiatru oraz temperatury powietrza. Ponadto na każdej stacji zbierane są próbki dobowe opadów i na bieżąco (po upływie doby opadowej), bezpośrednio na stacji, wykonywany jest pomiar wartości odczynu (pH) zebranej do tego celu próbki opadu. W 2017 roku na Śnieżce odnotowano wyższe niż w 2016 roku wielkości średnich rocznych stężeń ważonych (waga – wysokość opadu) siarczanów, chlorków, azotu azotynowego i azotanowego, azotu amonowego, azotu ogólnego, fosforu ogólnego, sodu, potasu, wapnia, magnezu, cynku, miedzi, ołowiu, kadmu i chromu ogólnego oraz wolnych jonów wodorowych. Niższe, niż w 2016 roku, średnie roczne stężenia odnotowano dla niklu. Stwierdzono obniżenie odczynu (pH). Obserwowano także znacznie wyższe wysokości opadów niż w poprzednich dwóch latach badań. Suma roczna wysokości opadów wynosiła 1257,7 mm i była o 26% wyższa niż w 2016 roku. W 2017 roku depozycja zanieczyszczeń na obszary reprezentowane przez stację na Śnieżce była o 201% wyższa niż w 2016 roku i wynosiła 140,7 kg/ha. Zaobserwowano znaczny wzrost depozycji wszystkich badanych wskaźników. Monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i oceny depozycji zanieczyszczeń do podłoża jest obecnie najpełniejszym źródłem wiedzy o stanie jakości wód opadowych i przestrzennym rozkładzie mokrej depozycji zanieczyszczeń w odniesieniu do obszaru całego kraju, jak i terenów poszczególnych województw, a także dostarcza informacji o przyczynach tego stanu i daje możliwość określenia tendencji zmian mokrej depozycji (źródło: *Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2017 roku*, WIOŚ we Wrocławiu).

VI.2. STREFY ZAGROŻENIA PRZEMYSŁOWEGO

Drzewostany Nadleśnictwa Szklarska Poręba znajdują się w I, II i III strefie uszkodzeń przemysłowych. Zgodnie z postanowieniami KZP nie przeprowadzono aktualizacji stref uszkodzeń lasu z uwagi na brak odpowiednich zarządzeń i metodyki wyróżniania tych stref. Strefy zostały przyjęte zgodnie z ustaleniami w poprzedniej rewizji PUL, dla gruntów nowodoszłych przyjęto informacje z najbliższej przylegających oddziałów.

- I strefa uszkodzeń (uszkodzenia słabe) - 4945,92 ha,
- II strefa uszkodzeń (uszkodzenia duże) - 5473,91 ha.
- III strefa uszkodzeń (uszkodzenia silne) - 4082,53 ha.

VI.3. STAN I KSZTAŁTOWANIE SIĘ STOSUNKÓW WODNYCH

VI.3.1. STAN CZYSTOŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH

Do głównych czynników, które negatywnie wpływają na środowisko wodne, zaliczamy:

- źródła punktowe – ścieki odprowadzane w zorganizowany sposób systemami kanalizacyjnymi, pochodzące głównie z aglomeracji miejskich i z zakładów przemysłowych,
- zanieczyszczenia obszarowe – zanieczyszczenia spłukiwane przez opady atmosferyczne z terenów zurbanizowanych nieposiadających systemów kanalizacyjnych oraz z obszarów rolnych i leśnych,
- zanieczyszczenia liniowe – zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, wytwarzane przez środki transportu i spłukiwane z powierzchni dróg lub torowisk oraz pochodzące z rurociągów, gazociągów, kanałów ściekowych, osadowych.

Program wodno-środowiskowy kraju (PWŚK) jako jeden z podstawowych dokumentów planistycznych, opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* (tekst jednolity - Dz.U. 2018 poz. 2268), stanowi realizację wymagań wskazanych w Dyrektywie 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, tzw. Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW) w zakresie konieczności opracowania programów działań. Zgodnie z art. 11 RDW PWŚK uwzględnia podział kraju na obszary dorzeczy, stanowiące jednostki podziału dla zarządzania zasobami wodnymi. Dla każdego obszaru dorzecza opracowuje się plan gospodarowania wodami. W 2016 roku plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (aPGW) zostały zaktualizowane. Obecnie regulują one działania w gospodarce wodnej w latach 2016 - 2021.

Obszar Nadleśnictwa Szklarska Poręba znajduje się w obrębie dwóch regionów wodnych - Środkowej Odry oraz Łaby. Zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967) oraz *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Łaby* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1929) w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajduje się 14 zlewni jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) oraz 3 jednolite części wód podziemnych (JCWPd), dla których wyznaczono zbiór działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie przez wody celów środowiskowych przewidzianych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW).

Tab. 35. Jednolite części wód powierzchniowych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Region wodny	Typ JCWP	Status	Ocena stanu JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
18	RW50003967	Izera od źródła do Mumlavy	Izery	potok sudecki	naturalne	zły	zagrożona
19	RW500049889	Mielnice	Izery	potok wyżynny krzemianowy z substratem gruboziarnistym - zachodni	naturalne	zły	niezagrożona
20	RW600031622	Kamienna od źródła do Kamieńczyka	Środkowa Odra	potok sudecki	naturalne	zły	niezagrożona
21	RW6000316244	Szklarka od źródła do Szrenickiego Potoku	Środkowa Odra	potok sudecki	naturalne	zły	zagrożona
22	RW60003162889	Wrzosówka od źródła do Podgórnjej	Środkowa Odra	potok sudecki	silnie zmieniona część wód	zły	niezagrożona
23	RW600041626	Kamienna od Kamieńczyka do Małej Kamiennej	Środkowa Odra	potok wyżynny krzemianowy z substratem gruboziarnistym - zachodni	naturalne	zły	niezagrożona
24	RW60004163249	Kamienica od źródła do Kamieniczki	Środkowa Odra	potok wyżynny krzemianowy z substratem gruboziarnistym - zachodni	naturalne	zły	zagrożona
25	RW60004163252	Młynówka	Środkowa Odra	potok wyżynny krzemianowy z substratem gruboziarnistym - zachodni	naturalne	zły	zagrożona
26	RW60004163289	Więziec	Środkowa Odra	potok wyżynny krzemianowy z substratem gruboziarnistym - zachodni	naturalne	zły	zagrożona
27	RW6000416619	Kwisa od źródła do Długiego Potoku	Środkowa Odra	potok wyżynny krzemianowy z substratem gruboziarnistym - zachodni	silnie zmieniona część wód	zły	zagrożona
28	RW6000416629	Długi Potok	Środkowa Odra	potok wyżynny krzemianowy z substratem gruboziarnistym - zachodni	naturalne	zły	zagrożona
29	RW6000816299	Kamienna od Małej Kamiennej do Bobru	Środkowa Odra	mała rzeka wyżynna krzemianowa - zachodnia	silnie zmieniona część wód	zły	niezagrożona
30	RW6000816329	Kamienica od Kamieniczki do Bobru	Środkowa Odra	mała rzeka wyżynna krzemianowa - zachodnia	naturalne	zły	zagrożona
31	RW6000816331	Bóbr od Zadmej do zb. Pilchowice	Środkowa Odra	mała rzeka wyżynna krzemianowa - zachodnia	naturalne	zły	zagrożona

Tab. 36. Jednolite części wód podziemnych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Kod JCWPd	Opis JCWPd	Ocena stanu JCWPd		Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
		ilościowego	chemicznego	
PLGW5000106	Dorzecze Łaby; Region wodny Izery; Region hydrogeologiczny: XVI – sudecki; Główna zlewnia w obrębie JCWPd (rząd zlewni): Izera (II); Obszar bilansowy: W-XII Łaba; W-V Nysa Łużycka (prawa) Powierzchnia: 48,7 km ² . Zbiornik porowo-szczelinowy, gnejsy i granity z okresu górnego karbonu i proterozoiku. Warstwy wodonośne na poziomie 0,1-1 m. Wody siarczanowo-wapniowe i iarczanowo-wapniowo-magnezowe. Zasobność: 5714 m ³ /d.	dobry	dobry	niezagrożona
PLGW6000107	Dorzecze Odry, Łaby; Region wodny Środkowej Odry, Łaby i Ostrożnicy (Upa); Region hydrogeologiczny: XVI – sudecki; Główna zlewnia w obrębie JCWPd (rząd zlewni): Bóbr (II); Obszar bilansowy: W-VI Bóbr; W-XII Łaba Powierzchnia: 1191,8 km ² . Zbiornik porowy, piaski i żwiry czwartorzędowe. Warstwy wodonośne na poziomie 0,5-12,5 m. Wody wodorowęglanowo-wapniowe i wodorowęglanowo-wapniowo-magnezowe. Zasoby wód dostępne do zagospodarowania: 91530 m ³ /d. Wykorzystanie zasobów: 35%. Lokalnie występują leje depresji związane z poborem wód podziemnych oraz prowadzonym odwodnieniem górniczym.	dobry	dobry	niezagrożona
PLGW600093	Dorzecze Odry; Region wodny Środkowej Odry; Region hydrogeologiczny: XV - wrocławski; XVI – sudecki; Główna zlewnia w obrębie JCWPd (rząd zlewni): Bóbr (II); Obszar bilansowy: W-VI Bóbr; W-V Nysa Łużycka (prawa) Powierzchnia: 1981,2 km ² . Zbiornik porowy, piaski i żwiry czwartorzędowe. Warstwy wodonośne na poziomie 2-40m. Wody wodorowęglanowo-siarczanowo-wapniowe i siarczanowo-wapniowo-magnezowe. Zasoby wód dostępne do zagospodarowania: 417997m ³ /d. Wykorzystanie zasobów: 10,1%. Lokalnie występują leje depresji związane z prowadzonym odwodnieniem górniczym. Zagrożenia: zanieczyszczenia przemysłowe i pogórnice; lokalnie zanieczyszczenia odrolnicze; emisja pyłów.	dobry	dobry	zagrożona

VI.3.2. STAN GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ NA TERENIE GMIN

Polska przystępując do Unii Europejskiej zobowiązała się do wypełnienia wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych. Podstawowym instrumentem wdrożenia postanowień dyrektywy 91/271/EWG jest Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK). KPOŚK stanowi wykaz aglomeracji, które muszą zostać wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczalnie ścieków w terminach określonych w Programie. Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami. Do chwili obecnej przeprowadzono pięć jego aktualizacji w latach: 2005, 2009, 2010, 2015 i 2017. AKPOŚK 2017 dotyczy 1587 aglomeracji o równorzędnej liczbie mieszkańców 38,8 mln, w których zlokalizowanych jest 1769 oczyszczalni ścieków komunalnych. Aglomeracje ujęte w aktualizacji zostały podzielone na priorytety według znaczenia inwestycji oraz pilności zapewnienia środków. Każda gmina w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba tworzy osobną aglomerację, w ramach której funkcjonuje oczyszczalnia ścieków – w Jeleniej Górze oraz Szklarskiej Porębie są to oczyszczalnie biologiczne z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N), fosforu (P) spełniające standardy odprowadzanych ścieków, zaś w Piechowicach, Mirsku, Lubomierzu i Starej Kamienicy - oczyszczalnie biologiczne spełniające standardy odprowadzanych ścieków. Zdecydowana większość obszaru gmin jest zwodociągowana i skanalizowana. Mieszkańcy miejscowości, które nie mają przyłącza wodnego zaopatrują się w wodę z indywidualnych bądź grupowych studni przydomowych, zaś gospodarka ściekowa opiera się na powszechnym, przejściowym gromadzeniu ścieków w zbiornikach wybieralnych (przydomowe szamba) i wywożeniu ich do lokalnych oczyszczalni ścieków, a także na pola uprawne lub nielegalne wylewiska. Coraz więcej mieszkańców terenów wiejskich instaluje także przydomowe oczyszczalnie ścieków.

VI.4. GOSPODARKA ODPADAMI NA TERENIE GMIN

Zgodnie z obowiązującym prawem – art. 3 ust. ustawy z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz.U. 2017 poz. 1289 z późn. zm.) każda gmina ma obowiązek zapewnić czystość i porządek na swoim terenie i tworzyć warunki niezbędne do ich utrzymania poprzez m.in. konieczność tworzenia regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych – o ile obowiązek budowy takich instalacji wynika z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) w sposób, zapewniający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy. Gmina jest obowiązana utworzyć co najmniej jeden stacjonarny punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych, samodzielnie lub wspólnie z inną gminą lub

gminami. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba utworzono punkty dla kilku gmin: w gminie Mysłakowice PSZOK został utworzony na potrzeby gmin Jeżów Sudecki, Mysłakowice, Karpacz (m.), Kowary (m.), Piechowice (m.), Podgórzyn i Szklarska Poręba (m.); w gminie Lubomierz PSZOK został utworzony na potrzeby gmin Lubomierz i Wleń. Ponadto do końca 2020 roku planuje się utworzenie PSZOK w gminie Stara Kamienica oraz Jelenia Góra. Na terenie gminy Mirsk rekultywacji podlega składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Karłowcu, na którym były składowane odpady komunalne, niespełniające wymagań ochrony środowiska i którego modernizacja nie jest możliwa z przyczyn technicznych lub nie jest uzasadniona z przyczyn ekonomicznych.

Zgodnie z *Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2022* (WPGO) na terenie województwa dolnośląskiego utworzono 6 regionów gospodarki odpadami komunalnymi, na terenie których funkcjonują instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych (MBP), kompostownie do przetwarzania zebranych selektywnie odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz składowiska odpadów. Gminy położone w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba wchodzą w skład regionu środkowosudeckiego, obejmującego 35 gmin. Na jego terenie funkcjonuje Związek Gmin Karkonoskich, którego członkami są gminy: Karpacz, Kowary, Mysłakowice, Piechowice, Podgórzyn, Szklarska Poręba. Funkcjonują tu dwie Regionalne Instalacje Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK): w gminie Mysłakowice – regionalna instalacja MBP, kompostownia oraz składowisko regionalne; w gminie Lubomierz – kompostownia regionalna oraz składowisko przewidziane do zastępczej obsługi regionów.

VI.5. POZIOM ZANIECZYSZCZENIE GLEB

Na stan jakości gleb w województwie dolnośląskim wpływają następujące czynniki:

- depozycja zanieczyszczeń z powietrza do gleby, która stanowi istotne źródło jej zanieczyszczenia metalami ciężkimi i węglowodorami, a zwłaszcza benzo(a)pirenem;
- wyłączanie terenów rolniczych pod trasy komunikacyjne, budownictwo i użytki kopalniane, np. kopalnie kruszywa;
- stosowanie nawozów azotowych, powodujących zakwaszenie gleb;
- stosowanie środków poprawiających właściwości gleb np. odpadów z biogazowni czy osadów ściekowych, które mogą być źródłem metali ciężkich na glebach dotychczas niezanieczyszczonych.

Zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.) oceny oraz badań i obserwacji stanu gleby i ziemi dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W ramach monitoringu jakości gleb realizowane są dwa zadania:

- ocena jakości gleb użytkowanych rolniczo, która przeprowadzana jest w cyklach 5-letnich przez IUNG Puławy oraz w ramach badań prowadzonych przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą z siedzibą we Wrocławiu. Zadanie to ma na celu śledzenie zmian różnych cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka w określonych przedziałach czasu;
- identyfikacja terenów, na których wystąpiło przekroczenie dopuszczalnych zawartości w glebie substancji, powodujących ryzyko. W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska dokonuje się oceny oraz badań i obserwacji stanu gleby i ziemi.

Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce prowadzony w latach 2015-2017 objął 20 punktów pomiarowych w województwie dolnośląskim. Wyniki monitoringu wskazują, że stan zakwaszenia gleb użytkowanych rolniczo na terenie Dolnego Śląska jest niekorzystny, dominują gleby zakwaszone. Wraz ze spadkiem pH zmniejsza się przyswajalność azotu, fosforu, potasu, wapnia, magnezu przez rośliny. Niższy odczyn to większa rozpuszczalność metali ciężkich: kadmu, cynku, niklu, miedzi, ołowiu, rtęci. Procent gleb o odczynie kwaśnym na terenie powiatów lwóweckiego i jeleniogórskiego wynosi ponad 40 do 60%, zaś w samej Jeleniej Górze 60-80%. Odzwierciedleniem znacznego zakwaszenia gleb użytkowanych rolniczo są ich znaczne potrzeby wapnowania. Na terenie wymienionych powiatów wapnowania w stopniu koniecznym i potrzebnym wymaga po nad 60% użytków rolnych. Zawartość fosforu, potasu i magnezu w glebach jest zróżnicowana i przedstawia się w miarę korzystnie – w powiecie jeleniogórskim zawartość tych pierwiastków jest bardzo niska i niska łącznie w przedziale 41–60% dla fosforu, 20-40% dla potasu i 20-60% dla magnezu.

W latach 2010-2015 WIOŚ Wrocław prowadził badania gleb na obszarach uprzemysłowionych, narażonych na oddziaływanie punktowych źródeł zanieczyszczeń wokół 123 obiektów w 778 punktach pomiarowych. Badaniami został objęty Obszar Natura 2000 Góry Izerskie PLB020009 (w 2014 r.), teren wokół Huty Szkła Kryształowego „Julia” w Piechowicach (w 2013 r.), zaś w 2016 r. badaniem objęto teren Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Starej Kamienicy. Na obszarze Góry Izerskie odnotowano przekroczenia dopuszczalnych stężeń arsenu i benzo(a)pirenu, które związane było zapewne z przetwórstwem rud metali na tym obszarze, jak i wynikało z charakteru skał macierzystych gleb. Nie można tutaj określić w jakim stopniu przekroczenie dopuszczalnych wartości stężeń miało charakter naturalny, a w jakim antropogeniczny. Traktować je należy jako zanieczyszczenie historyczne. Teren wokół Huty Szkła Kryształowego „Julia” w Piechowicach zanieczyszczony jest cynkiem, ołowiem, benzo(a)pirenem oraz arsenem. Podobnie obszar wokół Przedsiębiorstwa Farmaceutycznego „JELFA” w Jeleniej Górze zanieczyszcza cynk, ołów, rtęć i benzo(a)piren (badania z 2004 r.). Na terenie Rolniczej

Spółdzielni Produkcyjnej w Starej Kamienicy nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych zawartości metali ciężkich. Przekroczona została dopuszczalna zawartość benzo(a)pirenu, zaś zawartość siarki siarczanowej była zróżnicowana od średniej poprzez wysoką do podwyższonej antropogenicznie.

VI.6. PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA ZABEZPIECZAJĄCE LASY PRZED NEGATYWNYM ODDZIAŁYWANIEM PRZYSZŁYCH INWESTYCJI

Podstawowe działania mające na celu zabezpieczenie środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przyszłych inwestycji zawarte są w programach ochrony środowiska gmin, planie gospodarki odpadami województwa dolnośląskiego oraz w planach zagospodarowania przestrzennego gmin, uwzględniające równocześnie działania na rzecz:

- ograniczenia zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, zwłaszcza w obrębie terenów zabudowanych i wzdłuż tras komunikacyjnych;
- uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminach w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa i bezpośrednim sąsiedztwie;
- inwestowanie w budowę instalacji unieszkodliwiania i przerobu odpadów z terenu gmin;
- zwiększenia wykorzystania odpadów na cele gospodarcze;
- likwidacji i rekultywacji dzikich wysypisk śmieci, starych wyeksploatowanych składowisk;
- maksymalnej redukcji zanieczyszczeń stałych, płynnych i gazowych;
- dostosowanie procesów produkcji do wymogów ochrony środowiska;
- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych stosownie do wymogów europejskich;
- przeciwdziałanie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska w związku z poważnymi awariami przemysłowymi;
- eliminowanie lub zmniejszanie skutków awarii przemysłowych dla środowiska.

Główne kierunki działań w gospodarce leśnej zmierzające do ograniczenia negatywnych skutków przyszłych inwestycji to:

- właściwe prowadzenie prac z zakresu kształtowania stosunków wodnych;
- zwiększanie różnorodności biologicznej i zróżnicowania genetycznego kształtującego naturalną odporność lasów;
- doskonalenie gatunkowej i funkcjonalnej struktury lasów;
- kształtowanie granicy rolno-leśnej;
- właściwe zagospodarowanie łowieckie lasu;
- stosowanie biologicznych metod ochrony lasu;
- utrzymanie właściwego stanu sanitarnego lasu;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej z zachowaniem zasad ochrony przyrody;

- dostosowanie prac hodowlanych do warunków mikrosiedliskowych;
- odpowiednia infrastruktura techniczna;
- odpowiednie rekreacyjne użytkowanie i zagospodarowanie lasu;
- zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo;
- współdziałanie leśnictwa z samorządami i administracją państwową na różnych poziomach w regionie;
- współdziałanie i doskonalenie związków leśnictwa z innymi sektorami gospodarczymi w zakresie rozwoju regionalnego;
- kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

VI.7. ZAGROŻENIA BIOTYCZNE

Szkody powodowane przez czynniki biotyczne są najczęściej skutkiem osłabienia drzewostanów przez czynniki abiotyczne. Powtarzające się latami susze, obniżenie się poziomu wód gruntowych, zanieczyszczenia przemysłowe doprowadziły do osłabienia drzewostanów i spadku odporności drzew na szkody powodowane przez owady i patogeny. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na zwiększenie podatności drzewostanów na gradacje i epifitozy jest ich budowa, czyli wielkopowierzchniowe monokultury. Poniższa tabela przedstawia główne przyczyny zagrożenia biotycznego zarejestrowane podczas prac urządzeniowych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba. Łącznie uszkodzenia biotyczne zarejestrowano na 9242,46 ha powierzchni gruntów leśnych, 21% z nich to szkody w 1 stopniu uszkodzeń (uszkodzenia w przedziale 10-20%) należące do nieistotnych (nietrwących). Szkody istotne (2 i 3 stopień uszkodzeń) występują na ok. 46% powierzchni leśnej nadleśnictwa. Najbardziej istotne z gospodarczego punktu widzenia są szkody powodowane przez zwierzynę oraz patogeny grzybowe.

Tab. 37. Zestawienie uszkodzeń biotycznych drzewostanów na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba zarejestrowanych w trakcie prac urządzeniowych

Przyczyna uszkodzenia	Procent uszkodzeń				
	10-20 %	21-50 %	ponad 50%	Ogółem	%
	powierzchnia całkowita [ha]				
Grzyby	1933,8	2330,34	65,47	4329,61	31,2
Owady	5,36	5,21	0,00	10,57	0,1
Zwierzęta	965,05	3688,11	249,12	4902,28	35,4
Razem	2904,21	6023,66	314,59	9242,46	66,7

VI.7.1. CHOROBY GRZYBOWE

Podczas prowadzonych prac urządzeniowych szkody powodowane przez patogeny grzybowe stwierdzone zostały na łącznej powierzchni 4329,61 ha, szkody istotne występują na 14% powierzchni leśnej nadleśnictwa.

VI.7.2. SZKODNIKI OWADZIE

Rejestrowane podczas prac urządzeniowych szkody od owadów stwierdzono na powierzchni jedynie 10,57 ha, z czego szkody istotne występują na 0,04% powierzchni leśnej nadleśnictwa.

VI.7.3. SZKODY POWODOWANE PRZEZ ZWIERZYNĘ PŁOWĄ

Podczas prowadzonych prac urządzeniowych szkody powodowane przez zwierzynę płąwą stwierdzono na powierzchni 4902,28 ha, z czego szkody istotne występują na 7% powierzchni leśnej nadleśnictwa. Wśród szkód powodowanych przez zwierzynę płąwą wyodrębniono szkody w uprawach i młodnikach (spałowanie i zgryzanie) oraz szkody w drągowinach (uszkodzenia w trakcie zablężniania).

VI.8. ZAGROŻENIA ABIOTYCZNE

Szkody abiotyczne są wynikiem wystąpienia klęsk żywiołowych w skali lokalnej (zmrozowiska), regionalnej (huragany) lub całego kraju (powodzie). W przeważającej części przeciwdziałanie im jest niemożliwe. Niemniej jednak, poprzez poprawne wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych można w pewnym stopniu ograniczyć szkody powodowane przez okiść lub silne wiatry w drzewostanach II klasy wieku, które są najbardziej narażone na uszkodzenia. Poniższa tabela przedstawia główne przyczyny zagrożeń abiotycznych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba zarejestrowane podczas prac urządzeniowych. Ogółem szkody od czynników abiotycznych zarejestrowano na powierzchni 4283,07 ha, z czego szkody istotne stanowią 24,7% powierzchni leśnej nadleśnictwa.

Główną przyczyną szkód abiotycznych są szkody powodowane przez czynniki klimatyczne stwierdzone na 28,7% powierzchni leśnej. W ostatnich latach odnotowuje się większe uszkodzenia drzewostanów spowodowane przez zmianę stosunków wodnych, co skutkuje osłabieniem drzewostanów świerkowych. Następstwem tego zjawiska jest duże uszkodzenie drzewostanów przez kornika drukarza oraz wiatrołomy. Uszkodzenia te przyczyniają się do zamierania świerka na terenie nadleśnictwie.

Tab. 38. Zestawienie uszkodzeń abiotycznych drzewostanów na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba zarejestrowanych w trakcie prac urządzeniowych

Przyczyna uszkodzenia	Procent uszkodzeń				
	10-20 %	21-50 %	ponad 50%	Ogółem	%
	powierzchnia całkowita [ha]				
Inne antropogeniczne	1,44	1,73	0,00	3,17	0,02
Inne bez określenia	0,60	0,00	0,00	0,60	0,00
Czynniki klimatyczne	826,24	3075,02	69,03	3970,29	28,66
Zakłócenia stosunków wodnych	35,05	269,49	4,47	309,01	2,23
Razem	863,33	3346,24	73,50	4283,07	30,91

VI.8.1. POŻARY

Zgodnie z Instrukcją ochrony przeciwpożarowej lasu z 2011 roku, w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz.U. 2006 nr 58 poz. 405) zmienione rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2015 r. (Dz.U. 2015 poz. 1070) obliczono kategorię zagrożenia pożarowego dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba zaliczając je do II kategorii zagrożenia pożarowego.

Tab. 39. Średnia roczna liczba pożarów lasu w Nadleśnictwie Szklarska Poręba (przeciętna z ostatnich 10 lat)

Lp.	Rok	Ilość pożarów [szt.]	Powierzchnia [ha]	Przeciętna wielkość pożaru [ha]
1	2009	4	0,38	0,10
2	2010	1	0,01	0,01
3	2011	3	0,07	0,02
4	2012	1	0,01	0,01
5	2013	1	0,01	0,01
6	2014	3	0,04	0,01
7	2015	8	0,34	0,08
8	2016	2	0,02	0,01
9	2017	-	-	-
10	2018*	5	0,05	0,01
Razem		28	0,93	0,03

W minionym okresie gospodarczym na terenie Nadleśnictwa Szklarska Poręba odnotowano powstanie 28 pożarów, obejmujących swym zasięgiem powierzchnię 0,93 ha, (średnia powierzchnia pożaru wyniosła 0,03 ha). W większości wypadków nie ustalono przyczyny ich powstania (17 pożarów). Kolejną przyczyną powstawania pożarów były: rekreacja (5 pożarów), podpalenia (4 pożary) oraz wyładowania atmosferyczne (1 pożar) i powtórny zapłon (1 pożar).

Najistotniejszymi czynnikami wpływającymi na stan zagrożenia pożarowego lasu są:

- atrakcyjność turystyczna, charakteryzująca się dużym nasileniem ruchu turystycznego,
- powierzchnia drzewostanów I i II klasy wieku - łącznie ok. 31% powierzchni leśnej zalesionej nadleśnictwa,
- udział drzewostanów iglastych – 93,5% powierzchni leśnej zalesionej nadleśnictwa,
- rodzaj pokrywy gleby wynikający z przerzedzonych drzewostanów starszych klas wieku oraz powierzchni leśnych niezalesionych w następstwie zwiększonego dostępu światła do dna lasu,
- ilość i rozmiar kompleksów leśnych - nadleśnictwo charakteryzuje się wysokim zwarcie kompleksów leśnych. Ponad 91% gruntów nadleśnictwie stanowią jeden

zwarty kompleks, niewielkie rozdrobnienie występuje w okolicy miejscowości Szklarska Poręba, Stara Kamienia i Goduszyn.

- sieć dróg i linii kolejowych – tereny nadleśnictwa pokrywa dobrze rozwinięta sieć szlaków komunikacyjnych,
- obszary o podwyższonej palności – linie energetyczne przebiegające przez tereny zalesione.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba nie występują zakłady produkcyjne, ani przemysłowe stwarzające istotne zagrożenie pożarowe. Brak jest także zakładów przemysłowych związanych z wydobywaniem lub składowaniem gazu oraz materiałów ropopochodnych. Sąsiedztwo lasów prywatnych, których udział jest niewielki również nie powoduje zwiększenia zagrożenia pożarowego

VI.8.2. CZYNNIKI KLIMATYCZNE

VI.8.2.1. WIATR

Wiatr jest jednym z czynników przyrody nieożywionej mający duże znaczenie dla prowadzenia gospodarki leśnej. Słabo, ale stale wiejący wiatr może powodować szkody w drzewostanach zaniedbanych gospodarczo jak również na ścianach lasu graniczących z otwartą powierzchnią. Wiatry powodują przesychnienie gleby, zubożenie jej, utratę ciepła i wilgoci. Szkody powodowane przez wiatry mają głównie charakter uszkodzeń mechanicznych (obłamywanie gałęzi, naruszanie systemu korzeniowego, pęknięcia strzał, wiatrolomy, wiatrowały). Najbardziej narażone na szkodliwe działanie wiatru są drzewostany wzrastające na siedliskach wilgotnych, lukowate, przerzedzone, jednogatunkowe, zaniedbane pod względem pielęgnacyjnym (niebezpieczne jest gwałtowne rozluźnienie zwarcia w drzewostanach nietrzebionych). Na powstawanie szkód od wiatru w szczególności narażone są drzewostany porażone przez opieńkę i hubę korzeni oraz intensywnie spalowane przez zwierzynę. Mniejsza stabilność drzewostanów przedrębnych i rębnych na siedliskach wilgotnych może skutkować wymuszonym i przedwczesnym ich użytkowaniem po silniejszych wiatrach.

VI.8.2.2. WYŁADOWANIA ATMOSFERYCZNE

Na pioruny najbardziej narażone są wysokie drzewa rosnące na wilgotnych glebach, dobrze zakorzenione. Szkody mają charakter mechaniczny i fizjologiczny. Uszkodzenia polegają na powstawaniu rysy, obłamywaniu wierzchołków, rozłupaniu lub powalaniu pni. Szkodliwe jest zamieranie grup drzew stojących wokół drzewa rażonego piorunem, zwłaszcza w drzewostanach świerkowych. Porażone kępy mogą stwarzać zagrożenie rozwojem szkodników wtórnych. Pioruny mogą być także przyczyną powstawania pożarów, zwłaszcza przy braku opadów.

VI.8.2.3. OPADY I OSADY ATMOSFERYCZNE

Nadmierne opady atmosferyczne mogą stanowić zagrożenie dla lasu. Występują one w postaci deszczu, gradu, okiści, gołoledzi i szadzi. Bardzo silne deszcze mogą powodować mechaniczne uszkodzenia roślin. Szkody wywołane gradem mogą być bardzo duże zwłaszcza w młodych drzewostanach do 15 roku życia: sadzonki na uprawach mogą być całkowicie zniszczone. W starszych drzewostanach szkody polegają na uszkodzaniu liści, kwiatów, owoców, pędów i kory. Następstwem uszkodzeń mogą być choroby drzew, wzrost podatności na zasiedlenie przez szkodniki wtórne. Śnieg przy bezwietrznej pogodzie i temperaturze około 0°C może powodować okiść. Szkody powodowane przez okiść mają charakter uszkodzeń mechanicznych - łamanie gałęzi i wierzchołków, przeginianie, a nawet wywroty drzew. Gołoledź powstaje, gdy na zmrożone kory i pnie drzew pada deszcz. Powstająca warstwa lodu może powodować nadmierne obciążenie drzew i ich uszkodzenia. Wrażliwe gatunki to sosna, olsza i buk. Mało wrażliwe są jodła, modrzew i brzoza. Szadź powstaje w wyniku zetknięcia oziębionej mgły z gałązkami korony drzew. Powoduje szkody podobne do tych od gołoledzi.

VI.8.2.4. ZAKŁÓCENIA STOSUNKÓW WODNYCH

Wahania stanu wód wpływają bezpośrednio na zdrowotny stan lasu i prowadzoną w nim gospodarkę. Rejestrowane podczas prac urządzeniowych szkody we wszystkich drzewostanach nadleśnictwa wywołane przez zmiany stosunków wodnych (głównie podtapianie) stwierdzono na powierzchni 309,01 ha. Zachwianie stosunków wodnych w drzewostanach nadleśnictwa związane jest z niską lub wysoką roczną sumą opadów, gwałtownymi zjawiskami atmosferycznymi.

VI.8.3. CZYNNIKI ANTROPOGENICZNE

Najbardziej istotnymi, negatywnymi formami oddziaływania człowieka na środowisko leśne są: zanieczyszczenia wód powierzchniowych, emisje przemysłowe, zaśmiecanie lasu wywozonymi przez okolicznych mieszkańców śmieciami, powstawanie dzikich wysypisk, nadmierna penetracja lasów przez miejscową ludność w okresach zbioru jagód i grzybów, kłusownictwo, nielegalne pozyskiwanie choinek i stroiszu, niszczenie roślin i grzybów objętych ochroną gatunkową oraz zagrożenie zaprószenia ognia w lesie.

Istotnym problemem nadleśnictwa jest zaśmiecanie lasu odpadami komunalnymi, które spotyka się w postaci dzikich wysypisk śmieci. Problem dotyczy zarówno lasów nadleśnictwa, jak również lasów będących pod jego nadzorem (głównie lasy komunalne). Wprowadzona stosunkowo od niedawna możliwość korzystania z usług zakładów komunalnych przez indywidualne gospodarstwa rolne może zmienić sytuację.

VII. PLAN DZIAŁAŃ - ZESTAWIENIE PRAC OBJĘTYCH PROGRAMEM OCHRONY PRZYRODY

Ochrona różnorodności biologicznej w lasach realizowana jest na podstawie obowiązujących w Lasach Państwowych zarządzeń i instrukcji. W celu ochrony, jak również powiększenia różnorodności biologicznej w lasach Nadleśnictwa Szklarska Poręba, należy w miarę możliwości dostosować się do następujących zaleceń:

- w celu zachowania różnorodności ekosystemowej należy jak najszerzej wykorzystywać zmienność w ramach mikrosiedlisk wprowadzając na te niewielkie powierzchnie właściwe im gatunki;
- w celu zachowania bogactwa i różnorodności krajobrazowej należy unikać zalesiania śródleśnych pastwisk, bagien, łąk, nieużytków i innych podobnych im powierzchni. Jednakże w przypadku pojawienia się zaawansowanej sukcesji, na obszarach bez zidentyfikowanych osobliwości przyrodniczych, dopuszcza się wyłączenie ich i uznanie ich za powierzchnie leśne;
- dla zachowania różnorodności gatunkowej należy w lasach zwracać uwagę na dostosowanie się do zalecanych składów odnowieniowych przy zakładaniu upraw. W lasach na siedliskach żyźniejszych należy dążyć do zapewnienia dostępu światła do dolnych warstw;
- dla zachowania różnorodności genowej należy dążyć, by pozyskiwany materiał siewny pochodził z jak największej liczby osobników oraz różnych miejsc nadleśnictwa.

VII.1. KSZTAŁTOWANIE STOSUNKÓW WODNYCH

Podstawą w kształtowaniu odpowiednich stosunków wodnych jest właściwa ochrona siedlisk leśnych, głównie siedlisk wilgotnych i łągowych. Pełnią one w przyrodzie swoistą rolę magazynu, który przyjmuje wodę, magazynuje ją, a na końcu uwalnia poprzez transpirację i wysięki. Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba siedliska te reprezentują: bór górski bagienny, bór górski wilgotny, bór mieszany górski bagienny, bór mieszany górski wilgotny, las górski wilgotny, las łągowy górski, las mieszany górski wilgotny, las mieszany wyżynny wilgotny, las wyżynny wilgotny, ols jesionowy górski, które zajmują łącznie powierzchnię 1674,84 ha, co stanowi 12% powierzchni lasów nadleśnictwa.

Jedną z podstawowych metod pozwalających właściwie regulować zasobami wodnymi jest mała retencja wodna. Stanowi ona istotną część racjonalnej gospodarki człowieka. Oznacza wszelkie działania ukierunkowane na zatrzymywanie lub spowalnianie spływu wód w obrębie małych zlewni, które będzie skutkowało zwiększeniem lokalnych zasobów wodnych, przy jednoczesnym zachowaniu i wspieraniu rozwoju krajobrazu

naturalnego. Dlatego w ramach zwiększania możliwości retencyjnych zlewni wskazane są następujące działania:

- przebudowa drzewostanów zmierzająca do dostosowania ich składu gatunkowego do zgodnego z siedliskiem;
- przeciwdziałanie degradacji gleb leśnych, ochrona stoków przed nadmiernym spływem powierzchniowym, w szczególności naprawa odkształceń gleby na siedliskach wilgotnych regla górnego, które powstają w wyniku przejazdu maszyn w czasie realizacji prac leśnych;
- budowa nowych zbiorników retencyjnych oraz utrzymanie właściwego stanu technicznego istniejącej infrastruktury hydrotechnicznej;
- spowolnianie obiegu wody w zlewniach za pomocą progów, bystrzy, urządzeń piętrzących na ciekach;
- renaturyzacja siedlisk podmokłych poprzez adaptację istniejących systemów melioracyjnych do pełnienia funkcji retencyjnych;
- poprawa wilgotności siedlisk leśnych poprzez podniesienie lustra wód powierzchniowych w obszarach bezpośrednio sąsiadujących ze zbiornikiem wodnym lub spiętrzenie wody;
- ochrona naturalnych obiektów małej retencji, tj. torfowisk, zbiorników wodnych, źródlisk, młak, itp.

VII.2. KSZTAŁTOWANIE STREFY EKOTONOWEJ

Na styku dwóch biocenoz naturalnych występuje szerszy lub węższy pas przejściowy zwany inaczej ekotonem. Odznacza się on większym bogactwem flory i fauny niż sąsiadujące ze sobą ekosystemy. Szczególnie korzystne są szerokie ekotony będące miejscem bytowania gatunków charakterystycznych dla obu sąsiadujących biocenoz oraz tzw. gatunków stykowych.

Ekoton pełni szczególne funkcje ekologiczne. Jako strefa przejściowa stanowi naturalną barierę chroniącą środowisko leśne przed negatywnymi czynnikami związanymi z bezpośrednim sąsiedztwem terenów otwartych. Ochronę tej strefy, jak również formowanie jej w miejscach, gdzie będzie ona pełniła pożądaną rolę, wymuszają zasady zrównoważonej gospodarki leśnej. Zgodnie z nimi na obrzeżach lasów zaleca się tworzenie pasa ochronnego o szerokości 10-15 m, na który składają się odpowiednie gatunki krzewów i drzew. Dotyczy to również szerokich dróg oraz linii kolejowych przebiegających przez lasy. Skład gatunkowy tworzonych stref musi być dostosowany do warunków siedliskowych. Przy planowaniu, zakładaniu i pielęgnowaniu ekotonów wskazane jest:

- promowanie istniejących odnowień naturalnych różnych gatunków drzew i krzewów;

- wprowadzanie gatunków drzew i krzewów rodzimego pochodzenia, zgodnych z danym siedliskiem;
- stosowanie luźniejszej więźby sadzenia;
- dla sadzonek krzewów stosowanie zmieszania grupowego (kilka sadzonek jednego gatunku w jednej grupie);
- wykonywanie odpowiednich cięć pielęgnacyjnych prowadzących do formowania się silnie ugałęzionych drzew;
- w trakcie cięć popieranie drzew silnie ukorzenionych i ugałęzionych.

W drzewostanach planowanych do użytkowania rębnych położonych przy drogach krajowych, wojewódzkich, kolejowych szlakach komunikacyjnych, przy głównych ciekach (rzekach), źródłiskach i zbiornikach wodnych zaleca się tworzenie w ramach prowadzonych cięć rębnych stref przejściowych (ekotonów) o szerokości nie mniejszej niż wysokość drzew panujących. W przypadku drzewostanów, w których nie występują strefy ekotonowe, zaleca się postępowanie zgodne z zapisami w *Zasadach Hodowli Lasu* oraz *Instrukcji Ochrony Lasu*.

VII.3. KSZTAŁTOWANIE GRANICY ROLNO-LEŚNEJ

Głównym zagadnieniem związanym z kształtowaniem granicy rolno-leśnej jest odpowiednie zagospodarowanie terenów położonych w bezpośrednim sąsiedztwie kompleksów leśnych. Dotyczy to przede wszystkim budownictwa mieszkaniowego i zagrodowego na terenach enklaw wśród kompleksów leśnych lub wzdłuż granicy z lasami. Zabudowa tego typu miejsc zwiększa lokalnie presję na środowisko leśne i powoduje pojawianie się negatywnych zjawisk, przyczyniających się do jego degradacji. Należą do nich:

- dzikie wysypiska śmieci;
- nielegalny wywóz nieczystości do lasu zanieczyszczających wody gruntowe;
- obniżenie poziomu wód gruntowych przez kopanie studni;
- zakłócanie spokoju i ciszy;
- wydeptywanie brzegów lasu;
- pojawienie się szkodników w postaci wałęsających się psów i kotów;
- nielegalne pozyskiwanie stroiszu i choinek;
- kłusownictwo.

Zapobieganie tego typu problemom powinno odbywać się na etapie planowania w ramach sporządzania planów przestrzennego zagospodarowania lub w czasie wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Właściwa lokalizacja budynków oraz związanej z nimi infrastruktury pozwoli zminimalizować negatywne ich oddziaływanie na środowisko leśne.

Kolejnym problemem związanym z właściwym kształtowaniem granicy polno-leśnej jest ochrona nieleśnych siedlisk sąsiadujących bezpośrednio z lasem. W wielu przypadkach decydują one o różnorodności zarówno krajobrazowej, jak i gatunkowej, ponieważ stanowią często miejsca występowania cennych przyrodniczo gatunków roślin i zwierząt. W celu ochrony tego typu miejsc należy właściwie planować nowe zalesienia. Przed ich zaplanowaniem i przeprowadzeniem zaleca się wykonywanie odpowiedniej waloryzacji przyrodniczej, która pozwoli uniknąć niezamierzonego zniszczenia cennych przyrodniczo siedlisk nieleśnych.

VII.4. OCHRONA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ

VII.4.1. OCHRONA FAUNY KRĘGOWCÓW – ZALECENIA

Praktyczne działania na rzecz ochrony fauny kręgowców powinny skupiać się na eliminowaniu zagrożeń ze strony człowieka i odtwarzaniu warunków siedliska, umożliwiających zachowanie i rozwój populacji chronionych gatunków. Szczególnie ważna jest tu ochrona naturalnych schronień. W celu zapewnienia odpowiedniej ochrony siedlisk chronionych gatunków kręgowców w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Szklarska Poręba, jak również zabezpieczenia potencjalnych miejsc ich bytowania wskazane jest prowadzenie dodatkowych działań ochronnych.

W zakresie ochrony nietoperzy ważne jest:

- pozostawianie drzew dziuplastych (głównie dębów i drzew liściastych) w trakcie prac zrębowych oraz rosnących wzdłuż rzek i potoków z wyjątkiem sytuacji stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i ich mienia;
- w przypadku drzewostanów w młodszym wieku i ubogich w naturalne dziuple uzupełnianie i zawieszanie skrzynek dla nietoperzy oraz ich regularne czyszczenie;
- utrzymywanie mozaikowości środowiska leśnego;
- preferowanie biologicznych metod ochrony lasu;
- odpowiednie kształtowanie granicy polno-leśnej w taki sposób, aby była jak najbardziej urozmaicona;
- ochrona śródleśnych oczek wodnych, stawów i innych zbiorników wodnych.

W zakresie ochrony ssaków ziemnowodnych ważne jest:

- kształtowanie ekotonów przy brzegach strumieni i rzek, które pozbawione są jakiegokolwiek roślinności;
- utrzymanie zróżnicowanych środowisk rzecznych, w szczególności dostępności kryjówek dla wydry *Lutra lutra*, występujących na odcinkach cieków o linii brzegowej zbliżonej do naturalnej, pokrytej roślinnością o wielowarstwowej strukturze.

W zakresie ochrony płazów i gadów ważne są:

- ochrona zbiorników wodnych stanowiących miejsca ich rozrodu;
- pozostawianie pasów zadrzewień i zakrzewień wzdłuż cieków i zbiorników wodnych;
- zapobieganie zarastaniu wybranych zbiorników wodnych, będących miejscami rozrodu płazów;
- łagodzenie skutków działalności antropogenicznej;
- pozostawianie martwego drewna, układanie stosów gałęzi i liści w rejonie zbiorników wodnych;
- pozostawianie karp korzeniowych wywrotów i wiatrowałów za wyjątkiem sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu ludzi.

W zakresie ochrony ptaków ważne są:

- zakładanie budek lęgowych w drzewostanach młodszych klas wieku;
- ochrona drzew z gniazdami ptaków, o średnicy gniazd powyżej 25 cm;
- pozostawianie na powierzchni leśnej wybranych fragmentów starodrzewu bukowego oraz drzew dziuplastych do naturalnego rozpadu, z wyjątkiem sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz stanu sanitarnego drzewostanu;
- w rozpadających się drzewostanach świerkowych należy pozostawiać grupy i kępy żywotnych drzew z wyjątkiem sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz stanu sanitarnego drzewostanu;
- w trakcie realizacji zabiegów gospodarczych na wskazanym obszarze pozostawiać na powierzchniach leśnych fragmenty naturalnego odnowienia gatunków: brzozy brodawkowatej *Betula pendula*, jarzębu pospolitego *Sorbus aucuparia*, wierzby *Salix* sp. i topoli osiki *Populus tremula*;
- zwiększanie na powierzchniach leśnych ilości martwego drewna stojącego i leżącego w miarę jego wydzielania się, z wyłączeniem sytuacji stwarzających zagrożenie zdrowia, życia lub mienia ludzkiego oraz w przypadku usuwania posuszu czynnego w ramach wykonywania cięć sanitarnych, w sytuacjach zagrażających trwałości lasu;
- pozostawianie kęp starodrzewu lub pojedynczych przestojów na zrębach;
- maksymalne wykorzystanie odnowienia naturalnego, warunkujące utrzymanie urozmaiconej struktury drzewostanów;
- usuwanie obcych gatunków eutrofizujących środowisko (dąb czerwony, czeremcha amerykańska);
- ograniczanie sukcesji leśnej na terenach otwartych (odkrzaczenie, usuwanie samosiewów w strefach ekotonowych, rozluźnianie zwarcia drzewostanów) oraz wykaszanie pastwisk i polan wykorzystywanych jako tokowiska przez cietrzewia *Tetrao tetrix*;

- tworzenie szerokich pasów przeciwpożarowych, utrzymanie luźnego zwarcia upraw i młodników z zachowaniem luk;
- z uwagi na zagrożenia dla populacji cietrzewia redukcja liczebności ssaków drapieżnych, jeleniowatych oraz dzika;
- ograniczanie penetracji ostoi cietrzewia przez ludzi poprzez czasowe zamykanie wybranych odcinków szlaków turystycznych, modyfikacja wybranych szlaków, ograniczenie do niezbędnego minimum rozbudowy infrastruktury turystycznej;
- oznakowanie lub wymiana grodzień upraw leśnych z siatki metalowej w ostojach cietrzewia; grodzenie nowych upraw leśnych jedynie za pomocą płotów z żerdzi lub stosowanie indywidualnych osłon na sadzonki;
- z uwagi na zagrożenia dla populacji puchacza ochrona siedlisk skalnych poprzez zabezpieczanie wybranych obiektów przed niekontrolowaną penetracją ludzką w postaci barierek i tablic informacyjnych.

W zakresie ochrony wilka i rysia ważne są:

- pozostawianie wykrotów, stert z karp korzeniowych i gałęzi dla zapewnienia kryjówek dla dużych drapieżników;
- ochrona wychodni skalnych, stanowiących potencjalne miejsca odpoczynku i ukrycia rysia;
- utrzymywanie zróżnicowanej struktury wiekowej, wysokościowej i gatunkowej, gęstej warstwy podszytu oraz pozostawianie drzew leżących na dnie lasu oraz nad potokami;
- ograniczanie wstępu pojazdów na drogi i szlaki zrywkowe aktualnie nieużytkowane;
- modyfikacja rocznych planów pozyskania łowieckiego jeleni i saren.

W zakresie ochrony popielicowatych ważne jest:

- rozwieszanie budek dla pilchowatych w drzewostanach liściastych i mieszanych starszych klas wieku;
- prowadzenie drzewostanów w pełnym zwarciu i z bogatym podszytem w miejscach występowania popielicy i orzesznicy;
- wzbogacenie bazy pokarmowej pilchowatych poprzez dosadzanie drzew i krzewów owocowych.

VII.4.2. OCHRONA FAUNY BEZKRĘGOWCÓW – ZALECENIA

Działania dotyczące fauny bezkręgowców polegają na ochronie pierwotności i naturalności siedlisk oraz naturalnych procesów w nich zachodzących. Ochronie powinny podlegać zarówno siedliska gatunków, w których stwierdzono ich obecność, jak również

miejsca ich potencjalnego występowania. Działania w zakresie ochrony potencjalnych miejsc występowania cennych gatunków bezkręgowców powinny skupiać się na:

- właściwym kształtowaniu stref ekotonowych na granicy las-pole, las-woda;
- ochronie śródleśnych oczek wodnych, torfowisk i wysięków wodnych;
- ekstensywnym użytkowaniu kośnym, kośno-pastwiskowym, pastwiskowym trwałych użytków zielonych;
- pozostawianiu drzew dziuplastych i z widocznymi wypróchnieniami do ich naturalnego rozpadu, w tym odmian drzew owocowych;
- pozostawianiu kęp starodrzewu do naturalnego rozpadu;
- pozostawianiu w drzewostanach zdrowych, niezagrażonych przez szkodliwe owady leśne i grzyby patogeniczne posuszu jałowego w postaci korzeni, konarów, gałęzi, wierzchołków, itd., w różnym stopniu rozkładu (materiał obumierający, martwy, wstępnie rozkładający się, butwiejący) i w różny sposób rozmieszczony przestrzennie (drzewa stojące, leżące, zawieszane, złomy, karpy, itd.);
- preferowaniu biologicznych metod ochrony lasu.

VII.4.3. OCHRONA CENNYCH ROŚLIN NACZYNIOWYCH – ZALECENIA

Właściwa ochrona cennych gatunków flory na obszarze nadleśnictwa powinna skupiać się nie tylko na ochronie ich siedlisk, ale również na bezpośredniej ochronie stanowisk tych gatunków. Chronione gatunki związane z siedliskami wodnymi nie wymagają szczególnych zabiegów ochronnych. W ich przypadku należy utrzymywać w stanie niezmienionym naturalne zbiorniki wodne, w których one występują. W przypadku gatunków roślin związanych z siedliskami leśnymi, występujących na obszarze nadleśnictwa rzadko i szczególnie cennych w skali regionu należy w miarę możliwości:

- w trakcie wykonywanych cięć rębnych w miarę możliwości stosować w szerszym zakresie zrywkę nasiębierną, ograniczającą uszkodzenia roślinności runa, w którym występują chronione gatunki;
- wykorzystywać stałe szlaki operacyjno-zrywkowe w celu ograniczenia zasięgu szkód powodowanych w czasie pozyskiwania drewna;
- na powierzchniach zrębowych w miarę technicznych możliwości miejsca występowania chronionych gatunków ujmować w biogrupy;
- nie zaburzać i nie zmieniać stosunków wodnych na siedliskach gatunków chronionych;
- w uzasadnionych przypadkach wykonywać prace leśne poza okresem wegetacyjnym;
- przeprowadzać odpowiednie szkolenia pracowników z rozpoznawania i zakresu ochrony gatunków;

- zapobieganie dalszemu rozprzestrzenianiu się obcych geograficznie gatunków roślin naczyniowych wskazanych jako szczególnie inwazyjne.

W zakresie ochrony gatunków roślin związanych z siedliskami nieleśnymi należy:

- chronić płaty nieleśnych siedlisk znajdujące się w mozaice z drzewostanem;
- nie lokalizować składów drewna i szlaków operacyjnych na powierzchniach nieleśnych siedlisk przyrodniczych;
- przeciwdziałać sukcesji wtórnej na łąkowych siedliskach przyrodniczych, poprzez usunięcie nalotu drzew i wykaszanie powierzchni łąkowej;
- utrzymywać właściwe warunki wilgotnościowe na siedliskach ze zidentyfikowanymi stanowiskami chronionych gatunków roślin, zarówno na powierzchniach łąkowych, jak i ziołoroślowych.

VII.4.4. OCHRONA SIEDLISK HYDROGENICZNYCH – ZALECENIA

Siedliska hydrogeniczne to siedliska, o których istnieniu i funkcjonowaniu decyduje woda. Zalicza się do nich siedliska związane z zalewanymi dnami dolin rzecznych, tarasów nadzalewowych, bezodpływowych obszarów bagiennych oraz mniejszych i większych zbiorników wodnych i cieków. Siedliska te odgrywają znaczącą rolę w krajobrazie i stanowią miejsca występowania szczególnie cennych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba siedliska te reprezentują powierzchnie sklasyfikowane jako siedliska przyrodnicze ziołorośli górskich i nadrzecznych (6430), torfowisk wysokich (7110), torfowisk przejściowych (7140), borów i lasów bagiennych (91D0) oraz łągów (91E0), które zajmują łącznie powierzchnię 518,33 ha.

Z racji swojego szczególnego bogactwa przyrodniczego oraz dużych zasobów wodnych siedliska te powinny być szczególnie chronione. W związku z tym w miejscach ich występowanie wskazane jest:

- utrzymanie niepogorszonych stosunków wodnych i zachowanie siedlisk hydrogenicznych;
- w miarę możliwości odtwarzanie właściwych siedlisku stosunków wodnych w miejscach, gdzie zostały one zaburzone przez wcześniej prowadzone melioracje;
- nieprowadzenie prac konserwacyjnych na rowach (np. pogłębianie, udroźnianie), powyżej których zlokalizowane są hydrogeniczne siedliska przyrodnicze;
- usuwanie niepożądanych nalotów drzew i krzewów z otwartych fragmentów torfowisk;
- pozostawianie niewielkich zbiorników wodnych w stanie naturalnym, wraz z otaczającym pasem mokradła i strefą brzegową;
- pozostawianie w naturalnym stanie strefy brzegowej cieków wodnych, wraz z naturalnym buforem, obejmującym najczęściej związane z ciekami siedliska;

- pozostawianie w naturalnym stanie samoczynnych wypływów wód;
- niewprowadzanie gatunków obcych ekologicznie i geograficznie hydrogenicznym siedliskom leśnym oraz ich stopniowe usuwanie na etapie zaplanowanych prac gospodarczych;
- w przypadku prowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych oraz odnowienia drzewostanu skład gatunkowy kształtować zgodnie z odpowiednim dla typu siedliska przyrodniczego składem gatunkowym (gatunki charakterystyczne) poprzez stopniowe ograniczenie udziału gatunków niezgodnych z siedliskiem przyrodniczym;
- odtworzenie zasobów martwego drewna poprzez pozostawianie drzew martwych i umierających, wywrotów, złomów, drzew dziuplastych i próchniejących, rozproszonych pozostałości pozrębowych.

VII.5. WYTYCZNE W SPRAWIE POPRAWY STANU ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO W TRAKCIE WYKONYWANIA PRAC LEŚNYCH

Dla zminimalizowania szkód w środowisku przyrodniczym podczas wykonywania prac leśnych należy praktykować i wprowadzać możliwie najmniej uciążliwe technologie.

W tym celu wskazane jest:

- w miarę posiadanych możliwości pozyskiwanie drewna kłodowanego;
- w miarę możliwości stosowanie w szerszym zakresie zrywki nasiębiejnej;
- naprawa odkształceń gleby na siedliskach wilgotnych regła górnego w postaci głębokich kolein, które powstają w wyniku przejazdu maszyn w czasie realizacji prac leśnych i które skutkują odpływem wody z cennych siedlisk o charakterze torfowiskowym lub źródliskowym;
- wykorzystywanie stałych szlaków operacyjno-zrywkowych w celu ograniczenia zasięgu szkód powodowanych w czasie pozyskiwania drewna;
- w miejscach lokalizacji stanowisk rzadkich gatunków roślin objętych ochroną prawną, wykonywanie prac związanych z pozyskaniem drewna w miarę możliwości po zakończeniu rozwoju tych gatunków na danej powierzchni leśnej;
- stosowanie w trakcie prac leśnych olejów biodegradowalnych;
- zachowanie w stanie zbliżonym do naturalnego i odtwarzanie śródleśnych zbiorników i naturalnych cieków wodnych;
- zachowanie w stanie nienaruszonym śródleśnych nieużytków jak np. bagna, trzęsawiska, mszary, torfowiska wraz z ich florą i fauną w celu ochrony pełnej różnorodności przyrodniczej;
- inicjowanie naturalnego odnowienia lasu na wszystkich siedliskach, o ile uzasadnia to skład gatunkowy drzewostanów, ich jakość i pochodzenie;

- w drzewostanach zdrowych, niezagrażonych przez szkodliwe owady leśne i grzyby patogeniczne, należy pozostawiać w lesie drobne gałęzie i posusz jałowy;
- zwiększanie naturalnej bazy żerowej dla zwierzyny w lasach.

VII.6. PRZEWIDYWANE ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU OGRANICZANIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ PUL NA ŚRODOWISKO

Realizacja prac z zakresu gospodarki leśnej w Nadleśnictwie Szklarska Poręba wymaga uwzględnienia zapisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408). Zgodnie z art. 14b. ust 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach gospodarka leśna wykonywana zgodnie z wymaganiami dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej nie narusza przepisów o ochronie poszczególnych zasobów, tworów i składników przyrody, w szczególności przepisów art. 51 i art. 52 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Niektóre zapisy projektu pul wymagają zastosowania pewnych ograniczeń i towarzyszących im rozwiązań, które pozwolą zminimalizować przewidywane negatywne ich oddziaływanie. W prognozie w poszczególnych rozdziałach zostały umieszczone odpowiednie wytyczne w sprawie właściwego postępowania na siedliskach przyrodniczych i siedliskach gatunków w celu uniknięcia negatywnych zjawisk związanych z realizacją zapisów projektu pul.

Tab. 40. Przewidywane negatywne oddziaływanie zapisów projektu pul i proponowane w prognozie oddziaływania na środowisko działania minimalizujące ten wpływ

Obszar oddziaływania	Możliwe potencjalne negatywne oddziaływanie	Zapisy w projekcie pul i prognozie ograniczające negatywne oddziaływanie
Siedliska chronionych gatunków roślin	Pogorszenie warunków siedliskowych gatunku na stanowisku lub zniszczenie stanowiska	<p>Rzadkie gatunki roślin chronionych – kukulka Fuchsa, lilia złotogłów, cis pospolity, wroniec widlasty</p> <p>W trakcie realizacji planowanego zabiegu w wydz. 212 c, 272 a (obręb leśn. Szklarska Poręba), 27 n, 105 f, 195 a, 221 b, 249 a, 251 f, 269 f, 277 b, 298 a (obręb leśn. Piechowice) zaleca się ochronę widocznych stanowisk chronionych gatunków roślin.</p> <p>Rzadkie gatunki roślin chronionych związane z torfowiskami, które mogą być zlokalizowane w mozaice z drzewostanem, tj.: bagiennik widłakowaty, rosiczka okrągłolistna, bażyna czarna</p> <p>W trakcie realizacji planowanego zabiegu w wydz. 100 c, 211 b, 344 a, 372 a (obręb leśn. Szklarska Poręba) oraz 4 c (obręb leśn. Piechowice) zaleca się ochronę płatów torfowisk występujących w mozaice z drzewostanem przed ich rozjeżdżaniem i czasowym składowaniem drewna w tego typu miejscach</p> <p>Kosodrzewina</p> <p>W trakcie realizacji planowanego zabiegu w wydz. 89 d, 100 c, 114 a, 186 a, 211 b, 372 a chronić widoczne stanowiska kosodrzewiny w postaci pojedynczych krzewów oraz większych skupisk.</p>

Obszar oddziaływania	Możliwe potencjalne negatywne oddziaływanie	Zapisy w projekcie pul i prognozie ograniczające negatywne oddziaływanie
Siedliska chronionych gatunków zwierząt	Pogorszenie warunków siedliskowych gatunku w miejscach bytowania	<p>Gatunki związane z drzewostanami starszych klas wieku: trzmiełojad, bielik, bocian czarny, kania ruda, puchacz, sokół wędrowny, sóweczka, włośchatka, drozd obroźny, dzięcioł czarny, dzięcioł duży, dzięcioł średni, dzięcioł zielonosiwy, dzięciołek, krętogłów, muchołówka mała, siniak, pachnica dębowa, borowiec wielki, karlik większy, mopek, mroczek pozłocisty, nocek Bechsteina, nocek Brandta, nocek duży, nocek Natterera, orzesznica, popielica</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W ramach wykonywania szacunków brakarskich dokonanie przeglądów powierzchni pod kątem występowania dużych gniazd w koronach drzew, po czym w sytuacji ich potwierdzenia chronić je przed zniszczeniem w czasie realizowanych prac leśnych. 2. Poinformowanie osób nadzorujących prace leśne o obowiązku ochrony dużych gniazd w koronach drzew i obowiązku zgłaszania Służbie Leśnej stwierdzonych nowych dużych gniazd. 3. Tworzyć biogrupy tak, aby zawierały drzewa dziuplaste. 4. Pozostawiać na powierzchniach leśnych martwe drzewa w celu zapewnienia ciągłości występowania martwego drewna, przy czym jego ilość nie może w szczególności stwarzać zagrożenia pożarowego lub ryzyka wystąpienia szkodliwych czynników biotycznych. 5. W okresie lęgowym ptaków nie wycinać drzew, na których zostały zidentyfikowane zasiedlone gniazda. <p>Gatunki związane z drzewostanami w bezpośrednim sąsiedztwie wód płynących i zbiorników: nocek łydkowłosy, kumak nizinny, traszka grzebieniasta, żaba moczarowa, zimorodek, żuraw, salamandra płamista, traszka górską, traszka zwyczajna, rzęsorek mniejszy, rzęsorek rzeczek, karczownik ziemnowodny, wydra, zębiełek karliczek</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie wokół zbiorników i wzdłuż naturalnych cieków istniejącego pasa ekotonu zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawa oraz przepisami wewnętrznymi PGL LP z uwzględnieniem pełnionych przez drzewostan funkcji. 2. Na brzegach zbiorników wodnych i cieków, w odległości 10 metrów od linii brzegowej, należy pozostawiać: zwalone pnie drzew, podszyt, duże kamienie w celu ułatwienia zwierzętom dostępu do wody oraz migracji zwierząt. 3. Na powierzchniach drzewostanów sąsiadujących z miejscami częstego bytowania żurawia (miejsca gniazdowania, wyprowadzania lęgów) zabiegi w miarę możliwości wykonywać w okresie jesienno-zimowym. 4. Nie prowadzić zrywki korytami potoków i mniejszych cieków obecnych na powierzchniach leśnych. <p>Gatunki związane z drzewostanami wymagające ochrony w postaci ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania: ryś, wilk, cietrzew, bielik, bocian czarny, kania ruda, puchacz, sokół wędrowny, sóweczka, włośchatka</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. W przypadku odnalezienia nieznanego dotąd miejsca gniazdowania gatunków: bielik, bocian czarny, puchacz, sokół wędrowny zaleca się wycofanie się z realizacji zadań gospodarczych w bezpośrednim sąsiedztwie gniazda (obszar w promieniu do 200 m od gniazda) i wykonywanie zadań gospodarczych w dalszej odległości poza okresem ochronnym określonym dla okresowych stref ochrony tych gatunków. 2. W przypadku odnalezienia nieznanego dotąd miejsca gniazdowania gatunków: kania ruda zaleca się wycofanie się z realizacji zadań gospodarczych w bezpośrednim sąsiedztwie gniazda (obszar w promieniu do 100 m od gniazda) i wykonywanie zadań gospodarczych w dalszej odległości poza okresem ochronnym określonym dla okresowych stref ochrony tego gatunku. 3. W przypadku odnalezienia nieznanego dotąd miejsca gniazdowania gatunków: sóweczka, włośchatka zaleca się wycofanie się z realizacji zadań gospodarczych w bezpośrednim sąsiedztwie gniazda (obszar w promieniu do 50 m od gniazda). 4. W przypadku odnalezienia nieznanego dotąd miejsca rozrodu gatunków: ryś, wilk zaleca się wycofanie się z realizacji zadań gospodarczych w bezpośrednim sąsiedztwie nor (obszar w promieniu do 500 m od zasiedlonej nory) i wykonywanie zadań gospodarczych w dalszej odległości poza okresem ochronnym określonym dla okresowych stref ochrony tych gatunków.

Obszar oddziaływania	Możliwe potencjalne negatywne oddziaływanie	Zapisy w projekcie pul i prognozie ograniczające negatywne oddziaływanie
Zabytki archeologiczne wpisane do rejestru zabytków	Uszkodzenie lub zniszczenie stanowiska archeologicznego	Zapisać w pul wskazania gospodarcze dla wydz. leśn. 78 c (obręb Szklarska Poręba) oraz 106 a (obręb Piechowice) należy realizować z w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, z uwzględnieniem przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach).
Pozostałe obiekty historyczne wpisane do rejestru zabytków	Negatywne oddziaływanie na walory historyczne i kulturowe obiektu historycznego wpisanego do rejestru zabytków	Zapisać w pul wskazania gospodarcze dla wydz. leśn.: wydz. leśn.: 163 b, 191 b, 268 g, 341 b, 356 g, 73 a, 74 a, 75 a, 77 a, 78 a, 79 f, 80 c, g, 81 a, c, 82 a, c, 83 a, 84 a-d, g, 85 a, c, 87 a, c, 88 a, c, 89 b, d, 90 d, g, 94 a, c, 134 a, f, 135 f, 136 b, 137 d, 138 f, 140 b, d, 146 c, 147 a, c, 148 b, 149 b, f, 150 a, 151 a, f, 152 a, b, f, 153 a, c, 154 a, 156 c, 158 a, b, 159 d, 160 c, 161 b, 162 d, 164 a, f, j, l-n, 165 a, j, 166 d, g, 167 b, 168 a, f, 169 c, 170 a, d, f, 171 d, 172 b, d, 174 d, f, 175 b, f, 176 b, i, 177 d, f, 178 b, c, 179 b, 180 c, 181 g, 182 d, 183 b, d, 184 a, b, d, f, 186 b, c, 187 a-c, 188 a-c, 189 a, 192 c, 193 d, 194 b, 195 c-f, 196 a, d, 197 b, 198 a, 199 a, 200 c, 201 a, 202 d, 206 a, c, 207 a, 208 a, 209 a, 210 a, b, 211 b, 212 a, c, 213 b, 214 a, b, 215 a-c, 216 b, 217 a, c, 218 a, 219 a, b, 221 b, 222 a, 223 a, 224 b, 225 c, 226 a, b, d, 227 b, 228 a-c, 229 a, 230 a, 231 a, 233 b, 234 b, 236 a, b, 238 b, 239 a, 242 a, 243 b, 244 b, 247 a, 252 b, 253 g, 254 b, g, 255 b, c, 256 g, m, 257 b, d, 258 b, 259 a, 260 a, 262 b, 263 b, 264 b, c, 265 c, 266 b, d, 267 c, 268 b, d, h, 269 a, c, 270 b, c, 271 a, c, 272 b, 274 c, f, 275 b, 277 b, 278 d, 279 c, 280 a, 281 c, 282 a, 283 b, 284 b, 285 b, 287 a, 288 a, 289 a-c, 290 a, 291 c, 292 a, c, 293 a, 294 a, 295 a, 296 b, 297 b, 299 c, 300 b, 301 a, c, 323 c, g, i, 324 c, i, l, n, 325 g, 327 c, d, 328 d, 335 d, g, 336 b, 337 c, d, 338 f, 340 b, 341 a, 342 a, f, 344 b, 345 c, 346 d, 347 b, 348 b, 349 c, 350 a, 351 a, 352 a, b, 353 a, b, 354 b, c, 355 a, b, 356 c-f, 357 a, b, 358 d, 360 c, 361 a, 362 a, c, 363 a, 364 b, 365 a, 366 a, d, 367 b, c, 368 a, c, d, 369 b, 370 a, c, 371 c, d, 372 a, 374 c, f, 375 c, 377 a, c, 378 a, 379 a, 380 a, c, 382 a, 385 a, 386 a, 388 d, 391 d, 78 d, g, m, 79 b, c, 80 b, f, k-n, 81 d-g, 82 b, d, 83 b, 84 h, 89 c, 91 b, 92 a, 93 a, 100 a, c, d, 101 a, 102 b, 103 c, 134 d, 135 c, 136 c, 141 c, 144 d, 145 a, 146 a, 148 a, 149 a, 150 c, 151 c, 152 c, 154 b, 155 a, 156 b, g, 158 c, 162 b, 164 b, d, h, i, k, 165 d, h, 166 a, 167 a, d, 168 c, 169 d-g, 170 c, 171 a, 172 a, 173 a, b, 174 a, 175 d, 176 a, c, m, 177 b, 178 d, 179 c, 180 a, 183 g, i, 185 a, c, 186 a, 190 a, 192 b, 193 b, c, 194 a, 195 b, 196 c, 197 a, 198 d, 199 c, 200 a, 202 b, 208 c, 209 c, 214 c, 216 a, 220 b, 222 b, 223 c, 224 a, 225 a, 226 c, 227 a, 234 c, 238 a, c, 239 b, c, 240 a, 241 a, 243 c, 244 a, 245 a, 246 b, 248 a, 249 a, b, 250 a, 251 a, b, 252 a, g, 253 j, 254 c-f, i, 255 a, d, 256 b, i, j, l, 257 a, 260 c, 261 a, 262 a, c, 263 a, 264 a, 265 a, b, 267 a, b, 268 f, i, 269 b, f, 273 a, 274 a, 275 a, 276 a, 277 c, d, 278 b, c, 279 b, 281 b, 283 a, 284 a, 285 a, 292 b, 293 b, 294 b, 295 c, 297 a, 298 b, 299 b, d, 300 a, 301 b, 324 j, k, 325 b, f, 327 a, 329 a-c, 330 a, 331 b, c, 332 a, h, 333 d, 334 c, 335 a-c, 336 a, 337 a, b, 338 a, b, d, 339 a-c, 342 b-d, 343 a, 344 a, d, 345 a, b, 346 b, 347 a, 348 a, 349 a, 357 f, g, 358 a, c, 359 a, 360 b, d, f, 365 d, 366 b, 371 b, 374 b, d, 375 a, b, 376 a, b, 377 b, 380 b, 388 c, 76 c-i, 77 b, c, f, g, 78 h-j, l, 79 a, d, h, 80 a, d, h, i, 84 f, 86 a, 91 c, 100 b, 134 b, 135 g, 138 d, 139 c, 140 c, 141 b, 142 a, b, 143 b, 144 a, 147 b, d, 148 c, 149 c, d, 150 b, 151 b, 153 b, d, 158 d, 159 a, 160 a, b, 161 a, c, 162 a, 163 a, 164 g, 165 b, c, 166 h, 169 a, 171 c, 172 c, 173 c, d, 174 c, g, h, 175 a, c, 176 f, l, 179 a, 181 b, 183 c, 189 b, 190 b, 191 c, 192 a, 193 a, 195 a, g, 196 b, 198 f, 199 b, 200 b, d, 201 f, 202 c, 217 b, 218 b, 221 c, 223 b, 225 b, 229 b, 231 b, 232 a, 234 a, 235 a, 236 c, 237 a, 243 a, 253 i, 260 b, 261 b, 268 c, 270 a, d, 271 b, 272 a, 273 b, 276 b, 277 a, 278 a, f, 279 a, 280 b, 281 a, 282 b, 284 c, 285 c, 286 a-c, 287 b, 291 b, 293 c, 295 b, 298 a, 299 a, 300 c, 323 h, 324 a, h, 325 a, c, 326 a, 327 b, 328 b, c, 332 c, d, g, 333 f, 334 a, b, 340 a, 350 b, 351 b, 359 b, c, 360 a, 361 b, 362 b, 363 b, 364 a, 365 b, 366 g, 367 a, 368 b, 369 a, 372 b, 387 a, 390 g, 391 g (obręb leśn. Szklarska Poręba) oraz wydz.: 350 a, 346 g, 347 b, 349 c, 350 b, 351 f, 352 b, 353 f, l, o, 354 c, 359 b, 360 b, 361 b, c, 365 b, c, 366 b, c, 346 c, d, 349 n, o, 350 g, h, 351 a, b, 353 b, 355 a, d, 357 b, 362 g, i, 363 g, 364 a, 206 k, 221 c-f, 222 c, 346 f, 347 a, 348 a, 350 i, j, 351 c, 352 a, 353 a, g, m, 354 a, b, 355 c, f, g, 356 a, 359 a, 360 a, 361 a, d, 363 a, 364 d, 365 a (obręb leśn. Piechowice) należy realizować z w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, z uwzględnieniem przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach).

VII.6.1. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZASTOSOWANYCH W PROJEKCIE PUL

Projekt planu urządzenia lasu (pul) jest dokumentem określającym zadania z zakresu gospodarki leśnej na dużym poziomie szczegółowości (wskazania gospodarcze dla konkretnych wydzieleń). Podstawą tworzenia planu są między innymi zasady trwale zrównoważonej gospodarki leśnej uwzględniające potrzeby ochrony lasów, zwłaszcza ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych.

Oczywistą alternatywą dla przyjętego projektu planu urządzenia lasu, podlegającego ocenie w trakcie przeprowadzania procedury oceny jego oddziaływania na środowisko, jest brak pul. Taki wariant należałoby nazwać zerowym (jego skutki omówione są w prognozie w rozdziale V). Z punktu widzenia obowiązującego prawa wariant ten jest niemożliwy. W związku z powyższym w rzeczywistości nie ma realnych możliwości stworzenia wariantu zerowego pul. Dlatego do oceny w prognozie przedstawiony został tylko jeden wariant, najkorzystniejszy z punktu widzenia ochrony siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków oraz użytkowania gospodarczego lasów.

Proces tworzenia ostatecznego wariantu planu jest złożony i długotrwały. Rozwiązania alternatywne konkretnych wskazań są analizowane w trakcie konstruowania całego pul, a ostateczny wybór dokonywany jest na etapie uzgadniania wskazań gospodarczych i planu cięć. Oznacza to rozważanie na etapie tworzenia planu wielu wariantów alternatywnych zapewniających realizację przyjętych celów zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, obowiązującymi instrukcjami i zasadą przeczności. Rozwiązania niewłaściwe, szkodliwe dla środowiska lub niezgodne z przyjętymi zasadami zagospodarowania lasu są odrzucane już na etapie tworzenia pul, a przyjęte rozwiązania podlegają ostatecznie dodatkowej analizie i ocenie w trakcie tworzenia prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu pul.

Pierwszym etapem opracowywania wariantów alternatywnych (wariantowania) pul były decyzje Komisji Założeń Planu, zwołanej w celu ustalenia wytycznych i ogólnych zasad prowadzenia terenowych prac urządzeniowych. Kolejnym etapem, na którym rozważano różne warianty, było sporządzenie wykazu projektowanych cięć rębnych wraz z mapą przeglądową cięć. Optymalne rozplanowanie cięć użytkowania zasobów drzewnych, regulowane etatem pozyskania, jest pochodną potrzeb wynikających z celów hodowlanych i ochronnych i ma zapewnić ciągłość produkcji. Pierwotny zakres cięć w planie jest następnie weryfikowany poprzez uzgodnienie zaplanowanych wstępnie zabiegów z wymogami ochrony przyrody, społecznymi, a także zasadami planowania. Ostateczna wersja wykazu projektowanych cięć rębnych powstała w wyniku wielokrotnego korygowania sposobów

realizacji użytkowania rębego w poszczególnych gospodarstwach, a wraz z tym w poszczególnych drzewostanach. Przy określaniu lokalizacji planowanych cięć rębnych przestrzegane są następujące zasady: wymogu ładu czasowego i przestrzennego; ograniczeń i nakazów prawnych wynikających z funkcji pełnionych przez poszczególne drzewostany; wytycznych zawartych w aktach normalizacji wewnętrznej w Lasach Państwowych (np. odnośnie szerokości zrębów, nawrotów cięć, długości okresów odnowienia, itp.); wytycznych Komisji Założeń Planu.

Ostatnim etapem, na którym rozważano różne warianty, było posiedzenie Narady Techniczno–Gospodarczej, na której rozpatrywano warianty dotyczące intensywności projektowanego użytkowania przedrębego.

Wariantowanie pod kątem wymagań ochrony środowiska przeprowadzone zostało na etapie tworzenia *Programu ochrony przyrody dla nadleśnictwa (POP)*. W Programie wskazano na miejsca i problemy, które wymagają szczególnego podejścia w gospodarowaniu w lasach i odpowiednio modyfikujące prowadzenie gospodarki leśnej. W POP obok szczegółowej charakterystyki obiektów cennych przyrodniczo i kulturowo na terenie nadleśnictwa zamieszczono propozycje dotyczące modyfikacji zabiegów gospodarczych, które mogą wpłynąć negatywnie na te obiekty. Modyfikacje i zalecenia te zostały opisane w sposób tekstowy przy omawianiu poszczególnych typów obiektów. Najczęstszym zaleceniem w zakresie właściwej ochrony chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych było odpowiednie dostosowanie terminów przeprowadzania prac leśnych lub ograniczenie ich zakresu w celu zabezpieczenia fragmentów starodrzewu lub pojedynczych drzew lub ich grup na powierzchniach operacyjnych. Planowanie urządzeniowe w swoich zasadach nie uwzględnia potrzeby planowania terminów wykonania poszczególnych zabiegów, zarówno w ramach roku jak i w ramach 10-lecia, dlatego wariantowanie czasowe jest znacznie ograniczone w trakcie tworzenia planu.

Podsumowując należy stwierdzić, że przedstawiona wersja projektu planu urządzenia lasu wraz prognozą oddziaływania na środowisko zawierają optymalne, możliwe do zastosowania rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ planowanych zabiegów gospodarczych na środowisko naturalne wypracowane podczas konstruowania planu urządzenia lasu, konsultacji społecznych oraz tworzenia prognozy oddziaływania na środowisko.

VII.6.2. TRUDNOŚCI NAPOTKANE PODCZAS SPORZĄDZANIA PROGNOZY

W trakcie sporządzania dokumentu prognozy nie napotkano istotnych trudności, które uniemożliwiałyby ocenę potencjalnego zapisów projektu pul na komponenty środowiskowe.

VII.6.3. WNIOSKI KOŃCOWE PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

1. Przeprowadzone analizy i ocena pozwalają stwierdzić, że projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na okres od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2028 r. nie przewiduje realizacji zadań zaliczanych do szczególnie uciążliwych dla środowiska i przedmiotów ochrony obszarów chronionych.
2. Nie przewiduje się, aby mogło nastąpić znacząco negatywne oddziaływanie zapisów projektu pul dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000;
3. Stwierdzone w czasie analiz możliwe potencjalne oddziaływania negatywne niektórych zabiegów na gatunki roślin, zwierząt i grzybów związanych z siedliskiem leśnym oraz gatunki zwierząt i ich siedliska nie mają charakteru oddziaływań znaczących. W prognozie zostały zamieszczone zapisy o sposobach minimalizacji tego typu oddziaływań. Przy uwzględnieniu tych zapisów i zastosowaniu się do zaleceń zawartych w prognozie zostanie zapewnione bezpieczeństwo chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów na ich naturalnych stanowiskach.

VIII. LITERATURA

- Głowaciński Z. (red.). 2001. *Polska Czerwona Księga Zwierząt. Kręgowce*. PWRiL, Warszawa.
- Głowaciński Z. (red.). 2002. *Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce*. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków.
- Głowaciński Z. (red.). 2004. *Polska Czerwona Księga Zwierząt. Bezkręgowce*. PWRiL, Warszawa.
- Kaźmierczakowa R. (Red.). 2016. *Polska czerwona lista paprotników i roślin kwiatowych*. Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk, Kraków.
- Kaźmierczakowa R., Zarzycki K. (Red.). 2014. *Polska Czerwona Księga Roślin*. PAN Instytut Botaniki im. W. Szafera, Instytut Ochrony Przyrody Kraków.
- Kącki Z. (red.). 2003. *Zagrożone gatunki flory naczyniowej Dolnego Śląska*. IBR UWr., PTPP „pro Natura”. Wrocław.
- Kondracki J. 2011. *Geografia regionalna Polski*. Wydanie III, uzupełnione. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Kujawa A., Gierczyk B. *Rejestr grzybów chronionych i zagrożonych w Polsce. Część VII. Wykaz gatunków przyjętych do rejestru w roku 2011*. Przegląd Przyrodniczy XXIV, 2 (2013): 3-42.
- Kujawa A., Gierczyk B. *Rejestr grzybów chronionych i zagrożonych w Polsce. Część IX. Wykaz gatunków przyjętych do rejestru w roku 2013*. Przegląd Przyrodniczy XXVII, 3 (2016): 3-55.
- Mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (wg stanu NAG na maj 2015 r.)*. Państwowy Instytut Geologiczny.
- Mapa Podziału Hydrograficznego Polski*. 2007. Zakład Hydrografii i Morfologii Koryt Rzecznych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.
- Matuszkiewicz J.M. 2008. *Regionalizacja geobotaniczna Polski*. Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego PAN, Warszawa.
- Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000*. Wyniki monitoringu w latach 2006-2008, 2009-2011, 2013-2014 oraz 2015-2018. <http://siedliska.gios.gov.pl/>
- Raport o stanie zimowisk nietoperzy na terenie województwa dolnośląskiego*, 2013 r.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2016 poz. 2183).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 poz. 1409).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014 poz. 1408).

- Staffa M. (red.). 1989. *Słownik geografii turystycznej Sudetów. Tom 1: Góry Izerskie*. Wydawnictwo I-BiS, Wrocław.
- Staffa M. (red.). 1993. *Słownik geografii turystycznej Sudetów. Tom 3: Karkonosze*. Wydawnictwo I-BiS, Wrocław
- Staffa M. (red.). 1999. *Słownik geografii turystycznej Sudetów. Tom 4: Kotlina Jeleniogórska*. Wydawnictwo I-BiS, Wrocław.
- Standardowy Formularz Danych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty (OZW) Karkonosze PLH020006. Data aktualizacji: 09.2018. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Warszawa.
- Standardowy Formularz Danych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty (OZW) Łąki Gór i Pogórza Izerskiego PLH020102. Data aktualizacji: 08.2018. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Warszawa.
- Standardowy Formularz Danych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty (OZW) Torfowiska Gór Izerskich PLH020047. Data aktualizacji: 09.2018. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Warszawa.
- Standardowy Formularz Danych dla obszaru specjalnej ochrony ptaków (OSO) Góry Izerskie PLB020009. Data aktualizacji: 02.2017. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Warszawa.
- Standardowy Formularz Danych dla obszaru specjalnej ochrony ptaków (OSO) Karkonosze PLB020007. Data aktualizacji: 02.2017. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Warszawa.
- Vademecum Ochrony Przyrody Leśniczego dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Brzegu. Brzeg 2012 r.
- Walczak W. 1968. *Sudety*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Witkowski A., Kotusz J., Przybylski M. 2009. *Czerwona lista minogów i ryb*. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 65 (1): 33–52, 2009.
- Zarzycki K., Mirek Z. 2006. *Czerwona lista roślin i grzybów Polski*. Instytut Botaniki im. W. Szafera. Polska Akademia Nauk. Kraków.
- Zielony R., Kliczkowska A. 2012. *Regionalizacja przyrodniczo-leśna Polski 2010*. Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Warszawa.

IX. ZAŁĄCZNIKI

Zał. 1.	Lokalizacja stanowisk chronionych i zagrożonych gatunków roślin i grzybów	245
Zał. 2.	Lokalizacja stanowisk chronionych i zagrożonych gatunków zwierząt	249
Zał. 3.	Tabela XXII Zestawienie przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 w lasach nadleśnictwa lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie	255
Zał. 4.	Tabela XXIII Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody	278
Zał. 5.	Lokalizacja stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków zwierząt na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba.....	295

Załącznik 1. Lokalizacja stanowisk chronionych i zagrożonych gatunków roślin i grzybów

Informacja o źródle pochodzenia informacji o lokalizacji:

(liczba w indeksie górnym za adresem leśnym wydzielenia):

- 1 Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Szklarska Poręba, 2006 r.
- 2 Archiwum BULiGL, 2012 r.
- 3 Dokumentacja do planu ochrony rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery”, 2013 r.
- 4 Dane nadleśnictwa - inwentaryzacja obserwacji terenowych chronionych, zagrożonych i rzadkich gatunków roślin, 2014 r.
- 5 Opracowanie Fitosocjologiczne dla LKP „Sudety Zachodnie”, BULiGL Brzeg, 2014 r.
- 6 Dane nadleśnictwa - inwentaryzacja obserwacji terenowych chronionych, zagrożonych i rzadkich gatunków roślin, 2016 r.
- 7 RDLP Wrocław, 2017 r.
- 8 Taksacja, 2017 r.
- 9 Zakres pzo Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, 2017 r.

Nazwa polska i łacińska	Status ochronny oraz kategorie zagrożenia	Lokalizacja
arnika górską <i>Arnica montana</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej PCzK: VU PCzL: VU CzLR: EN DS: zał. V	Obr.: 1, Oddz.: 128a ³ , 132a ³ , Obr.: 2, Oddz.: 189h ⁷ , 349a ¹
bagiennik widłakowaty <i>Pseudocalliergon lycopodioides</i>	ochrona ścisła, nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt 1	Obr.: 2, Oddz.: 4c ²
bagnica torfowa <i>Scheuchzeria palustris</i>	ochrona ścisła PCzL: VU CzLR: EN	Obr.: 1, Oddz.: 127i ³ , 127j ⁵ , 130g ⁵
bażyna czarna <i>Empetrum nigrum</i>	ochrona częściowa CzLR: VU	Obr.: 1, Oddz.: 65c ⁵ , 92d ⁵ , 100c ⁵ , 127i ⁵ , 127j ⁵ , 128c ⁵ , 129d ⁵ , 130g ⁵ , 133f ⁵ , 134c ⁵ , 138c ⁵ , 139a ⁵ , 157b ⁵ , 169h ⁵ , 181a ⁵ , 182b ⁵ , 182c ⁵ , 184c ⁵ , 211b ⁵ , 233a ⁵ , 344c ⁵ , 372a ⁵
borowiczak dęty <i>Boletinus cavipes</i>	ochrona częściowa	Obr.: 2, Oddz.: 235x ²
brodawkowiec czysty <i>Pseudoscleropodium purum</i>	ochrona częściowa	Obr.: 2, Oddz.: 4d ²
brzoza karłowata <i>Betula nana</i>	ochrona ścisła, nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt 1, wymaga ochrony czynnej PCzK: EN PCzL: EN CzLR: EN	Obr.: 1, Oddz.: 133f ³
ciemnieszka zielona <i>Veratrum lobelianum</i>	ochrona częściowa CzLR: LC	Obr.: 1, Oddz.: 245b ² , 245c ²
cis pospolity <i>Taxus baccata</i>	ochrona częściowa	Obr.: 2, Oddz.: 105f ⁷ , 195a ⁸
dziewięcisz bezłodygowy <i>Carlina acaulis</i>	ochrona częściowa	Obr.: 1, Oddz.: 186a ⁷ , Obr.: 2, Oddz.: 189h ⁷
dzięgiel litwor <i>Angelica archangelica</i>	ochrona częściowa CzLR: EN	Obr.: 1, Oddz.: 127d ³
fałdownik nastroszony <i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>	ochrona częściowa	Obr.: 2, Oddz.: 4i ²
goryczka trojeściowa <i>Gentiana asclepiadea</i>	ochrona częściowa	Obr.: 1, Oddz.: 195a ² , 369a ⁵ , Obr.: 2, Oddz.: 189h ⁷ , 271g ² , 288b ² , 295b ² , 309a ² , 316a ² , 319a ² , 329a ² , 332d ² , 335a ² , 341a ²
haczykowiec błyszczący <i>Hamatocaulis vernicosus</i>	ochrona ścisła, nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt 1 DS: zał. II	Obr.: 1, Oddz.: 126h ² , 128b ² , 130d ² , 131g ² , 133c ²

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Nazwa polska i łacińska	Status ochronny oraz kategorie zagrożenia	Lokalizacja
krokus wiosenny <i>Crocus vernus</i>	gatunek niechroniony	Obr.: 2, Oddz.: 189h ¹
kukulka Fuchsa <i>Dactylorhiza fuchsii</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej CzLR: LC	Obr.: 1, Oddz.: 212c ⁹ , Obr.: 2, Oddz.: 189h ⁵ , 251f ⁵ , 277b ⁵ , 295c ² , 298a ² , 349f ¹
kukulka plamista <i>Dactylorhiza maculata</i>	ochrona częściowa CzLR: VU	Obr.: 2, Oddz.: 248i ²
kukulka szerokolistna <i>Dactylorhiza majalis</i>	ochrona częściowa PCzL: NT CzLR: NT	Obr.: 2, Oddz.: 349f ¹
lilia złotogłów <i>Lilium martagon</i>	ochrona ścisła CzLR: LC	Obr.: 2, Oddz.: 27n ⁷ , 27r ² , 221b ¹ , 238i ² , 249a ² , 249b ² , 269f ⁷
modrzewnica zwyczajna <i>Andromeda polifolia</i>	ochrona częściowa CzLR: VU	Obr.: 1, Oddz.: 65c ⁵ , 92d ⁵ , 100c ⁵ , 127i ⁵ , 127j ⁵ , 127m ⁵ , 128a ⁵ , 128c ⁵ , 129d ⁵ , 130g ⁵ , 133f ⁵ , 134c ⁵ , 138c ⁵ , 139a ⁵ , 157b ⁵ , 169h ⁵ , 181a ⁵ , 182b ⁵ , 182c ⁵ , 184c ⁵ , 211b ⁵ , 233a ⁵ , 344c ⁵ , 372a ⁵
orlik pospolity <i>Aquilegia vulgaris</i>	ochrona częściowa CzLR: VU	Obr.: 2, Oddz.: 349a ¹
parzęchlin długoszczecinowy <i>Meesia longiseta</i>	ochrona niechroniony, gatunek o znaczeniu Wspólnotowym DS: zał. II	Obr.: 1, Oddz.: 126h ² , 128b ² , 130d ² , 131g ² , 133c ²
pęcherzyca nadobna <i>Lasallia pustulata</i>	ochrona ścisła	Obr.: 2, Oddz.: 4c ²
pierwiosnek wyniosły <i>Primula elatior</i>	ochrona częściowa	Obr.: 2, Oddz.: 249a ²
plonnik pospolity <i>Polytrichum commune</i>	ochrona częściowa	Obr.: 2, Oddz.: 2f ²
podkolan biały <i>Platanthera bifolia</i>	ochrona częściowa CzLR: LC	Obr.: 2, Oddz.: 235ax ²
podrzeń żebrowiec <i>Blechnum spicant</i>	ochrona częściowa CzLR: LC	Obr.: 1, Oddz.: 10a ⁷ , 20a ⁷ , 20b ⁷ , 27b ⁷ , 47b ⁷ , 48a ⁷ , 49a ⁷ , 72a ⁵ , 73a ⁵ , 88c ⁷ , 90f ⁷ , 91c ⁷ , 100a ⁷ , 101a ⁷ , 102a ⁷ , 102b ⁷ , 103a ⁷ , 103c ⁷ , 108a ⁷ , 110b ⁷ , 110d ⁷ , 111c ⁷ , 112b ⁷ , 117a ⁷ , 118a ⁷ , 134a ⁷ , 134b ⁷ , 135c ⁷ , 140c ⁷ , 141b ⁷ , 143a ⁷ , 144c ⁷ , 144d ⁷ , 147c ⁵ , 167a ⁷ , 169a ⁷ , 174a ⁷ , 175a ⁷ , 178d ⁷ , 185a ⁷ , 186a ⁷ , 193a ⁷ , 193b ⁷ , 195f ⁷ , 197c ⁷ , 199b ⁷ , 202f ⁷ , 208c ⁷ , 209c ⁷ , 221c ⁷ , 228a ⁷ , 235a ⁷ , 236c ⁷ , 237a ⁷ , 240a ⁷ , 241a ⁷ , 242a ⁷ , 254b ⁷ , 254d ⁵ , 254f ⁷ , 256h ⁷ , 258b ⁷ , 262b ⁷ , 262c ⁷ , 263a ⁷ , 264a ⁷ , 267a ⁷ , 267b ⁷ , 268h ⁷ , 269b ⁷ , 272a ⁷ , 272b ⁷ , 273a ⁷ , 273b ⁷ , 274b ⁷ , 275a ⁷ , 279a ⁷ , 281a ⁷ , 282b ⁷ , 284c ⁷ , 285a ⁷ , 294b ⁷ , 295b ⁷ , 300a ⁷ , 325c ⁵ , 326a ⁷ , 332a ⁷ , 338a ⁷ , 338d ⁷ , 348a ⁵ , 349a ⁷ , 351a ⁷ , 355a ⁷ , 356c ⁷ , 357g ⁷ , 359a ⁷ , 360a ⁷ , 366a ⁷ , 367a ⁵ , 368d ⁷ , Obr.: 2, Oddz.: 32h ⁷ , 50a ² , 51a ⁷ , 52c ² , 52f ⁷ , 53a ² , 53c ⁷ , 54c ⁷ , 55a ⁷ , 57c ⁷ , 59a ⁷ , 72a ⁷ , 73b ⁷ , 77f ⁷ , 78a ⁷ , 78c ⁷ , 80c ⁶ , 84c ⁷ , 87c ⁷ , 91a ⁷ , 99a ⁷ , 100a ⁷ , 101f ⁷ , 103f ⁷ , 103g ⁷ , 106a ⁷ , 107b ⁷ , 111a ⁷ , 116b ⁷ , 123a ⁷ , 131t ⁷ , 157b ⁷ , 158a ⁷ , 161a ⁷ , 169d ⁷ , 171a ⁷ , 176a ⁷ , 177a ⁷ , 178a ⁷ , 183a ⁷ , 184a ⁷ , 185a ⁷ , 186a ⁷ , 189h ⁷ , 190b ⁷ , 191b ⁷ , 191c ⁷ , 192a ⁷ , 192b ⁷ , 192c ⁷ , 193a ⁷ , 194a ⁷ , 196a ⁷ , 197a ⁷ , 201a ⁷ , 201c ⁷ , 202a ⁷ , 202b ⁷ , 203b ⁷ , 203c ⁷ , 204a ² , 211a ⁷ , 212a ⁷ , 213a ⁷ , 213b ⁷ , 216a ⁷ , 216b ⁷ , 219b ⁷ , 220b ⁷ , 309b ² , 317d ² , 321c ² , 327a ² , 330a ⁷ , 331a ⁷ , 357c ⁵ , 362f ⁷ , 362h ² , 362i ² , 363g ⁷
rosiczka okrągłolistna <i>Drosera rotundifolia</i>	ochrona ścisła PCzL: NT CzLR: VU	Obr.: 1, Oddz.: 65c ⁵ , 92d ⁵ , 100c ⁵ , 127i ⁵ , 127j ⁵ , 127m ⁵ , 128a ⁵ , 128c ⁵ , 129d ⁵ , 130g ⁵ , 133f ⁵ , 134c ⁵ , 138c ⁵ , 139a ⁵ , 157b ⁵ , 169h ⁵ , 181a ⁵ , 182b ⁵ , 182c ⁵ , 184c ⁵ , 211b ⁵ , 233a ⁵ , 344a ¹ , 344c ⁷ , 372a ⁵
rosiczka pośrednia <i>Drosera intermedia</i>	ochrona ścisła PCzL: EN CzLR: EN	Obr.: 1, Oddz.: 128c ³
różanecznik żółty <i>Rhododendron luteum</i>	ochrona ścisła, nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt 1, wymaga ochrony czynnej PCzK: CR PCzL: CR DS: zał. II, IV	Obr.: 1, Oddz.: 78l ⁷

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Nazwa polska i łacińska	Status ochronny oraz kategorie zagrożenia	Lokalizacja
rycerzyk oliwkowożółty <i>Tricholomopsis decora</i>	gatunek niechroniony	Obr.: 2, Oddz.: 40f ⁴
siedmiopalecznik błotny <i>Comarum palustre</i>	gatunek niechroniony CzLR: NT	Obr.: 1, Oddz.: 128b ³ , 133f ³
smardz stożkowaty <i>Morchella conica</i>	ochrona częściowa	Obr.: 1, Oddz.: 184b ⁴
sosna błotna <i>Pinus x rhaetica</i>	ochrona ścisła, nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt 1 PCzK: EN PCzL: EN CzLR: VU	Obr.: 1, Oddz.: 127h ³ , 127i ³ , 128b ³ , 131d ³ , 133f ³ , 181f ¹
sosna kosa <i>Pinus mugo</i>	ochrona częściowa, nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt 1	Obr.: 1, Oddz.: 65c ⁵ , 89d ⁹ , 92d ⁵ , 100c ⁵ , 103h ⁹ , 114a ⁵ , 127i ⁵ , 127j ⁵ , 127m ⁵ , 128a ⁵ , 128c ⁵ , 129d ⁵ , 130g ⁵ , 133f ⁵ , 134c ⁵ , 138c ⁵ , 139a ⁵ , 157b ⁵ , 169h ⁵ , 181a ⁵ , 182b ⁵ , 182c ⁵ , 184c ⁵ , 186a ⁵ , 211b ⁵ , 233a ⁵ , 344c ⁵ , 372a ⁵
sosna limba <i>Pinus cembra</i>	ochrona częściowa, nie dotyczy odstępstwo, o którym mowa w § 8 pkt 1	Obr.: 1, Oddz.: 79a ¹ , 390a ¹
śledziennica naprzeciwlistna <i>Chrysosplenium oppositifolium</i>	gatunek niechroniony PCzL: NT CzLR: NT	Obr.: 2, Oddz.: 189h ⁸
śledziennica naprzeciwlistna <i>Chrysosplenium oppositifolium</i>	gatunek niechroniony PCzL: NT CzLR: NT	Obr.: 1, Oddz.: 90f ⁹
torfowiec brunatny <i>Sphagnum fuscum</i>	ochrona częściowa DS: zał. V	Obr.: 1, Oddz.: 128c ³ , 130g ³
turzyca bagienna <i>Carex limosa</i>	gatunek niechroniony PCzL: NT CzLR: VU	Obr.: 1, Oddz.: 127j ⁵ , 130g ⁵
turzyca skąpokwiatowa <i>Carex pauciflora</i>	gatunek niechroniony PCzK: EN PCzL: EN CzLR: VU	Obr.: 1, Oddz.: 65c ⁵ , 92d ⁵ , 100c ⁵ , 127i ⁵ , 127j ⁵ , 128c ⁵ , 129d ⁵ , 130g ⁵ , 133f ⁵ , 134c ⁵ , 138c ⁵ , 139a ⁵ , 157b ⁵ , 169h ⁵ , 181a ⁵ , 182b ⁵ , 182c ⁵ , 184c ⁵ , 211b ⁵ , 233a ⁵ , 344c ⁵ , 372a ⁵
wawrzynek wilczełyko <i>Daphne mezereum</i>	ochrona częściowa	Obr.: 2, Oddz.: 249b ²
wełnianeczka darniowa <i>Baeothryon caespitosum</i>	ochrona częściowa PCzK: EN PCzL: EN CzLR: VU	Obr.: 1, Oddz.: 65c ⁵ , 92d ⁵ , 100c ⁵ , 127i ⁵ , 127j ⁵ , 127m ⁵ , 128a ⁵ , 128c ⁵ , 129d ⁵ , 130g ⁵ , 133f ⁵ , 134c ⁵ , 138c ⁵ , 139a ⁵ , 157b ⁵ , 169h ⁵ , 181a ⁵ , 182b ⁵ , 182c ⁵ , 184c ⁵ , 211b ⁵ , 233a ⁵ , 344c ⁵ , 372a ⁵
wełnianka pochwowata <i>Eriophorum vaginatum</i>	gatunek niechroniony CzLR: NT	Obr.: 1, Oddz.: 134b ⁷ , 156a ⁷ , 338f ⁷
widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i>	ochrona częściowa PCzL: NT CzLR: VU DS: zał. V	Obr.: 1, Oddz.: 98b ⁷ , 118a ⁷ , 228b ⁷ , 262a ² , Obr.: 2, Oddz.: 340f ⁷
widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i>	ochrona częściowa PCzL: NT CzLR: VU DS: zał. V	Obr.: 1, Oddz.: 69b ⁵ , 92d ⁵ , 113c ⁷ , 134b ⁷ , 135b ⁷ , 169g ⁷ , 181a ⁵ , 198c ⁷ , 285a ⁷ , 332h ⁷ , Obr.: 2, Oddz.: 197a ⁷ , 328a ⁷ , 329a ⁷ , 330a ⁷ , 339d ⁵ , 363g ⁷ , 363h ⁷
widłoząb miotłowy <i>Dicranum scoparium</i>	ochrona częściowa	Obr.: 2, Oddz.: 2f ²

Nazwa polska i łacińska	Status ochronny oraz kategorie zagrożenia	Lokalizacja
wroniec widlasty <i>Huperzia selago</i>	ochrona częściowa PCzL: NT CzLR: LC DS: zał. V	Obr.: 1, Oddz.: 65c ⁹ , 272a ⁴ , Obr.: 2, Oddz.: 46g ⁵
wszewłoga górską <i>Meum athamanticum</i>	gatunek niechroniony CzLR: LC	Obr.: 1, Oddz.: 127g ⁸ , 127n ⁸ , 128a ⁸ , 131k ⁸ , 132a ⁸ , 132b ⁸ , 246a ⁸ , 246c ⁸ , 246d ⁸

Prawo krajowe – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409).

Kategoria zagrożenia według:

PCzK – Polskiej Czerwonej Księgi Roślin (Kaźmierczakowa i in. 2014): CR - gatunki krytycznie zagrożone, EN - gatunki zagrożone, NT - gatunki bliskie zagrożenia, VU - gatunki narażone.

PCzL – Czerwonej Listy Roślin i Grzybów Polski (Zarzycki i in. 2006): E[E] - gatunki wymierające (krytycznie zagrożone), V [V] - gatunki narażone, R - gatunki rzadkie.

CzLDS – Czerwonej listy roślin naczyniowych Dolnego Śląska (Kącki i in. 2003): RE - gatunki wymarłe w regionie, CR - gatunki krytycznie zagrożone, VU - gatunki narażone, NT - gatunki bliskie zagrożenia, EN - gatunki wymierające, LC - gatunki słabo zagrożone, DD - gatunki o niedostatecznych danych.

DS - Dyrektywa Siedliskowa - Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Załącznik 2. Lokalizacja stanowisk chronionych i zagrożonych gatunków zwierząt

Informacja o źródle pochodzenia informacji o lokalizacji:

(liczba w indeksie górnym za adresem leśnym wydzielenia):

- 1 Inwentaryzacja przyrodnicza miasta Jelenia Góra, 2005 r.
- 2 Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Szklarska Poręba, 2006 r.
- 3 RDLP Wrocław, 2008 i 2009 r.
- 4 Inwentaryzacja ornitologiczna proponowanych obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000: Góry Izerskie i Sudety Wałbrzysko-Kamiennogórskie. NFOS, 2009 r.
- 5 Archiwum BULiGL, 2012 r.
- 6 Inwentaryzacja bobra europejskiego i wydry. ViaNaturae, 2012 r.
- 7 Dokumentacja do planu ochrony rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery”, 2013 r.
- 8 Dane nadleśnictwa - inwentaryzacja obserwacji terenowych chronionych, zagrożonych i rzadkich gatunków zwierząt, 2014 r.
- 9 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Piechowice, 2014 r.
- 10 Dane do pul RDOŚ Wrocław, 2016 r.
- 11 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Kamienica, 2017 r.
- 12 Zakres pzo dla OSO Gory Izerskie PLB020009, 2018 r.

Nazwa polska i łacińska	Status ochrony oraz kategorie zagrożenia	Lokalizacja
biegacz gładki <i>Carabus glabratus</i>	ochrona częściowa	Obr.: 2, Oddz.: 1c ¹⁰ , 1f ¹⁰ , 1o ¹⁰ , 1r ¹⁰ , 2c ^{1,5,10} , 2d ¹⁰ , 4d ¹⁰
biegacz leśny <i>Carabus sylvestris</i>	ochrona częściowa PCzL: VU	Obr.: 2, Oddz.: 2c ^{1,5} , 2d ^{1,5}
biegacz problematyczny <i>Carabus problematicus</i>	ochrona częściowa PCzL: DD	Obr.: 2, Oddz.: 1r ¹ , 1s ⁵
biegacz skórzasty <i>Carabus coriaceus</i>	ochrona częściowa	Obr.: 2, Oddz.: 1f ^{1,5}
biegacz wypukły <i>Carabus convexus</i>	ochrona częściowa PCzL: NT	Obr.: 2, Oddz.: 1r ¹ , 1s ⁵
biegacz zielonozłoty <i>Carabus auronitens</i>	ochrona częściowa	Obr.: 2, Oddz.: 1c ^{1,5} , 1o ^{1,5}
bielik <i>Haliaeetus albicilla</i>	ochrona ścisła PCzK: LC PCzL: LC DP: zał. I	Obr.: 1, Oddz.: 123b ⁷ , 124b ⁷ , 126c ⁷ , 127j ⁷ , 128d ⁷ , 129d ⁷ , 130d ⁷ , 131d ⁷ , 132a ⁷ , 133c ⁷ , 203b ⁷ , 204b ⁷ , Obr.: 2, Oddz.: 60b ⁵ , 60d ⁵ , 61a ⁵ , 61b ⁵ , 65f ⁵ , 67a ^{4,5,10} , 67b ⁵ , 68a ¹¹
blotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej DP: zał. I	Obr.: 1, Oddz.: 123b ⁷ , 124b ⁷ , 126c ⁷ , 127j ⁷ , 128d ⁷ , 129d ⁷ , 130d ⁷ , 131d ⁷ , 132a ⁷ , 133c ⁷ , 203b ⁷ , 204b ⁷
bocian biały <i>Ciconia ciconia</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej DP: zał. I	Obr.: 1, Oddz.: 123b ⁷ , 124b ⁷ , 126c ⁷ , 127j ⁷ , 128d ⁷ , 129i ⁷ , 130g ⁷ , 131d ⁷ , 132a ⁷ , 133c ⁷ , 203b ⁷ , 204b ⁷
bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej DP: zał. I	Obr.: 2, Oddz.: 22f ^{4,5,10}
borowiec wielki <i>Nyctalus noctula</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej DS: zał. IV	Obr.: 1, Oddz.: 124a ⁷
cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej PCzK: EN PCzL: EN DP: zał. I	Obr.: 1, Oddz.: 43c ^{3,5} , 44a ⁵ , 44d ⁵ , 45c ^{3,5} , 46f ⁵ , 46g ⁵ , 46h ^{3,5} , 47c ⁵ , 48d ⁵ , 56a ^{4,5,10,12} , 56b ⁵ , 56c ⁵ , 57a ⁵ , 57b ⁵ , 58b ¹² , 59a ¹² , 63b ⁵ , 63c ⁵ , 64a ^{3,5} , 64b ⁵ , 64c ⁵ , 65a ^{4,5,10} , 65c ¹² , 66a ^{5,12} , 68a ^{4,5,10} , 68b ^{4,5} , 68c ⁵ , 69a ⁵ , 69f ³ , 70a ¹² , 70b ^{3,5} , 71a ^{5,12} , 71b ^{5,12} , 71c ⁵ , 71d ⁵ , 71f ⁵ , 72a ^{4,5,10,12} , 72b ^{5,12} , 72c ⁵ , 72d ⁵ , 73a ¹² , 74a ¹² , 75a ² , 75b ^{4,10} , 96a ⁵ , 96b ^{3,5} , 97a ^{3,5} , 104a ⁵ , 104b ⁵ , 104c ⁵ , 105a ⁵ , 105b ^{3,5} , 105c ^{3,5} , 105d ⁵ , 108c ^{3,5} , 111d ^{3,5} , 112a ^{3,5} , 112b ⁵ , 112c ⁵ , 113a ^{3,5} , 113b ⁵ , 113d ⁵ , 113f ⁵ , 114d ^{3,5} , 119a ⁵ , 120a ¹² , 123b ^{3,5,7} , 124a ⁵ , 124b ^{5,7} , 125a ⁵ , 126a ⁵ , 126c ^{5,7} , 126d ⁵ , 126f ⁵ , 126h ⁵ , 126i ⁵ , 127a ⁵ , 127b ⁵ , 127c ⁵ , 127d ⁵ , 127f ⁵ , 127g ⁵ , 127h ⁵ , 127j ^{5,7} , 127k ⁵ , 127l ⁵ , 127m ⁵ , 127n ⁵ , 127o ⁵ , 128a ^{4,5,7,10} , 128b ⁵ , 128c ⁵ , 128d ^{5,7} , 128f ⁵ , 128g ⁵ , 129a ⁵ , 129b ⁵ , 129c ⁵ , 129d ^{3,4,5,7} , 129f ^{4,5} , 129g ⁵ , 129h ⁵ , 129i ⁵ , 129j ⁵ , 129k ⁵ , 130b ⁵ , 130c ⁵ , 130d ^{3,7} , 130f ⁵ , 130g ⁵ , 130h ⁵ , 131a ⁵ , 131b ⁵ , 131c ^{3,7} , 131d ^{5,7} , 131f ⁵ , 131g ⁵ , 131h ⁵ , 131i ⁵ , 131j ⁵ , 131k ⁵ , 132a ^{5,7} , 132b ^{4,5,7,10} , 132c ^{3,5,7} , 133a ⁵ , 133b ⁵ , 133c ^{5,7} , 133d ⁵ , 133f ⁵ , 133g ⁵ ,

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Nazwa polska i łacińska	Status ochrony oraz kategorie zagrożenia	Lokalizacja
		152a ² , 199c ² , 203a ⁵ , 203b ^{5,7} , 204b ^{2,3,5,7} , 205a ⁵ , 205c ⁵ , 206a ⁵ , 206b ⁵ , 206c ⁵ , 208a ^{4,10} , 211a ^{5,12} , 211b ⁵ , 211c ^{5,12} , 212b ¹² , 216b ^{3,4,5,10} , 217c ¹² , 218a ^{3,5} , 222a ^{4,10} , 222b ^{4,10} , 234b ² , 246a ⁵ , 289c ^{4,10} , 292c ^{4,10} , 293c ² , 294a ^{3,4,5} , 339b ² , 353b ^{3,5} , 354a ¹⁰ , 379a ² , 383a ^{3,5,10} , 383b ⁵ , 384a ⁵ , 385a ⁵ , 385b ^{3,5} , 386a ^{2,5} , 386c ⁵ , Obr.: 2, Oddz.: 61a ⁵ , 62a ⁵ , 62b ⁵ , 66c ⁵ , 67a ^{3,5} , 68a ^{5,11} , 68b ^{3,5} , 92a ⁵ , 92b ⁵ , 92c ⁵ , 92d ⁵ , 92f ⁵ , 92g ⁵ , 95a ⁵ , 96a ^{3,5} , 339b ¹⁰ , 343c ¹⁰
czeczotka <i>Acanthis flammea</i>	ochrona ścisła PCzK: LC PCzL: LC	Obr.: 1, Oddz.: 56a ⁵ , 68a ^{4,10} , 123b ⁷ , 124b ⁷ , 126c ⁷ , 127j ⁷ , 127k ^{4,7,10} , 128f ⁷ , 129d ⁷ , 130d ⁷ , 131d ⁷ , 132a ⁷ , 133f ⁷ , 203b ⁷ , 204b ⁷
czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	ochrona ścisła PCzK: LR PCzL: LC DS: zał. II, IV	Obr.: 2, Oddz.: 87b ^{5,10}
drozd obrożny <i>Turdus torquatus</i>	ochrona ścisła	Obr.: 1, Oddz.: 38c ^{4,10} , 75a ^{4,10} , 88b ^{4,10} , 90f ^{4,10} , 96a ^{4,10} , 128f ^{4,7,10} , 133c ^{4,7,10} , 172g ^{4,10} , 181c ^{4,10} , 224a ^{4,10} , 246b ^{4,10} , 256c ^{4,10}
dzięciol czarny <i>Dryocopus martius</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej DP: zał. I	Obr.: 1, Oddz.: 10d ^{4,10} , 11b ^{4,10} , 31a ^{4,10} , 39b ^{4,10} , 48a ^{4,10} , 51c ^{4,10} , 80h ^{4,10} , 104c ^{4,10} , 123a ⁷ , 123b ^{4,7,10} , 124b ⁷ , 140c ^{4,10} , 142a ^{4,10} , 142b ^{4,10} , 158c ^{4,10} , 165b ^{4,10} , 169f ^{4,10} , 174d ^{4,10} , 189b ^{4,10} , 193b ^{4,10} , 199c ^{4,10} , 236a ^{4,10} , 243b ^{4,10} , 246b ^{4,10} , 253f ^{4,10} , 256b ^{4,10} , 266a ^{4,10} , 299a ^{4,10} , 331c ¹⁰ , 336a ¹⁰ , 347a ¹⁰ , 354a ¹⁰ , 359b ^{4,10} , Obr.: 2, Oddz.: 2f ^{1,5} , 22c ^{4,10} , 57f ^{4,10} , 70c ^{4,10} , 103a ^{4,10} , 103f ^{4,10} , 108h ^{4,10} , 110a ^{4,10} , 131g ^{4,10} , 136a ^{4,10} , 141b ^{4,10} , 145d ^{4,10} , 150c ^{4,10} , 167a ^{4,10} , 179a ^{4,10} , 188b ^{4,10} , 194b ^{4,10} , 206a ^{4,10} , 210b ^{4,10} , 214a ^{4,10} , 219b ^{4,10} , 248i ¹⁰ , 262d ¹⁰ , 280c ¹⁰ , 287c ¹⁰ , 300a ¹⁰ , 318a ¹⁰ , 323b ¹⁰ , 339b ¹⁰ , 343c ¹⁰ , 348a ¹⁰ , 361c ¹⁰
dzięciol zielonosiwy <i>Picus canus</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej DP: zał. I	Obr.: 1, Oddz.: 161a ^{4,10} , 260a ² , 275b ¹² , 280a ² , 284b ¹² , 286b ¹² , 366c ¹² , 389a ¹⁰ , Obr.: 2, Oddz.: 23f ^{4,10} , 23j ^{4,10} , 27f ⁴ , 27g ¹² , 27m ^{4,10} , 55c ¹² , 79a ¹² , 79b ¹² , 85b ¹² , 115c ^{4,10,12} , 124g ^{4,10} , 131w ^{4,10} , 133a ^{4,10} , 154a ¹² , 174d ¹² , 179a ^{4,10} , 180c ¹² , 188a ¹² , 188b ¹² , 204a ¹² , 205d ¹² , 213a ¹² , 224c ^{4,10} , 242b ⁵ , 262d ¹⁰ , 263c ⁵ , 265g ¹⁰ , 348a ¹⁰ , 351b ¹⁰
dzięciol zielony <i>Picus viridis</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej	Obr.: 2, Oddz.: 21c ^{4,10}
dziwonია <i>Erythrina erythrina</i>	ochrona ścisła	Obr.: 1, Oddz.: 56b ⁵ , 127n ^{4,7,10}
gąsiek brunatny <i>Plecotus auritus</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej DS: zał. IV	Obr.: 2, Oddz.: 221a ⁵ , 241a ^{1,5} , 243a ⁹ , 245a ⁵
gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	ochrona ścisła DP: zał. I	Obr.: 1, Oddz.: 129j ⁷ , 130g ⁷ , 132a ^{4,7,10} , 133a ^{4,7,10} , Obr.: 2, Oddz.: 5f ^{1,5} , 125a ^{4,10} , 131m ^{4,10} , 177b ^{4,10}
gronostaj <i>Mustela erminea</i>	ochrona częściowa	Obr.: 1, Oddz.: 126c ⁷ , 127i ⁷ , 128d ⁷ , 129g ⁷ , 130d ⁷ , 131g ⁷ , 132a ⁷ , 133c ⁷ , Obr.: 2, Oddz.: 268g ⁵
jastrząb <i>Accipiter gentilis</i>	ochrona ścisła	Obr.: 1, Oddz.: 48a ^{4,10} , 110b ^{4,10} , 248b ^{4,10} , 258a ^{4,10} , Obr.: 2, Oddz.: 92a ^{4,10} , 117f ^{4,10} , 146f ⁵ , 178d ^{4,10}
jaszczurka żyworodna <i>Zootoca vivipara</i>	ochrona częściowa	Obr.: 1, Oddz.: 123b ⁷ , 124c ⁷ , 126c ⁷ , 127j ⁷ , 128f ⁷ , 129d ⁷ , 130d ⁷ , 131d ⁷ , 132a ⁷ , 133f ⁷ , 203b ⁷ , 204b ⁷
karlik malutki <i>Pipistrellus pipistrellus</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej DS: zał. IV	Obr.: 1, Oddz.: 123a ⁷ , 124c ⁷ , 203a ⁷
karlik większy <i>Pipistrellus nathusii</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej DS: zał. IV	Obr.: 1, Oddz.: 125a ⁷
krętogłów <i>Jynx torquilla</i>	ochrona ścisła	Obr.: 2, Oddz.: 133c ^{4,10}
krogulec <i>Accipiter nisus</i>	ochrona ścisła	Obr.: 1, Oddz.: 133a ^{4,7,10} , 191a ^{4,10} , 221a ^{4,10} , 269f ^{4,10} , Obr.: 2, Oddz.: 1g ^{1,5} , 21h ^{4,10} , 63a ⁵ , 115a ^{4,10} , 148d ^{4,10} , 221d ^{4,10} , 260d ^{1,5}

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Nazwa polska i łacińska	Status ochronny oraz kategorie zagrożenia	Lokalizacja
kruk <i>Corvus corax</i>	ochrona częściowa	Obr.: 2, Oddz.: 2c ^{1,5} , 8r ^{1,5}
krzyżodziób świerkowy <i>Loxia curvirostra</i>	ochrona ścisła	Obr.: 1, Oddz.: 123b ⁷ , 124b ⁷ , 126c ⁷ , 127j ⁷ , 128f ⁷ , 129d ⁷ , 130d ⁷ , 131d ⁷ , 132a ⁷ , 133f ⁷ , 203b ⁷ , 204b ⁷
kszyk <i>Gallinago gallinago</i>	ochrona ścisła DP: zał. IIA, IIIB	Obr.: 1, Oddz.: 127g ⁵ , 127i ^{4,7,10} , 128b ^{4,7,10}
lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>	ochrona ścisła DP: zał. I	Obr.: 1, Oddz.: 127j ⁷ , 128a ⁷ , 132a ⁷ , Obr.: 2, Oddz.: 83b ^{4,10}
lerka <i>Lullula arborea</i>	ochrona ścisła DP: zał. I	Obr.: 1, Oddz.: 132a ^{4,7,10}
łasica <i>Mustela nivalis</i>	ochrona częściowa	Obr.: 1, Oddz.: 123b ⁷ , 124b ⁷ , 126c ⁷ , 127j ⁷ , 128f ⁷ , 129d ⁷ , 130d ⁷ , 131d ⁷ , 132a ⁷ , 133f ⁷ , 203b ⁷ , 204d ⁷
mopek <i>Barbastella barbastellus</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej PCzL: DD DS: zał. II, IV	Obr.: 1, Oddz.: 1f ^{3,5} , 10a ^{3,5} , 22a ^{3,5} , 28b ^{3,5} , 48a ^{3,5} , 76g ^{3,5} , 78c ^{3,5} , 78d ^{3,5} , 80g ^{3,5} , 122b ^{3,5} , 147a ^{3,5} , 171b ⁵ , 171c ³ , 177f ^{3,5} , 233a ^{3,5} , 238a ^{3,5} , 247a ^{3,5} , 252g ^{3,5} , 253j ^{3,5} , 281c ^{3,5} , 286a ^{3,5} , 323g ⁵ , 324j ⁵ , 325b ⁵ , 326a ^{5,10} , 327b ⁵ , 328c ⁵ , 329b ⁵ , 331b ⁵ , 332g ⁵ , 333d ⁵ , 334c ⁵ , 335c ⁵ , 337a ⁵ , 338a ⁵ , 339a ⁵ , 339b ⁵ , 340a ⁵ , 341b ^{5,10} , 342c ⁵ , 343a ⁵ , 344a ⁵ , 345a ⁵ , 346b ⁵ , 347a ⁵ , 348a ⁵ , 348b ³ , 349a ⁵ , 350a ⁵ , 350b ³ , 351a ⁵ , 352b ⁵ , 353b ⁵ , 354c ⁵ , 355a ³ , 355b ⁵ , 356d ⁵ , 357f ⁵ , 370a ⁵ , 371b ⁵ , 372b ⁵ , 374c ⁵ , 375c ⁵ , 376a ⁵ , 377b ⁵ , 378a ⁵ , 379a ⁵ , 380a ⁵ , 384a ⁵ , 385b ⁵ , 386a ⁵ , 388d ^{3,5} , 388j ^{3,5} , 391g ^{3,5} , Obr.: 2, Oddz.: 9a ^{3,5} , 10m ^{3,5} , 13h ^{3,5} , 14d ^{3,5} , 37a ^{3,5} , 40c ^{3,5} , 50a ^{3,5} , 55c ^{3,5} , 58a ^{3,5} , 59a ^{3,5} , 69a ^{3,5} , 89g ^{3,5} , 102d ^{3,5} , 107b ^{3,5} , 109b ³ , 112b ^{3,5} , 114a ^{3,5} , 134b ^{3,5} , 135d ^{3,5} , 141f ^{3,5} , 142j ^{3,5} , 144b ³ , 146f ^{3,5} , 149a ^{3,5} , 151a ^{3,5} , 168b ^{3,5} , 171a ^{3,5} , 173a ^{3,5} , 180a ^{3,5} , 183b ^{3,5} , 204a ^{3,5} , 204b ^{3,5} , 205a ^{3,5} , 205c ^{3,5} , 206a ^{3,5} , 207a ⁵ , 207b ³ , 210b ^{3,5} , 219b ^{3,5} , 222a ^{3,5} , 222b ³ , 224c ^{3,5} , 229c ^{3,5} , 235w ⁵ , 236g ⁵ , 237a ⁵ , 237b ^{3,10} , 238d ⁵ , 239a ⁵ , 239f ³ , 240a ³ , 240f ⁵ , 241b ⁵ , 242a ^{3,5} , 243a ⁵ , 244b ³ , 244d ^{5,9} , 245d ⁵ , 246d ⁵ , 247b ⁵ , 248f ⁵ , 249b ⁵ , 250d ⁵ , 250f ³ , 250h ³ , 251c ⁵ , 252d ⁵ , 253b ⁵ , 254a ⁵ , 255b ⁵ , 256a ⁵ , 257a ⁵ , 258b ⁵ , 259d ⁵ , 260d ⁵ , 261a ^{5,10} , 262h ⁵ , 263c ⁵ , 264b ⁵ , 265d ⁵ , 266b ⁵ , 267c ⁵ , 268f ^{3,5} , 269d ⁵ , 270a ⁵ , 271f ⁵ , 272g ⁵ , 273a ^{3,5} , 274a ^{3,5} , 275b ⁵ , 276a ⁵ , 276b ³ , 277a ⁵ , 278f ⁵ , 279c ⁵ , 280c ⁵ , 281a ⁵ , 282d ⁵ , 282f ¹⁰ , 283d ⁵ , 284b ³ , 284c ⁵ , 285c ⁵ , 286f ⁵ , 287b ⁵ , 288b ⁵ , 289b ⁵ , 290b ⁵ , 291a ⁵ , 292c ⁵ , 293d ⁵ , 294b ⁵ , 295b ⁵ , 296a ⁵ , 297b ⁵ , 298a ⁵ , 299a ⁵ , 300c ⁵ , 301a ⁵ , 302b ⁵ , 303d ⁵ , 304d ⁵ , 305a ⁵ , 306b ⁵ , 307b ^{3,5} , 308f ⁵ , 309a ⁵ , 310b ⁵ , 311a ⁵ , 311b ⁵ , 312d ⁵ , 313b ⁵ , 313c ³ , 314b ⁵ , 315b ⁵ , 316b ⁵ , 317c ^{5,10} , 317d ³ , 318a ⁵ , 319a ⁵ , 320a ⁵ , 321a ⁵ , 322b ⁵ , 323c ⁵ , 324b ⁵ , 325a ⁵ , 326a ⁵ , 327b ⁵ , 328b ⁵ , 329a ⁵ , 330b ⁵ , 331a ⁵ , 332c ⁵ , 333b ⁵ , 334a ⁵ , 335a ⁵ , 336a ⁵ , 337d ⁵ , 338a ⁵ , 339b ⁵ , 340c ⁵ , 341a ⁵ , 342b ⁵ , 343c ⁵ , 344b ⁵ , 345c ⁵ , 346c ⁵ , 347b ⁵ , 348a ⁵ , 349n ⁵ , 350h ⁵ , 351c ⁵ , 352a ⁵ , 353k ⁵ , 354b ⁵ , 355a ⁵ , 356a ⁵ , 357b ⁵ , 358a ⁵ , 359a ⁵ , 360a ⁵ , 361a ¹⁰ , 361b ⁵ , 362i ⁵ , 363g ⁵ , 364c ⁵ , 365c ⁵ , 366a ⁵
mroczek poźlicy <i>Eptesicus nilssonii</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej PCzK: NT PCzL: NT DS: zał. IV	Obr.: 2, Oddz.: 243a ⁹ , 245a ⁵
mroczek późny <i>Eptesicus serotinus</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej DS: zał. IV	Obr.: 1, Oddz.: 124a ⁷
mucholówka mała <i>Ficedula parva</i>	ochrona ścisła DP: zał. I	Obr.: 1, Oddz.: 285b ^{4,10} , 286b ^{4,10} , Obr.: 2, Oddz.: 61b ^{4,10} , 67a ¹¹ , 67b ^{4,10} , 68a ⁵ , 227b ^{4,10} , 239d ^{1,5} , 241f ^{1,5} , 242a ⁵ , 263f ⁵ , 273a ⁵ , 277a ⁵
nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej PCzK: NT PCzL: NT DS: zał. II, IV	Obr.: 1, Oddz.: 4c ^{3,5} , 78c ^{3,5} , 80g ^{3,5} , Obr.: 2, Oddz.: 196a ^{3,5} , 204b ^{3,5} , 205c ^{3,5} , 206a ^{3,5} , 208b ^{3,5}
nocek duży <i>Myotis myotis</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej DS: zał. II, IV	Obr.: 1, Oddz.: 10a ^{3,5} , 22a ^{3,5} , 28b ^{3,5} , 48a ^{3,5} , 76g ^{3,5} , 78b ^{3,5} , 78c ^{3,5} , 78d ^{3,5} , 78f ^{3,5} , 78j ^{3,5} , 122b ^{3,5} , 147a ^{3,5} , 150b ^{3,5} , 233a ^{3,5} , 238a ^{3,5} , 250a ^{3,5} , 252g ^{3,5} , 281c ^{3,5} , 286a ^{3,5} , 323g ⁵ , 324j ⁵ , 324n ¹⁰ , 325b ⁵ , 326a ⁵ , 327b ⁵ , 328c ⁵ , 329b ⁵ , 331b ⁵ , 332g ⁵ , 333d ⁵ , 334c ⁵ , 335c ⁵ , 337a ⁵ , 338a ⁵ , 339a ⁵ ,

Nazwa polska i łacińska	Status ochronny oraz kategorie zagrożenia	Lokalizacja
		339b ⁵ , 340a ⁵ , 341b ⁵ , 342c ⁵ , 343a ⁵ , 344a ⁵ , 345a ⁵ , 346b ⁵ , 347a ⁵ , 348a ⁵ , 348b ³ , 349a ⁵ , 350a ⁵ , 350b ³ , 351a ⁵ , 352b ⁵ , 353b ⁵ , 354c ⁵ , 355a ³ , 355b ⁵ , 356d ⁵ , 357f ⁵ , 370a ⁵ , 371b ⁵ , 372b ⁵ , 374c ⁵ , 375c ⁵ , 376a ⁵ , 377b ⁵ , 378a ⁵ , 379a ⁵ , 380a ⁵ , 384a ⁵ , 385b ⁵ , 386a ⁵ , 388d ^{3,5} , 388j ^{3,5} , 391g ^{3,5} , Obr.: 2, Oddz.: 8a ^{3,5} , 10m ^{3,5} , 12a ^{3,5} , 32j ^{3,5} , 37a ^{3,5} , 40c ^{3,5} , 49a ^{3,5} , 55b ^{3,5} , 58a ^{3,5} , 59a ^{3,5} , 70c ^{3,5} , 88a ^{3,5} , 102d ^{3,5} , 107b ^{3,5} , 109f ^{3,5} , 112b ^{3,5} , 114a ^{3,5} , 123b ^{3,5} , 134d ^{3,5} , 135d ^{3,5} , 140g ^{3,5} , 141f ^{3,5} , 146f ^{3,5} , 147b ^{3,5} , 149a ^{3,5} , 151a ^{3,5} , 167a ^{3,5} , 168b ^{3,5} , 171a ^{3,5} , 173a ^{3,5} , 180a ^{3,5} , 183b ^{3,5} , 204a ⁵ , 204b ^{3,5} , 205a ^{3,5} , 205b ³ , 205c ^{3,5} , 205d ³ , 205f ^{3,5} , 205h ³ , 206a ^{3,5} , 207a ⁵ , 207b ³ , 209b ^{3,5} , 219b ^{3,5} , 222a ^{3,5} , 222b ³ , 222c ^{3,5} , 235w ⁵ , 236g ⁵ , 237a ⁵ , 237b ^{3,10} , 238d ⁵ , 239a ⁵ , 239f ⁵ , 240f ⁵ , 241a ¹ , 241b ⁵ , 242a ^{3,5,9} , 243a ⁵ , 244b ³ , 244d ⁵ , 245d ⁵ , 246d ⁵ , 247b ⁵ , 248f ⁵ , 249b ⁵ , 250d ⁵ , 250h ³ , 251c ⁵ , 252d ⁵ , 253b ⁵ , 254a ⁵ , 255b ⁵ , 256a ⁵ , 257a ⁵ , 258b ⁵ , 259d ^{3,5} , 260d ⁵ , 261a ⁵ , 262h ⁵ , 263c ⁵ , 264b ⁵ , 265d ⁵ , 266b ⁵ , 267c ^{5,10} , 268f ^{3,5} , 269d ⁵ , 270a ⁵ , 271f ⁵ , 272g ⁵ , 273a ^{3,5} , 274a ⁵ , 275b ⁵ , 276a ⁵ , 276b ³ , 277a ⁵ , 278f ⁵ , 279c ⁵ , 280c ⁵ , 281a ⁵ , 282d ⁵ , 283d ⁵ , 283f ¹⁰ , 284c ⁵ , 285c ⁵ , 286f ⁵ , 287b ⁵ , 288b ⁵ , 289b ⁵ , 290b ^{3,5} , 291a ⁵ , 292c ⁵ , 293d ⁵ , 294b ⁵ , 295b ⁵ , 296a ⁵ , 297b ⁵ , 298a ⁵ , 299a ^{3,5} , 300c ⁵ , 301a ⁵ , 302b ⁵ , 303d ⁵ , 304d ⁵ , 305a ⁵ , 306b ⁵ , 306c ³ , 307b ⁵ , 308f ⁵ , 309a ⁵ , 310b ⁵ , 311a ³ , 311b ⁵ , 312d ⁵ , 313b ⁵ , 314b ⁵ , 315b ⁵ , 316b ⁵ , 316c ¹⁰ , 317c ⁵ , 317d ³ , 318a ⁵ , 319a ⁵ , 320a ⁵ , 321a ⁵ , 322b ⁵ , 323c ⁵ , 324b ⁵ , 325a ⁵ , 326a ⁵ , 327b ⁵ , 328b ⁵ , 329a ⁵ , 330a ⁵ , 330b ⁵ , 331a ⁵ , 332c ⁵ , 333b ⁵ , 334a ⁵ , 335a ⁵ , 336a ⁵ , 337d ⁵ , 338a ⁵ , 339b ⁵ , 340c ⁵ , 341a ⁵ , 342b ⁵ , 343c ⁵ , 344b ⁵ , 345c ⁵ , 346c ⁵ , 347b ⁵ , 348a ⁵ , 349n ⁵ , 350h ⁵ , 351c ⁵ , 352a ⁵ , 353k ⁵ , 354b ⁵ , 355a ⁵ , 356a ⁵ , 357b ⁵ , 358a ⁵ , 359a ⁵ , 360a ⁵ , 361b ⁵ , 362i ⁵ , 363g ⁵ , 364c ⁵ , 365c ⁵ , 366a ⁵
nocek tydkowłosy <i>Myotis dasycneme</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej PCzK: EN PCzL: EN DS: zał. II, IV	Obr.: 1, Oddz.: 125a ⁷ , 203a ⁷
nocek Natterera <i>Myotis nattereri</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej DS: zał. IV	Obr.: 1, Oddz.: 123b ⁷ , 124a ⁷ , Obr.: 2, Oddz.: 204b ⁵ , 221d ⁵ , 242a ⁹ , 245b ⁵
nocek rudy <i>Myotis daubentonii</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej DS: zał. IV	Obr.: 1, Oddz.: 124b ⁷ , 204a ⁷ , Obr.: 2, Oddz.: 205g ⁵ , 243a ⁹ , 245d ⁵
nocek wąsatek <i>Myotis mystacinus</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej DS: zał. IV	Obr.: 2, Oddz.: 242a ⁹ , 245c ⁵
orzeczkówka <i>Nucifraga caryocatactes</i>	ochrona ścisła	Obr.: 1, Oddz.: 18a ^{4,10} , 23c ^{4,10} , 26g ^{4,10} , 36b ^{4,10} , 88a ^{4,10} , 123b ⁷ , 124b ⁷ , 126c ⁷ , 126g ^{4,7,10} , 127j ⁷ , 128f ⁷ , 129d ⁷ , 130d ⁷ , 131d ^{4,7,10} , 132a ⁷ , 133f ⁷ , 143c ^{4,10} , 203b ⁷ , 204b ⁷ , 224a ^{4,10} , 227a ^{4,10} , 261a ^{4,10} , Obr.: 2, Oddz.: 56f ^{4,10} , 239f ^{1,5} , 260c ^{1,5}
orzesznicza <i>Muscardinus avellanarius</i>	ochrona ścisła DS: zał. IV	Obr.: 1, Oddz.: 345a ²
padalec zwyczajny <i>Anguis fragilis</i>	ochrona częściowa	Obr.: 1, Oddz.: 90b ² , 203b ⁷ Obr.: 2, Oddz.: 3k ^{1,5} , 282d ⁵
pliszka górską <i>Motacilla cinerea</i>	ochrona ścisła	Obr.: 1, Oddz.: 32a ⁵ , 268j ² , 388k ⁵ , Obr.: 2, Oddz.: 171a ¹¹ , 251c ⁵ , 251f ^{1,5} , 287c ¹⁰
pluszcz <i>Cinclus cinclus</i>	ochrona ścisła	Obr.: 1, Oddz.: 29c ^{4,10} , 31a ⁵ , Obr.: 2, Oddz.: 179k ^{4,10} , 186a ¹¹ , 300a ¹⁰
pokląskwa <i>Saxicola rubetra</i>	ochrona ścisła	Obr.: 2, Oddz.: 274a ³
przepiórka <i>Coturnix coturnix</i>	ochrona ścisła PCzL: DD DP: zał. IIB	Obr.: 1, Oddz.: 127g ^{4,7,10}
puchacz <i>Bubo bubo</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej PCzK: NT PCzL: NT DP: zał. I	Obr.: 2, Oddz.: 143a ⁵ , 206a ⁴ , 273a ¹⁰ , 274a ⁵

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Nazwa polska i łacińska	Status ochronny oraz kategorie zagrożenia	Lokalizacja
pustułka <i>Falco tinnunculus</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej	Obr.: 1, Oddz.: 128d ^{4, 7, 10} , 132a ^{4, 7, 10} , 139d ^{4, 10} , 183f ^{4, 10} , Obr.: 2, Oddz.: 4l ⁵ , 4k ¹
puszczyk <i>Strix aluco</i>	ochrona ścisła	Obr.: 2, Oddz.: 61a ¹¹
ropucha szara <i>Bufo bufo</i>	ochrona częściowa	Obr.: 1, Oddz.: 126d ⁷ , 127j ⁷ , 128b ⁷ , 129j ⁷ , 130g ⁷ , 132a ⁷ , 133c ⁷
ryjówka aksamitna <i>Sorex araneus</i>	ochrona częściowa	Obr.: 1, Oddz.: 123b ⁷ , 124b ⁷ , 126c ⁷ , 127j ⁷ , 128f ⁷ , 129d ⁷ , 130d ⁷ , 131d ⁷ , 132a ⁷ , 133f ⁷ , 203b ⁷ , 204d ⁷
ryjówka górską <i>Sorex alpinus</i>	ochrona częściowa	Obr.: 1, Oddz.: 126c ⁷ , 127i ⁷ , 128d ⁷ , 129g ⁷ , 130d ⁷ , 131g ⁷ , 132a ⁷ , 133c ⁷ , 149b ² , 181a ²
ryjówka malutka <i>Sorex minutus</i>	ochrona częściowa	Obr.: 1, Oddz.: 123b ⁷ , 124b ⁷ , 126c ⁷ , 127j ⁷ , 128f ⁷ , 129d ⁷ , 130d ⁷ , 131d ⁷ , 132a ⁷ , 133f ⁷ , 203b ⁷ , 204d ⁷
rzęsorek rzeczek <i>Neomys fodiens</i>	ochrona częściowa	Obr.: 2, Oddz.: 286h ⁵
salamandra plamista <i>Salamandra salamandra</i>	ochrona częściowa	Obr.: 2, Oddz.: 179c ¹¹
sieweczka rzeczna <i>Charadrius dubius</i>	ochrona ścisła	Obr.: 1, Oddz.: 24d ^{4, 10} , 132b ^{4, 5, 7, 10}
siniak <i>Columba oenas</i>	ochrona ścisła DP: zał. IIB	Obr.: 1, Oddz.: 82a ^{4, 10} , 82c ^{4, 10} , 193b ² , 284b ^{4, 10} , 286b ^{4, 10} , 289a ^{4, 10} , 388h ⁵ , 388i ⁵ , 388j ⁵ , 388l ⁵ , 388m ⁵ , Obr.: 2, Oddz.: 61a ¹¹ , 61b ^{4, 10} , 67a ⁵ , 93a ^{4, 10} , 227c ^{4, 10} , 235w ^{1, 5} , 239f ^{1, 5} , 241f ^{1, 5} , 242a ⁵ , 260a ^{1, 5} , 260c ^{1, 5} , 262n ⁵ , 276b ⁵
sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej PCzK: CR PCzL: CR DP: zał. I	Obr.: 1, Oddz.: 126c ⁷ , 127j ⁷ , 128d ⁷ , 129i ⁷ , 130g ⁷ , 132a ⁷ , 133c ⁷
sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej PCzK: LC PCzL: LC DP: zał. I	Obr.: 1, Oddz.: 72c ^{4, 5, 10} , 91c ¹² , 104a ⁴ , 122b ^{4, 5, 10} , 123a ⁷ , 124b ⁷ , 142b ¹² , 144d ¹² , 150a ¹² , 164k ^{4, 5, 10} , 165b ¹² , 170a ¹² , 175b ^{4, 10} , 175c ⁵ , 181c ^{4, 5, 10} , 193a ¹² , 239b ^{4, 5, 10} , 253c ¹² , 270b ¹² , 274f ¹² , 280a ¹² , 286a ¹² , 331c ¹⁰ , 347a ¹⁰ , 354a ¹⁰ , 369a ^{4, 5, 10} , Obr.: 2, Oddz.: 74d ¹² , 88a ¹² , 97b ¹² , 98b ^{4, 5, 10} , 109b ^{4, 5, 10} , 112b ¹² , 118a ¹² , 144b ^{4, 5, 10} , 149a ¹² , 153a ¹² , 169d ¹² , 176d ¹² , 188b ¹² , 203b ¹² , 219b ^{4, 5, 10} , 260b ¹⁰ , 265g ¹⁰ , 280c ¹⁰ , 287c ¹⁰ , 300a ¹⁰ , 304a ⁵ , 306a ⁵ , 309a ⁵ , 318a ¹⁰ , 330a ⁵ , 348a ¹⁰
srokosz <i>Lanius excubitor</i>	ochrona ścisła	Obr.: 1, Oddz.: 126c ⁷ , 127j ⁷ , 128d ⁷ , 129i ⁷ , 130g ⁷ , 132a ⁷ , 133c ⁷
święgotek łąkowy <i>Anthus pratensis</i>	ochrona ścisła	Obr.: 1, Oddz.: 127j ^{4, 7, 10} , 128a ^{4, 5, 7, 10} , 128b ^{4, 7, 10} , 132b ^{4, 7, 10} , 133a ^{4, 7, 10} , 183c ^{4, 10} , 246a ^{4, 10} , 252d ^{4, 10} , Obr.: 2, Oddz.: 49a ⁵
traszka górską <i>Ichthyosaura alpestris</i>	ochrona częściowa	Obr.: 1, Oddz.: 27a ⁵ , 28b ⁸ , 47a ⁵ , 123b ⁷ , 124c ⁷ , 126c ⁷ , 127j ⁷ , 128f ⁷ , 129d ⁷ , 130d ⁷ , 131d ⁷ , 132a ⁷ , 133f ⁷ , 203b ⁷ , 204b ⁷ , 226b ² , Obr.: 2, Oddz.: 35b ⁵
trzmiełojad <i>Pernis apivorus</i>	ochrona ścisła DP: zał. I	Obr.: 2, Oddz.: 132a ^{4, 10} , 142h ⁵
uszatka <i>Asio otus</i>	ochrona ścisła	Obr.: 2, Oddz.: 61a ¹¹
wiewiórka pospolita <i>Sciurus vulgaris</i>	ochrona częściowa	Obr.: 1, Oddz.: 123a ⁷ , 124b ⁷ , 126c ⁷ , 127i ⁷ , 129b ⁷ , 130a ⁷ , 131a ⁷
włochatka <i>Aegolius funereus</i>	ochrona ścisła, wymaga ochrony czynnej PCzK: LC PCzL: LC DP: zał. I	Obr.: 1, Oddz.: 13a ¹² , 31a ⁵ , 40a ¹² , 82a ² , 105b ^{4, 5, 10} , 105d ⁴ , 111b ^{4, 5, 10} , 121b ^{4, 5, 10} , 121c ⁴ , 124c ⁷ , 131b ^{4, 5, 7, 10} , 132b ⁵ , 204b ⁷ , 204d ⁷ , 234c ^{4, 10} , 243c ^{4, 5} , 285b ¹² , 286c ² , 298b ^{4, 5, 10} , 300b ¹² , 301b ¹² , 336a ¹⁰ , 347a ¹⁰ , 365b ¹² , Obr.: 2, Oddz.: 68a ¹¹ , 154b ¹² , 168h ¹² , 188b ¹² , 195a ¹² , 225a ⁵ , 287c ¹⁰ , 342f ⁵ , 343c ¹⁰ , 361c ¹⁰
wydra <i>Lutra lutra</i>	ochrona częściowa DS: zał. II, IV	Obr.: 1, Oddz.: 127k ⁵ , 131c ⁶ , 132b ⁶ , 164n ¹⁰ , 167f ¹⁰ , 168f ⁶ , 169g ¹⁰ , 172c ⁵ , 173c ¹⁰ , 175a ⁵ , 175g ⁶ , 179a ⁵ , 183c ⁶ , 186a ⁵ , 246b ⁶ , 252d ⁵ , 266d ⁵ , 273b ⁶ , 353c ⁵ , 356j ¹⁰ , Obr.: 2, Oddz.: 54c ⁶ , 57c ⁶ , 107f ⁶ , 131f ⁶ , 171a ⁶ , 183b ⁶ , 237b ¹⁰ , 242b ⁵ , 246d ¹⁰ , 247a ¹⁰ , 248j ⁵ , 274a ¹⁰

Nazwa polska i łacińska	Status ochronny oraz kategorie zagrożenia	Lokalizacja
żaba trawna <i>Rana temporaria</i>	ochrona częściowa DS: zał. V	Obr.: 1, Oddz.: 123b ⁷ , 124c ⁷ , 126c ⁷ , 127j ⁷ , 128f ⁷ , 129d ⁷ , 130d ⁷ , 131d ⁷ , 132a ⁷ , 133f ⁷ , 203b ⁷ , 204b ⁷
żmija zygzakowata <i>Vipera berus</i>	ochrona częściowa	Obr.: 1, Oddz.: 24c ⁸ , 27a ⁵ , 65a ⁸ , 87a ² , 90c ² , 117b ⁵ , 127i ⁵ , 128d ⁵ , 152a ² , 157b ² , 203b ⁷ , 204d ⁷ , Obr.: 2, Oddz.: 47a ⁵ , 284b ⁵ , 286d ⁵
żuraw <i>Grus grus</i>	ochrona ścisła DP: zał. I	Obr.: 1, Oddz.: 123b ⁷ , 124b ⁷ , 126c ⁷ , 127j ⁷ , 128c ^{4,7,10} , 128d ⁷ , 129d ⁷ , 130d ⁷ , 131d ⁷ , 132a ⁷ , 132b ⁵ , 133c ⁷ , 203b ⁷ , 204b ⁷ , Obr.: 2, Oddz.: 133c ^{3,5}

Prawo krajowe – Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2016 poz. 2183).

Kategoria zagrożenia według:

PCzK – Polska czerwona księga zwierząt. Kręgowce (Głowaciński, 2001): VU - gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie, NT - gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia, DD – gatunki o nieokreślonym stopniu zagrożenia, wymagającym dokładniejszych danych.

PCzL – Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce (Głowaciński, 2002): VU - gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie, NT - gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia, DD – gatunki o nieokreślonym stopniu zagrożenia, wymagającym dokładniejszych danych.

CzLR – Czerwona lista minogów i ryb (Witkowski, 2009): CD – gatunki zależne od ochrony, VU – gatunki narażone, NT – gatunki bliskie zagrożenia, LC - gatunki najmniejszej troski.

DS – Dyrektywa Siedliskowa - Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

DP – Dyrektywa Ptasia - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa - wcześniej dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

Załącznik 3. Tabela XXII Zestawienie przedmiotów ochrony, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 w lasach nadleśnictwa lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
1	2	3	4	5	6
OZW Karkonosze PLH020006 – siedliska przyrodnicze według SDF					
1	3110 Jeziora lobeliowe, 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, 4030 Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio Callunion</i> , <i>Calluno-Arctostaphylon</i>), 4070 Zarośla kosodrzewiny (<i>Pinetum mugo</i>), 4080 Subalpejskie zarośla wierzbowe wierzby lapońskiej lub śląskiej (<i>Salicetum lapponum</i> , <i>Salicetum silesiaca</i>), 6150 Wysokogórskie murawy acydofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>), 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie), 6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>), 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe), 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i> , 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,	brak informacji o występowaniu siedliska na gruntach w zarządzie nadleśnictwa	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
	8110 Piargi i gołoborza krzemianowe, 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i> , 8230 Pionierskie murawy na skałach krzemianowych (<i>Arabidopsidion thalianae</i>), 9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>), 9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani</i>)				
2	4060 Wysokogórskie borówczyska bażynowe (<i>Empetro-Vaccinietum</i>)	Obr.: 1; Oddz.: 348a (2%), Obr.: 2; Oddz.: 345c (2%), 345d (98%), 345f (92%), 345g (99%) Powierzchnia: 1,26 ha	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PM Ś GIOS	Pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	Brak.
3	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Obr.: 2; Oddz.: 351d (98%) Powierzchnia: 0,39 ha	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PM Ś GIOS	Pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe z wywiezieniem pozyskanej biomasy poza powierzchnię siedliska.
4	6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Obr.: 1; Oddz.: 356a (100%), Obr.: 2; Oddz.: 235j (100%), 235n (99%), 235o (100%), 238ax (56%), 238k (99%), 238n (100%), 238o (94%), 238p (100%), 238r (99%), 238s (100%), 238t (95%), 238w (97%), 238x (100%), 238y (91%), 247g (96%), 248c (100%), 250g (97%), 251d (89%), 262d (98%), 262n (98%), 263b (99%), 263d (98%) Powierzchnia: 12,01 ha	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PM Ś GIOS	Pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe z wywiezieniem pozyskanej biomasy poza powierzchnię siedliska.
5	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Obr.: 1; Oddz.: 371c (13%), 372a (38%), 378c (100%), 386b (100%), Obr.: 2; Oddz.: 285c (53%) Powierzchnia: 5,81 ha	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PM Ś GIOS	Pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	Utrzymanie niepogorszonych stosunków wodnych i zachowanie w dobrym stanie płatów siedliska.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
					Odtwarzanie, w miarę możliwości, właściwych siedlisk stosunków wodnych w miejscach, gdzie zostały one zaburzone przez wcześniej prowadzone melioracje.
6	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	Obr.: 1; Oddz.: 325c (5%), 327b (4%), Obr.: 2; Oddz.: 236k (100%), 238d (2%), 238h (100%), 239a (19%), 239c (100%), 239f (100%), 240c (100%), 240d (29%), 240f (100%), 240g (100%), 241a (24%), 241b (7%), 242a (100%), 242b (6%), 243a (100%), 243c (100%), 246f (100%), 247b (100%), 248d (100%), 248f (100%), 248h (100%), 248l (25%), 249a (3%), 249b (26%), 249c (100%), 249d (100%), 249f (100%), 250a (100%), 250b (39%), 250d (100%), 250h (100%), 254a (100%), 254b (100%), 255a (9%), 255b (100%), 255c (44%), 256a (100%), 257a (100%), 257c (4%), 258b (2%), 261a (100%), 263g (12%), 265d (100%), 265f (100%), 265g (47%), 266a (44%), 267c (100%), 268a (100%), 268b (100%), 268d (79%), 268f (100%), 268g (38%), 268h (100%), 268j (99%), 274a (99%), 274h (100%), 275a (100%), 275b (98%), 276a (100%), 276b (98%), 277a (100%), 280c (100%), 293b (100%), 293f (100%), 293g (100%), 294a (100%), 294b (100%), 294c (28%), 294d (100%), 306b (100%), 318a (3%), 311a (23%), 349n (16%), 357c (100%) Powierzchnia: 343,04 ha	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PM Ś GIOS	Pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	Zachowanie wybranych fragmentów starodrzewu bukowego oraz drzew dziuplastych do naturalnego rozpadu. Zwiększanie na powierzchniach leśnych ilości martwego drewna stojącego i leżącego w miarę jego wydzielenia się. Kształtowanie odpowiedniego dla siedliska składu gatunkowego drzewostanu. Stopniowe ograniczanie w drzewostanie udziału gatunków iglastych, tj. modrzew, świerk, sosna, dagleżja.
7	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	Obr.: 2; Oddz.: 235ax (100%), 235k (100%), 235l (93%), 235x (28%), 238a (100%), 238b (57%) Powierzchnia: 5,46 ha	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PM Ś GIOS	Pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	W trakcie cięć (także rębni stopniowych i złożonych), pozostawić 5-10% powierzchni i masy drzewostanów, jako kępy i biogrupy z niezniekształconym, naturalnym podszytem i runem (docelowo do naturalnej śmierci i rozkładu).

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
					Zwiększanie zasobu martwego drewna, poprzez nie usuwanie wywrotów i złomów, pozostawianie martwych drzew stojących i nie usuwanie drzew dziuplastych i próchnięjących, pozostawianie we fragmentach do naturalnego rozpadu, nieuporządkowanych pozostałości pozrębowych (nie zagrażających trwałości lasu).
8	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne – siedlisko priorytetowe	Obr.: 1; Oddz.: 335h (100%), 370b (100%), 372a (12%), 372b (9%), 373a (16%), 374a (15%), 384a (8%), 384b (99%), 385b (5%), 385c (100%), Obr.: 2; Oddz.: 329a (100%), 337b (98%), 337c (98%), 337d (9%), 338a (62%), 339a (35%), 339d (4%) Powierzchnia: 51,51 ha	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PM Ś GIOS	Pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	Utrzymanie niepogorszonych stosunków wodnych i zachowanie w dobrym stanie płatów siedliska. Rezygnacja z użytkowania gospodarczego płatów siedliska. Odtwarzanie, w miarę możliwości, właściwych siedlisku stosunków wodnych w miejscach, gdzie zostały one zaburzone przez wcześniej prowadzone melioracje. Pozostawianie w obrębie płatów siedliska drzew martwych i umierających, wywrotów, złomów, drzew dziuplastych i próchnięjących.
9	91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe - siedlisko priorytetowe	Obr.: 2; Oddz.: 237f (99%), 247a (100%), 248i (16%), 248j (1%), 248k (100%), 248m (15%), 251f (10%), 268c (19%), 268d (21%), 291a (2%), 293a (100%), 293c (100%) Powierzchnia: 13,75 ha	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PM Ś GIOS	Pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	Zapewnienie odpowiedniego zasobu martwego drewna, poprzez pozostawianie drzew martwych, zamierających oraz wywrotów i złomów, z wyjątkiem konieczności eliminacji zagrożenia bezpieczeństwa na drogach, szlakach turystycznych i w miejscach pobytu ludzi.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
					<p>Kształtowanie odpowiedniego składu gatunkowego drzewostanu poprzez stopniowe ograniczenie udziału gatunków niezgodnych z siedliskiem przyrodniczym (głównie świerka). Utrzymanie niepogorszonych stosunków wodnych i pozostawianie w naturalnym stanie strefy brzegowej cieków.</p>
10	9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska górskie)	<p>Obr.: 1; Oddz.: 329c (100%), 330a (100%), 334b (100%), 334c (100%), 334d (100%), 335b (100%), 335c (100%), 335f (100%), 336a (100%), 337a (31%), 337b (99%), 337c (99%), 337d (99%), 338a (23%), 338b (100%), 338c (100%), 338d (100%), 338f (100%), 339a (21%), 339b (100%), 339c (100%), 341b (100%), 346a (100%), 346b (100%), 346c (100%), 347a (100%), 348a (42%), 350b (100%), 351b (100%), 374b (100%), 374d (100%), 375a (100%), 375b (100%), 376a (100%), 376b (100%), 377b (100%), 378b (100%), 379b (100%), 380b (100%), 382b (100%), 382c (98%), 383a (100%), Obr.: 2; Oddz.: 327a (10%), 327b (16%), 328a (1%), 328b (5%), 337a (100%), 337f (98%), 338a (38%), 339d (10%), 339f (100%), 340a (13%), 340b (100%), 340d (100%), 340f (100%), 341a (36%), 341c (100%), 341d (100%), 341f (100%), 335a (<1%), 335b (24%), 336a (27%), 336b (100%), 342a (11%), 342b (18%), 342c (100%), 342f (100%), 343b (30%), 343c (100%), 344a (60%), 344b (100%), 345a (100%), 345b (100%), 358a (20%), 358b (17%), 366d (100%), 366g (100%) Powierzchnia: 363,66 ha</p>	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PM Ś GIOS	Pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	Zapewnienie odpowiedniego zasobu martwego drewna, poprzez pozostawianie drzew martwych, zamierających oraz wyrwotów i złomów, z wyjątkiem konieczności eliminacji zagrożenia bezpieczeństwa na drogach, szlakach turystycznych i w miejscach pobytu ludzi.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
OZW Karkonosze PLH020006 – gatunki zwierząt według SDF					
11	1163 głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i> , 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> , 2217 gnidosz sudecki <i>Pedicularis sudetica</i> , 4069 dzwonek karkonoski <i>Campanula bohemica</i> , 4113 przytulia sudecka <i>Galium sudeticum</i> , 6179 modraszek nausitous <i>Phengaris nausithous</i>	brak informacji o występowaniu gatunku na gruntach w zarządzie nadleśnictwa	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
12	1308 Mopek <i>Barbastella barbastellus</i>	Obr.: 1; Oddz.: 323 g, 324 j, 325 b, 326 a, 327 b, 328 c, 329 b, 331 b, 332 g, 333 d, 334 c, 335 c, 337 a, 338 a, 339 a, b, 340 a, 341 b, 342 c, 343 a, 344 a, 345 a, 346 b, 347 a, 348 a, b, 349 a, 350 a, b, 351 a, 352 b, 353 b, 354 c, 355 a, b, 356 d, 357 f, 370 a, 371 b, 372 b, 374 c, 375 c, 376 a, 377 b, 378 a, 379 a, 380 a, 384 a, 385 b, 386 a, Obr.: 2; Oddz.: 235 w, 236 g, 237 a, b, 238 d, 239 a, f, 240 a, f, 241 b, 242 a, 243 a, 244 b, d, 245 d, 246 d, 247 b, 248 f, 249 b, 250 d, f, h, 251 c, 252 d, 253 b, 254 a, 255 b, 256 a, 257 a, 258 b, 259 d, 260 d, 261 a, 262 h, 263 c, 264 b, 265 d, 266 b, 267 c, 268 f, 272 g, 275 b, 276 a, b, 277 a, 278 f, 279 c, 280 c, 281 a, 282 d, f, 283 d, 284 b, c, 285 c, 286 f, 287 b, 288 b, 289 b, 290 b, 291 a, 292 c, 293 d, 294 b, 295 b, 296 a, 297 b, 298 a, 299 a, 300 c, 301 a, 302 b, 303 d, 304 d, 305 a, 306 b, 307 b, 308 f, 309 a, 310 b, 311 a, b, 312 d, 313 b, c, 314 b, 315 b, 316 b, 317 c, d, 318 a, 319 a, 320 a, 321 a, 322 b, 323 c, 324 b, 325 a, 326 a, 327 b, 328 b, 329 a, 330 b, 331 a, 332 c, 333 b, 334 a, 335 a, 336 a, 337 d, 338 a, 339 b, 340 c, 341 a, 342 b, 343 c, 344 b, 345 c, 346 c, 347 b, 348 a, 349 n, 350 h, 351 c, 352 a, 353 k, 354 b, 355 a, 356 a, 357 b, 358 a, 359 a, 360 a, 361 a, b, 362 i, 363 g, 364 c, 365 c, 366 a,	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMS GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	Pozostawianie drzew dziuplastych (głównie dębów i drzew liściastych) w trakcie prac zrębowych oraz rosnących wzdłuż rzek i potoków z wyjątkiem sytuacji stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i ich mienia. W przypadku drzewostanów w młodszym wieku i ubogich w naturalne dziuple uzupełnianie i zawieszanie skrzynek dla nietoperzy. Odpowiednie zabezpieczenie zimowisk nietoperzy w celu zapewnienia odpowiednich warunków dla hibernacji stwierdzonych tam gatunków. Utrzymywanie mozaikowości środowiska leśnego, preferowanie biologicznych metod ochrony lasu.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
13	1324 nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Obr.: 1; Oddz.: 323 g, 324 j, n, 325 b, 326 a, 327 b, 328 c, 329 b, 331 b, 332 g, 333 d, 334 c, 335 c, 337 a, 338 a, 339 a, b, 340 a, 341 b, 342 c, 343 a, 344 a, 345 a, 346 b, 347 a, 348 a, b, 349 a, 350 a, b, 351 a, 352 b, 353 b, 354 c, 355 a, b, 356 d, 357 f, 370 a, 371 b, 372 b, 374 c, 375 c, 376 a, 377 b, 378 a, 379 a, 380 a, 384 a, 385 b, 386 a, Obr.: 2; Oddz.: 235 w, 236 g, 237 a, b, 238 d, 239 a, f, 240 f, 241 a, b, 242 a, 243 a, 244 b, d, 245 d, 246 d, 247 b, 248 f, 249 b, 250 d, h, 251 c, 252 d, 253 b, 254 a, 255 b, 256 a, 257 a, 258 b, 259 d, 260 d, 261 a, 262 h, 263 c, 264 b, 265 d, 266 b, 267 c, 268 f, 272 g, 275 b, 276 a, b, 277 a, 278 f, 279 c, 280 c, 281 a, 282 d, 283 d, f, 284 c, 285 c, 286 f, 287 b, 288 b, 289 b, 290 b, 291 a, 292 c, 293 d, 294 b, 295 b, 296 a, 297 b, 298 a, 299 a, 300 c, 301 a, 302 b, 303 d, 304 d, 305 a, 306 b, c, 307 b, 308 f, 309 a, 310 b, 311 a, b, 312 d, 313 b, 314 b, 315 b, 316 b, c, 317 c, d, 318 a, 319 a, 320 a, 321 a, 322 b, 323 c, 324 b, 325 a, 326 a, 327 b, 328 b, 329 a, 330 a, b, 331 a, 332 c, 333 b, 334 a, 335 a, 336 a, 337 d, 338 a, 339 b, 340 c, 341 a, 342 b, 343 c, 344 b, 345 c, 346 c, 347 b, 348 a, 349 n, 350 h, 351 c, 352 a, 353 k, 354 b, 355 a, 356 a, 357 b, 358 a, 359 a, 360 a, 361 b, 362 i, 363 g, 364 c, 365 c, 366 a,	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMŚ GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	Pozostawianie drzew dziuplastych (głównie dębów i drzew liściastych) w trakcie prac zrębowych oraz rosnących wzdłuż rzek i potoków z wyjątkiem sytuacji stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i ich mienia. W przypadku drzewostanów w młodszym wieku i ubogich w naturalne dziuple uzupełnianie i zawieszanie skrzynek dla nietoperzy. Odpowiednie zabezpieczenie zimowisk nietoperzy w celu zapewnienia odpowiednich warunków dla hibernacji stwierdzonych tam gatunków. Utrzymywanie mozaikowości środowiska leśnego, preferowanie biologicznych metod ochrony lasu.
14	1323 nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i> – w granicach nadleśnictwa gatunek notowany na rozległym areale	brak szczegółowych danych na temat występowania gatunku	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMŚ GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	Pozostawianie drzew dziuplastych (głównie dębów i drzew liściastych) w trakcie prac zrębowych oraz rosnących wzdłuż rzek i potoków z wyjątkiem sytuacji stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i ich mienia. W przypadku drzewostanów w młodszym wieku i ubogich w naturalne dziuple uzupełnianie i zawieszanie skrzynek dla nietoperzy.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
					Odpowiednie zabezpieczenie zimowisk nietoperzy w celu zapewnienia odpowiednich warunków dla hibernacji stwierdzonych tam gatunków. Utrzymywanie mozaikowości środowiska leśnego, preferowanie biologicznych metod ochrony lasu.
15	1352 wilk <i>Canis lupus</i> – w ostatnich latach notowany regularnie na terenie ostoi	brak szczegółowych danych na temat występowania gatunku	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMŚ GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	Pozostawianie wykrotów, stert z karp korzeniowych i gałęzi dla zapewnienia kryjówek dla dużych drapieżników. Ograniczanie wstępu pojazdów na drogi i szlaki zrywkowe aktualnie nieużytkowane. Modyfikacja rocznych planów pozyskania łowieckiego jeleni i saren.
16	1361 ryś <i>Lynx lynx</i> – notowany sporadycznie na terenie ostoi	brak szczegółowych danych na temat występowania gatunku	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMŚ GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	Ochrona wychodni skalnych, stanowiących potencjalne miejsca odpoczynku i ukrycia rysi. Pozostawianie wykrotów, stert z karp korzeniowych i gałęzi dla zapewnienia kryjówek. Utrzymywanie zróżnicowanej struktury wiekowej, wysokościowej i gatunkowej, gęstej warstwy podszytu oraz pozostawianie drzew leżących na dnie lasu oraz nad potokami. Modyfikacja rocznych planów pozyskania łowieckiego jeleni i saren.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 – siedliska przyrodnicze według SDF					
17	6430 Ziólorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziólorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>), 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji, 9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	brak informacji o występowaniu siedliska na gruntach w zarządzie nadleśnictwa	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
18	6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Obr.: 1; Oddz.: 127c (2%), 127d (100%), 127g (94%), 127i (1%), 127n (55%), 128a (100%), 128b (23%), 131k (67%), 132a (61%), 132b (80%), 133a (46%), 133b (12%), 204c (8%), 246a (64%), 246c (100%), 246d (48%), 252c (95%), 181i (100%), 181j (100%), 183f (100%), 183k (62%) Powierzchnia: 50,05 ha	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PM Ś GIOS	Pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe z wywiezieniem pozyskanej biomasy poza powierzchnię siedliska.
19	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Obr.: 1; Oddz.: 100b (1%), 65c (26%), 69b (7%), 74b (3%), 92d (99%), 97c (4%), 127i (1%), 127j (56%), 127k (33%), 127l (<1%), 127m (19%), 127n (4%), 128b (1%), 128c (14%), 129d (4%), 129f (44%), 130g (14%), 131b (2%), 131d (30%), 132c (2%), 133c (3%), 133f (<1%), 233a (15%), 234b (1%), 135f (8%), 138c (14%), 139a (2%), 143c (3%) Powierzchnia: 13,87 ha	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PM Ś GIOS	Pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	Utrzymanie niepogorszonych stosunków wodnych i zachowanie otwartych fragmentów torfowisk. Nieprowadzenie prac konserwacyjnych na rowach (np. pogłębianie, udrożnianie), powyżej których zlokalizowane są hydrogeniczne siedliska przyrodnicze.
20	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Obr.: 1; Oddz.: 87d (6%), 103d (100%), 103i (29%), 74c (7%), 93b (6%), 95a (100%), 95d (100%), 113d (11%), 113f (1%), 114d (100%), 119a (<1%), 126f (13%), 127g (6%), 127j (3%), 128b (28%), 129b (82%), 129c (79%), 129j (5%), 129k (100%), 130a (9%), 130b (6%), 130c (52%), 130d (43%), 130f (71%), 130h (45%), 131b (5%), 131d (13%), 131f (5%), 131g (17%), 131i (95%), 131k (20%), 132a (35%), 132b (5%), 133a (25%), 133c (1%), 133d (48%), 133g (41%), 204a (2%), 204c (21%), 205c	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PM Ś GIOS	Pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	Utrzymanie niepogorszonych stosunków wodnych i zachowanie w dobrym stanie płatów siedliska. Odtwarzanie, w miarę możliwości, właściwych siedlisku stosunków wodnych w miejscach, gdzie zostały one zaburzone przez wcześniej prowadzone melioracje.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
		(29%), 206a (100%), 206b (69%), 206c (2%), 211c (28%), 226d (2%), 233a (2%), 246a (6%), 246b (1%), 247a (2%), 251a (5%), 252j (95%), 253d (99%), 139a (<1%), 143c (7%), 144f (10%), 144h (23%), 181a (12%), 181c (9%), 181d (11%), 181f (15%), 184c (54%), 186a (4%) Powierzchnia: 54,84 ha			
21	8110 Piargi i gołoborza krzemianowe	Obr.: 1; Oddz.: 71d (99%), 95h (98%) Powierzchnia: 0,86	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PM Ś GIOS	Pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	Brak.
22	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne – siedlisko priorytetowe	Obr.: 1; Oddz.: 86c (99%), 87a (4%), 87d (93%), 87f (100%), 88a (4%), 88b (1%), 88d (100%), 89d (50%), 90g (9%), 103h (46%), 65b (100%), 65c (52%), 69b (31%), 69c (100%), 69d (100%), 69f (100%), 70a (2%), 70b (100%), 74b (15%), 75b (100%), 91a (21%), 92b (98%), 93b (25%), 97c (96%), 126d (100%), 126f (14%), 127i (87%), 127j (41%), 127k (21%), 127l (100%), 127m (81%), 127n (16%), 128b (13%), 128c (86%), 128d (7%), 129b (14%), 129c (21%), 129d (96%), 129f (56%), 129h (86%), 129j (15%), 130a (86%), 130b (90%), 130c (46%), 130d (2%), 130f (28%), 130g (86%), 131a (28%), 131b (60%), 131d (39%), 131f (57%), 131g (14%), 131h (98%), 131i (5%), 131j (100%), 132a (3%), 132b (1%), 132c (98%), 133a (1%), 133c (96%), 133d (14%), 133f (100%), 203a (100%), 203b (19%), 204a (98%), 204b (100%), 204c (56%), 205b (27%), 206c (8%), 209b (98%), 209c (4%), 209d (97%), 211a (100%), 211b (100%), 212b (100%), 212c (100%), 213a (100%), 214a (63%), 215a (100%), 217d (100%), 226d (98%), 233a (74%), 234a (5%), 234b (78%), 246f (100%), 248b (100%), 249c (100%), 202a (14%), 227a (18%), 228a (32%), 228b (14%), 245b (100%), 245c (100%), 253h (99%), 254a (100%), 254g (100%), 135a (100%), 135b (100%), 135d (100%), 135f (29%), 136a (100%), 136b (18%), 136d (7%), 137a	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PM Ś GIOS	Pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	Utrzymanie niepogorszonych stosunków wodnych i zachowanie w dobrym stanie płatów siedliska. Rezygnacja z użytkowania gospodarczego płatów siedliska. Odtwarzanie, w miarę możliwości, właściwych siedlisku stosunków wodnych w miejscach, gdzie zostały one zaburzone przez wcześniej prowadzone melioracje. Pozostawianie w obrębie płatów siedliska drzew martwych i umierających, wywrotów, złomów, drzew dziuplastych i próchniejących.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
		(100%), 137b (100%), 137c (100%), 137d (3%), 138a (100%), 138b (100%), 138c (86%), 139a (64%), 141a (100%), 142c (100%), 143a (34%), 143c (89%), 144a (56%), 144f (90%), 144h (8%), 157a (100%), 157b (100%), 158a (11%), 158b (100%), 158c (26%), 172a (6%), 172f (100%), 180b (100%), 181a (88%), 181d (89%), 181f (36%), 182b (100%), 184b (12%), 184c (17%), 185a (1%) Powierzchnia: 342,91 ha			
23	9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska górskie)	Obr.: 1; Oddz.: 86a (100%), 86b (99%), 87b (100%), 88b (99%), 88c (100%), 89a (100%), 89c (100%), 89d (50%), 89f (100%), 90c (100%), 90f (100%), 90h (100%), 100a (100%), 100b (99%), 100c (100%), 100d (100%), 100f (100%), 101a (100%), 102a (100%), 102b (100%), 102c (100%), 103a (100%), 103b (100%), 103c (100%), 103g (99%), 104b (100%), 105a (100%), 105c (100%), 105d (100%), 106b (100%), 106c (100%), 107a (100%), 56b (100%), 57b (100%), 65c (22%), 69b (62%), 71a (3%), 71b (66%), 71c (4%), 71f (100%), 72a (5%), 75c (100%), 91b (98%), 91c (98%), 92c (98%), 92f (98%), 93a (100%), 95c (100%), 109b (100%), 109c (100%), 110b (100%), 110c (100%), 110d (100%), 111a (100%), 111b (100%), 111c (100%), 111d (16%), 112b (100%), 112c (100%), 115a (100%), 115c (100%), 116a (100%), 116c (100%), 116d (100%), 117a (100%), 117d (99%), 118a (100%), 119b (100%), 121a (100%), 121b (100%), 121d (100%), 122a (100%), 123a (100%), 123c (100%), 124a (37%), 124b (100%), 124c (100%), 125b (100%), 126a (100%), 126g (100%), 126h (100%), 126i (23%), 127a (100%), 127b (100%), 127c (98%), 127f (100%), 127h (100%), 127i (11%), 128d (65%), 128f (100%), 129a (100%), 129b (3%), 129g (100%), 129h (14%), 129i (100%), 129j (50%), 131a (72%), 131b (7%), 131c (100%), 131d (5%), 133a (4%), 133b (88%), 197a (100%), 197c (100%), 204c (12%), 204f (100%), 208a (1%), 208b (100%), 208c	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PM Ś GIOŚ	Pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	Zapewnienie odpowiedniego zasobu martwego drewna, poprzez pozostawianie drzew martwych, zamierających oraz wywrotów i złomów, z wyjątkiem konieczności eliminacji zagrożenia bezpieczeństwa na drogach, szlakach turystycznych i w miejscach pobytu ludzi.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
		(100%), 208d (99%), 209c (94%), 210a (100%), 210c (99%), 214c (100%), 215b (100%), 216a (100%), 217b (100%), 218b (100%), 219c (100%), 222b (100%), 223b (100%), 223c (100%), 226c (100%), 230a (10%), 231b (100%), 232a (100%), 234a (94%), 234c (18%), 235a (100%), 236c (100%), 237a (100%), 240a (100%), 241a (100%), 242a (100%), 243a (100%), 243c (100%), 246b (99%), 246d (34%), 247a (98%), 248a (100%), 249a (100%), 249b (100%), 250a (98%), 251a (95%), 251b (100%), 252a (100%), 252f (100%), 252g (100%), 252h (95%), 225b (100%), 227a (82%), 238a (100%), 238c (100%), 239b (100%), 244a (100%), 245a (100%), 253a (100%), 253b (100%), 253f (99%), 253i (100%), 253j (100%), 254d (100%), 135c (76%), 135g (29%), 136c (49%), 138d (80%), 139a (34%), 139b (100%), 139c (100%), 139d (36%), 140a (100%), 140c (51%), 141b (100%), 141c (59%), 142a (100%), 142b (49%), 143a (17%) Powierzchnia: 838,62 ha			
OZW Torfowiska Gór Izerskich PLH020047 – gatunki zwierząt według SDF					
24	1308 Mopek <i>Barbastella barbastellus</i>	Obr.: 1; Oddz.: 122 b, 171 b, c, 233 a, 247 a, 252 g,	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMS GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	Pozostawianie drzew dziuplastych (głównie dębów i drzew liściastych) w trakcie prac zrębowych oraz rosnących wzdłuż rzek i potoków z wyjątkiem sytuacji stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i ich mienia. W przypadku drzewostanów w młodszym wieku i ubogich w naturalne dziuple uzupełnianie i zawieszanie skrzynek dla nietoperzy. Odpowiednie zabezpieczenie zimowisk nietoperzy w celu zapewnienia odpowiednich

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
					warunków dla hibernacji stwierdzonych tam gatunków. Utrzymywanie mozaikowości środowiska leśnego, preferowanie biologicznych metod ochrony lasu.
25	1324 nocek duży <i>Myotis myotis</i>	Obr.: 1; Oddz.: 122 b, 233 a, 250 a, 252 g,	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMŚ GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	Pozostawianie drzew dziuplastych (głównie dębów i drzew liściastych) w trakcie prac zrębowych oraz rosnących wzdłuż rzek i potoków z wyjątkiem sytuacji stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa ludzi i ich mienia. W przypadku drzewostanów w młodszym wieku i ubogich w naturalne dziuple uzupełnianie i zawieszanie skrzynek dla nietoperzy. Odpowiednie zabezpieczenie zimowisk nietoperzy w celu zapewnienia odpowiednich warunków dla hibernacji stwierdzonych tam gatunków. Utrzymywanie mozaikowości środowiska leśnego, preferowanie biologicznych metod ochrony lasu.
26	1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	Obr.: 1; Oddz.: 127 k, 131 c, 132 b, 172 c, 183 c, 186 a, 246 b, 252 d,	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMŚ GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	Kształtowanie ekotonów przy brzegach strumieni i rzek, które pozbawione są jakiegokolwiek roślinności. Utrzymanie zróżnicowanych środowisk rzecznych, w szczególności dostępności kryjówek dla wydry, występujących na odcinkach

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
					<p>cieków o linii brzegowej zbliżonej do naturalnej, pokrytej roślinnością o wielowarstwowej strukturze.</p> <p>Ograniczenie wycinki drzew rosnących w bezpośrednim sąsiedztwie cieków stałych z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi i ich mienia oraz trwałości drzewostanu.</p>
27	1352 wilk <i>Canis lupus</i> – gatunek w ostatnich latach notowany regularnie na terenie ostoi	brak szczegółowych danych na temat występowania gatunku	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMŚ GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	<p>Pozostawianie wykrotów, stert z karp korzeniowych i gałęzi dla zapewnienia kryjówek dla dużych drapieżników.</p> <p>Ograniczanie wstępu pojazdów na drogi i szlaki zrywkowe aktualnie nieużytkowane.</p> <p>Modyfikacja rocznych planów pozyskania łowieckiego jeleni i saren.</p>
28	1361 ryś <i>Lynx lynx</i> – gatunek notowany sporadycznie na terenie ostoi	brak szczegółowych danych na temat występowania gatunku	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMŚ GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	<p>Ochrona wychodni skalnych, stanowiących potencjalne miejsca odпочynku i ukrycia rysi.</p> <p>Pozostawianie wykrotów, stert z karp korzeniowych i gałęzi dla zapewnienia kryjówek.</p> <p>Utrzymywanie zróżnicowanej struktury wiekowej, wysokościowej i gatunkowej, gęstej warstwy podszytu oraz pozostawianie drzew leżących na dnie lasu oraz nad potokami.</p> <p>Modyfikacja rocznych planów pozyskania łowieckiego jeleni i saren.</p>

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
OZW Łąki Gór i Pogórza Izerskiego PLH020102 – siedliska przyrodnicze według SDF					
29	6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie); 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>); 6430 Ziółorośla górskie (<i>Adenostylon alliariae</i>) i ziółorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>); 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>); 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk; 8150 Środkowoeuropejskie wyżynne rumowiska krzemianowe; 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z <i>Androsacion vandellii</i> .	brak informacji o występowaniu siedliska na gruntach w zarządzie nadleśnictwa	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
30	6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Obr.: 2; Oddz.: 131m (100%), 131n (100%), 131p (43%), 140a (96%), 140c (96%), 140f (100%), 140h (96%), 140i (95%), 142f (99%), 102b (85%), 102i (99%), 124f (100%), 125a (100%), 125i (99%), 125j (100%), 125k (100%), 21b (89%), 22d (100%), 24r (100%), 29i (60%), 29k (88%), 29l (100%) Powierzchnia: 30,19 ha	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PM Ś GIOS	Pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	Ekstensywnie użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe z wywiezieniem pozyskanej biomasy poza powierzchnię siedliska.
31	9180 Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio plathyphylis-Acerion pseudoplatani</i>) – siedlisko priorytetowe	Obr.: 2; Oddz.: 31a (100%), 31c (100%) Powierzchnia: 8,27 ha	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PM Ś GIOS	Pogorszenie stanu zachowania siedlisk przyrodniczych w obszarze Natura 2000	Ograniczenie do minimum lub rezygnacja z użytkowania gospodarczego najlepiej zachowanych płatów siedliska. Kształtowanie właściwej struktury gatunkowej drzewostanu w płatach o wysokim udziale gatunków iglastych w

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
					drzewostanie, tj. modrzew, świerk, dąglezja. Preferowanie odnowienia naturalnego oraz zapewnienie odpowiedniego zasobu drewna martwego, poprzez pozostawianie drzew martwych zamierających oraz wywrotów i złomów.
OZW Łąki Gór i Pogórza Izerskiego PLH020102 – gatunki zwierząt według SDF					
32	1065 przeplatka aurinia <i>Euphydryas aurinia</i> , 6179 modraszek nausitous <i>Phengaris nausithous</i> , 6177 modraszek telejus <i>Phengaris teleius</i> .	brak informacji o występowaniu gatunku na gruntach w zarządzie nadleśnictwa	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
33	1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Obr.: 2; Oddz.: 87 b,	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMŚ GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe trwałych użytków zielonych. Ochrona śródleśnych oczek wodnych, torfowisk i wysięków wodnych, utrzymanie niepogorszonych stosunków wodnych siedlisk hydrogenicznych. Właściwe kształtowanie stref ekotonowych. Nielokalizowanie składów drewna i szlaków operacyjnych na powierzchniach nieleśnych siedlisk przyrodniczych.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
34	1352 wilk <i>Canis lupus</i> – gatunek występuje na gruntach w zarządzie nadleśnictwa z dużym prawdopodobieństwem	brak szczegółowych danych na temat występowania gatunku	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMŚ GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	Pozostawianie wykrotów, stert z karp korzeniowych i gałęzi dla zapewnienia kryjówek dla dużych drapieżników. Ograniczanie wstępu pojazdów na drogi i szlaki zrywkowe aktualnie nieużytkowane. Modyfikacja rocznych planów pozyskania łowieckiego jeleni i saren.
35	1361 ryś <i>Lynx lynx</i> – gatunek występuje na gruntach w zarządzie nadleśnictwa z dużym prawdopodobieństwem	brak szczegółowych danych na temat występowania gatunku	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMŚ GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	Ochrona wychodni skalnych, stanowiących potencjalne miejsca odpoczynku i ukrycia rysi. Pozostawianie wykrotów, stert z karp korzeniowych i gałęzi dla zapewnienia kryjówek. Utrzymywanie zróżnicowanej struktury wiekowej, wysokościowej i gatunkowej, gęstej warstwy podszytu oraz pozostawianie drzew leżących na dnie lasu oraz nad potokami. Modyfikacja rocznych planów pozyskania łowieckiego jeleni i saren.
OSO Karkonosze PLB020007 – gatunki zwierząt według SDF					
36	A108 głuszec <i>Tetrao urogallus</i> – ostatnie stwierdzenia tego gatunku pochodzą z 2006 r., aktualnie niepotwierdzony, A103 sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i> , A267 płochacz halny <i>Prunella collaris</i> , A272 podrózniczek <i>Luscinia svecica</i> , A282 drozd obrożny <i>Turdus torquatus</i> , A368 czeczotka <i>Acanthis flammea</i>	brak informacji o występowaniu gatunku na gruntach w zarządzie nadleśnictwa	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
37	A215 puchacz <i>Bubo bubo</i>	gatunek potwierdzony na gruntach w zarządzie nadleśnictwa, ale aktualnie brak jest znanych miejsc jego gniazdowania	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMŚ GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	Ochrona siedlisk skalnych poprzez zabezpieczenie wybranych obiektów przed niekontrolowaną penetracją ludzką. Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych stanowiących miejsca żerowiskowe puchacza. Pozostawianie kęp starodrzewu lub pojedynczych przestojów na zrębach. Maksymalne wykorzystanie odnowienia naturalnego, warunkujące utrzymanie urozmaiconej struktury drzewostanów.
38	A217 sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	gatunek potwierdzony na gruntach w zarządzie nadleśnictwa, ale aktualnie brak jest znanych miejsc jego gniazdowania	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMŚ GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	W rozpadających się drzewostanach świerkowych należy pozostawiać grupy i kępy żywotnych drzew z wyjątkiem sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz stanu sanitarnego drzewostanu. W trakcie realizacji wskazań gospodarczych pozostawiać na powierzchni leśnej wybrane drzewa dziuplaste oraz obumierające do naturalnego rozpadu z wyjątkiem sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz stanu sanitarnego drzewostanu. Utrzymywanie mozaikowości środowiska leśnego, zarówno

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
					pod względem wieku, jak i składu gatunkowego i struktury drzewostanu oraz przestrzeni otwartych.
39	A223 włochatka <i>Aegolius funereus</i>	gatunek potwierdzony na gruntach w zarządzie nadleśnictwa, ale aktualnie brak jest znanych miejsc jego gniazdowania	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMS GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	W rozpadających się drzewostanach świerkowych należy pozostawiać grupy i kępy żywotnych drzew z wyjątkiem sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz stanu sanitarnego drzewostanu. W trakcie realizacji wskazań gospodarczych pozostawiać na powierzchni leśnej wybrane drzewa dziuplaste oraz obumierające do naturalnego rozpadu z wyjątkiem sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz stanu sanitarnego drzewostanu. Utrzymywanie mozaikowości środowiska leśnego, zarówno pod względem wieku, jak i składu gatunkowego i struktury drzewostanu oraz przestrzeni otwartych.
40	A234 dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	Obr.: 2; Oddz.: 242 b, 262 d, 263 c, 265 g, 348 a, 351 b,	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMS GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	Pozostawianie na powierzchni w trakcie realizacji cięć rębnych, przedrębnych oraz sanitarnych drzew biocenotycznych, a także pozostałości zrębowych i potrzebieżowych do ich naturalnego rozkładu, z wyjątkiem posuszu czynnego oraz drzew stanowiących zagrożenie bezpieczeństwa publicznego oraz odpadów

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
					pozrębowych mogących stanowić zagrożenie sanitarne. W trakcie realizacji zabiegów gospodarczych pozostawiać na powierzchniach leśnych fragmenty naturalnego odnowienia gatunków: brzozy brodawkowatej, jarzębu pospolitego, wierzby i topoli osiki.
41	A261 Pliszka górska <i>Motacilla cinerea</i>	Obr.: 2; Oddz.: 251 c, f, 287 c,	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMŚ GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	Brak.
42	A264 Pluszcz <i>Cinclus cinclus</i>	Obr.: 2; Oddz.: 300 a,	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMŚ GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	Brak.
43	A409 Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Obr.: 1; Oddz.: 339 b, 353 b, 354 a, 379 a, 383 a, b, 384 a, 385 a, b, 386 a, c, Obr.: 2; Oddz.: 339 b, 343 c,	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMŚ GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	Pozostawianie kęp starodrzewu lub pojedynczych przestojów na zrębach. Maksymalne wykorzystanie odnowienia naturalnego, warunkujące utrzymanie urozmaiconej struktury drzewostanów. Ograniczanie sukcesji leśnej na terenach otwartych

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
OSO Góry Izerskie PLB020009 – gatunki zwierząt według SDF					
44	A217 sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	Obr.: 1; Oddz.: 72 c, 122 b, 123 a, 124 b, 164 k, 175 b, c, 181 c, 239 b, 369 a, Obr.: 2; Oddz.: 98 b, 109 b, 144 b, 219 b,	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMS GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	<p>W rozpadających się drzewostanach świerkowych należy pozostawiać grupy i kępy żywotnych drzew z wyjątkiem sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz stanu sanitarnego drzewostanu.</p> <p>W trakcie realizacji wskazań gospodarczych pozostawiać na powierzchni leśnej wybrane drzewa dziuplaste oraz obumierające do naturalnego rozpadu z wyjątkiem sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz stanu sanitarnego drzewostanu.</p> <p>Utrzymywanie mozaikowości środowiska leśnego, zarówno</p>

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
					pod względem wieku, jak i składu gatunkowego i struktury drzewostanu oraz przestrzeni otwartych.
45	A223 włośnica <i>Aegolius funereus</i>	Obr.: 1; Oddz.: 31 a, 82 a, 105 b, 111 b, 121 b, 124 c, 131 b, 132 b, 204 b, d, 234 c, 243 c, 286 c, 298 b, Obr.: 2; Oddz.: 68 a, 225 a,	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMS GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	W rozpadających się drzewostanach świerkowych należy pozostawiać grupy i kępy żywotnych drzew z wyjątkiem sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz stanu sanitarnego drzewostanu. W trakcie realizacji wskazań gospodarczych pozostawiać na powierzchni leśnej wybrane drzewa dziuplaste oraz obumierające do naturalnego rozpadu z wyjątkiem sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz stanu sanitarnego drzewostanu. Utrzymywanie mozaikowości środowiska leśnego, zarówno pod względem wieku, jak i składu gatunkowego i struktury drzewostanu oraz przestrzeni otwartych.
46	A234 dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	Obr.: 1; Oddz.: 161 a, 260 a, 280 a, Obr.: 2; Oddz.: 23 j, 27 m, 115 c, 124 g, 131 w, 133 a, 179 a, 224 c,	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMS GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	Pozostawianie na powierzchni w trakcie realizacji cięć rębnych, przedrębnych oraz sanitarnych drzew biocenotycznych, a także pozostałości zrębowych i potrzebieżowych do ich naturalnego rozkładu, z wyjątkiem posuszu czynnego oraz drzew stanowiących zagrożenie bezpieczeństwa publicznego oraz odpadów

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Nazwa i kod przedmiotu ochrony oraz symbol znaczenia wg SDF (również stan ochrony, jeżeli znany)	Orientacyjna lokalizacja przedmiotu ochrony na mapie przeglądowej obrębu leśnego (oddział, pododdział, % zajmowanej w wydzieleniu powierzchni)	Podstawowe wymagania dotyczące zachowania pożądanego stanu ochrony przedmiotu ochrony	Potencjalne zagrożenia negatywnego (szczególnie znacząco negatywnego) oddziaływania leśnych zabiegów gospodarczych na stan ochrony przedmiotu ochrony	Zalecenia dotyczące możliwości unikania zagrożeń oraz realizacji zadań gospodarczych zgodnie z podstawowymi wymaganiami przedmiotu ochrony
					<p>pozrębowych mogących stanowić zagrożenie sanitarne. W trakcie realizacji zabiegów gospodarczych pozostawiać na powierzchniach leśnych fragmenty naturalnego odnowienia gatunków: brzozy brodawkowatej, jarzębu pospolitego, wierzby i topoli osiki.</p>
47	A409 Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Obr.: 1; Oddz.: 43 c, 44 a, d, 45 c, 46 f-h, 47 c, 48 d, 56 a-c, 57 a, b, 63 b, c, 64 a-c, 65 a, 66 a, 68 a-c, 69 a, f, 70 b, 71 a-f, 72 a-d, 75 a, b, 96 a, b, 97 a, 104 a-c, 105 a-d, 108 c, 111 d, 112 a-c, 113 a, b, d, f, 114 d, 119 a, 123 b, 124 a, b, 125 a, 126 a, c-f, h, i, 127 a-o, 128 a-g, 129 a-k, 130 b-h, 131 a-k, 132 a-c, 133 a-g, 152 a, 199 c, 203 a, b, 204 b, 205 a, c, 206 a-c, 208 a, 211 a-c, 216 b, 218 a, 222 a, b, 234 b, 246 a, 289 c, 292 c, 293 c, 294 a, Obr.: 2; Oddz.: 61 a, 62 a, b, 66 c, 67 a, 68 a, b, 92 a-g, 95 a, 96 a,	Zgodnie z wytycznymi zawartymi w przewodniku metodycznym PMS GIOS oraz zapisami Rozp. Min. Środ. z 18 grudnia 2017 r. w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2408)	Pogorszenie stanu zachowania populacji gatunku oraz jego siedlisk w obszarze Natura 2000	<p>Pozostawianie kęp starodrzewu lub pojedynczych przestojów na zrębach.</p> <p>Maksymalne wykorzystanie odnowienia naturalnego, warunkujące utrzymanie urozmaiconej struktury drzewostanów.</p> <p>Ograniczanie sukcesji leśnej na terenach otwartych (odkrzaczanie, usuwanie samosiewów w strefach ekotonowych, rozluźnianie zwarcia drzewostanów) oraz wykaszanie pastwisk i polan wykorzystywanych jako tokowiska przez cietrzewia.</p> <p>Utrzymanie luźnego zwarcia upraw i młodników z zachowaniem luk.</p> <p>Oznakowanie lub wymiana grodzeń upraw leśnych z siatki metalowej w ostojach cietrzewia.</p> <p>Redukcja liczebności ssaków drapieżnych (lisa, jenota) oraz dzika.</p>

Załącznik 4. Tabela XXIII Zestawienie zadań z zakresu ochrony przyrody

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
1	2	3	4	5
1	Obręb 1: 212 c, 272 a, Obręb 2: 27 n, 105 f, 195 a, 221 b, 249 a, 251 f, 269 f, 277 b, 298 a,	Ochrona stanowisk roślin chronionych: kukułka Fuchsa, lilia złotogłów, cis pospolity, wroniec widlasty. Ocena oddziaływania zapisów pul na siedliska chronionych gatunków roślin – działanie minimalizujące.	W trakcie realizacji planowanego zabiegu zaleca się ochronę widocznych stanowisk chronionych gatunków roślin.	brak
2	Obręb 1: 100 c, 211 b, 344 a, 372 a, Obręb 2: 4 c,	Ochrona płatów torfowisk stanowiących siedlisko roślin chronionych: bagiennik widłakowaty, rosziczka okrągłolistna, bażyna czarna. Ocena oddziaływania zapisów pul na siedliska chronionych gatunków roślin – działanie minimalizujące.	W trakcie realizacji planowanego zabiegu zaleca się ochronę płatów torfowisk występujących w mozaice z drzewostanem przed ich rozjeżdżaniem i czasowym składowaniem drewna w tego typu miejscach.	brak
3	Obręb 1: 89 d, 100 c, 114 a, 186 a, 211 b, 372 a,	Ochrona stanowisk kosodrzewiny. Ocena oddziaływania zapisów pul na siedliska chronionego gatunku rośliny – działanie minimalizujące.	W trakcie realizacji planowanego zabiegu chronić widoczne stanowiska kosodrzewiny w postaci pojedynczych krzewów oraz większych skupisk.	brak
4	Obręb 1: 73 a, 74 a, 75 a, 76 c-i, 77 a-c, f, g, 78 a, c, d, g-j, l, m, 79 a-f, h, 80 a-i, k-n, 81 a, c-g, 82 a-d, 83 a, b, 84 a-h, 85 a, c, 86 a, 87 a, c, 88 a, c, 89 b-d, 90 d, g, 91 b, c, 92 a, 93 a, 94 a, c, 100 a-d, 101 a, 102 b, 103 c, 134 a, b, d, f, 135 c, f, g, 136 b, c, 137 d, 138 d, f, 139 c, 140 b-d, 141 b, c, 142 a, b, 143 b, 144 a, d, 145 a, 146 a, c, 147 a-d, 148 a-c, 149 a-f, 150 a-c, 151 a-c, f, 152 a-c, f, 153 a-d, 154 a, b, 155 a, 156 b, c, g, 158 a-d, 159 a, d, 160 a-c, 161 a-c, 162 a, b, d, 163 a, b, 164 a, b, d-n, 165 a-d, h, j, 166 a, d, g, h, 167 a, b, d, 168 a, c, f, 169 a, c-g, 170 a, c-f, 171 a, c, d, 172 a-d, 173 a-d, 174 a, c-	Ochrona zabytków. Ocena oddziaływania zapisów pul na zabytki, wpisane do rejestru zabytków – działanie minimalizujące.	Zapisane w pul wskazania gospodarcze należy realizować z w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, z uwzględnieniem przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach).	brak

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
	h, 175 a-f, 176 a-c, f, i, l, m, 177 b, d, f, 178 b-d, 179 a-c, 180 a, c, 181 b, g, 182 d, 183 b-d, g, i, 184 a, b, d, f, 185 a, c, 186 a-c, 187 a-c, 188 a-c, 189 a, b, 190 a, b, 191 b, c, 192 a-c, 193 a-d, 194 a, b, 195 a-g, 196 a-d, 197 a, b, 198 a, d, f, 199 a-c, 200 a-d, 201 a, f, 202 b-d, 206 a, c, 207 a, 208 a, c, 209 a, c, 210 a, b, 211 b, 212 a, c, 213 b, 214 a-c, 215 a-c, 216 a, b, 217 a-c, 218 a, b, 219 a, b, 220 b, 221 b, c, 222 a, b, 223 a-c, 224 a, b, 225 a-c, 226 a-d, 227 a, b, 228 a-c, 229 a, b, 230 a, 231 a, b, 232 a, 233 b, 234 a-c, 235 a, 236 a-c, 237 a, 238 a-c, 239 a-c, 240 a, 241 a, 242 a, 243 a-c, 244 a, b, 245 a, 246 b, 247 a, 248 a, 249 a, b, 250 a, 251 a, b, 252 a, b, g, 253 g, i, j, 254 b-g, i, 255 a-d, 256 b, g, i, j, l, m, 257 a, b, d, 258 b, 259 a, 260 a-c, 261 a, b, 262 a-c, 263 a, b, 264 a-c, 265 a-c, 266 b, d, 267 a-c, 268 b-i, 269 a-c, f, 270 a-d, 271 a-c, 272 a, b, 273 a, b, 274 a, c, f, 275 a, b, 276 a, b, 277 a-d, 278 a-f, 279 a-c, 280 a, b, 281 a-c, 282 a, b, 283 a, b, 284 a-c, 285 a-c, 286 a-c, 287 a, b, 288 a, 289 a-c, 290 a, 291 b, c, 292 a-c, 293 a-c, 294 a, b, 295 a-c, 296 b, 297 a, b, 298 a, b, 299 a-d, 300 a-c, 301 a-c, 323 c, g-i, 324 a, c, h-l, n, 325 a-c, f, g, 326 a, 327 a-d, 328 b-d, 329 a-c, 330 a, 331 b, c, 332 a, c, d, g, h, 333 d, f, 334 a-c, 335 a-d, g, 336 a, b, 337 a-d, 338 a, b, d, f, 339 a-c, 340 a, b, 341 a, b, 342 a-f, 343 a, 344 a, b, d, 345 a-c, 346 b, d, 347 a, b, 348 a, b, 349 a, c, 350 a, b, 351 a, b, 352 a, b, 353 a, b, 354 b, c, 355 a, b, 356 c-g, 357 a, b, f, g, 358 a, c, d, 359 a-c, 360 a-f, 361 a, b, 362 a-c, 363 a, b, 364 a, b, 365 a, b, d, 366 a, b, d, g, 367 a-c, 368 a-d, 369 a, b, 370 a, c, 371 b-d, 372 a, b, 374 b-f, 375 a-c, 376 a, b, 377 a-c, 378 a, 379 a, 380 a-c,			

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
	382 a, 385 a, 386 a, 387 a, 388 c, d, 390 g, 391 d, g, Obręb 2: 106 a, 206 k, 221 c-f, 222 c, 346 c-g, 347 a, b, 348 a, 349 c, n, o, 350 a, b, g-j, 351 a-c, f, 352 a, b, 353 a, b, f, g, l, m, o, 354 a-c, 355 a, c-g, 356 a, 357 b, 359 a, b, 360 a, b, 361 a-d, 362 g, i, 363 a, g, 364 a, d, 365 a-c, 366 b, c,			
5	Obręb 1: 274 f, 275 b, 285 b, c, 286 b, 365 b, Obręb 2: 55 b, 56 a, 60 f, 85 b, 153 d, 154 a, b, 174 d, 184 f, 188 a, b, 198 b, 204 a, b, 205 c, d, 213 a, 221 a, b,	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Góry Izerskie PLB020009, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. A234 dzięcioł zielonosiwy <i>Picus canus</i>	Na wskazanych powierzchniach leśnych w trakcie realizacji planowanych zabiegów gospodarczych lub cięć przygodnych pozostawiać fragmenty starodrzewu bukowego do naturalnego rozpadu.	brak
6	Obręb 1: 56 a, b, 59 a, 65 a, 66 a, 70 a, 73 a, 74 a, 75 a, 206 c, 211 a, 212 c, 217 b, c, 218 a,	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Góry Izerskie PLB020009, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. A409 Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	1. Pozostawianie kęp starodrzewu lub pojedynczych przestojów na zrębach. 2. Maksymalne wykorzystanie odnowienia naturalnego, warunkujące utrzymanie urozmaiconej struktury drzewostanów. 3. Ograniczanie sukcesji leśnej na terenach otwartych (odkrzaczenie, usuwanie samosiewów w strefach ekotonowych, rozluźnianie zwarcia drzewostanów) oraz wykaszanie pastwisk i polan wykorzystywanych jako tokowiska przez cietrzewia <i>Tetrao tetrix</i> . 4. Tworzenie szerokich pasów przeciwpożarowych, utrzymanie luźnego zwarcia upraw i młodników z zachowaniem luk.	brak
7	Obręb 1: 65 a, 66 a, 206 b, c, 211 c, 217 c,	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Góry Izerskie PLB020009, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. A409 Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	brak	Budowa lub ewentualny remont zastawek w dolinie potoku Ciekoń na wschodnich zboczach Wysokiej Kopy oraz w dolinie Kobyły i jej mniejszych dopływów w rejonie Jeleniej Łąki.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
8	Obręb 1: 132 a, 133 a,	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Góry Izerskie PLB020009, zgodnie z obowiązującym planem ochrony rezerwatu przyrody, zawierającym zakres pzo ustanowionym Zarządzeniem Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631). A409 Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	brak	Usunięcie świerka z powierzchni otaczających areny tokowiskowe: w wydzielaniu 132 a – z powierzchni około 1,5 ha przy średnim zwarcie/pokryciu ok. 30%; w wydzielaniu 133 a – z powierzchni około 1,7 ha, średnie zwarcie/pokrycie ok. 30 %.
9	Obręb 1: 181 i, j, 183 f, k, 246 a, c, d, 252 c,	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. 6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	brak	Działanie obligatoryjne: Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe trwałych użytków zielonych. Działanie fakultatywne: Jeden pokos w roku, w terminie od 15 czerwca do 31 października z zebraniem i wywiezieniem pozyskanej biomasy poza powierzchnię siedliska.
10	Obręb 1: 127 g, n, 128 a, b, 131 k, 132 a, 133 a,	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z obowiązującym planem ochrony rezerwatu przyrody, zawierającym zakres pzo ustanowionym Zarządzeniem Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631). 6520 Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	brak	Zachowanie siedliska przyrodniczego, ekstensywne użytkowanie kośne, z wywiezieniem pozyskanej biomasy poza rezerwat. Coroczne koszenie od drugiej połowy lipca z usuwaniem biomasy lub ekstensywny wypas zwierząt. Usuwanie, pojawiających się wraz z przybierającym na sile ruchem turystycznym, skupień gatunków inwazyjnych.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
11	Obręb 1: 127 j, 128 b, 131 b, d, 133 c,	<p>Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z obowiązującym planem ochrony rezerwatu przyrody, zawierającym zakres pzo ustanowionym Zarządzeniem Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631).</p> <p>7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)</p> <p>7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)</p> <p>91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne – siedlisko priorytetowe</p>	brak	<p>Zachowanie siedlisk przyrodniczych i otwartych fragmentów torfowisk, poprzez: usuwanie niepożądanych nalotów drzew i krzewów z otwartych fragmentów torfowisk (w przypadku siedliska 91D0-3 z wyjątkiem kosodrzewiny oraz sosny drzewokosej); konserwację i odbudowę istniejących zastawek oraz budowę nowych zastawek na rowach melioracyjnych; w remontach dróg – stosowanie materiałów i technologii zapobiegających niekorzystnemu oddziaływaniu na wody i gleby rezerwatu, przebudowę systemu odwadniania zmierzającą do ochrony konstrukcji drogi z jednoczesnym umożliwieniem maksymalnej retencji wody i ograniczeniem jej nadmiernego odpływu z torfowiska, wykonanie przepustów, przebudowę nawierzchni drogi.</p>
12	Obręb 1: 123 a, 124 a, 127 m, n, 128 f, 129 a, b, g, j, 130 g, 131 i, k, 133 a, b, f, g, 203 b, 204 d, f,	<p>Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z obowiązującym planem ochrony rezerwatu przyrody, zawierającym zakres pzo ustanowionym Zarządzeniem Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631).</p> <p>7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)</p> <p>7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)</p>	brak	<p>Przebudowa systemu odwadniania zmierzająca do ochrony konstrukcji drogi z jednoczesnym umożliwieniem maksymalnej retencji wody i ograniczeniem jej nadmiernego odpływu z torfowiska, wykonanie przepustów, przebudowa nawierzchni drogi - użycie materiałów neutralnych dla jakości wód zasilających torfowiska.</p>

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
		91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne – siedlisko priorytetowe		
13	Obręb 1: 143 c,	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	brak	Usunięcie nalotu świerka poprzez obrączkowanie starszych drzew oraz wyrwanie siewek i podrostów. Ścięte drzewa należy usuwać poza teren torfowiska.
14	Obręb 1: 233 a,	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	brak	Budowa zastawek na rowach odwadniających torfowisko w dolinie Płonki.
15	Obręb 1: 127 i, k-n, 128 c, 129 d, f, 130 g, 132 c, 133 f,	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z obowiązującym planem ochrony rezerwatu przyrody, zawierającym zakres pzo ustanowionym	brak	Zachowanie siedlisk przyrodniczych i otwartych fragmentów torfowisk, poprzez: usuwanie niepożądanych nalotów drzew i krzewów z otwartych fragmentów torfowisk (w przypadku siedliska 91D0-3 z wyjątkiem kosodrzewiny oraz sosny drzewokosej); konserwację i odbudowę istniejących zastawek oraz

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
		<p>Zarządzeniem Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631).</p> <p>7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) 91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne – siedlisko priorytetowe</p>		<p>budowę nowych zastawek na rowach melioracyjnych; w remontach dróg – stosowanie materiałów i technologii zapobiegających niekorzystnemu oddziaływaniu na wody i gleby rezerwatu, przebudowę systemu odwadniania zmierzającą do ochrony konstrukcji drogi z jednoczesnym umożliwieniem maksymalnej retencji wody i ograniczeniem jej nadmiernego odpływu z torfowiska, wykonanie przepustów, przebudowę nawierzchni drogi.</p>
16	Obwód 1: 92 d, 100 b, 135 f, 138 c, 233 a, 234 b,	<p>Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.</p> <p>7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)</p>	brak	<p>Usunięcie nalotu świerka poprzez obrączkowanie starszych drzew oraz wyrwanie siewek i podrostów. Ścięte drzewa należy usuwać poza teren torfowiska.</p>
17	Obwód 1: 126 f, 129 b, c, j, 130 b, f, 131 f, g, i, 132 a, b, 133 a, d, 204 a, c,	<p>Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z obowiązującym planem ochrony rezerwatu przyrody, zawierającym zakres pzo ustanowionym Zarządzeniem Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631).</p> <p>7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)</p>	brak	<p>Zachowanie siedlisk przyrodniczych i otwartych fragmentów torfowisk, poprzez: usuwanie niepożądanych nalotów drzew i krzewów z otwartych fragmentów torfowisk (w przypadku siedliska 91D0-3 z wyjątkiem kosodrzewiny oraz sosny drzewokosej); konserwację i odbudowę istniejących zastawek oraz budowę nowych zastawek na rowach melioracyjnych; w remontach dróg – stosowanie materiałów i technologii zapobiegających niekorzystnemu oddziaływaniu na wody i gleby rezerwatu, przebudowę systemu odwadniania zmierzającą do ochrony konstrukcji drogi z jednoczesnym umożliwieniem maksymalnej retencji wody i ograniczeniem jej nadmiernego odpływu z torfowiska, wykonanie przepustów, przebudowę nawierzchni drogi.</p>

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
		91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne – siedlisko priorytetowe		
18	Obręb 1: 87 d, 95 a, d, 186 a, 226 d, 246 b, 247 a, 251 a,	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	brak	Usunięcie nalotu świerka poprzez obrączkowanie starszych drzew oraz wyrywanie siewek i podrostów. Ścięte drzewa należy usuwać poza teren torfowiska.
19	Obręb 1: 103 d, i, 233 a,	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	brak	Eliminacja sztucznych nasadzeń olszy szarej z otwartej powierzchni torfowiska.
20	Obręb 1: 127 g, 129 k, 130 h, 131 k, 133 g,	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z obowiązującym planem ochrony rezerwatu przyrody, zawierającym zakres pzo ustanowionym Zarządzeniem Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631).	brak	Zachowanie siedlisk przyrodniczych i otwartych fragmentów torfowisk, poprzez: usuwanie niepożądanych nalotów drzew i krzewów z otwartych fragmentów torfowisk; konserwację i odbudowę istniejących zastawek oraz budowę nowych zastawek na rowach melioracyjnych; w remontach dróg – stosowanie materiałów i technologii zapobiegających niekorzystnemu oddziaływaniu na wody i gleby rezerwatu, przebudowę systemu odwadniania zmierzającą do ochrony konstrukcji drogi z jednoczesnym umożliwieniem maksymalnej

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
		7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)		retencji wody i ograniczeniem jej nadmiernego odpływu z torfowiska, wykonanie przepustów, przebudowę nawierzchni drogi.
21	Obręb 1: 70 a, 74 b, 87 a, 88 a, 90 g, 135 f, 136 b, 137 d, 158 a, 172 a, 184 b, 185 a, 205 b, 206 c, 211 a, b, 212 c, 214 a, 215 a, 226 d, 228 a, b, 234 b, 254 g,	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. 91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne – siedlisko priorytetowe	W trakcie realizacji planowych zabiegów gospodarczych usuwać z drzewostanu modrzewia, olszę szarą.	brak
22	Obręb 1: 91 a, 141 a, 157 b, 233 a, 253 h,	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. 91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne – siedlisko priorytetowe	W przypadku realizacji cięć przygodnych usuwać z drzewostanu modrzewia, olszę szarą.	brak
23	Obręb 1: 129 h, 131 a, h, j, 204 b,	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z obowiązującym planem ochrony rezerwatu przyrody, zawierającym zakres pzo ustanowionym Zarządzeniem Nr 27 Regionalnego	brak	Zachowanie siedlisk przyrodniczych i otwartych fragmentów torfowisk, poprzez: usuwanie niepożądanych nalotów drzew i krzewów z otwartych fragmentów torfowisk (w przypadku siedliska 91D0-3 z wyjątkiem kosodrzewiny oraz sosny drzewokosej); konserwację i odbudowę istniejących zastawek oraz budowę nowych zastawek na rowach

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
		<p>Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631).</p> <p>91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne – siedlisko priorytetowe</p>		<p>melioracyjnych; w remontach dróg – stosowanie materiałów i technologii zapobiegających niekorzystnemu oddziaływaniu na wody i gleby rezerwatu, przebudowę systemu odwadniania zmierzającą do ochrony konstrukcji drogi z jednoczesnym umożliwieniem maksymalnej retencji wody i ograniczeniem jej nadmiernego odpływu z torfowiska, wykonanie przepustów, przebudowę nawierzchni drogi.</p>
24	<p>Obręb 1: 127 a, b, h, n, 129 b-f, 130 b, d-h, 131 a, b, d, i-k, 132 a, 133 a, g, 203 a, 204 a-d,</p>	<p>Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z obowiązującym planem ochrony rezerwatu przyrody, zawierającym zakres pzo ustanowionym Zarządzeniem Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631).</p> <p>91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne – siedlisko priorytetowe</p>	brak	<p>Zachowanie siedliska przyrodniczego poprzez: konserwację i odbudowę istniejących zastawek oraz budowę nowych zastawek na rowach melioracyjnych; w remontach dróg – stosowanie materiałów i technologii zapobiegających niekorzystnemu oddziaływaniu na wody i gleby rezerwatu, przebudowę systemu odwadniania zmierzającą do ochrony konstrukcji drogi z jednoczesnym umożliwieniem maksymalnej retencji wody i ograniczeniem jej nadmiernego odpływu z torfowiska, wykonanie przepustów, przebudowę podbudowy i nawierzchni drogi.</p>
25	<p>Obręb 1: 71 c, 86 a, 91 b, c, 93 a, 100 a-d, 101 a, 102 b, 103 c, g, 106 c, 107 a, 109 b, c, 111 a, b, 115 a, 116 a, 117 a, 118 a, 121 a, b, d, 122 a, 135 c, g, 136 c, 138 d, 139 c, 140 c, 141 b, c, 142 a, b, 197 a, 208 c, 209 c, 214 c, 216 a, 217 b, 218 b, 222 b, 223 b, c, 226 c, 227 a, 231 b, 232 a, 234 a, 235 a, 236 c, 237 a, 240 a, 241 a, 243 a, 244 a, 245 a, 246 b, 248 a, 249 a, b, 250 a, 251 a, b, 252 a, g, 254 d,</p>	<p>Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urzędzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028.</p> <p>9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i>, część – zbiorowiska górskie)</p>	<p>W ramach realizacji planowanych wskazań gospodarczych pozostawianie w obrębie płatu siedliska wybranych egzemplarzy drzew do ich naturalnego rozkładu.</p>	brak

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
26	Obręb 1: 124 a,	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z obowiązującym planem ochrony rezerwatu przyrody, zawierającym zakres pzo ustanowionym Zarządzeniem Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631). 9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska górskie)	brak	W obrębie powierzchni doświadczalnych wyznaczyć 4 poletka po 0,5 ha w obrębie których przeprowadzony zostanie zabieg usunięcia kosodrzewiny z różną intensywnością: powierzchnia nr 1 - usunąć 30% stanu kosodrzewiny, powierzchnia nr 2 - usunąć 60% stanu kosodrzewiny, powierzchnia nr 3 - usunąć 100% stanu kosodrzewiny, powierzchnia nr 4 - powierzchnia kontrolna. Na wszystkich powierzchniach przed wykonaniem zabiegu należy zinwentaryzować naloty i podrosty świerka.
27	Obręb 1: 123 c, 124 a, b, 126 g, i, 128 d, f, 129 b, i, j, 131 b, 133 b,	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z obowiązującym planem ochrony rezerwatu przyrody, zawierającym zakres pzo ustanowionym Zarządzeniem Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631). 9410 Górskie bory świerkowe (<i>Piceion abietis</i> , część – zbiorowiska górskie)	brak	Usunięcie gatunków obcych: modrzewia, sosny czarnej, limby. Cięcia prowadzić w nawrotach co 5-7 lat. W każdym nawrocie usunąć około 50% aktualnego stanu gatunków obcych.
28	Obręb 2: 189 h,	Ochrona walorów przyrodniczych rezerwatu przyrody Krokusy w Górzyńcu, zgodnie z obowiązującymi zadaniami ochronnymi ustanowionymi na okres pięciu lat Zarządzeniem Nr 31.2016 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 29 września 2016 roku	brak	Wykaszanie powierzchni łąkowych mechaniczne i ręczne - w terminie po 15 sierpnia. Dopuszcza się usunięcie nalotu drzew i krzewów rosnących na łące. Pozyskaną biomasę należy usunąć z rezerwatu.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
29	Obręb 2: 189 h,	Ochrona walorów przyrodniczych rezerwatu przyrody Krokusy w Górzeńcu, zgodnie z obowiązującymi zadaniami ochronnymi ustanowionymi na okres pięciu lat Zarządzeniem Nr 31.2016 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 29 września 2016 roku	brak	Zabezpieczenie stanowiska szafrana według potrzeb - w sytuacji, gdy obecna infrastruktura przestanie spełniać swoją funkcję: naprawa lub demontaż i budowa ogrodzenia faszynowego wokół łąki ze stanowiskami szafrana; naprawa lub demontaż i budowa drewnianego podestu widokowego nad łąką ze stanowiskami szafrana.
30	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Góry Izerskie PLB020009, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. A217 sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i> A223 wóchatka <i>Aegolius funereus</i>	W trakcie realizacji wskazań gospodarczych w drzewostanach starszych klas wieku pozostawiać na powierzchniach leśnych drzewa dziuplaste oraz drzewa obumierające z wyjątkiem sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz stanu sanitarnego drzewostanu. Obszar wdrażania: Oddziały leśne: Obr 1: 286; Obr 2: 188.	brak
31	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Góry Izerskie PLB020009, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. A217 sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i> A223 wóchatka <i>Aegolius funereus</i>	brak	Zachowanie dojrzałych ekosystemów leśnych. Usuwanie jedynie gatunków obcych ekologicznie i geograficznie, pozostawianie drzew dziuplastych, a także drzew martwych. Obszar wdrażania: Grunty Nadleśnictwa Szklarska Poręba w granicach rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery.
32	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Góry Izerskie PLB020009, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. A217 sóweczka <i>Glaucidium passerinum</i>	W trakcie realizacji wskazań gospodarczych w drzewostanach starszych klas wieku pozostawiać na powierzchniach leśnych drzewa dziuplaste oraz drzewa obumierające z wyjątkiem sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz stanu sanitarnego drzewostanu. Obszar wdrażania: Oddziały leśne: Obr 1: 91, 142, 144, 150, 165, 170, 193, 253, 270, 274, 280; Obr 2: 74, 88, 97, 112, 118, 149, 153, 169, 176, 203.	brak

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
33	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Góry Izerskie PLB020009, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. A223 włośchatka <i>Aegolius funereus</i>	W trakcie realizacji wskazań gospodarczych w drzewostanach starszych klas wieku pozostawiać na powierzchniach leśnych drzewa dziuplaste oraz drzewa obumierające z wyjątkiem sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz stanu sanitarnego drzewostanu. Obszar wdrażania: Oddziały leśne: Obr 1: 5, 12, 13, 17, 40, 275, 285, 300, 301, 365; Obr 2: 154, 168, 184, 185, 190, 195, 208, 210.	brak
34	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Góry Izerskie PLB020009, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. A234 dzięciol zielonosiwy <i>Picus canus</i>	W trakcie realizacji zabiegów gospodarczych na wskazanym obszarze pozostawiać na powierzchniach leśnych fragmenty naturalnego odnowienia gatunków: brzozy brodawkowatej <i>Betula pendula</i> , jarzębu pospolitego <i>Sorbus aucuparia</i> , wierzb <i>Salix</i> sp. i topoli osiki <i>Populus tremula</i> . Obszar wdrażania: Oddziały leśne: Obr 1: 274, 275, 283, 284, 285, 286, 365, 366; Obr 2: 27, 55, 56, 60, 79, 85, 86, 115, 153, 154, 174, 184, 188, 198, 204, 205, 213, 221.	brak
35	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Góry Izerskie PLB020009, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. A409 Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	Stosowanie indywidualnych osłon na sadzonki, gromadzenie nowych upraw leśnych za pomocą płotów z żerdzi, uwidacznianie ogrodzeń poprzez dobijanie żerdzi lub inny, przyjęty w ochronie cietrzewia sposób uwidaczniania ogrodzeń. Obszar wdrażania: Leśnictwa: Szklarska Poręba, Kamienno, Orle.	brak
36	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Góry Izerskie PLB020009, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. A409 Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i>	brak	Utrzymanie istniejącego systemu stref ochronnych, wzmocnienie populacji osobnikami z hodowli, odpowiednie dopasowanie terminów prac z zakresu czynnej ochrony. Eliminacja świerka z obszaru tokowisk. Kanalizowanie ruchu turystycznego, czasowe zamykanie wybranych odcinków szlaków turystycznych, modyfikacja wybranych szlaków. Ograniczenie do niezbędnego minimum rozbudowy infrastruktury turystycznej (drogowskazy, tablice informacyjne). Redukcja drapieżników - lisa i jenota. Obszar wdrażania: Grunty Nadleśnictwa Szklarska Poręba w granicach rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
37	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. 1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	W ramach realizacji planowanych wskazań gospodarczych oraz w trakcie cięć przygodnych, ograniczenie wycinki drzew rosnących w bezpośrednim sąsiedztwie cieków stałych z wyjątkiem sytuacji zagrażających bezpieczeństwu ludzi i ich mienia oraz trwałości drzewostanu. Obszar wdrażania: Grunty Nadleśnictwa Szklarska Poręba w granicach obszaru Natura 2000.	brak
38	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. 1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	brak	Poprawa warunków wodnych poprzez: konserwację i odbudowę istniejących zastawek oraz budowę nowych zastawek na rowach melioracyjnych; w remontach dróg – stosowanie materiałów i technologii zapobiegających niekorzystnemu oddziaływaniu na wody i gleby rezerwatu, przebudowę systemu odwadniania zmierzającą do ochrony konstrukcji drogi z jednoczesnym umożliwieniem maksymalnej retencji wody i ograniczeniem jej nadmiernego odpływu z torfowiska, wykonanie przepustów, przebudowę podbudowy i nawierzchni drogi. Obszar wdrażania: Grunty Nadleśnictwa Szklarska Poręba w granicach rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery.
39	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>) 91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino</i>)	brak	Konserwacja i odbudowa istniejących uszkodzonych zastawek na rowach odwadniających lokalny kompleks torfowiskowy. Obszar wdrażania: Oddziały leśne: Obr 1: 138, 139.

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
		<i>mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne – siedlisko priorytetowe		
40	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. 91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne – siedlisko priorytetowe	brak	Budowa zastawek na rowach odwadniających w zatorfionym obszarze źródłiskowym Płonki. Obszar wdrażania: Oddziały leśne: Obr 1: 226-228, 233, 234.
41	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona walorów przyrodniczych rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery, zgodnie z obowiązującym planem ochrony ustanowionym Zarządzeniem Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631).	brak	Utrzymanie wód i urządzeń wodnych w należytym stanie technicznym. Obszar wdrażania: Rzeki Jagięcy Potok, Kobyla, Wrześnica.
42	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona walorów przyrodniczych rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery, zgodnie z obowiązującym planem ochrony ustanowionym Zarządzeniem Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631).	brak	Konserwacja i remont szlaków turystycznych i edukacyjnych. Obszar wdrażania: W granicach wyznaczonych szlaków turystycznych i edukacyjnych.
43	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona walorów przyrodniczych rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery, zgodnie z obowiązującym planem ochrony	brak	Monitorowanie i prognozowanie stanu zachowania drzewostanów w rezerwacie. W przypadku wystąpienia zagrożenia o katastrofalnym charakterze i rozmiarze, podjęcie działań w oparciu

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach w zakresie ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
		ustanowionym Zarządzeniem Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631).		o ekspercką opinię specjalistów z zakresu ochrony lasu. Obszar wdrażania: Teren ekosystemów leśnych w granicach rezerwatu.
44	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona walorów przyrodniczych rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery, zgodnie z obowiązującym planem ochrony ustanowionym Zarządzeniem Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631).	brak	Mechaniczne lub ręczne usuwanie pojawiających się wraz z przybierającym na sile ruchem turystycznym skupień gatunków inwazyjnych Obszar wdrażania: Bezpośrednie sąsiedztwo szlaków turystycznych.
45	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona walorów przyrodniczych rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery, zgodnie z obowiązującym planem ochrony ustanowionym Zarządzeniem Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631).	brak	Stan populacji najcenniejszych gatunków ptaków rezerwatu: żuraw, dzięcioł czarny, gąsiorek, ortolan, lerka, czeczotka, lelek. Ocena składu i struktury ornitofauny (raz na 3 lata). Obszar wdrażania: Miejsca bytowania i rozrodu cennych gatunków zwierząt.
46	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona walorów przyrodniczych rezerwatu przyrody Torfowiska Doliny Izery, zgodnie z obowiązującym planem ochrony ustanowionym Zarządzeniem Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2013 r. poz. 6631).	brak	Stan populacji najcenniejszych gatunków roślin rezerwatu: brzoza karłowata, bagnica torfowa, rosiczka długolistna, sosna drzewokosa, widłaczek torfowy, torfowiec brunatny, torfowiec Lindberga, arnika górską. Ocena stanu zachowania populacji gatunków i ich siedlisk (raz na 3 lata). Obszar wdrażania: Miejsca występowania cennych i rzadkich gatunków roślin.
47	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urzędzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. 1352 wilk <i>Canis lupus</i>	Wykonywanie prac leśnych w potwierdzonych miejscach rozrodu i wychowu szczeniąt w terminie od 1 września do 31 marca. Obszar wdrażania: Potwierdzone miejsca rozrodu.	

Program Ochrony Przyrody dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Lp.	Lokalizacja zbioru drzewostanów o jednakowych zadaniach ochronnych (obręb leśny, oddział, pododdział)	Ogólna charakterystyka wymagań ochronnych w zbiorze drzewostanów o jednakowych zadaniach z zakresu ochrony przyrody	Zadania z zakresu ochrony przyrody oraz przewidywane metody ich realizacji	
			Zadania obligatoryjne	Zadania fakultatywne (wskazania ochronne)
48	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. 1352 wilk <i>Canis lupus</i>	Pozostawianie złomowisk (z wyjątkiem abiotycznych szkód wielkopowierzchniowych oraz szkód biotycznych zagrażających trwałości lasu), stert gałęzi i wykrotów zapewniających możliwość ukrycia się osobników gatunku. Obszar wdrażania: Nie mniej niż 2 lokalizacje na 1 ha w granicach obszaru Natura 2000 w obrębie terenów wykorzystywanych przez gatunek w trakcie rozrodu i wychowu młodych.	
49	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. 1361 ryś <i>Lynx lynx</i>	Wykonywanie prac leśnych w potwierdzonych miejscach rozrodu i wychowu młodych w terminie od 1 września do 31 marca. Obszar wdrażania: Potwierdzone miejsca rozrodu.	
50	Działanie ogólne – brak możliwości określenia dokładnej lokalizacji działania ochronnego	Ochrona przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 Torfowiska Gór Izerskich PLH020047, zgodnie z zakresem planu zadań ochronnych zawartym w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Szklarska Poręba na lata 2019-2028. 1361 ryś <i>Lynx lynx</i>	Pozostawianie złomowisk (z wyjątkiem abiotycznych szkód wielkopowierzchniowych oraz szkód biotycznych zagrażających trwałości lasu), stert gałęzi i wykrotów zapewniających możliwość ukrycia się osobników gatunku. Obszar wdrażania: Nie mniej niż 2 lokalizacje na 1 ha w granicach obszaru Natura 2000 w obrębie terenów wykorzystywanych przez gatunek w trakcie rozrodu i wychowu młodych.	

Zał. 5. Lokalizacja stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków zwierząt na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Szklarska Poręba zlokalizowanych jest 12 stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków:

(A075) BIELIK *HALIAEETUS ALBICILLA*

Decyzja SPO.V.KM.6631/s/3/1/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 21 lipca 2008 roku zmieniająca decyzję Wojewody Dolnośląskiego z dnia 20 lutego 2008 r. w sprawie ustalenia strefy ochrony ostoi, miejsca rozrodu i regularnego przebywania bielika *Haliaeetus albicilla*.

(A409) CIETRZEW *TETRAO TETRIX*

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/13/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia strefy okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/14/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia strefy okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/15/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia strefy okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/16/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia strefy okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/17/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia strefy okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/18/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia strefy okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/19/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia strefy okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/20/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia strefy okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/21/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia stref okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix* (2 strefy).

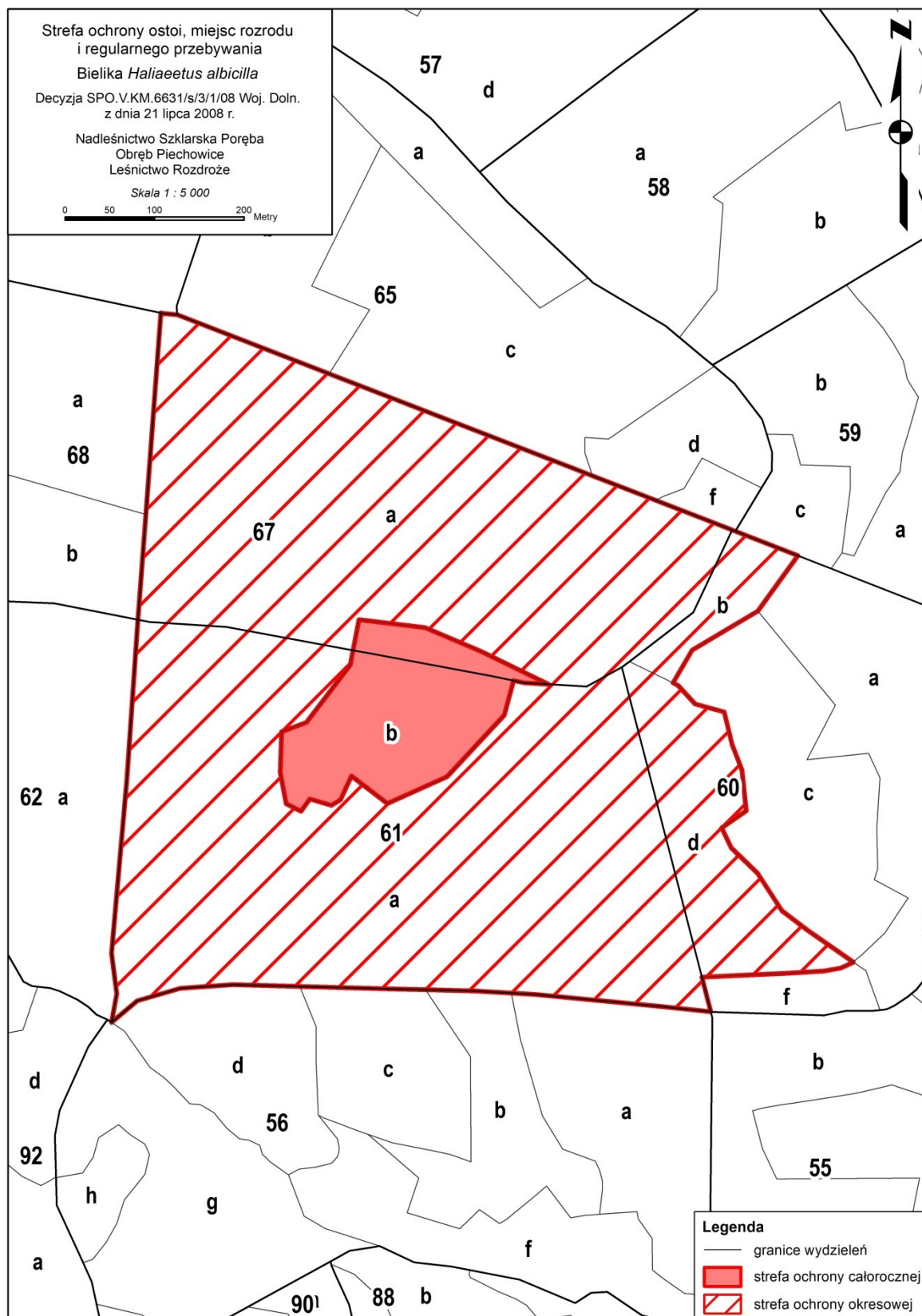
Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/22/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia strefy okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.

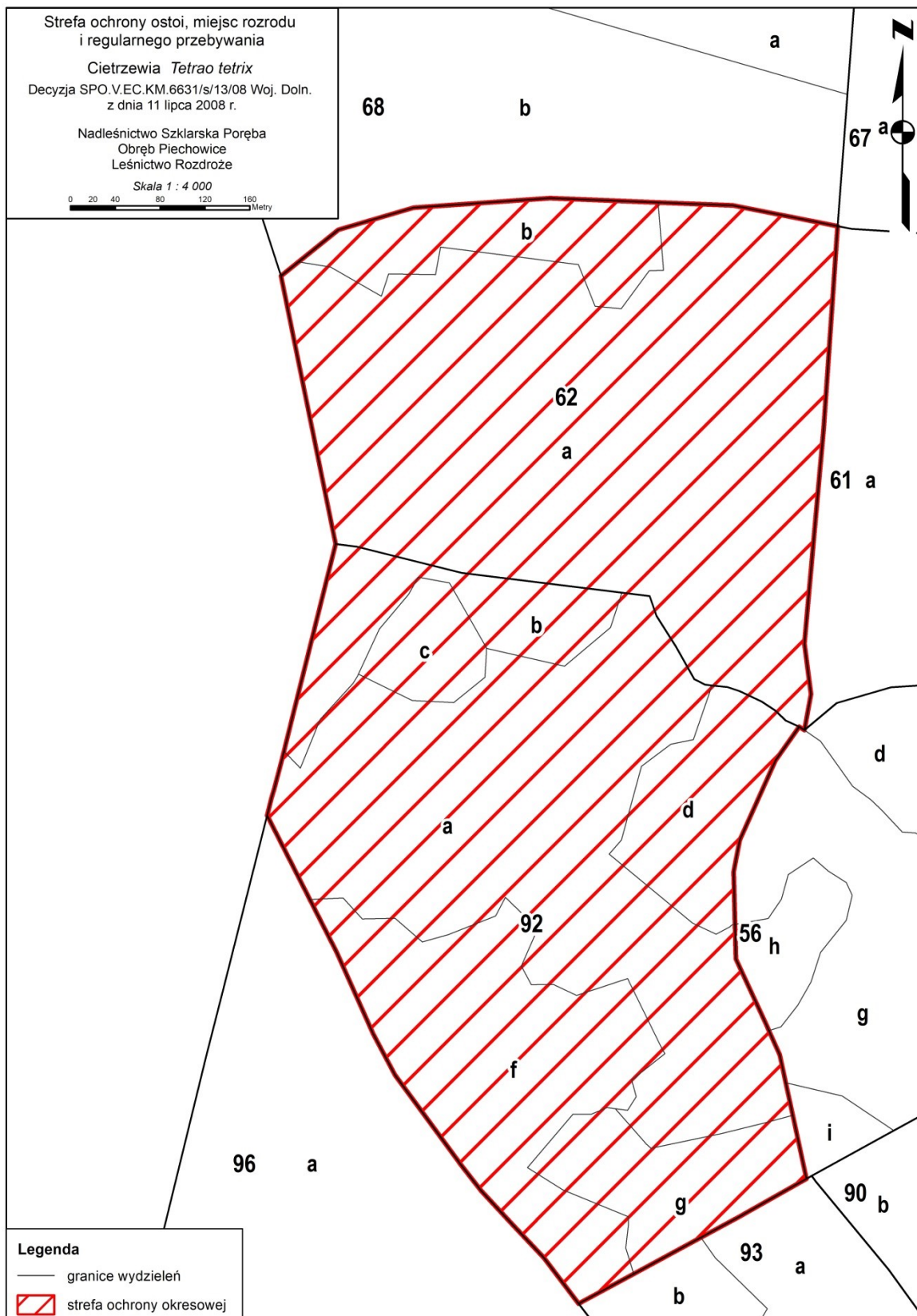
Lokalizacja stref ochrony jest informacją wrażliwą i nie powinna podlegać upublicznieniu. Zestawienie wydzielen w strefach ochrony przedstawia poniższa tabela.

Lokalizacja stref ochrony na gruntach Nadleśnictwa Szklarska Poręba – dane wrażliwe

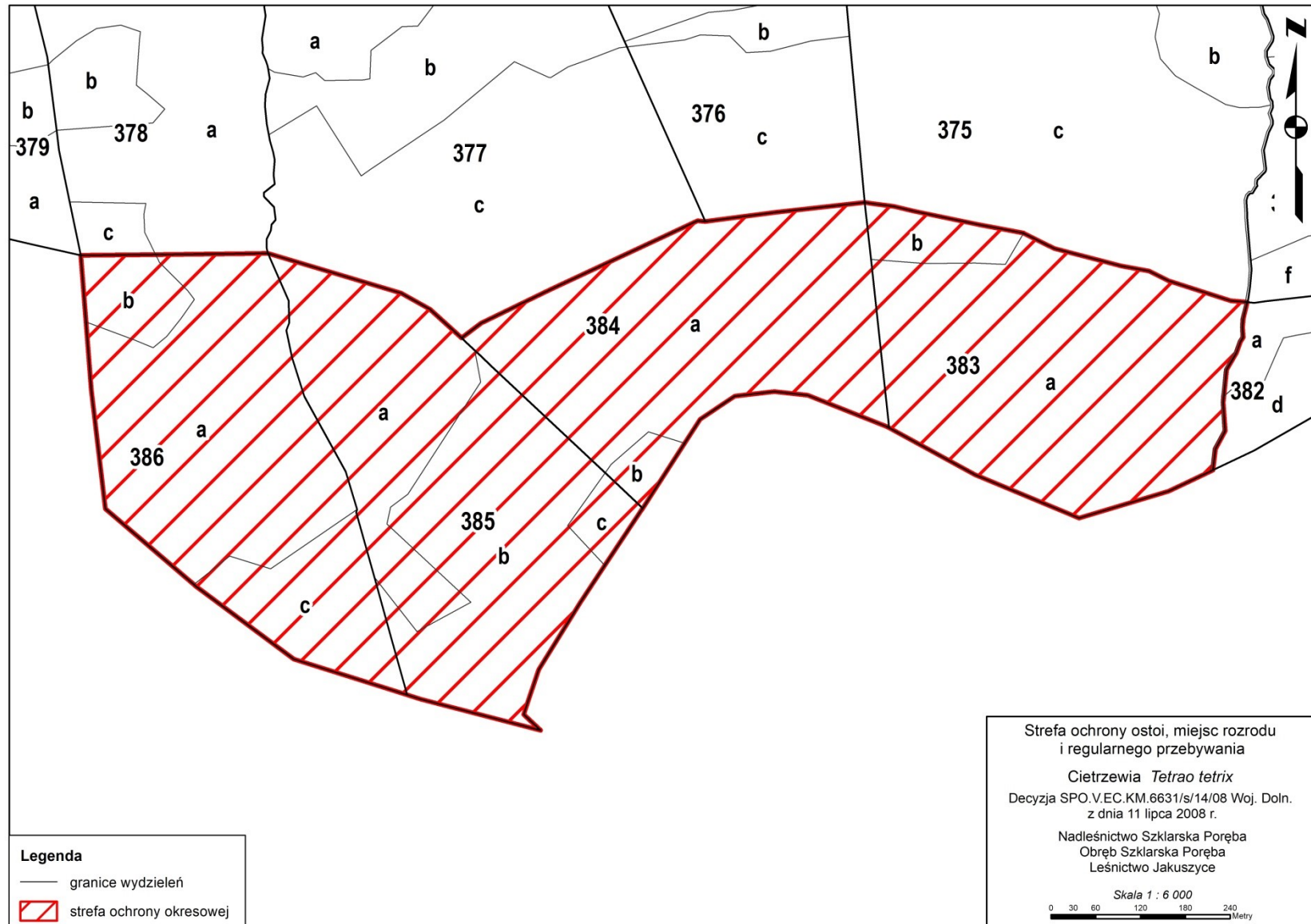
Lp.	Gatunek Nr aktu powołującego	Obręb, leśnictwo, oddział	Powierzchnia [ha] Ochrona całoroczna / ochrona okresowa	Powierzchnia strefy [ha]
1	Bielik <i>Haliaeetus albicilla</i> Dec. Woj. Doln. SPO.V.KM.6631/s/3/1/08 z dnia 21 lipca 2008 r.	Piechowice, Rozdroże 61 b, 67 b	3,43	42,89
		Piechowice, Rozdroże 60 b, d, 61 a, 67 a	39,46	
2	Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i> Dec. Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/13/08 z dnia 11 lipca 2008 r.	-	-	37,16
		Piechowice, Rozdroże 62, 92	37,16	
3	Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i> Dec. Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/14/08 z dnia 11 lipca 2008 r.	-	-	57,96
		Szklarska Poręba, Jakuszyce 383-386	57,96	
4	Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i> Dec. Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/15/08 z dnia 11 lipca 2008 r.	-	-	53,35
		Szklarska Poręba, Kamiennie 57 a, 65-66	53,35	
5	Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i> Dec. Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/16/08 z dnia 11 lipca 2008 r.	-	-	50,86
		Szklarska Poręba, Szklarska Poręba 44 a, c-d, 45 b-c, 46 f-i	50,86	
6	Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i> Dec. Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/17/08 z dnia 11 lipca 2008 r.	-	-	14,08
		Szklarska Poręba, Kamiennie 56 a	14,08	

Lp.	Gatunek Nr aktu powołującego	Obręb, leśnictwo, oddział	Powierzchnia [ha] Ochrona całoroczna / ochrona okresowa	Powierzchnia strefy [ha]
7	Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i> Dec. Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/18/08 z dnia 11 lipca 2008 r.	-	-	30,60
		Szklarska Poręba, Kamiennie 64, 68 a-b	30,60	
8	Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i> Dec. Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/19/08 z dnia 11 lipca 2008 r.	-	-	31,21
		Szklarska Poręba, Orle 112, 113 a-b, f	31,21	
9	Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i> Dec. Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/20/08 z dnia 11 lipca 2008 r.	-	-	106,64
		Szklarska Poręba, Kamiennie 70-72, 96, 104, 105 a-c	106,64	
10	Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i> Dec. Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/21/08 z dnia 11 lipca 2008 r.	-	-	22,40
		Szklarska Poręba, Orle 203	22,40	
11	Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i> Dec. Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/21/08 z dnia 11 lipca 2008 r.	-	-	38,50
		Szklarska Poręba, Orle	38,50	
12	Cietrzew <i>Tetrao tetrix</i> Dec. Woj. Doln. SPO.V.EC.KM.6631/s/22/08 z dnia 11 lipca 2008 r.	-	-	205,4
		Szklarska Poręba, Orle 126 a, c-f, h-i, 127-128, 129 b-k, 130 b-h, 131-133	205,4	

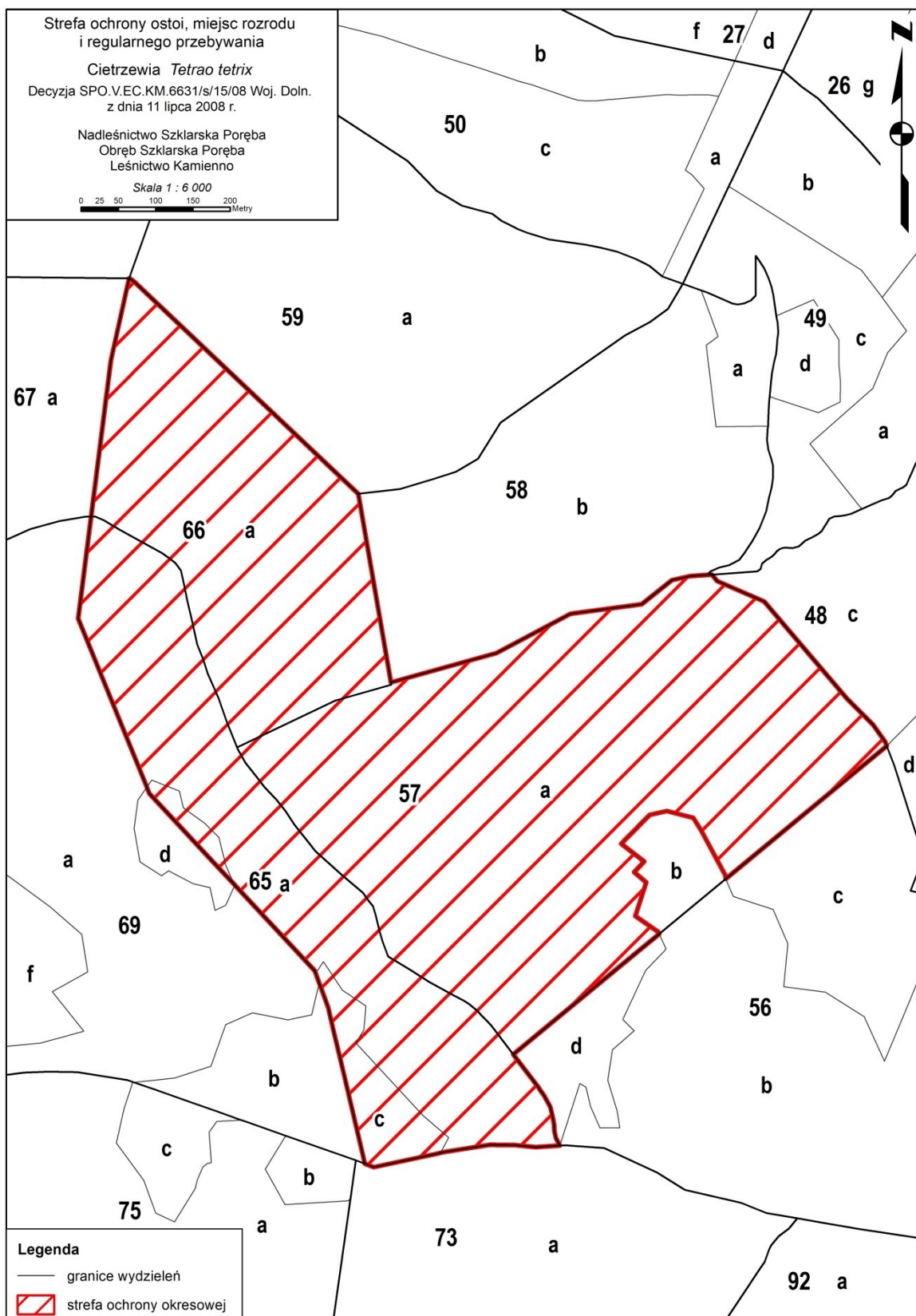

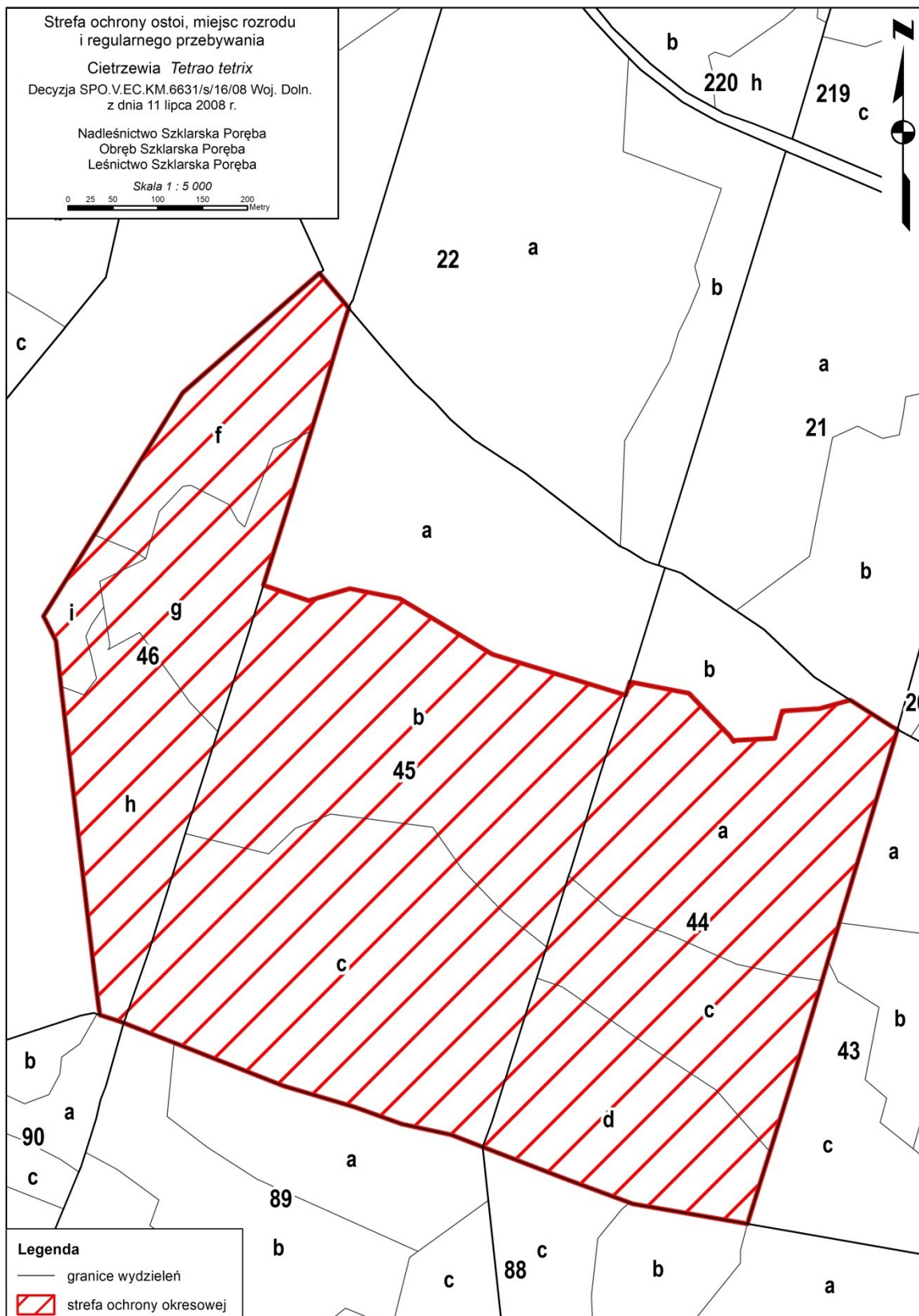

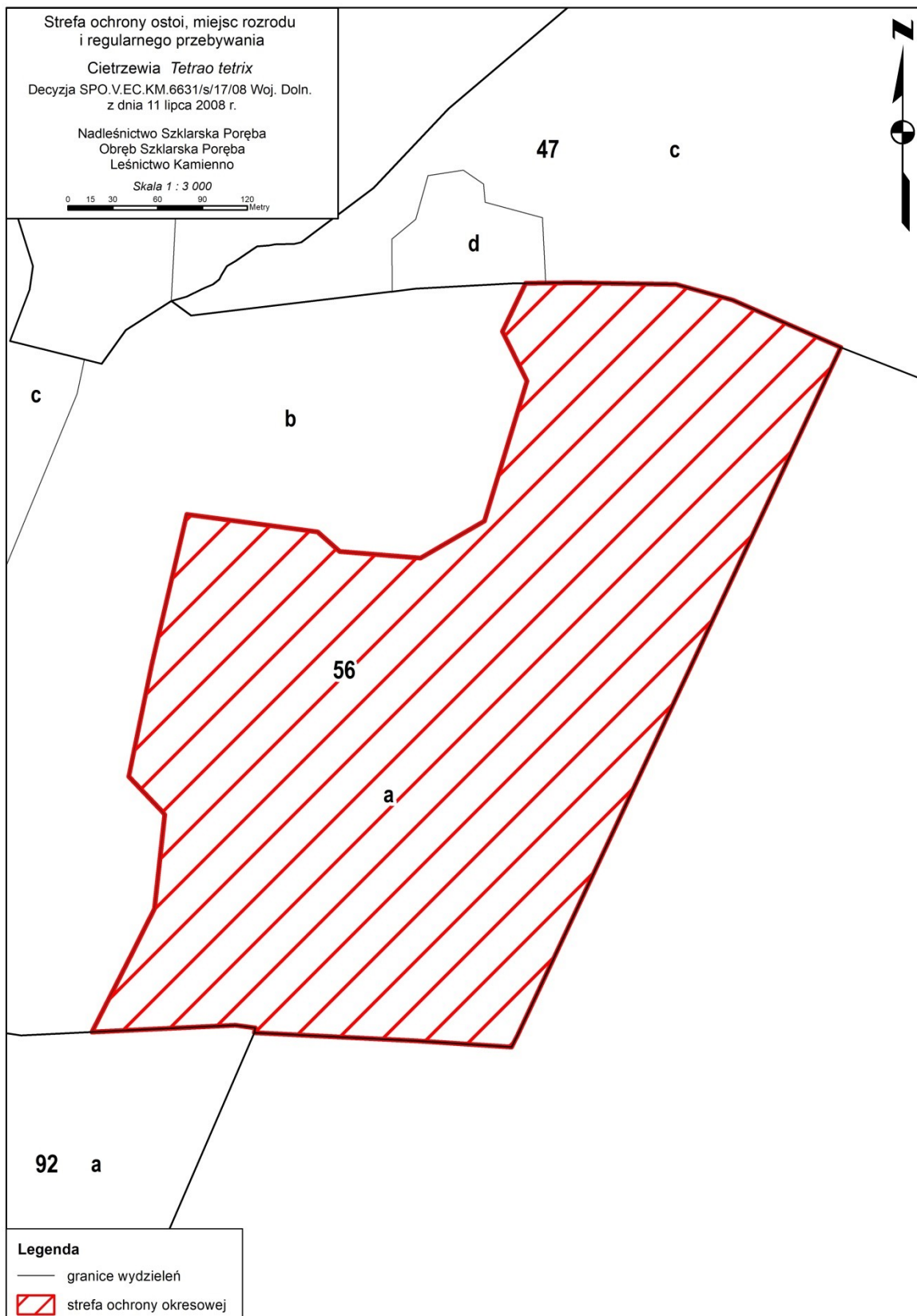

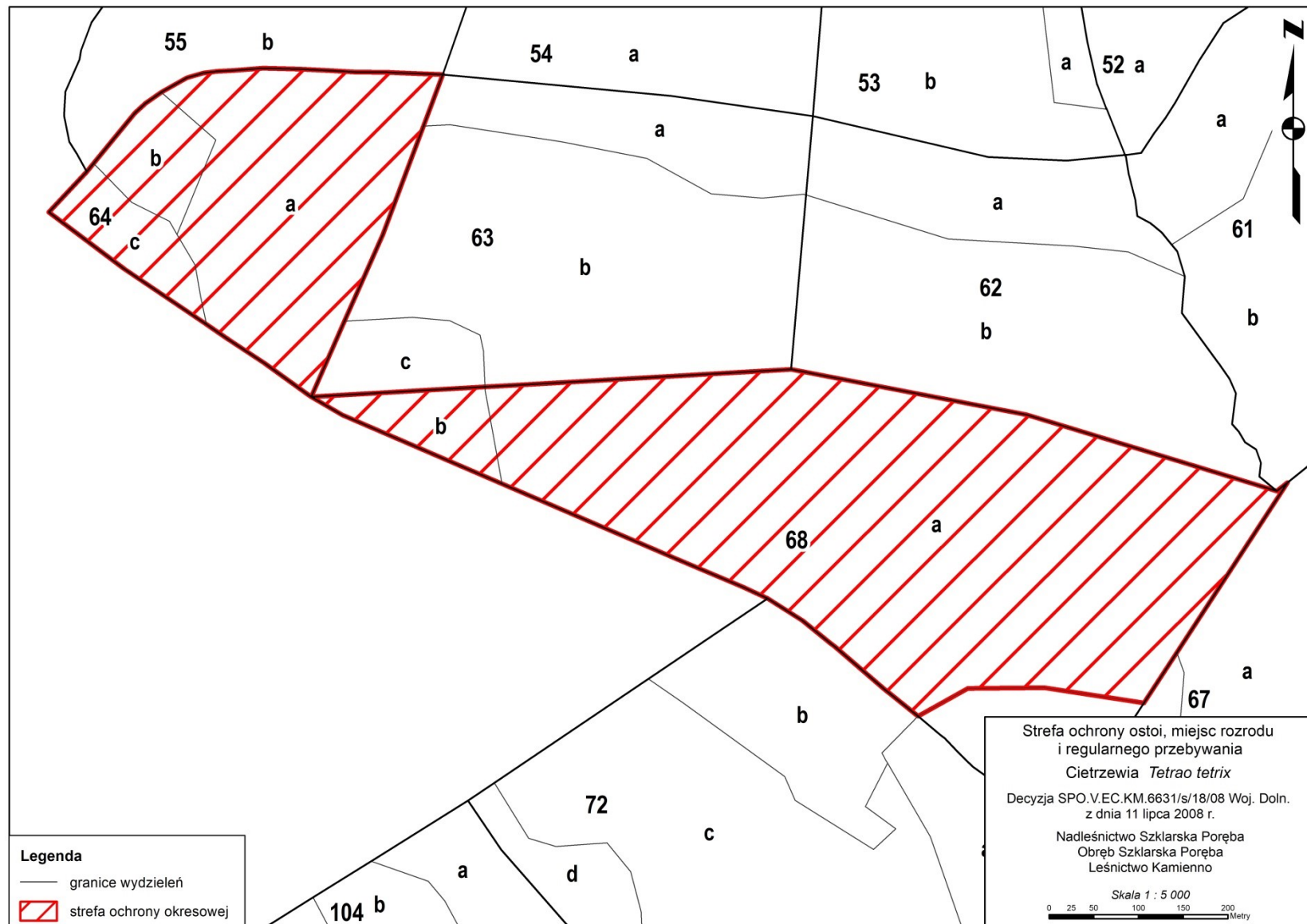

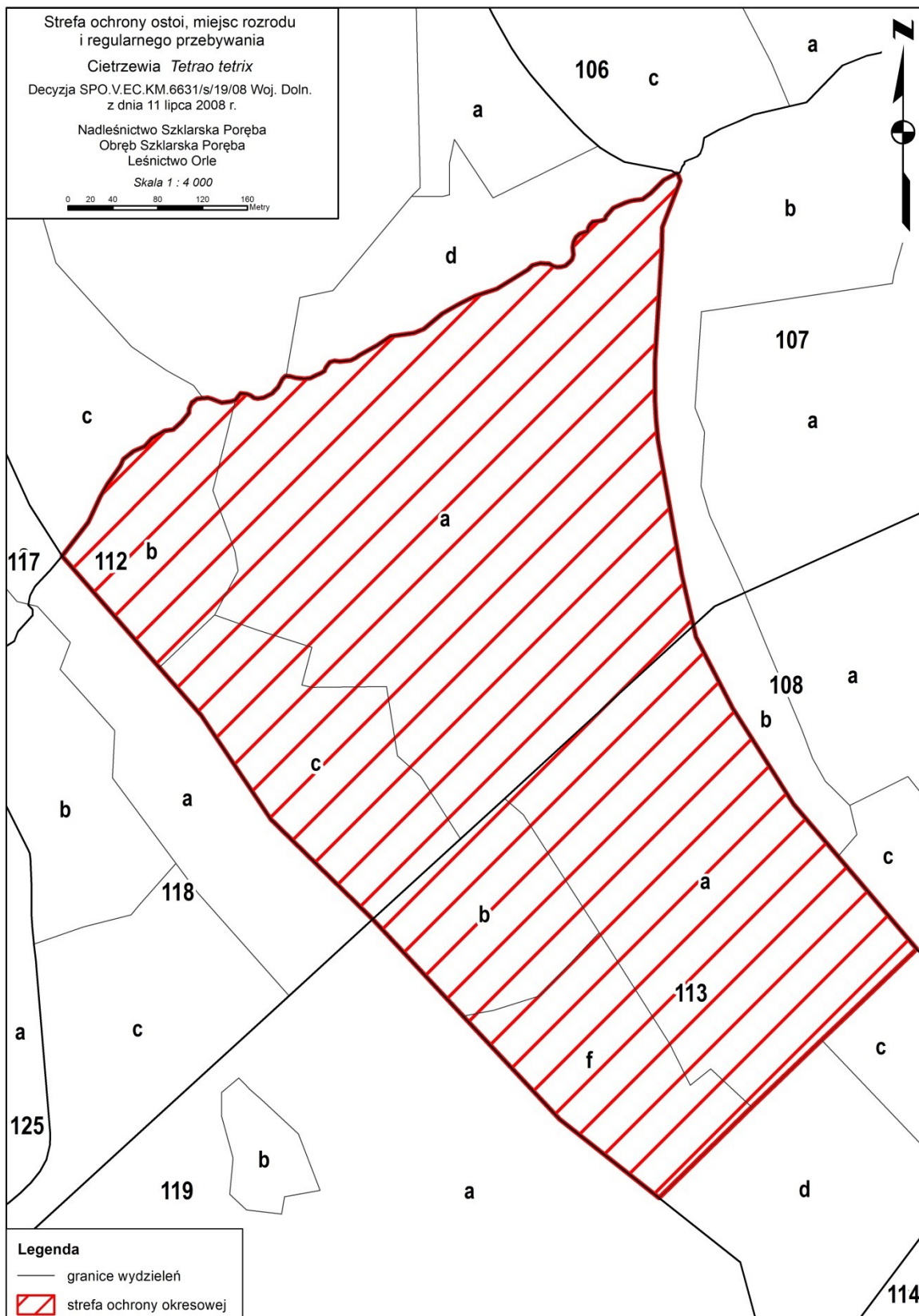

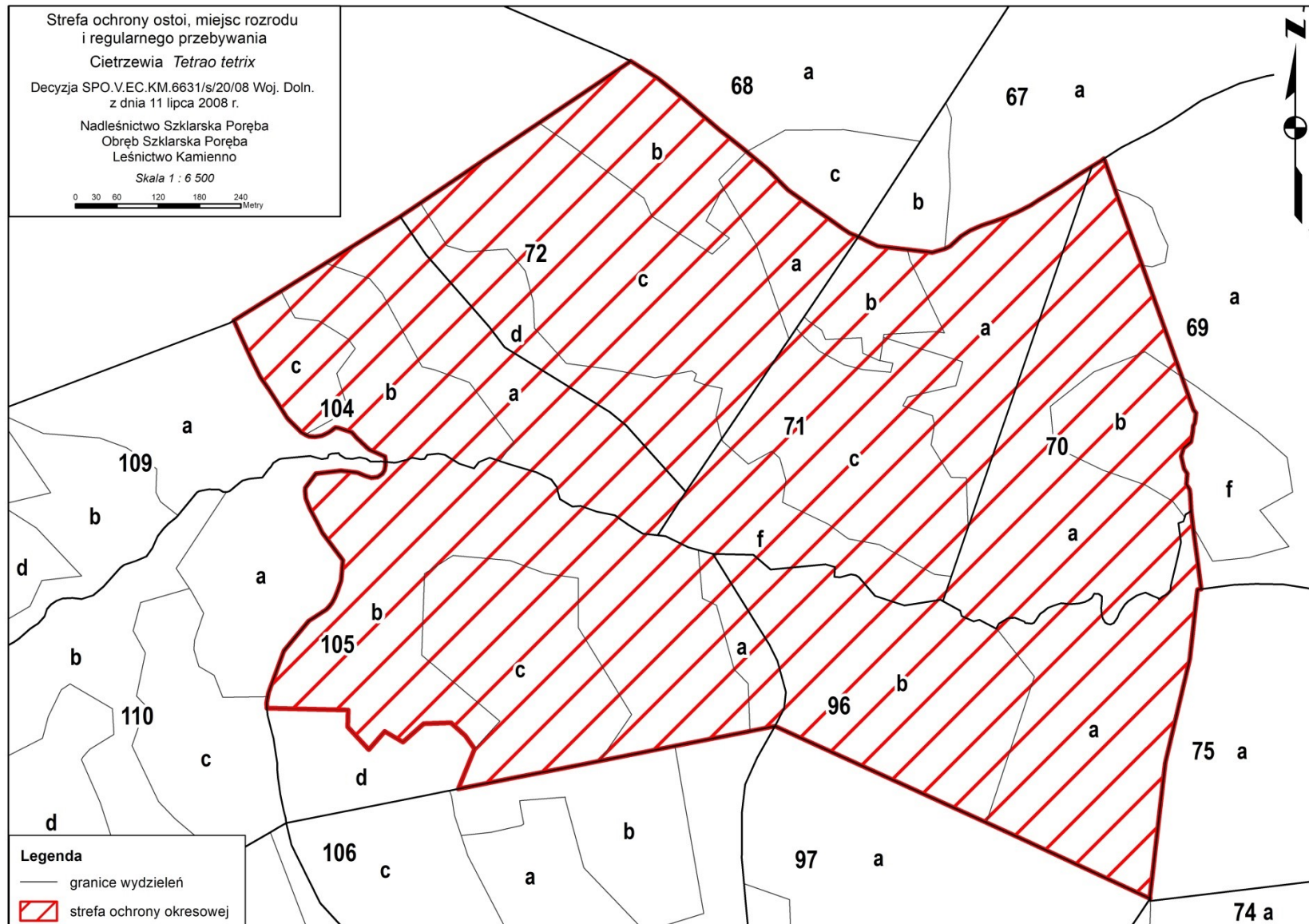

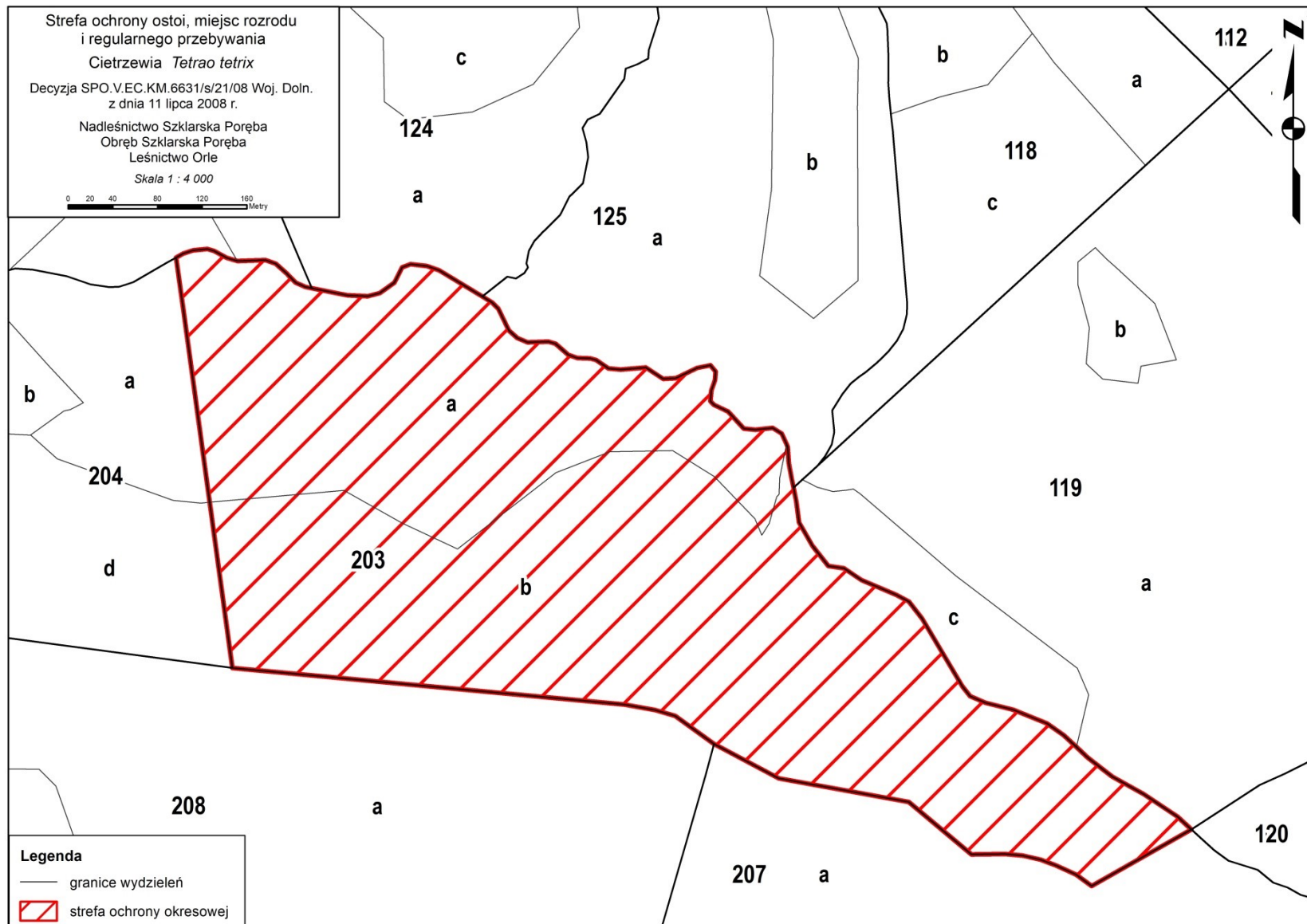

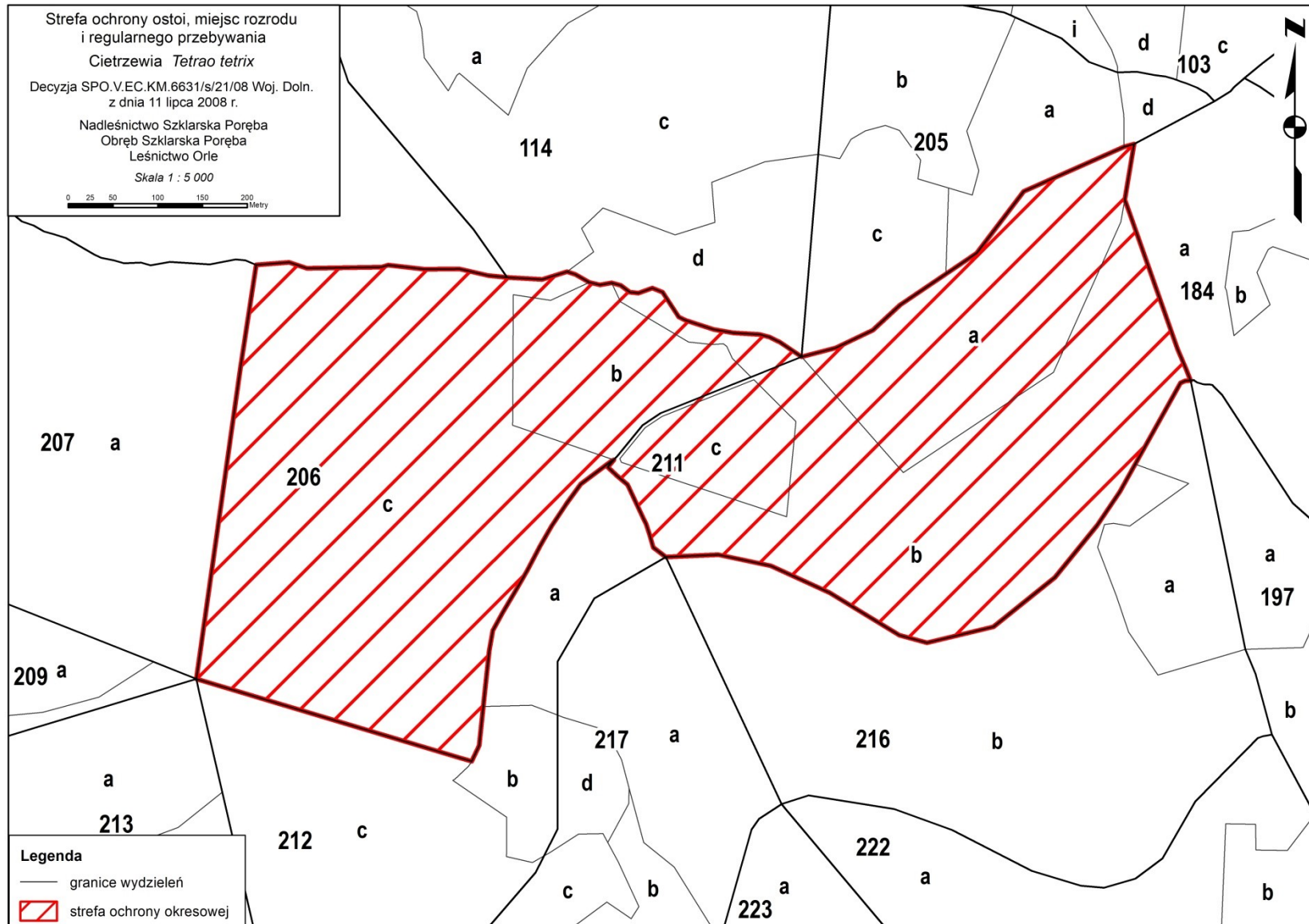

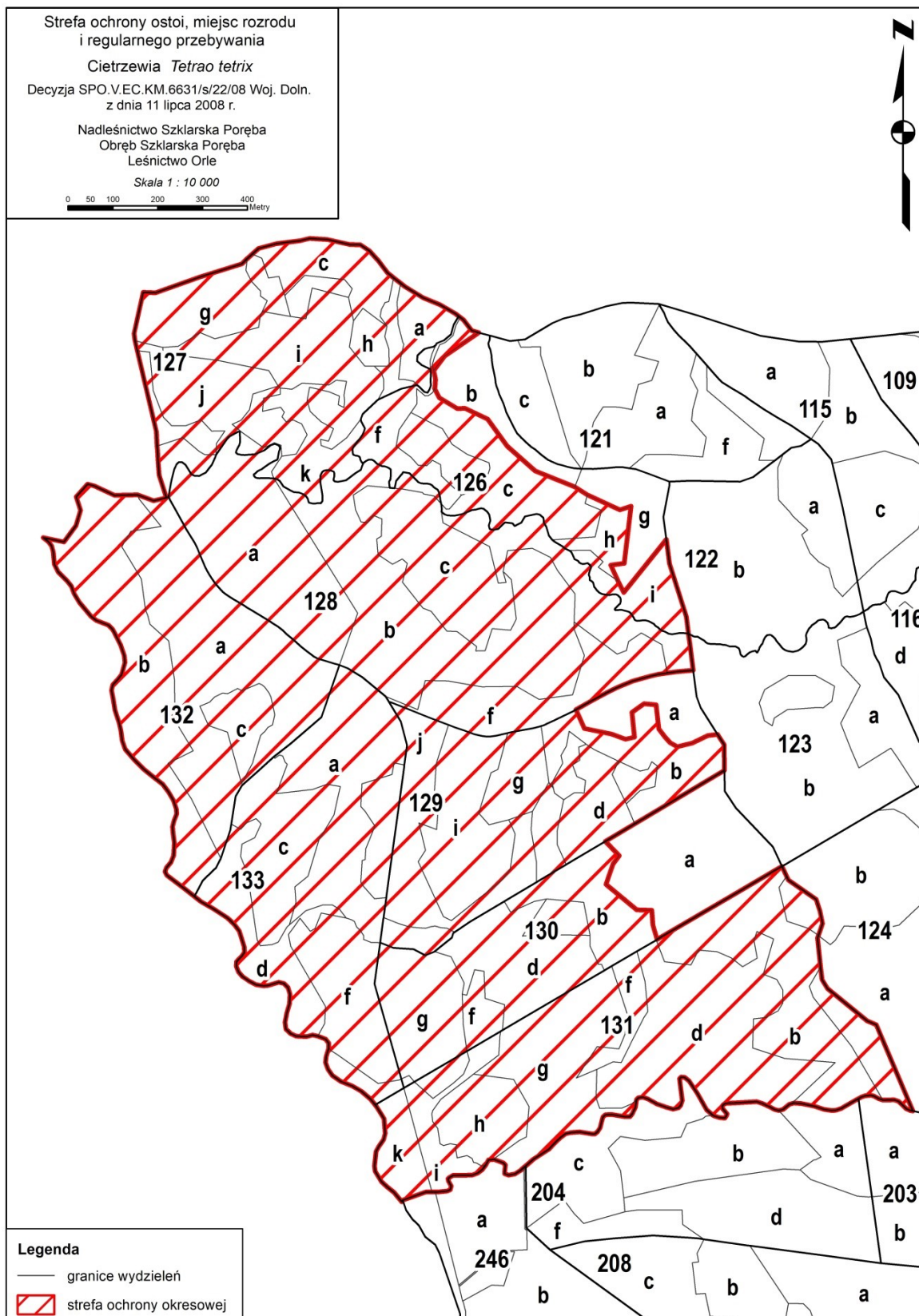

Spis aktów prawnych wymienionych w treści dokumentu dołączonych w wersji elektronicznej do dokumentacji planu urządzenia lasu

Rezerваты przyrody

Zarządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 grudnia 2001 roku w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. na terenie województwa dolnośląskiego
(Dz. Urz. Woj. Doln. z 2001 r. nr 172 poz. 3104).

Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 18 lipca 1962 roku w sprawie uznania za rezerваты przyrody
(M.P. 1962 nr 60 poz. 286).

Zarządzenie Nr 2 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 2 stycznia 2013 roku w sprawie rezerwatu przyrody „Krokusy w Górzyńcu”
(Dz. Urz. Woj. Doln. z dnia 8 stycznia 2013 r. poz. 87).

Zarządzenie Nr 31.2016 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 29 września 2016 roku w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Krokusy w Górzyńcu”
(BIP Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu).

Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 20 listopada 1969 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody
(M.P. 1969 nr 51 poz. 400).

Rozporządzenie Nr 8 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 3 lipca 2000 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody
(Dz. Urz. Woj. Doln. z 2000 r. nr 25 poz. 390).

Rozporządzenie Nr 9 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 5 kwietnia 2007 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery”
(Dz. Urz. Woj. Doln. nr 126 poz. 1653).

Zarządzenie Nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 19 czerwca 2013 r. w sprawie wyznaczenia szlaków turystycznych w rezerwacie przyrody „Torfowiska Doliny Izery”
(BIP Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu).

Zarządzenie Nr 27 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 20 grudnia 2013 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery”
(Dz. Urz. Woj. Doln. z dnia 30 grudnia 2013 r. poz. 6631).

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 16 października 2014 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Torfowiska Doliny Izery” (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2014 r. poz. 4384).

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Uchwała Nr XXXVI/201/09 Rady Miejskiej Gminy Mirsk z dnia 30 kwietnia 2009 roku w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego o nazwie „Tłoczyna” (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2009 r. nr 107 poz. 2200).

Uchwała Nr XXXVII/212/09 Rady Miejskiej Gminy Mirsk z dnia 27 maja 2009 roku w sprawie zmiany uchwały nr XXXVI/201/09 Rady Miejskiej Gminy Mirsk z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego o nazwie „Tłoczyna” (Dz. Urz. Woj. Doln. z 2009 r. nr 112 poz. 2303).

Strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania gatunków

Decyzja SPO.V.KM.6631/s/3/1/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 21 lipca 2008 roku zmieniająca decyzję Wojewody Dolnośląskiego z dnia 20 lutego 2008 r. w sprawie ustalenia strefy ochrony ostoi, miejsca rozrodu i regularnego przebywania bielika *Haliaeetus albicilla*.

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/13/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia strefy okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/14/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia strefy okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/15/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia strefy okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/16/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia strefy okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/17/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia strefy okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/18/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia strefy okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/19/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia strefy okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/20/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia strefy okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/21/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia stref okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.

Decyzja SPO.V.EC.KM.6631/s/22/08 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 11 lipca 2008 roku w sprawie ustalenia strefy okresowej ochrony ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania cietrzewia *Tetrao tetrix*.